រឿង

មហាភារតយុទ្ធ

អ្នកប្រែ

ឧកញ៉ាទេពពិទូរ ឈឹម ក្រសេម

អ្នកពិនិត្យ

ឃុនបណ្ណានុរក្ស ប៊ូ ប៉ូ

ខ្សែទី ១

បោះពុម្ពលើកទី ២

៥០០ ច្បាប់

រក្សាសិទ្ធិ

២៥០៩ - ១៩៦៦

ពាក្យផ្តើម

រឿងមហាភារតយុទ្ធនេះ ជារឿងចម្បាំងយ៉ាងធំសម្បើមអស្ចារ្យមួយ ប្រហែលគ្នានឹងរឿងរាមកេរ្តិ៍ដែរ ប៉ុន្តែកើតក្រោយរឿងរាមកេរ្តិ៍បន្តិច ជារឿងចាស់បុរាណ ចាប់កំណើតកើតមានឡើងជាដំបូងក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា ក្នុងសករាជប៉ុន្មានមិនប្រាកដ ។ ពួកអ្នកប្រទេសឥណ្ឌាចូលចិត្តតំណាលចែកគ្នាស្តាប់ ជាងរឿងរាមកេរ្តិ៍ទៅទៀត ។ ប៉ុន្តែចំពោះកម្ពុជរដ្ឋវិញ រឿងនេះបានកំបាំងបាត់ស្ងាត់ទៅជាយូរឆ្នាំហើយ ព្រោះអ្នកប្រទេសកម្ពុជាសម័យនេះ មិនសូវមានលោកអ្នកណាចេះដឹងចាំរឿងនេះទេ ច្រើនតែចេះដឹងចាំរឿងរាមកេរ្តិ៍វិញ ។ ពីបុរាណសម័យ ប្រជាជនខ្មែរយើងច្រើនចេះដឹងចាំរឿង មហាភារតយុទ្ធយ៉ាងពិតប្រាកដណាស់ រហូតដល់ទៅបានឆ្លាក់ជារូបភាពចម្បាំងរឿងនេះនៅប្រាសាទនគរវត្ត នៅព្រះរបៀងទី ១ ជាន់ខាងលិច ភាគខាងត្បូងផង ។ ខ្ញុំបានមើលឃើញក្បាច់ចម្លាក់រឿងនេះ ក្នុងគ្រាដែលខ្ញុំទៅទទួលភារៈជាអ្នកនាំផ្លូវមើលទីប្រាសាទនគរវត្ត(គ.ស. ១៩២៧) ខ្ញុំក៏ខំប្រឹងស្រាវជ្រាវរកមើលក្បួនតម្រារឿងនេះ ទាល់តែបានចេះដឹងយល់សព្វគ្រប់ ដូចមានសម្តែងតទៅខាងមុខស្រាប់ ។

ឯរឿងមហាភារតយុទ្ធនេះ ក្នុងច្បាប់ដើមបំផុតជាអក្សរសំស្ក្រឹត ជាភាសាសំស្ក្រឹត ដែលគេបានចារិកទុកក្នុងប្រទេសឥណ្ឌាតាំងពីបុរាណសម័យ ។ លុះចំណិរចិរកាលមក អ្នកនានាប្រទេសមាន

ប្រទេសថៃជាដើម បានចម្លងហើយប្រែមកជាភាសារបស់ខ្លួន ។ ការប្រែនោះ គេនៅតែរក្សាសម្ផស្សនៃភាសាសំស្ក្រឹតតាមច្បាប់ដើមដដែល ឥតកែប្រែផ្លាស់ប្តូរទេ ។ ចំពោះរូបខ្ញុំបានប្រែរឿងនេះចេញមកពីច្បាប់ភាសាថៃ ខ្ញុំក៏នៅតែរក្សាសម្ផស្សនៃភាសាសំស្ក្រឹតដូចច្បាប់អក្សរថៃដែរ ព្រោះខ្ញុំមានបំណងឲ្យបច្ឆិមាជនភាជនជាន់ក្រោយដែលជាអ្នកសិក្ខាកាម បានចេះដឹងភាសាសំស្ក្រឹតដែលខ្មែរយើងយកមកប្រើលាយចម្រុះនឹងភាសាបាលីខ្លះ ។ ដូច្នេះ កាលបើលោក-អ្នកបានអានរឿងនេះហើយ ប្រសិនជាមានទើសទាស់ងឿងឆ្ងល់ត្រង់ពាក្យពេចន៍ណាមួយក្នុងផ្ទៃរឿងនេះ សូមលោក-អ្នកសាកថ្លាជាមួយសំស្ក្រឹតវេយ្យាករណ៍បណ្ឌិតចុះ[១] ដើម្បីឱ្យបានចេះដឹងភាសាសំស្ក្រឹត និងបាលីឱ្យឫត់ចត់ ដ្បិតក្នុងភាសាខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃនេះ ប្រើភាសាបាលី និងសំស្ក្រឹតច្រើនណាស់ តាមពូជពង្សដែលជាប់សែស្រឡាយពីជាតិឥណ្ឌៀមក ។ ប្រសិនបើលោក-អ្នកអានរឿងនេះហើយ មានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងពាក្យណាមួយ ហើយចេះតែនៅស្ងៀមឈឹងទៅ មុខជាឥតបានផលប្រយោជន៍ពីការអានរឿងនេះសោះ បានផលតែត្រង់នៅជាអ្នកមិនចេះដឹងប៉ុណ្ណោះ ។

ខ្ញុំយល់ឃើញថា ប្រជាជនខ្មែរយើងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះក្តី សម័យអនាគតក្តី ត្រូវតែសង្វាតអានរឿងនេះឱ្យចេះចាំ ប្រហែលខ្មែរ

(១)-អ្នកប្រាជ្ញចេះចាំគោល ឬ មូលរបស់ភាសាសំស្ក្រឹត ។

បុរាណ ទើបនឹងបានផ្សាយអក្សរសាស្ត្ររបស់ប្រទេសជាតិឲ្យសាយភាយទូទៅ ព្រោះរឿងមហាភារតយុទ្ធនេះ ជារឿងចម្បាំងយ៉ាងធំសម្បើមអស្ចារ្យ ប្រហែលជារឿងរាមកេរ្តិ៍ ឬក៏រឿងសាមកុករបស់ចិន ព្រោះមានទាំងនយោបាយកលសឹក មានទាំងយុទ្ធសាស្ត្រជាច្រើនប្រការក្នុងផ្ទៃនៃរឿងនេះ ។

នៅទីបំផុតខ្ញុំសូមអភ័យទោស អំពីសំណាក់អស់លោកអ្នកប្រាជ្ញករីនិពន្ធខ្មែរ សូមកុំញញើតក្នុងចិត្តចំពោះរឿងនេះឡើយ បើមើលឃើញត្រង់ណា ឬពាក្យណាលើសលស់ខុសឆ្គាំឆ្គង សូមមេត្តាកែតម្រូវសេចក្តី ឬពាក្យនោះឲ្យទានផង ដ្បិតជាធម្មតាអ្នកប្រែពីភាសាមួយទៅភាសាមួយ កម្រនឹងរកពាក្យឱ្យបានត្រូវត្រង់គ្នាណាស់ តោងតែប្រែផ្សំសម្រួលទៅតាមប្រយោគសេចក្តីផង ។ ការភ្លាត់ខុសជាធម្មតារបស់អ្នកនិពន្ធ ដូចសុភាសិតខ្មែរបុរាណថា «សត្វជើងបួនគង់មានភ្លាត់, ប្រាជ្ញចេះស្ទាត់គង់មានភ្លេច» មានតែអ្នកនៅស្ងៀមឥតធ្វើអីសោះនោះទេ ទើបគ្មានការទាស់ខុសឡើយ ។

ហេតុនេះសូមមេត្តាអភ័យទោសដល់ខ្ញុំ ។

ភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី ២០ ខែមករា ព. ស. ២ ៤៩៧ គ. ស. ១៩៥៥

អ្នកប្រែ ឧកញ៉ាទេពពិទូរ **ឈឹម ក្រសេម**

យោបល់របស់អ្នកសរសេរ

រឿងនេះ ខ្ញុំយល់ថាជារឿងគួរតែលោក-អ្នកអានកុំខាន ព្រោះនឹងធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យកើតដល់លោកអ្នកជាច្រើនប្រការ គឺ៖

១-ឲ្យដឹងថា ខ្លួនយើងយល់អក្សរសាស្ត្រខ្មែរច្បាស់លាស់ហើយឬនៅឡើយទេ ដោយយើងមានរឿងនេះមិនបាច់សាកសួរលោក-អ្នកណា គឺថាយល់ពាក្យពេចន៍គ្រប់មាត់ ព្រមទាំងស្ដាប់សេចក្ដីដោយចំណោះរបស់ខ្លួន ។ល។

២- រឿងនេះចង្អុលឱ្យឃើញគតិលោកធម៌ដូចម្ដេច ?

រឿងនេះ ជាជញ្ជីងថ្លឹងចំណោះវិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ជាថ្នាំកែពោគល្ងង់ក្នុងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ប៉ុន្តែជាពិសពុលដល់អ្នកឥតគំនិតអំពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ។ រឿងនេះប្រៀបដូចឈើស្លែងដងដឹងដែលគេបរិភោគផ្លែវានឹងពុលដល់ស្លាប់ ប៉ុន្តែចំពោះគ្រូពេទ្យអ្នកពូកែ អាចយកផ្លែស្លែងនោះ មកធ្វើជាថ្នាំរម្ងាប់ពោគផ្សេង ៗ យ៉ាងស័ក្តិសិទ្ធិមានពោគឃ្លង់ជាដើម ។

ហេតុនេះ សូមលោក-អ្នកអាន កុំសម្លឹងយកតែផ្ទៃរឿងប៉ុណ្ណោះ សូមសង្កេតមើលវេយ្យាករណ៍ អក្ខរាវិរុទ្ធ ពាក្យពេចន៍ជាប្រយោជន៍, សំនួនវោហារ ព្រមទាំងគតិក្នុងផ្ទៃរឿងនេះផង បើមិនយល់ត្រង់ណា សូមសាកសួរនឹងវិញ្ញូជនផងចុះ បើមិនដូច្នោះទេ មិនខុសអ្វីពីមើលក្រដាសទទេ ឬមិនប្លែកពីពានរបានដួងទាំងសម្បកទេ ។

ប៊ូ ប៉ូ

អ្នកពិនិត្យ

ឃុនបណ្ណានុរក្ស ប៊ូ-ប៉ូ

រឿងមហាភារតយុទ្ធ

ភាគទី ១

សេចក្ដីឫស្យានៃពួកញាត

ក្នុងយុគជាដំបូងនៃប្រជាវតាររបស់លោក ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌៀភាគខាងលើ មានក្សត្រទ្រង់ព្រះនាមថា «សាន្តនុ» ជាពូជពង្សវង្សព្រះបាទ «ភរតៈ[១]» ដែលជាព្រះរាជឱរសរបស់ព្រះបាទ «ទុសយន្ត» និងនាង «សកុន្តលា» ជាបរមក្សត្រដែលល្បីល្បាញព្រះកិត្តិនាមជាងព្រះបាទសាន្តនុ ។ ក្សត្រអង្គនេះទ្រង់រក្សារាជប្រពៃណីនៃប្រយូរវង្សរបស់ព្រះអង្គទុកដោយប្រពៃ យកព្រះហឫទ័យទុកដាក់ពេចពិលរមិលមើលសុខទុក្ខរបស់ប្រជារាស្ត្រ ដោយការុណ្យចិត្តជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ អ្នកនគរសមោសរស្រឡាញ់ព្រះអង្គ បាក់បីដូចជាដួងហឫទ័យរបស់គេ, គេរាប់អានតម្កុំតម្កើងលើកឡើងបូជាព្រះអង្គបីដូចជាទេវតាក្នុងសួគ៌ាល័យ ។ រាជសត្រូវស្ងប់ស្ងែងក្រែងខ្លាចព្រះតេជៈបារមី គលដូចខ្លាចស្តេចខ្មោចក៏ប្រហែលគ្នា ។ ព្រះចរិយវត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតីយ៉ាងរាស្ត្រអ្នកជា មិនបានប្រកាន់ព្រះអង្គ, កាន់យកតែទ្រង់យុត្តិធម៌ គឺសេចក្ដីជាអ្នកបរិសុទ្ធប្រាសចាក

---

១)- មើលថា, ភៈរៈតៈ ឬភៈរាត់ ។ ពាក្យឯទៀត ៗ មិនពន្យល់ទេសូមសាកថ្លានឹងលោកវិជ្ជាធរទៀតចុះ បើងឿងឆ្ងល់ពាក្យណា សូមទោស ។

មន្ទិល និងពាក្យដំណៀលនិន្ទា, ព្រះអាណាចក្រសោតក៏រីងឫទ្ធិរុងរឿងបីដូចសូរ្យរង្សី ។

សេចក្ដីស្ងប់ក្នុងប្រទេស និរាសភ័យអរិរាជសត្រូវ, និរាសសេចក្ដីវន្ទត់, នេះឯងជាអាការៈដ៏សំខាន់នៃការតាំងនៅបាននៃជាតិ និងពាណិជ្ជកម្មសព្វសារពើដែលជាលានធំ សម្រាប់ធ្វើឲ្យធនសម្បត្តិក្នុងប្រទេសដំណើរឡើងទៅកាន់វឌ្ឍនភាព, ព្រះអង្គជាអ្នកគ្រងរាជ្យនេះ ក៏បានយកព្រះហឫទ័យទុកដាក់ត្រួតត្រាមើលការខុសត្រូវរាល់វេលា, ទ្រព្យសម្បត្តិក៏សម្បូណ៌ហូរហៀរក្នុងព្រះនគរ, ទ្រង់ជ្រះថ្លាក្នុងសាសនកិច្ច ។ ព្រះអង្គសម្បូណ៌ដោយទស្សនវិជ្ជា និងព្រះរាជមតិ, ទ្រង់ប្រើសេចក្ដីត្រិះរិះកាញ់គ្នេរ ដោយព្រះវិចារណញ្ញាណដ៏ជ្រាលជ្រៅតាមគតិនិយមរបស់ជាតិនានា, របស់គណៈ, របស់ឯកជន, ទ្រង់ចាត់ចែងតាំងក្រុមសមាគមឲ្យមានរបៀបរៀបរយ និងទំនៀមទម្លាប់ជាប្រវេណីគតិទុកឲ្យរៀបរយ, កិច្ចការទាំងអម្បាលនេះ ធម្មតាប្រចាំនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រធំទូលាយនេះទូទៅ ។ គ្មានអ្នកណាម្នាក់ស្គាល់ឡើយថាជាគ្រប់គ្រងបែបនេះ ៗ ខុសគន្លងធម៌, ទាំងទារុណកម្មក្ដី, អយុត្តិធម៌, អធម្មិករាជក្ដី ក៏ឥតអ្នកណាស្គាល់មុខមាត់វាថាជាយ៉ាងម្ដេចឡើយ ។ ប្រជាជនរាល់រូបមានចិត្តស្នេហាភក្ដី និងពេញចិត្តណាស់ ដែលបានម្ចាស់សមគួរជាប្រមុខរដ្ឋសោយរាជ្យដូច្នេះ ។

ព្រះបាទសាន្តនុ ស្ថិតនៅក្នុងរាជ្យសម្បត្តិទាល់តែដល់ទ្រង់ព្រះ

ជរាភាពហើយ ក៏ទិវង្គតទៅតាមយថាកម្ម វិចិត្តវិរិយ ជាមកុដរាជកុមាររជ្ជទាយាទ បានឡើងសោយរាជ្យសម្បត្តិ តព្រះរាជសន្តតិវង្សមក ។ ក្សត្រីយ៍អង្គនេះ មានព្រះរាជឱរស ២ ព្រះអង្គ នាម ធ្មតរាស្ត្រ (ធតរដ្ឋ) ១, នាមបណ្ឌុ ១, កាលព្រះរាជានេះទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយក៏កើតជាប្រស្នាចោទគ្នាឡើងថា យើងនឹងលើកក្សត្រីយ៍អង្គណាឲ្យឡើងសោយរាជ្យតទៅ ? នេះជារឿងជ្រាលជ្រៅល្អិតសុខុម កម្រអ្នកណានឹងទម្លុះទម្លាយប្រស្នានេះបានណាស់ ដ្បិតព្រះធ្មតរាស្ត្រ ជាព្រះរាជបុត្រច្បង បើតាមប្រពៃណីនិយម ត្រូវបានទទួលរាជ្យសម្បត្តិក៏ប៉ុន្តែទាស់នឹងព្រះនេត្រទាំងគូអន្ធការខ្វាក់តាំងពីកំណើត ហេតុដូច្នោះ រាជ្យសម្បត្តិត្រូវធ្លាក់ទៅលើបណ្ឌុ ជាព្រះអនុជវិញ បានជំនុំព្រមព្រៀងគ្នាអញ្ជើញព្រះបណ្ឌុ ឲ្យគ្រងពិភពតមក ។

កាលព្រះរាជាបណ្ឌុ សោយរាជ្យមកមិនបានយូរប៉ុន្មាន ក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះនឹងស្ដេចចេញចោលព្រះនគរ ទៅគង់នៅនាអរញ្ញប្រទេសតែមួយព្រះអង្គឯង ព្រោះទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យគ្រងព្រះជន្មទៅដោយសេចក្ដីវិវេគវិញជាការគាប់ប្រសើរជាង ក៏ប៉ុន្តែមិនដែលមានព្រះបន្ទូលប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ឲ្យដឹងព្រះរាជមតិសោះ ព្រោះក្រែងរាជបរិពារទាំងឡាយមិនព្រមស្របតាម ឯក្នុងព្រះរាជកមលចេះតែនៅប៉ុនប៉ងយ៉ាងនោះដដែល ឥតអើរុះមិនចេះអស់មិនចេះហើយឡើយ ក្នុងទីបំផុត ក៏កើតនឿយណាយរឹតតែខ្លាំងឡើង ៗ ដោយបានទ្រង់

ព្រះសណ្ដាប់នូវត្ថុប្បតន្ត្រី ដែលចោមរោមរាជបល្ល័ង្កជុំវិញរាល់ទិវារាត្រី ទើបស្ដេចទ្រង់ដាក់រាជ្យសម្បត្តិ ហើយចេញចាកព្រះនគរពនេចរទៅគង់នៅនៃប្រទេស នាំយកទាំងព្រះអគ្គមហេសីសម្លាញ់ទៅជាមួយព្រះអង្គផង ។ លុះចំណិរចិរកាលមក ព្រះរាជាបណ្ឌុក៏ទិវង្គតនៅនាអរញ្ញប្រាសាទរាជអាស្រមនោះឯង ។ ព្រះរាជាអង្គនេះមានព្រះរាជឱរស ៥ ព្រះអង្គ គឺ៖

ទី១-ព្រះនាម «យុធិស្ធិរ» ល្បីនាមថាជាក្សត្រិយ៍ធ្ងន់ធ្ងរក្នុងសច្ចធម៌ និងសទ្ធាជ្រះថ្លា ។

ទី២-ព្រះនាម «ភីម» ល្បីនាមថាជាក្សត្រិយ៍ទ្រង់នូវព្រះកាយពលដ៏មហិមា ខុសនឹងកម្លាំងមនុស្សធម្មតា មនុស្សទាំងពួងញញើតព្រះកាយពលនៃព្រះអង្គណាស់ ។

ទី៣-ព្រះនាម «អរជុន» ល្បីនាមជាក្សត្រិយ៍មានថ្វីព្រះហស្ដក្នុងយុទ្ធវិធី និងការប្រើអាវុធផ្លូវយុទ្ធសាស្ត្រ ។

ទី៤ និង ទី៥-ព្រះនាម «នកុល» និង «សហទេព» មួយគូនេះជាព្រះរាជបុត្រភ្លោះ ជាព្រះអនុជបន្ទាប់នឹងព្រះអរជុន ។

កាលដំណឹងទិវង្គតនៃព្រះបាទបណ្ឌុលេចឮជ្រួតជ្រាបទៅដល់ព្រះនគរហើយ អ្នកនគរទាំងអស់បាននាំគ្នាពាក់គ្រឿងកាន់ទុក្ខ ថ្វាយតាមព្រះរាជប្រពៃណី និងយំសោកសម្ដែងអាការៈស្ដាយស្រណោះអាឡោះអាល័យព្រះរាជារបស់ខ្លួន ហាក់ដូចជាញាតិដ៏ជិតស្និទ្ធរបស់

គេម្នាក់ស្លាប់ដូច្នោះ ។ ចំណែកព្រះញាតិវង្ស ព្រមដោយរាជបរិពារបាននាំគ្នាទៅអញ្ជើញព្រះនាងអគ្គមហេសី ជាស្ត្រីវិធវា និងបាណ្ឌពកុមារទាំង ៥ អង្គ ឲ្យត្រឡប់ចូលមកកាន់ក្រុងហាស្តិនបុរវិញ ឲ្យសំណាក់នៅក្នុងវាំងនៃព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ (ក្សត្រិយ៍ខ្វាក់) ។ ឯព្រះរាជឱរសទាំង ៥ អង្គរបស់ព្រះនាង ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ជាព្រះរាជបិតុលាក៏ទ្រង់ឧបត្ថម្ភឲ្យរៀនសូត្រសិល្បសាស្ត្រផ្សេង ៗ ជាមួយនឹងព្រះរាជឱរសរបស់ព្រះអង្គ មានទុរយោធន៍ជាដើម ។

កាលព្រះរាជកុមារព្រះជេដ្ឋា និងព្រះអនុជទាំង ៥ អង្គ ចម្រើនវ័យវឌ្ឍនាការឡើង សឹងមានរូបរាងស័ក្តិសម, ព្រះឱរធំទូលាយអវយវៈមានលក្ខណៈគ្រប់យ៉ាង ទាំងដំណើរយាងយាសយាត្រា និងកិរិយាមារយាទ ក៏ល្អល្អះ មានរាសី សង្ហាស្វាហាប់ ជាហេតុធ្វើឱ្យពួកអ្នកនគរនឹកសង្ឃឹមក្នុងព្រះរាជកុមារទាំង ៥ ទ្វេចំនួនច្រើន ៗ ឡើងដោយលំដាប់ ។ ព្រះគុណសម្បទដែលជាទីនិយមនៃប្រជុំអនេកនិករជនក្នុងរជ្ជកាលនៃព្រះរាជបិតា បានធ្លាក់មកជាមត៌ករបស់ព្រះរាជកុមារទាំង ៥ អង្គពេញបន្ទុកដូចយ៉ាងព្រះរាជបិតាដែរ ប៉ុន្តែព្រះគុណសម្ប័ទទាំងនេះ ប្រែក្លាយទៅជារបស់ស្លែងមានពិសពុលវិញ ព្រោះធ្វើឲ្យទុរយោធន៍ ព្រមទាំងព្រះរៀម ព្រះអនុជ និងបក្សពួករបស់ទុរយោធន៍ នាំគ្នាឫស្យាច្រណែនក្នុងបាណ្ឌពកុមារ ដែលជាព្រះជេដ្ឋាព្រះអនុជរួមព្រះអយ្យកោមួយជាយ៉ាងក្រៃលែង ។

ព្រះកុមារទាំង ៥ បានសិក្សាការប្រើសស្ត្រាវុធផ្សេង ៗ រាល់ថ្ងៃ ក្នុងរាជសេដ្ឋវិទ្យា គឺការប្រើធ្នូស, ការប្រើរថសឹក, ការកាប់ដាវនិងដាវ, ពួយលំពែង, គុន, ដាល់, ចំបាប់, និងហាត់វិជ្ជាយ៉ាងដទៃទៀតជាច្រើនមុខ ដែលជាភាគនៃរាជវតី ឬជាការហាត់សមសម្រាប់ក្សត្រិយ៍ជាតិអ្នកចម្បាំងក្នុងសម័យនោះយ៉ាងស្ទាត់ ។ គ្រូអាចារ្យ អ្នកបង្វឹកបង្ហាត់រាជកុមារអម្បាលនេះ ជាព្រាហ្មណ៍មានត្រកូលនាមថា «ទោណអាចារ្យ» ជាប្រាជ្ញមានគុណគួររាប់អាន មានមុខងារជាអ្នកប្រិតប្រៀនវិជ្ជាទាហានដល់ក្សត្រិយ៍គ្រប់អង្គក្នុងរាជត្រកូលនោះ ។

ទោណាចារ្យបានទូលស្នើព្រះភីស្មៈ (ជាព្រះរាជឱរសនៃព្រះបាទសាន្តនុ និងព្រះនាងគង្គារ ត្រូវជាព្រះបិតុលានៃព្រះបាទធ្រួតរាស្ត្រ) កំណត់ទុកថា កាលរាជកុមារអម្បាលនេះ រៀនយុទ្ធវិទ្យាចេះស្ទាត់ហើយ នឹងបានជាកម្លាំងជួយធ្វើសង្គ្រាមតនឹងព្រះបាទទ្រុបទ ជាម្ចាស់ដែនដីបញ្ចាលនគរ ដែលជាអរិរាជសត្រូវនឹងព្រះអង្គមកអំពីថ្ងៃមុន ។

ទោណាចារ្យយកចិត្តទុកដាក់ប្រៀនប្រដៅ និងស្រឡាញ់ប្រណីបាណ្ឌពកុមារទាំង ៥ អង្គជាសិស្សយ៉ាងខ្លាំង ។ ការរៀនវិជ្ជាគ្រានោះ អរជុនស្ទុះលឿនទៅមុខព្រះជេដ្ឋា ព្រះអនុជរួមឯកមាតុទរ និងរួមអយ្យកោមួយទាំងអស់អង្គក្នុងផ្លូវវិទ្យាអ្នកចម្បាំង, មានសតិបញ្ញាស្រស់ស្រួចជាងគេ, ហើយជាអ្នកធ្ងន់ធ្ងរក្នុងហិរោត្តប្បៈ, ជាអ្នក

ដែលគេប្រដៅងាយជាងព្រះជេដ្ឋា ព្រះអនុជទាំងពួង ។ ឯការុណ្យចិត្ត ដែលទោណាចារ្យសម្តែងចេញមកខាងក្រៅដូច្នេះ ជាហេតុបណ្តាលឲ្យទុរយោធន៍ទ្វេសេចក្តីឫស្យាក្នុងព្រះកុមារទាំង ៥ អង្គថែមឡើងទៀតជាច្រើន ហើយនិងឫស្យាច្រណែនស្អប់អរជុន ដែលមានថ្វីព្រះហស្តពូកែជាងគេ ជាយ៉ាងខ្លាំងបំផុត ។

លុះព្រះរាជកុមារអម្បាលនេះ រៀនវិជ្ជាទាហានចេះចប់សព្វគ្រប់ហើយ គេបានចាត់ការប្រឡងល្បងមើលថ្វីព្រះហស្តនៃកុមារអ្នកចម្បាំងទាំងអម្បាលនោះ ។ ពេលនោះមានបណ្តាជនជាច្រើនបបួលគ្នាមកកាន់ទីប្រជុំ ដើម្បីមើលការប្រឡងប្រជែង បានស្រែកហ៊ោទះដៃសម្តែងសេចក្តីត្រេកត្រអាលឮសូរស័ព្ទទ្រហឹងអឺងកង ។ ចំណែកពួកអ្នកប្រឡង ក៏ចូលល្បងឫទ្ធិគ្នាតាំងចិត្តចេតនាប្រឹងប្រែងសម្តែងថ្វីដៃយ៉ាងពេញកម្លាំង ប៉ុន្តែមិនយូរប៉ុន្មាន ការប្រកួតប្រណាំងនោះ មិនមែនត្រឹមតែសាកចំណេះវិជ្ជាគ្នា ឬក៏សម្តែងឫទ្ធិឲ្យល្អមើលប៉ុណ្ណោះទេ គូប្រឡងទាំងសងខាងបែរជាបណ្តាលទោសខ្លាំងឡើងតស៊ូគ្នាទៅជាការមែនទែនតែម្តង ។ ទុរយោធន៍ចាប់គូស៊ូគ្នានឹងភីម គូបដិបក្ខទាំងពីរនេះ បានចូលប្រឡូកប្រឡេះឫទ្ធិគ្នាយ៉ាងពេញថ្វីព្រះហស្តទាំងសងខាង ក៏រឹងរឹតតែបណ្តាលទោសោខ្លាំងឡើង ៗ ស្ទើរតែនឹងហុតឈាមគ្នាទៅវិញទៅមក ។ គ្រានោះមានមនុស្សម្នាក់ចូលទៅហាមប្រាម ដោយទទូលព្រះរាជបញ្ជាអំពីព្រះរាជា និងអំពីទោណា-

ចារ្យជាគ្រូធំ ទើបបានគ្រាក់ចេញពីគ្នាផុតទៅ ក៏លើកការប្រឡងនៅពេលថ្ងៃត្រង់ ។ លុះដល់វេលារសៀលថ្ងៃដដែលនោះ មានអ្នកចម្បាំងប្លែកមុខចូលមកក្នុងស្នាមយុទ្ធម្នាក់ទៀត ឈ្មោះថា «កណ៌» ប៉ុន្តែគេជាត្រកូលអ្វីឥតអ្នកណាដឹងស្គាល់ បានចូលចាប់គូតស៊ូនឹងអរជុនដែលជាអ្នកក្លៀវក្លាសំខាន់ បញ្ចេញស្នាដៃឲ្យអ្នកគយគន់ទាំងឡាយឃើញថា ខ្លួនគេជាគូគួរនឹងអរជុន ។ ទុរយោធន៍ឃើញកម្លាំងស្នាដៃកណ៌ហើយ ក៏សព្វព្រះរាជហឫទ័យណាស់ ឲ្យនាំខ្លួនចូលទៅគាល់ឯវាំង ប្រទានរង្វាន់ជាច្រើន ហើយទ្រង់ជប់លៀងទុក ជាសេនាទាហានរបស់ព្រះអង្គ ។

ការប្រឡងថ្វីដៃគ្រានេះ ជាហេតុរុករុញទុរយោធន៍ឲ្យកើតសេចក្ដីឫស្យាច្រណែននិន្ទាបាណ្ឌពកុមារកាន់តែខ្លាំងឡើង ដោយហេតុដែលទ្រង់ទទាក់ទទួលយកមនុស្សមានជាតិ ដ៏ថោកទាបដូចយ៉ាងកណ៌ទុកនេះ គឺស្មើដូចជាគេយកឧសមកបង់ចុះក្នុងគំនរភ្លើង ឬថែមចំណីឲ្យភ្លើងក៏ប្រហែលគ្នា រមែងពោលអួតខ្លួនហើយ ញុះញង់បងប្អូន ឬមិត្រសម្លាញ់របស់គេឱ្យបែកគ្នា ។

កុមារទាំង ៥ ជាព្រះរៀមព្រះអនុជកំព្រាព្រះបិតា មានសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ ក្ដៅក្រហាយព្រះទ័យជារាល់ថ្ងៃ តែក៏ខំទ្រាំអត់សង្កត់សេចក្ដីប្រមាថមើលងាយគ្រប់ប្រការ ទាំងក្នុងព្រះរាជស្ថាន ទាំងក្នុងទីប្រជុំជន មានទីកណ្ដាលថ្នល់ជាដើម មិនតតបវិញសោះ មើលទៅ

មិនខុសអ្វីពីឆ្កែ ឬឆ្មា ដែលជាសត្វតិរច្ឆាននោះឡើយ ។ ធ្រឹតរាស្ត្រទ្រង់ជ្រាបនូវការប្រមាថព្យាបាទមើលងាយរបស់ទុរយោធន៍ ដោយប្រើជាញាណ ដែលជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងរដ្ឋប្រសាសនោបាយ ហើយទ្រង់ក៏ឲ្យប្រឡែងស្ថានព្រះភាគិនេយ្យទាំង ៥ អង្គ ឲ្យស្ដេចចេញទៅគង់នៅឯវារណាវ័ត, ទោះបីម្ល៉ឹងហើយ ទុរយោធន៍ដែលជាមនុស្សប្រកបដោយប្រទូស្តចិត្តប្រក្រតី ក៏នៅតែមិនព្រមបណ្ដោយឲ្យព្រះកុមារទាំង ៥ អង្គ បាននៅជាសុខសាន្តឡើយ ចេះតែតាមទៅបៀតបៀនផ្ដន្ទាទៀត គឺទ្រង់ឲ្យសាងវាំងមួយដ៏ធំ ប្រកបដោយក្រមួន, ជ័រស្រស់, ជ័រទឹក និងវត្ថុដទៃទៀតដែលជាចំណីភ្លើង ហើយឲ្យជាងយកកំបោរបូកលាបពីក្រៅយ៉ាងជិតស្និទ្ធរលង់រលើប ធ្វើឲ្យអ្នកផងទស្សនាឃើញរូបឥដ្ឋ និងសិលា ដើម្បីអញ្ជើញព្រះកុមារទាំង ៥ អង្គឲ្យទៅគង់នៅ ។ ការសាងវាំងឡើងយ៉ាងនេះ ដោយចេតនាបំណងនឹងបំផ្លាញបាណ្ឌពកុមារដោយអគ្គី ប៉ុន្តែនៅមានអ្នកអាណិតអាសូរខ្លះដែរ គឺវិទូរ(ជាឱរសនៃព្រះរាជាកុរុ)ជាអ្នកមានសតិបញ្ញាវាងវៃបានខ្សឹបប្រាប់ការណ៍ជាអាថ៌កំបាំងនេះ ឲ្យព្រះរាជកុមារទាំង ៥ ដឹងព្រះអង្គជាមុន ។ លុះសាងមន្ទីរស្រេចហើយ ទុរយោធន៍ក៏អញ្ជើញកុមារទាំង៥ ភាតាឲ្យទៅអាស្រ័យនៅក្នុងវាំងថ្មីនោះ ដោយអាងហេតុថាក្នុងព្រះមហារាជវាំងគ្មានដំណាក់ នឹងចែកឲ្យគង់នៅគ្រប់គ្រាន់គ្នា ។

ជួនជាវេលាគ្រោះកាចអាក្រក់មកដល់ ក្នុងរាត្រីកាលមួយនោះ

ជាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ ពពកខ្មៅមីរដេរដាសបិទបាំងអាកាស គន់មើលមិនយល់អ្វី ។ អ្នកស្រុកកំពុងតែដេកលក់ស៊ប់គ្រប់ផ្ទះសម្បែង ស្ងាត់ច្រៀបឥតមនុស្សម្នាក់ដើរទៅមក តាមមាគ៌ាហ្លួងសោះឡើយ ស្រាប់តែនៅខណៈនោះ វាំងធំធេងដែលទើបនឹងសាងឡើងថ្មី ៗ ក៏ស្រាប់តែលេចអណ្ដាតភ្លើងភ្លឺសន្ធោសន្ធៅច្រាលរន្ទាលឡើង ឮសូរសន្ធឹកផ្ទូងផាង ៗ មួយស្របក់វាំងថ្មីនោះ ក៏ទ្រុឌទ្រោមក្លាយទៅជាផេះអស់ ។ ចំណែកបាណ្ឌពកុមារ ក៏មិនឥតគំនិត ឬធ្វេសប្រហែសក្នុងរឿងដ៏ស្ដែងនេះដែរ បានទ្រង់ជ្រាបរហ័សកម្ម មកយូរថ្ងៃជាមុនស្រេចហើយ ទើបបាននាំគ្នា បលាយនាការគេចវេះ ចេញឲ្យផុតអំពីអគ្គីភ័យ ទៅតាមផ្លូវដែលជីករូងជាប្រហោងក្នុងដីទុកតាំងពីថ្ងៃមុន ផុតព្រះនេត្រព្រះកាណ៌ទុរយោធន៍ និងអ្នកឯទៀត ៗ ឥតអ្នកណាដឹងយល់ដល់ម្នាក់ឡើយ ។

គ្រានោះ ទុរយោធន៍រីករាយសប្បាយចិត្តណាស់ ដែលខ្លួនបានទំលាយបំផ្លាញគូសត្រូវ ឲ្យបានសម្រេចដូចសេចក្ដីប្រាថ្នា ទំនងដូចគ្នានឹងព្រះពាលរាជា ១ អង្គទៀតក្នុងបោរាណសម័យ, ព្រះអង្គទ្រង់ខ្ញុយឮឆ្វេត ៗ ក្រសាលក្សេមក្សាន្ត ជាការត្រេកត្រអាល កមលហាឫទ័យ នៅខណៈដែលព្រះអគ្គីកំពុងតែឆាបឆេះលំអិតវាំង ឮសូរផ្ទូងផាង គ្រាំគ្រេងនោះឯង ។

កម្មមុខគួរឲ្យស្ញែង ដែលទុរយោធន៍បានធ្វើទៅដោយប្រទូស្ត

ចិត្តគ្រានេះ ជាគ្រឿងចង្អុលបង្ហាញឲ្យបណ្ដារាស្ត្រទូទៅ ដឹងឮយ៉ាងច្បាស់លាស់ ថាខ្លួនគិតគុំកួនផុតបាណ្ឌពកុមារច្បង គឺយុធិស្ឋិរ ដើម្បីយករាជ្យសម្បត្តិឲ្យបានជាសិទ្ធិដាច់ខាតមកលើខ្លួនទាំងមូល ។ ទុរយោធន៍បានខំគិតបិទបាំងរហ័សកម្មនេះទុកយ៉ាងសំខាន់ ប៉ុន្តែបុរាណលោកបានភាសិតទុកមកហើយថា ការណ៍សម្ងាត់ដែលគេប្រឹងបិទបាំងណាស់ ក៏នៅតែលេចឮរន្ទឺចេញបាន សូម្បីកប់កំបាំងបាត់ស្ងាត់នៅក្នុងដួងហាឫទ័យរបស់ព្រះបរមក្សត្រិយ៍ ក៏គង់តែមានគេដឹងឮដែរ ព្រោះជាធម្មតាអណ្ដាតមិនដែលនៅស្ងៀមឈឹងទេ តែងតែរលាស់បញ្ចេញសូរស័ព្ទឲ្យដំណឹងទៅខាងក្រៅជាអាចិណ្ណ ។ មុនដំបូងក៏គ្រាន់តែខ្សឹបខ្សៀវគ្នាប៉ុណ្ណោះ លុះកន្លងមកមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏លាន់ឮខ្លាំង ។ ដូចគេសន្ទនាគ្នាជាធម្មតា គ្រប់ផ្ទះសម្បែង គ្រប់ទីកន្លែងផ្លាថ្នល់ និងផ្សារ ឥតអ្នកណាកោតក្រែងស្ដេច ឬចៅហ្វាយនាយខ្លួនឡើយ ។ ហេតុការណ៍ដែលកើតមានឡើងទាំងនេះជារឿងមុខគួរឱ្យខ្ពើមរអើមពេកណាស់ ។ ហេតុនោះ កាលកន្លងមកមិនយូរប៉ុន្មានរហ័សកម្មនោះ ក៏លេចឮសាយភាយទូទៅ សម្លេងនិន្ទា និងផរុសវាទ ក៏ធ្លាក់មកត្រូវលើទុរយោធន៍ កលដូចជាគ្រាប់ភ្លៀងដែលស្រក់ចុះចាកនភាកាស ។

ចំណែកកុមារទាំង ៥ ភាតា ព្រមដោយព្រះជននីក៏នាំគ្នាលីលាយាត្រាចេញចាកព្រះនគរ បែរភក្ត្រឆ្ពោះសំដៅអារណ្យប្រទេស យក

ព្រៃព្រឹក្សាជាតិជាទីពឹង ក្នុងរវាងកាលដែលពនេចរទៅ បានត្រូវកំដៅថ្ងៃ, ត្រូវខ្យល់ភ្លៀង, និងសេចក្តីនឿយព្រួយលំបាក ស្រេកឃ្លានសព្វទិវារាត្រីកាល មានតែសេចក្តីអំណត់អត់ធ្មត់ គឺអធិវាសនខន្តីនេះឯងជាគ្រឿងការពារក្តៅរងា និងសម្រេកគម្លានប៉ុណ្ណោះ ។ ជួនកាល ព្រះមាតា និងបុត្រអស់ព្រះកាយពលណាស់ ក៏នាំគ្នាឈប់សម្រាកព្រះកាយាខាងមាគ៌ា កាលល្ហែស្រាលទុក្ខព្រួយហើយ ក៏នាំគ្នាត្រាច់ពនេចរ យាត្រាតទៅមុខទៀត ជួនកាលត្រូវឆ្លងគង្គាក៏នាំគ្នាព្យាយាមហែលទឹកឆ្លងទៅឯត្រើយនាយ ក្រសែទឹកជាត់ជាយផ្កាប់ផ្ងារ ទម្រាំតែទៅដល់ត្រើយជលសា ដែលឆ្ងាយលន្លឹមលន្លោចនោះ ក៏អស់ព្រះកាយពលទៀបដាច់ខ្យល់អស្សាសបស្សាស បានរួចអំពីគ្រោះថ្នាក់ទៅម្តង ៗ ហាក់បីដូចបានកើតឡើងជាថ្មីម្តងទៀត ។ កាលបើបានរួចពីនោះទៅហើយ នឹងរកទីសំណាក់ភ័កអាស្រ័យក៏ពុំបាន តោងនាំគ្នាដើរកាត់ភូមិប្រទេស ដ៏ដាច់សង្វែងនោះសន្សឹម ៗ ទៅទៀត ទាល់តែព្រះមាតាស្ងួតខះព្រះសុរង ស្រេកទឹកខ្លាំងណាស់ ក៏ប្រែះប្រាណលើប្រឹថពី ។ ភីមអាណិតព្រះមាតាពេក ក៏ខំត្រាច់ស្វះស្វែងរកវារី តែគ្មានអ្វីនឹងដួសដងយកមក ទើបដោះសំពត់ឈ្នួតមកជ្រលក់ទឹកឲ្យជោកហើយ ក៏ម្នីម្នារត់យកមកពូតបន្តក់សម្រក់ចូលក្នុងព្រះឱស្ឋព្រះមាតាជួយឃឹតយោងព្រះជន្មព្រះមាតា ឲ្យរួចរស់ទៅបានមួយគ្រា ប៉ុន្តែទឹកក្នុងសំពត់ឈ្នួតនោះតិចណាស់ មិនល្មមនឹងរំលេមបំពង់ក ព្រះភាតា

៤ អង្គទៀតដែលជាអ្នកនឿយហត់លំបាកមកតាមផ្លូវកន្តារជាមួយគ្នាទាំងឃ្លានភោជនាហារក៏សែនឃ្លាន គ្មានប្រទះផលាផលឯណានីមួយដែលគួរនឹងសោយសោះ ។ ក្នុងថ្ងៃនេះព្រះមាតា និងបុត្រ មិនអាចធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទៅបាន ក៏ឈប់ខានសម្រាកព្រះកាយនៅក្រោមរុក្ខា តែកាយ និងចិត្តភីមមិនបានសម្រាកសម្រាន្តផងឡើយ ដោយអំណាចឈឺចាប់ក្តួលក្តៅមួម៉ៅក្នុងកមលសន្តានណាស់ អង្គុយនិយាយតែ ១ អង្គឯងរអ៊ូថា អ្នកណាមួយអាចនឹងចៀសវាងឲ្យផុតពីលិខិតនៃព្រះជាម្ចាស់លើស្ថានសួគ៌បាន ឱកម្មអើយកម្ម ! កម្មដែលបងប្អូនយើងមកទ្រាំរងវេទនា ត្រាំត្រែងគ្រានេះ ចិត្តយើងក្តៅអឹក់ក្តៅម្ល៉េះ ទៅមុខប្រហែលគ្រោះកាចនឹងមានដល់យើង ច្រើនលើសទុក្ខពេលនេះទៅទៀតឬអ្វី? យុធិស្ឋិរជាក្សត្រិយ៍គួរតែមានរាជសម្បត្តិក្នុងប្រទេសកុរុរដ្ឋណាស់ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះបែរជាមកផ្ទំនៅកណ្តាលខ្សាច់វិញ នឹងរកកម្រាលក្រាលផ្ទំប៉ុនបាតដៃក៏គ្មាន, ចំណែកទុរយោធន៍អ្នកដណ្តើមរាជ្យសម្បត្តិនោះ គេដេកអង្គុយលើកម្រាលក្រាលលាតសន្ធឹងយ៉ាងស្អាតបាត ពេញពោរទៅដោយគ្រឿងលើកតម្កើងស័ក្តិយស និងតេជានុភាព, ព្រះរៀមរបស់យើងជាមនុស្សព្រះទ័យទន់មិនសូវចេះប្រកាន់ទោសក្រោធខ្ញាល់នឹងអ្នកឯណា ចេះតែឲ្យអភ័យដល់គេងាយ ៗ កុំអីក៏... ... ម្ល៉េះសមគេសោយសុខសម្បត្តិត្រេកត្រអាលចិត្តគេរីករាយស្មើរនឹងអណ្តែតឡើងទៅជាប់ឯស្ថានសួគ៌ ។

ភាគទី ២

ការស្វយម្ពរ[១]នៃព្រះនាងទ្រៅបទី

សូមឲ្យអស់លោក-អ្នកនាង នឹកឃើញចុះថា ព្រះមាតា និងបុត្រ ដែលត្រូវគេនិរទេសចាកនិវេសន៍រាជស្ថានចេញទៅទាំងរត្តិកាលនោះ តើមានសេចក្តីទុក្ខព្រួយនាយបាត់ល្វិតល្វៃយ៉ាងណាខ្លះ ? ប៉ុន្តែបើទុកជាដល់ថ្នាក់ម្លឹង ៗ ហើយក៏ដោយ ក៏ជាតិជាខត្តិយអ្នកចម្បាំងនៅតែមានអស្មិមានះជាធម្មតា បណ្តើរគ្នាយាត្រាកាត់ព្រៃទៅលេចវាលចូលព្រៃ ដោយស្មាន ៗ ក្នុងព្រះហឫទ័យមិនដឹងជាគ្រោះកម្ម វានឹងដឹកនាំទៅដល់ទីកន្លែងណាទេ ? មួយវិញទៀតនឹកបារម្ភក្រែងពួកសត្រូវដិតដានតាមមកយាយី ទើបនាំគ្នាដោះគ្រឿងទ្រង់ចេញពីព្រះអង្គចេញអស់ យកលំអិតផង់ធូលីខ្មៅមកប្រឡាក់លាបព្រះកាយផ្លាស់ប្លែងតែងភេទជាព្រះយោគី ដើម្បីសូមឲ្យគ្រាន់តែរួចខ្លួនទៅបន្តិចប៉ុណ្ណោះ ។ ឯព្រះជននីសោត ក៏តោងតែប្លមព្រះអង្គ ឲ្យដូចជាស្ត្រីអនាថាដែរ ។

ខណៈដែលក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទៅ គាប់ជួនជាថ្ងៃមួយ ព្រះមាតា និងបុត្របានជួបប្រទះនឹងព្រាហ្មណ៍ ១ ពួកគេប្រាប់ថា គេនឹងទៅក្នុងការស្វយម្ពរធីតាព្រះបាទបញ្ចាលរាជ, ការ

១)- ការរើសរកគូព្រេង ។

ស្វយម្ពរគ្រានេះ ជាការធំដុំអ៊ឹកធឹកណាស់ ក្មេកមនុស្សម្នានឹងបានជួបប្រទះឃើញតែត្រឹមមួយដងមួយកាលប៉ុណ្ណោះ ។ បាណ្ឌពកុមារ បានឮដូច្នោះក៏រៀបចំខ្លួននឹងធ្វើដំណើរទៅកាន់ដែនបញ្ចាលដែរដើម្បីនឹងចៀសចាកភ័យអន្តរាយជាងសេចក្តីបំណងទៅមើលការស្វយម្ពរ ។

លុះដល់បញ្ចាលរាជធានី ដែលជាប្រទេសធ្លាប់កើតបដិបក្ខនឹងគ្នាមកអំពីដើម ដ្បិតទ្រង់ទើបតែធ្វើសង្គ្រាមនឹងគ្នាមកថ្មី ៗ មិនទាន់ជាយូរប៉ុន្មាន ដោយបញ្ជាការនៃទោណាចារ្យ តែទោណាចារ្យឲ្យលើកទោសព្រះបាទបញ្ចាលរាជដ៏ជាបច្ចាមិត្រ ទុកជីវិតឲ្យម្តង, ទាំងបានប្រគល់ដែនដីដែលមានជ័យជម្នះ ឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ តាំងពីគ្រានោះមក ព្រះបាទទ្រុបទ ម្ចាស់ផែនដីបញ្ចាលរដ្ឋ ឃើញសេចក្តីក្លាហានក្នុងពិជ័យសង្គ្រាមនៃបាណ្ឌពកុមារទាំង ៥ ព្រះអង្គ គឺទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យមានចំណង់នឹងលើកព្រះរាជធីតា ឲ្យជាបាទបរិចារិកានៃបាណ្ឌពកុមារ គឺនឹងទ្រង់លើកឲ្យអរជុន ប៉ុន្តែរឿងនេះទ្រង់នឹកតែក្នុងព្រះហឫទ័យមិនបានចេញព្រះវាចា ឬប្រាប់ព្រះរាជតម្រិះដល់អ្នកឯណាឡើយ ព្រោះសិទ្ធិនៃការរើសគូ មិនមែននៅក្នុងអំណាចនៃព្រះអង្គជាបិតាទេ គឺស្រេចនៅលើទ្រៅបទី ដ៏ជាព្រះរាជធីតានឹងស្នេហ៍ស្ម័គ្រ ឬមិនស្នេហ៍ស្ម័គ្រប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែដើម្បីទ្រង់នឹងប្រតិបត្តិការឲ្យសមព្រះរាជហឫទ័យក្នុងរឿងនេះ ទើបទ្រង់ឲ្យចាត់ការម្យ៉ាង ដែលទ្រង់ជឿជាក់ក្នុងព្រះហឫទ័យថា អ្នកនឹងអាចធ្វើការ

នោះបានសម្រេច មានតែអរជុន មួយនាក់ប៉ុណ្ណោះ គឺទ្រង់ឲ្យធ្វើមហាធ្នូ ១ ឲ្យយកទៅចងព្យួរនៅចុងសសរដ៏ខ្ពស់ មានកងចក្រវិលខ្វាល់នៅពីខាងក្រោម ។ ក្នុងរឿងនេះ មានសេចក្ដីសន្យាថា «អ្នកដែលជាគូព្រេងរបស់ព្រះរាជធីតា តោងតែជាអ្នកអាចយឹតមហាធ្នូនោះបានដោយកម្លាំងខ្លួនម្នាក់ឯង ដាក់ព្រួញផ្គងបាញ់ចេញទៅ ឲ្យព្រួញរត់ទៅតាមចន្លោះស្លាបចក្រ កុំឲ្យប៉ះពាល់ទង្គិចស្លាបចក្រ រហូតទៅត្រូវភ្នែកត្រីមាសដែលព្យួរពីខាងលើ ឲ្យត្រីមាសនោះធ្លាក់ចុះមកដល់ដី, អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកដែលចូលប្រឡង ដណ្ដើមយកនាងរាល់ ៗ គ្នា បាញ់បានតែត្រឹម ៥ ព្រួញក្នុងម្នាក់ ១ ប៉ុណ្ណោះ» ។ ព្រោះហេតុនេះ បណ្ដាអ្នកបាញ់ទាំងប៉ុន្មាននាក់ ទ្រង់ជឿជាក់ថាមានតែអរជុន ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចបាញ់ត្រូវត្រង់វង់ជាទីសំគាល់បាន ។

សម្រាប់ការស្វយម្ពរនេះ ព្រះបាទបញ្ចាលរាជ មានព្រះរាជបញ្ជាឲ្យចូកចាំងជម្រះទីកន្លែងដីធំ ហើយឲ្យសង់ព្រះពន្លាពាសសំពត់សមានកំពូលដូចមណ្ឌប បិទមាសប្រដាប់ដោយកែវមណីផ្សេង ៗ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល មានការជប់លៀងភោជនាហារ និងលេងល្បែងនានាក្នុងព្រះរាជវាំង នៅវេលាមុនប្រឡងធ្នូសិល្ប៍ប្រមាណជាពីរសប្ដាហ៍ ។ លុះដល់ថ្ងៃប្រឡង ក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយដែលចង់បានព្រះរាជធីតាជាបំណាច់ថ្វីដៃ ក៏នាំគ្នាមកសន្និបាត គង់ចាំត្រៀបត្រាតាមទីកន្លែងរៀងខ្លួន ក្នុងរោងទងមុខព្រះពន្លាហ្លួងគង់ដំកង់ជាវង់

ដូចរូបព្រះចន្ទ្រពាក់កណ្ដាលដួង បែរព្រះភក្ត្រទៅរកព្រះពន្លាគ្រប់ព្រះអង្គ ។

លុះក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយគង់រៀបរយស្រួលបួលហើយ នាងទ្រៅបទី ក៏ស្ដេចយាត្រាចូលមកឋានទីប្រជុំ ព្រះហស្ដដ៏ទន់ភ្លន់ដូចប្រមោយព្វាវណ៍កាន់ភួងមាល័យមួយមកផង ដួងមាល័យនេះប្រៀបដូចព្រះវរលញ្ឆករ (ត្រា) ដែលនាងត្រូវតាក់តែងព្រះអង្គក្នុងការរើសគូស្នេហ៍គ្រងរបស់នាងឲ្យបានជាការដាច់ស្រេច ។

បណ្ដាក្សត្រិយ៍ ដែលចូលមកប្រជុំក្នុងការស្វយម្ពរគ្រានេះមានទុរយោធន៍, កណ៌, បាណ្ឌពកុមារបងប្អូន ៥ អង្គ, ក្រឹស្ណៈ, ពលរាម ជាអនុជក្រឹស្ណៈ, ក្សត្រិយ៍យាទពច្រើនអង្គ, ព្រះរាជាសិន្ធូ ព្រមទាំងព្រះឱរស (មិនប្រាកដថាប៉ុន្មានអង្គ) ព្រះរាជាចេតិយ, ព្រះរាជាកោសល, ព្រះរាជាមទ្រៈ និងនៅមានក្សត្រិយ៍ក្រៅអំពីដែលចេញព្រះនាមមកហើយជាច្រើនអង្គ ។ ប៉ុន្តែបាណ្ឌពកុមារទាំង ៥ អង្គ មិនបានចូលទៅគង់ក្នុងចំណោមក្សត្រិយ៍ទាំងអម្បាលនោះទេ បែរជាទៅគង់ក្នុងចំណោមពួកព្រាហ្មណ៍មួយពួកផ្សេងទៅវិញ ព្រោះទ្រង់ប្លែងភេទប្លមអង្គជាព្រាហ្មណ៍មកក្នុងវេលានោះ ។ ភ្នែកមនុស្សទាំងអស់សម្លឹងមើលតែឆោមលំអនៃព្រះនាងទ្រៅបទី ។ ឯទីសន្និបាតនោះ សូម្បីមានមនុស្សច្រើនជ្រៀតជ្បៀតញ្ជៀតញ្ជាត់គ្នាទាំងម្លឹង ក៏ស្រាប់តែស្ងប់ស្ងាត់ សម្លេងស្ងូន្យឈឹងភ្លាម ក្នុងខណៈដែលធ្រូស្ដទ្យុម័ន ជាព្រះ

អនុជរបស់នាងទ្រៅបទី សូត្រប្រកាសតាមប្រពៃណីថា៖

«ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីទ្រៅបទី ទ្រង់មានឆោមឆើតឆាយមកឈរនៅទីនេះ បើអ្នកណាអាចយឹតធ្នូនេះបាន ហើយបាញ់រហូតដល់កងចក្រដែលកំពុងតែវិលខ្វាល់ទៅត្រូវចំភ្នែកត្រីមាស ខាងលើឯណោះ បើអ្នកនោះឯងជាដៅពង្សអ្នកជាសោត នឹងបាននាងជាបាទបរិ-ចារិកា» ។

សូត្រប្រកាសចប់ស្រេចហើយ ក៏ទ្រង់សូត្របញ្ជីរាយនាមវង្សនិងប្រវត្តិដោយសង្ខេប ពណ៌នាគុណសម្បត្តិនៃក្សត្រិយ៍ទាំងអម្បាលនោះឲ្យនាងស្តាប់ ហើយសុំឲ្យនាងយកភួងមាល័យទៅបំពាក់អ្នកដែលបាញ់ត្រូវវង់ តាមសេចក្តីប្រកាសមកហើយ ។

លំដាប់នោះ ក៏ចាប់ផ្តើមប្រឡងធ្នូសិល្ប៍រើសស្នាដៃពូកែក្សត្រិយ៍ទាំងអស់នោះ អង្គខ្លះនឹករាក្នុងព្រះទ័យ ព្រោះមើលទៅឃើញមហាធ្នូដ៏សម្បើម និងវង់ដែលប្រុងតែនឹងគេចពីព្រួញធ្នូ គិតថាបើទុកជាអ្នកណាចេះធ្វើម្តេចក៏បាញ់មិនត្រូវដែរ សូម្បីឲ្យគ្រាន់តែយឹតធ្នូបានប៉ុណ្ណោះ ក៏ចាត់ថាជាអ្នកវិសេសណាស់ទៅហើយ ។ ក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយចូលទៅប្រឡងម្តងមួយអង្គ ៗ រួចហើយក៏ត្រឡប់មកគង់តាមកន្លែងដើមវិញ ដោយមិនវិសេសប្លែកអ្វីជាងគ្នា ធ្វើឲ្យតែអ្នកអង្គុយចាំមើលលបអស់សំណើចលេង ។ ឯសាមីខ្លួនមានតែសេចក្តីទោមនស្សតូចចិត្តពន់ប្រមាណ ដោយខុសពីគំនិតដែលគិត

ទុកមកនោះ បែរជាមិនសមដូចបំណងទៅវិញ ទឹកព្រះភ័ក្ត្រឡើងមិនស្រួលតែរាល់អង្គ ។ ពួកអ្នកចម្បាំងដែលធ្លាប់ល្បីឈ្មោះទាំងប៉ុន្មានកាលបើចូលទៅជិតមហាធ្នូហើយ ក៏បណ្តាលឲ្យស្លុតរន្ធត់ចិត្ត ឡើងទឹកមុខស្លេកស្លាំង មិនអាចនឹងលើកមហាធ្នូនោះរួចឡើយ អ្នកខ្លះចូលទៅជិតបែបដូចជាខែងរែងសង្ហាជាងគេ ដោយអំណាចមានះខំធ្វើឫកពាឡើង ប៉ុន្តែគង់មិនប្លែកអ្វីជាងអ្នកមុន ៗ ដែរ បែរជាត្រឡប់មកអង្គុយនៅកន្លែងដដែលវិញ ។ អ្នកដែលធ្វើការប្រឡងមិនបានសម្រេចទាំងនោះ ខ្លះក្លែងធ្វើទឹកមុខឲ្យរីករាយ ដើម្បីកែសេចក្តីអៀនខ្មាសក្នុងចិត្ត ខ្លះក្លែងធ្វើជាញញឹមបែបស្ងួត ៗ ។

លំដាប់នោះ កណ៌ជាមនុស្សពូកែយ៉ាងចំណាប់ដើរចូលទៅដល់ទីមហាធ្នូ ចាប់យឹតតម្លោះធ្នូ មកបានភ្លាម ។ ព្រះបាទទ្រុបទ និងព្រះឱរសក៏នឹកស្ញើច, ក្នុងព្រះហឫទ័យ ក្រែងកណ៌ មនុស្សដែលព្រះអង្គមិនស្គាល់ជាតិកំណើតជាដូចម្តេច ធ្វើការបានសម្រេច ប៉ុន្តែមុននឹងបាញ់ព្រួញចេញទៅ នាងទ្រៅបទី បានស្រែកប្រកាសសេចក្តីបំណងរបស់នាងថា នាងមិនសព្វព្រះហឫទ័យនឹងកណ៌ ដ៏ជាបុត្រនាយសារថីទេ ។ កណ៌ចេញស្លក់ទឹកមុខ មានក្រសែឈាមទោសៈឡើងព្រួល ៗ ទម្លាក់ធ្នូចុះហើយ ក៏ត្រឡប់មកអង្គុយដូចដើមវិញ ។

នៅមានអ្នកចូលទៅធ្វើការប្រឡងប្រជែង ក្រោយកណ៌ទៀតជាច្រើននាក់ បានប្រឹងប្រែងក្លែងធ្វើមានះខែងរែងណាស់ដែរ ក៏ប៉ុន្តែ

មិនបានសម្រេចដូចបំណងសោះ អ្នកខ្លះខិតខំជ្រុលហួសកម្លាំងពេក ទាល់តែភ្លាត់ចំណាប់ដួលដេកចង្ហែងលើផែនពសុធា ។ បណ្ដាអ្នកអង្គុយមើលទាំងប៉ុន្មានក៏នាំគ្នាសើចលាន់ ដោយឃើញថាជារឿងគួរឲ្យអស់សំណើចណាស់ ។

ពួកបាណ្ឌពកុមារដែលអង្គុយនៅក្នុងអំឡុងពួកព្រាហ្មណ៍ឃ្លាតពួកក្សត្រិយ៍ទៅបន្តិច អង្គុយមើលគេធ្វើឫកព្រងើយកន្តើយហាក់បីដូចគ្មានកិច្ចការអ្វីជាប់ជាមួយនឹងគេក្នុងថ្ងៃនោះសោះ ។ ខណៈនោះ មាណពរូបឆោមស្រស់ប្រិមប្រិយម្នាក់ក្រោកដើរចេញមកអំពីចំណោមពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ។ បណ្ដាអ្នកប្រជុំនៅទីនោះក៏នាំគ្នាសើចឃឹក ៗ ពេញទាំងព្រះលានហ្លួង ព្រោះនឹកអស់សំណើចក្នុងចិត្តថា ព្រះ[១]អ្នករៀនសូត្រតែខាងធម្ម ធម្មោ ម្ដេចក៏ហានក្លាចូលមកប្រកួតប្រណាំងអួតថ្វីដៃតតាំងនឹងក្សត្រិយ៍ជាតិអ្នកចម្បាំងដែរ ។ អាស្រ័យហេតុនោះ ព្រាហ្មណ៍ខ្លះដែលអង្គុយនៅទីនោះ និយាយឃាត់ខាំងព្រាហ្មណ៍កំលោះ អ្នករួមភេទជាមួយគ្នានោះថា «កុំទៅប្រឡងនឹងគេអី» ។ អ្នកខ្លះនិយាយថា «ជាតិព្រាហ្មណ៍តែងតែមានថ្វីដៃគ្រប់យ៉ាង ទាំងការគិតអាន ទាំងការប្រើអាវុធផ្សេង ៗ មិនមែនចេះដឹងតែត្រឹមរឿងសីលពរប៉ុណ្ណោះទេ» ។ អ្នកខ្លះគ្រាន់សម្លឹងមើលព្រាហ្មណ៍កំលោះនោះដោយសេចក្ដីនឹកអស្ចារ្យ ឥតស្រដីថាអ្វី ។ ឯ

១)- ពាក្យនេះសម្រាប់ហៅព្រាហ្មណ៍ អ្នកសិក្សាក្នុងផ្លូវសាសនាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រាហ្មណ៍កំលោះ ក៏ដោះអស់គ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់យោគី ដែលធ្វើដោយស្បែកម្រឹគចេញពីខ្លួនអស់ ហើយគរទុកនៅកន្លែងម្ខាងរួចស្រេច ដើរចូលទៅត្រង់កណ្ដាលស្នាមរណរង្គហាក់ដូចរាជសីហ៍ គន់មើលទៅទ្រូង និងស្មាធំសាយទូលាយ ត្រង់ចង្កេះមូលក្លំរវាសុទេវិនដើរប្រទក្សិណព្រមទាំងភាវនាតែក្នុងចិត្ត ។ ចំណែកឯភ្នែករបស់មនុស្សជាច្រើនពាន់នាក់ សម្លឹងសំភីមើលចំពោះតែឆោមឆើតព្រាហ្មណ៍កំលោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍កំលោះ ក៏កែក្រាយចាប់លើកមហាធ្នូឡើងយឹតតម្លោះក្រឹត មកដោយកម្លាំងដ៏មហិមារបស់ខ្លួន ។ បណ្ដាអ្នកអង្គុយមើលជុំវិញទីស្នាម ក៏ទះដៃលាន់ផ្ទង ៗ ប្រុស ៗ នាំគ្នានិយាយសរសើរផ្សេង ៗ ។ ត្រឹមតែយឹតធ្នូទន់មកបានប៉ុណ្ណោះ នៅមិនទាន់ចប់អស់រឿងទេ នៅមានការជាយ៉ាងសំខាន់ជាងនេះទៅទៀតដែលគេត្រូវធ្វើខានមិនបាន គឺគេបាញ់ឲ្យត្រូវចំត្រង់វង់ ។ អ្នកមើលទាំងអស់ ឈប់សម្លឹងមើលឆោមព្រាហ្មណ៍ហើយបែរជានាំគ្នាសម្លឹងសំដៅឆ្ពោះទៅតែត្រង់វង់នោះវិញ លែងដាក់ភ្នែកព្រោះជាវេលាផ្ដាច់ព្រ័ត្រដ៏សំខាន់បំផុតយកឈ្នះយកចាញ់គ្នា នៅវេលាប្រមាណមួយវិនាទីទៀតប៉ុណ្ណឹង[១] ។

គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍ក៏ទម្លាក់ក្រាញកែក្រាយរំពើន ហើយ

១)- ប្រាសាទនគរវត្តនៅព្រះរបៀងទី១ ខាងជ្រុងពាយ័ព្យ មានរូបភាពប្រឡងធ្នូសិល្ប៍ដូច្នេះដែរ ប្លែកគ្នាតែរូបសម្រាប់បាញ់នៅទីនោះ ជារូបសត្វសេកវិញ ។

ស្រងេវនៃគ្រុតតម្រង់លែងតម្លោះធ្នូ ខ្ទាប់ចេញទៅ ព្រួញរត់រ៉ឺទៅប្រហារ ភ្នែកត្រីមាសធ្លាក់ចុះដល់ធរណីមួយរំពេច ។ ខាងអ្នកមើលក៏ទះដៃប្រែស ៗ លាន់ឮទាំងស្នាមធំ ។ អ្នកដែលមានជ័យនោះ ទោះបីជាអ្នកណាក៏ដោយចុះ គេលែងត្រូវការនឹងគិតនឹកយកមកជាអារម្មណ៍ហើយ គេត្រូវការតែខាងសប្បាយជាការធំដុំវិញ នឹងត្រូវការឲ្យដឹងតែត្រង់ផលជាទីបំផុតនៃការនោះ ដែលកំពុងតែឃ្លានដឹងរាល់គ្នា គឺបាញ់ត្រូវ ឬមិនត្រូវតែប៉ុណ្ណោះ ។

ប៉ុន្តែ កាលណាពួកក្សត្រិយ៍អ្នកទ្រង់ព្រះមាលា ស្បៀតរោមសត្វ ឬទ្រង់ឈ្នួត យាងតម្រង់ទៅត្រង់ទីធ្នូសិល្ប៍ម្ដង ៗ នោះទ្រូងនាងទ្រៅបទី ក៏ជ្រួលច្របល់ច្រាលឡើងកាលនោះ ។ ត្រីមាសដែលគេព្យួរតែងតោងលើកងចក្រ ជាគ្រឿងសំគាល់យថាកម្មរបស់នាងនោះឥឡូវនេះ នាងក៏កាន់តែរីករាយសប្បាយក្នុងព្រះហឫទ័យខ្លះហើយ ព្រះទ័យរបស់នាងស្ទុះទៅចាប់ប្រតិព័ទ្ធនឹងប្រុសកំលោះ ដែលមានស្បែកខ្លាជាគ្រឿងដណ្ដប់កាយនោះ តាំងពីគេឈានជើងដើរចូលទៅត្រង់កណ្ដាលទីស្នាម នាងក៏នឹកស្នេហាជាងក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយដែលទ្រង់ព្រៃពណ៌ស្វាយ ទោះបីនាងមិនបានគិតទុកជាមុនថា ប្រុសកំលោះនឹងចូលមកធ្វើការប្រកួតថ្វីដៃនឹងគេក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែនៅវេលាដែលគេឈរកណ្ដាលស្នាមប្រុងប្រៀបនឹងធ្វើការប្រឡងនោះ ព្រះទ័យរបស់នាងរំជួល ដោយចង់ឲ្យគេបានទទួលសេចក្ដីអំណរ វេលា

នេះ ក៏បានសមដូចមនោរថរបស់នាងហើយ នាងញញឹមដោយអារម្មណ៍ដ៏រីករាយ ទើបយាងយាត្រាទៅរកអ្នកដ៏មានជ័យជម្នះដោយរួសរាន់ យកភួងមាល័យទៅបំពាក់ឲ្យប្រុសកំលោះ ជាគ្រឿងប្រកាសសិទ្ធិយ៉ាងដាច់ខាតថា ប្រុសកំលោះនេះជាគូភិរម្យរបស់នាងបីដូចជាប្រថាប់ដោយព្រះវរលញ្ឆករ ។

នៅវេលាដែលនាងទ្រៅបទី យកភួងផ្កាទៅបំពាក់ឲ្យអ្នកមានជ័យនោះ បណ្ដាអ្នកដែលរួចការប្រឡងជាមួយគ្នា ប៉ុន្តែមិនបានសម្រេចដូចប្រាថ្នា នាំគ្នាមកអង្គុយជូតញើស បានឃើញនាងទ្រៅបទី យកភួងផ្កាទៅបំពាក់ឲ្យអ្នកមានជ័យដូច្នោះហើយ កើតចិត្តឫស្យា ឈឺចាប់រោលរាលខ្លាំងណាស់ នឹងទប់ទល់អាត្មាពុំបាន ក៏ប្រឹក្សាយល់ឃើញព្រមគ្នាថា ត្រូវតែសម្លាប់អ្នកមានជ័យ ដែលមិនប្រាកដនាមនេះចោលមួយរំពេចជាដាច់ខាត បើទុកឲ្យរស់នៅតទៅទៀត មុខជានឹងកើតសេចក្ដីអប្បយសដល់គេឯងរាល់គ្នា ដ្បិតវាជាស្មូមយាចក ដើរតែសូមទានគេតាមថ្នល់ ហើយវាមកបានធីតាក្សត្រិយ៍ជាបាទបរិចារិកាដូច្នេះ ធ្វើឲ្យអាម៉ាសមុខ ធ្វើឲ្យអាប់ឱនកិត្តិយស ព្រោះវាមកមើលងាយរាជត្រកូលកំពូលឥស្សររបស់យើង យើងត្រូវឃុំខ្លួននាងទ្រៅបទីទុក ព្រោះជាស្រីឥតខ្មាស ដាក់ខ្លួនបន្ទាបត្រកូល សុខចិត្តយកព្រាហ្មណ៍អនាថាធ្វើជាភស្ដា មើលងាយបារមីព្រះបិតា និងព្រះរាជាទាំងឡាយដ៏ជារាជាសម្ព័ន្ធមិត្រ សឹងទ្រង់នូវ

កិត្តិយសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ យើងរាល់គ្នានឹងមើលបំណាំតទៅទៀត ឃើញជាពុំបានឡើយ ។ លុះប្រឹក្សាយល់ព្រមគ្នាភ្លាម ក៏ស្រែកគំរាមលាន់រំពងដោយសេចក្ដីក្រោធខ្លាំងណាស់ ពួកក្សត្រិយ៍អ្នកប្រឡងផ្ទសិល្ប៍ទាំងប៉ុន្មានអង្គ ក៏លោតចេញអំពីទីកន្លែង រាំក្រប៊ីទន្ទេង ចូលទៅរកព្រាហ្មណ៍កំលោះ ដែលបាននាងជាបំណាច់ថ្វីដៃ កើតការតស៊ូគ្នាឡើងជាកោលាហល គ្មានអ្នកណាអាចនឹងឃាត់ឃាំងឲ្យស្ងប់រម្ងាប់បាន ការស្វយម្ពរក្លាយទៅជាការកាប់សម្លាប់គ្នាកណ្ដាលស្នាមធំ ។ ក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយដែលមកប៉ុនប៉ងយកមឲ្យបាននាងទ្រៅបទីត្រឡប់ទៅជាមកដេកបម្រះនឡៀលលើផ្ទៃពសុធា នាំគ្នាចូលក្នុងអន្ទាក់ម្ឫត្យុរាជដោយអង្គីហេតុដ៏គួរសម ។ កណ៌ជាអ្នកល្បីនាមចូលប្រឡងយុទ្ធនឹងពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកមានជ័យ តទល់គ្នាយ៉ាងរមួតអស់វេលាយ៉ាងយូរ, មួយចាក់, មួយចាប់, មួយកាប់. មួយកាត់, មួយកែង មួយគេច, កែក្រាយរារង, មួយរុក មួយរុញ សង្កុញចូលជិត សង្ស្រកពោមរឹតរេរាំខ្ទង់ កលបីដូចជាខ្យល់កំបុតត្បូង ប្រហារត្រូវដៃជើងព្រាហ្មណ៍ដោយព្រួញធ្នូជាច្រើនអន្លើរាប់ថាជាអ្នកបាញ់ត្រង់គ្រាន់បើដែរ ។

ទ្រៅបទីនៅវេលានោះ នាងជាទុក្ខតឹងទ្រូងពេកណាស់ នឹងប្រទេចផ្កាសាមតិកនៃសេចក្ដីលំអោមរបស់នាងតែក្នុងចិត្ត ដែលជាហេតុឲ្យកើតការកាប់សម្លាប់គ្នា លោហិតប្រាលរន្ទាលពាសពេញស្នាម ប៉ុន្តែកន្លងមកបន្តិច នាងក៏រម្ងាប់ទុកនោះបាន ដោយគិតឃើញ

ថា ខ្លួននាងគ្មានមន្ទិលសៅហ្មងអ្វីសោះ មួយទៀត ជីវិតរបស់ប្រុសដែលជាគូវាសនារបស់នាងសោត ក៏ប្រាសចាកអន្តរាយ ដ្បិតវេលានេះ កណ៌ឈប់តស៊ូហើយ ។ ចំណែកកណ៌ដែលបានជាឈប់តស៊ូនោះ ដោយគិតឃើញថា បើពួកគេខំតែតស៊ូទៅ មុខជានឹងស្លាប់ក្នុងកណ្ដាប់ដៃព្រាហ្មណ៍កំលោះនេះមិនខាន គិតដូច្នោះហើយ គេក៏ស្រែកសួរព្រាហ្មណ៍នោះ ជាផ្លូវញ៉មខ្លាចថ្វីដៃថា «ម្នាលលោក ! លោកជាត្រកូលព្រាហ្មណ៍មែនឬ ? តែឋានៈ និងមានះរបស់លោកសម្ដែងឲ្យឃើញថា ខ្លួនលោកមិនមែនជាត្រកូលព្រាហ្មណ៍ទេ ព្រោះមិនដែលមានព្រាហ្មណ៍ឯណា ជាអ្នកមានថ្វីដៃអាចមកតដៃនឹងក្សត្រិយ៍បានឡើយ វៀរលែងតែបរសុរាម (រាមេសូរ) ដែលប្រាកដតាមបរម្បរគតិថា បានប្រហារក្សត្រិយ៍ទូទៅក្នុងលោក ឯស្ទួមយាចកអនាថាធ្លាប់តែដើរសូមទានគេរាល់ផ្ទះ រាល់រានផ្សារ នឹងថាជាអ្នកស្ទាត់ចម្បាំងមិនបាន, ពិតដូច្នេះហើយ បណ្ដាអ្នកចម្បាំងដូចគ្នា គ្មានអ្នកណាមានថ្វីដៃច្បាំងល្អដូចអរជុនទេ ក្នុងពពួកមនុស្សដែលគ្រប់គ្រងជីវិតរស់នៅសព្វថ្ងៃនេះ នឹងតដៃជាមួយយើងបាន ក៏តែអរជុនម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្រៅពីនោះគ្មានសោះឡើយ ។

ព្រាហ្មណ៍កំលោះញញឹមតបវិញហើយដើរចូលទៅកាន់ទីកន្លែងដើមរបស់ខ្លួន ឯទ្រៅបទីក៏លីលាតាមគូស្នេហ៍គ្រងរបស់នាងទៅដែរ ។

ភាគទី ៣

អាពាហមង្គលនៃនាងទ្រៅបទី

ស្ត្រីអនាថាអាស្រ័យនៅក្នុងរោងនាយស្មូនឆ្នាំង ចាំមើលផ្លូវកូនទាំង ៥ ដែលនាំគ្នាទៅមើលការស្វយម្ពរនាងទ្រៅបទី ។ បុត្រទៅបាត់យូរពេកខុសពេលវេលា នាងនឹកព្រួយក្នុងចិន្តាណាស់ ក្រែងកើតហេតុភេទភ័យឡើងក្នុងស្រុកគេ ។ ខណៈនោះ នាងឮសូរសន្ធឹកជើងដើរចូលមកកាន់រោងដោយរួសរាន់ បន្តិចកូនទាំង ៥ ឈានជើងចូលមកដល់ ទាំងដឹកដៃនាងក្រមុំម្នាក់មកផង សឹងតាក់តែងកាយដោយគ្រឿងប្រដាប់ដ៏វិចិត្រ សុទ្ធតែពេជ្រនិលចិន្តាព្រោងព្រាយ វេលាដែលបែរទៅឃើញនាងធីតាទ្រង់ឆោមឆើតឆាយ សេចក្តីបីតិត្រេកអរក៏ផ្សាយសព្វសព៌ាង្គរាងកាយ នាងគ្រាន់តែក្រឡេកឃើញភ្លាម ក៏នឹកដឹងរឿងរហូត ។ មាតា និងបុត្រសន្ទនាអាស្រ័យគ្នាតាមទំនៀម ។ ព្រះរាជកុមារទាំង ៥ អង្គក៏ទូលរៀបរាប់រឿងសិទ្ធិជោគ ដែលខ្លួនធ្វើការមានថ្វីដៃ ឲ្យព្រះជននីស្តាប់ តាំងពីដើមដល់ចប់ចុង ។

តពីនេះទៅ នឹងសម្តែងពីហេតុការណ៍ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះរាជវាំងក្រុងបញ្ចាល ។ ព្រះរាជាទ្រុបទ គង់ក្នុងបន្ទប់ក្រឡាព្រះបន្ទំតែមួយព្រះអង្គ យូរបន្តិចស្រាប់តែស្តេចទ្រង់ក្រោកឡើងតូងតាងធាក់អ្នកនេះ អ្នកនោះ ដែលនៅជិតបក់ផ្លិតថ្វាយ ។ ខណៈនោះ ព្រះ

ឱរសចូលទៅគាល់ក្នុងបន្ទប់ មានព្រះភក្ត្រផូរផង់ញញឹមញញែមរីករាយ ។ ព្រះរាជាធ្វើព្រះភក្ត្រតឹងធ្មឹងទៅរកឱរស លុះស្វាងព្រះក្រោធហើយ ត្រាស់សួរថា «ទ្រៅបទីនៅឯណា ? អ្នកណាបាននាង ? ឱកូនសម្លាញ់ឪពុក ! » ព្រះសូរសៀងដែលត្រាស់ចេញមកញ័រហើយស្អកស្អាផង ទ្រង់គង់ស្ងៀមបន្តិច ត្រាស់តទៅទៀតថា ឱកូនស្រីមាសឪពុក ! តាំងពីនេះរៀងទៅ នាងតោងដើរសូមទានគេ ចិញ្ចឹមពោះ រាល់មាត់ទ្វារផ្ទះអ្នកដទៃ, រាល់វត្ថុដែលគេលះបង់ឲ្យ ដោយការុណ្យចិត្ត និងប្រណីនេះឯង ជារាជបណ្ណាការរបស់នាង, ភាជនៈដែលនាងកាន់ទូលត្រាច់សូមទាននោះ ទុកជាគ្រឿងប្រដាប់ត្បូងរបស់នាង ឱអនិច្ចា ! ឪពុកនឹងទ្រាំអត់សង្កត់ក្តីទុក្ខវេទនាអស់នេះបានដែរឬទេ ? នៅពេលដែលឪពុកបានឃើញកូនស្រី ស្ពាយយាមលើស្មាដើរសូមទានគេនោះ, ឪពុកបានកសាងកុសលកម្មទុកមកអំពីកាលណា បានជាមកទទួលសេចក្តីអវសានដូច្នេះ ឱអនិច្ចា ! ឪពុករម្ងាប់ទុក្ខក្នុងរឿងនេះមិនបានទេ ទុកជាខំប្រឹងរម្ងាប់ដូចម្តេច ក៏នៅតែមិនបាត់ក្រំចិត្តដែរ, ឪពុកអត់សង្កត់ណាស់ ទាល់តែស្គាំងស្គមទ្រមខ្លួន រឿងដែលផុតវិស័យសតិបញ្ញានឹងកែខៃ ឬទាល់អស់ផ្លូវនឹងដើរហើយ ឪពុកនឹងធ្វើម្តេចកើត ! ឪពុកតាំងចិត្តថានឹងលើកកូនឲ្យទៅអរជុន ប៉ុន្តែព្រះជាម្ចាស់លើស្ថានសួគ៌ មកបណ្តាលឲ្យឃ្លៀងឃ្លាតទៅជាយ៉ាងដទៃវិញ. ឪពុកដឹងច្បាស់ណាស់ហើយថា «ការយំ

ខ្សឹកខ្សួលមិនជាប្រយោជន៍អ្វីសោះ តែសេចក្ដីសោយសោកនឹងស្ងប់រម្ងាប់ទៅបានដោយគ្មានអារម្មណ៍យ៉ាងសម្ដីកដូច្នេះឬ ? ទុក្ខនេះ ជាមរណទុក្ខរបស់បិតាហើយកូន !» ។

ធ្រុស្តទ្យុម័ន ក្រាបទូលដោយវាចាទន់ផ្អែមល្ហែមថា «បពិត្រ ព្រះជនកនាថ សូមព្រះអង្គបន្ទោបង់នូវសេចក្ដីសោកអស់នេះ ចេញឲ្យផុតអំពីព្រះកមលចុះ ព្រះករុណា ! អរជុនជាអ្នកបាននាងទៅពិតប្រាកដហើយ» ។

ព្រះរាជាមានព្រះអស្សុជលកំពុងតែហៀរហូរ ក៏ស្ងួតស្ងាងថៃសភ្លាម ដោយអំណាចពលវបីតិនៅនាគ្រានោះ ទ្រង់ត្រាស់សួរជាប្រញាប់ថា «មែនឬ ! មែនឬ ! ឯងដឹងបានដូចម្ដេច ? អើឯងនិយាយទៅមើល !» ។

ព្រះឱរសក្រាបទូលប្រព្រឹត្តហេតុថា «កាលព្រាហ្មណ៍នាំព្រះនាងជេដ្ឋភគិនី ទៅកាន់ទីសំណាក់អាស្រ័យហើយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានលបលាក់ខ្លួនតាមពីក្រោយទៅមើលមិនឲ្យគេឃើញ លុះគេចូលក្នុងទីលំនៅរបស់គេ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំផ្ទៀងត្រចៀកប្រុងចាំស្ដាប់ពីខាងក្រៅទ្វារ បានឮរឿងនេះយ៉ាងច្បាស់លាស់ក្នុងកាលដែលគេនិយាយរៀបរាប់ឲ្យមាតាគេស្ដាប់ បានជាទូលព្រះបង្គំដឹងថាព្រាហ្មណ៍មួយពួកមានគ្នា ៥ នាក់ ស្លៀកពាក់ស្បែកម្រឹគនោះ គឺជាបាណ្ឌពកុមារ បងប្អូនទាំង ៥ អង្គក្លែងខ្លួនបន្លំចូលមក មុខគួរឲ្យ

អាណិតអាសូរពេកណាស់ បាណ្ឌពកុមារ និងមាតា បានសេចក្ដីទុក្ខព្រួយលំបាកជាទីបំផុត ព្រោះទុរយោធន៍គិតឫស្យាដុតបំផ្លាញមន្ទីររបស់គេ បំណងនឹងឲ្យគេស្លាប់ក្នុងគំនរភ្លើង ប៉ុន្តែគ្រោះជា បាណ្ឌពកុមារបានដឹងខ្លួនជាមុន ទើបនាំគ្នារត់ទៅតាមផ្លូវបាតាល គេចរួចអំពីអគ្គីភ័យមក បានបបួលគ្នាដើរផ្លូវមកជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទាល់តែមកដល់ក្រុងបញ្ចាលនេះ» ។

ព្រះរាជាទ្រង់ជឿជាក់ឥតសង្ស័យ ទើបត្រាស់ថា «កូនឯងចូរទៅប្រាប់អគ្គមហាសេនាបតី ឲ្យគេទៅស៊ើបសួរយកសេចក្ដីពិតមកឲ្យបាន» ។ ខ្ញុំរាជការមួយក្រុមទទួលព្រះរាជឱង្ការហើយ នាំគ្នាដើរសំដៅទៅផ្ទះស្មូនឆ្នាំង មន្ត្រីទាំងនោះចូលទៅថ្វាយគំនាប់បាណ្ឌព-កុមារ ហើយមានម្នាក់ក្នុងពួកមន្ត្រីដែលទៅនោះ ទូលប្រព្រឹត្តហេតុដល់រាជកុមារដែលបាននាងទ្រៅបទីថា «យើងខ្ញុំនាំគ្នាមកសម្ដែងអំណរដែលទ្រង់មានជោគជ័យ, ការដែលទ្រង់សម្ដែងស្នាដៃក្នុងនេះពួកអ្នកចម្រៀងនឹងចងជាកាព្យទុកសម្រាប់សង្គីតិប្រគំច្រៀង, ពួកចិន្តក្រវីរាជប្រាជ្ញពង្សាវតារនឹងចារិករឿងនេះទុកក្នុងពង្សាវតារ ឲ្យល្បីខ្ទរខ្ទាយទូទៅ, និករជាតិទាំងឡាយ ក៏នឹងមនសិការចាំទុករហូតកល្បាវសានដោយឆន្ទៈនិយម, កាលក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយបាញ់មិនត្រូវវង់នោះ ខត្តិយាធិបតីរបស់យើងព្រួយព្រះហឫទ័យថា ព្រះរាជធីតារបស់ព្រះអង្គត្រូវនៅជាលីវសាវកែរកគូគ្មានអស់មួយជីវិត» ។

រឿងនេះជាទុក្ខធំគ្របសង្កត់ព្រះហឫទ័យ ប៉ុន្តែឥឡូវយើងខ្ញុំសូមទទួលអំណរគុណទ្រង់យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលទ្រង់បានកំចាត់បង់មេក្រមី ពោលគឺសេចក្តីកង្វល់ដ៏ធំ សឹងគ្របសង្កត់ព្រះហឫទ័យនៃព្រះករុណាឲ្យខ្វាត់ចេញទៅបាន ប៉ុន្តែតាមការពិតវិញ យើងខ្ញុំយល់ឃើញថា ល្បួមនាំមកបញ្ចេញចែកចាយគ្នាស្តាប់បានហើយ មិនជាការល្មើសក្នុងកិច្ចរក្សាសេចក្តីស្ងាត់កំបាំង នៅនាព្រះហឫទ័យនោះទេ គឺថាកាលពីដើមមក ទ្រង់ប៉ុនប៉ងនឹងប្រទានធីតាទៅអរជុនជាអ្នកដែលល្បីល្បាយនាមទូទៅទាំងសកលជម្ពូទ្វីបឲ្យបានធីតារបស់ព្រះអង្គ លុះដល់វេលានេះទ្រង់មានព្រះទ័យបីតិយ៉ាងលើសលន់ ព្រោះព្រះធីតាមិនបាននៅជាលីវសាវកែទេ ព្រះអង្គឆ្ងល់ខ្វល់ព្រះហឫទ័យជាពន្លឹកដោយចង់ជ្រាបជាតិ ត្រកូល និងស្រុកកំណើតរបស់អ្នកមានជ័យ រហូតដល់វេលាដែលបានដឹកដៃនាងទ្រៅបទី ព្រះរាជធីតាមកនេះ ។

បាណ្ឌពរាជកុមារអង្គធំ គឺយុធិស្ឋិរ ទទួលភារៈនិយាយតតបទៅនឹងពួកខ្ញុំរាជការ ដែលមកនោះដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា «សេចក្តីសន្យាអំពីការស្វយម្ពរ ដែលស្តេចដ៏ទ្រង់នូវឥស្សរស័ក្តិយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់របស់អ្នកទាំងឡាយ បានប្រកាសហើយនោះ អ្នកទាំងពួង និងយើងទាំងអស់គ្នា ក៏បានជ្រួតជ្រាបសព្វគ្រប់ហើយ អ្នកណាក៏អាចចូលទៅប្រឡងល្បងមើលថ្វីដៃបានគ្រប់ ៗ គ្នាដែរ បណ្តា

អ្នកដែលទៅក្នុងទីនោះ, ឯសេចក្តីសន្យានោះ សុភាពបុរសនេះឯងបានប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវហើយ ព្រោះហេតុនេះ ព្រះធីតាដ៏ជាម្ចាស់របស់អ្នកទាំងឡាយ ទើបបានជាគូភិរម្យរបស់គេ ទោះបីអាក្រក់ ឬល្អក៏តាមតែយថាកម្មចុះ» ។

ពួកខ្ញុំរាជការទាំងនោះចេញទឹកមុខងឿងឆ្ងល់ ។ យុធិស្ឋិរមិនចង់ឲ្យខ្ញុំរាជការទាំងនោះងឿងឆ្ងល់សោះ ទើបពោលតទៅទៀតថា «មនុស្សទូទៅគ្មានអ្នកណាម្នាក់ឡើយនឹងសង្ស័យថា អរជុនជាអ្នកចម្បាំងដ៏ឯករកគូប្រៀបគ្មាន ហើយមិនត្រូវសង្ស័យតទៅទៀតថា ប្រាកដជាអរជុន មិនមែនអ្នកដទៃអំពីណាទេ ដែលបានព្រះធីតាដ៏ជាម្ចាស់របស់អ្នក, យើងសូមសម្តែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត និងអនុមោទនាដល់ចៅហ្វាយរបស់អ្នក ដែលបានឃើញការសម្រេចផលសមប្រាថ្នានូវរបស់ដែលគិតទុកមកជាយូរយារហើយនោះ» ។

កាលពួកខ្ញុំរាជការបានស្តាប់ដូច្នេះហើយ ក៏ក្រោកឡើងព្រមគ្នាថ្វាយគំនាប់ ដោយឱនលំទោនរួចលាចេញទៅ ។ សេចក្តីបំណងរបស់គេក្នុងវេលានេះ ក៏បានសម្រេចពិតប្រាកដឥតសង្ស័យ ដោយល្បួងសួរយកការណ៍ពិតទាល់តែបាន តាមសេចក្តីដែលម្ចាស់ជីវិតប្រើមក គេក៏រីករាយសប្បាយចិត្តណាស់ នាំគ្នាត្រឡប់ទៅក្រាបទូលប្រព្រឹត្តហេតុដល់ព្រះរាជាវិញថា «ការដែលទ្រង់ត្រាស់ប្រើទៅនោះឥឡូវបានសម្រេចដូចព្រះរាជហឫទ័យ ដែលប៉ុនប៉ងហើយ» ។

កាលព្រះរាជាបានជ្រាបសេចក្តីតាមដែលទ្រង់ត្រាស់ប្រើឲ្យទៅស៊ើបហេតុការណ៍ក្នុងជាន់ក្រោយនេះហើយ គ្រានោះទ្រង់ត្រាស់ឲ្យលេងមហោស្រពក្នុងព្រះរាជមន្ទីរ និងទ្រង់ត្រាស់ឲ្យទៅអញ្ជើញបាណ្ឌពកុមារទាំង ៥ អង្គចូលមកគាល់ ។ មានការរៀបចំទទួលតាមខត្តិយប្រពៃណីក្នុងទីសម្រាប់ទទួលមុខមន្ត្រី ទ្រង់ចូលទៅឱបព្រះនិរសសុណិសា និងព្រះជេដ្ឋកនិដ្ឋាទាំង ៤ អង្គទៀតតាមលំដាប់ ទ្រង់ត្រាស់សុន្ទរកថាទទួលសម្ព័ន្ធមិត្រមេត្រី និងទទួលធានាការពារសព្វភ័យទាំងឡាយក្នុងរាជធានីរបស់ព្រះអង្គ មិនឲ្យមានមោះមន្ទិលជ្លោះការបាន ។

លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់ឲ្យចាត់ការស្វយម្ពរវិវាហមង្គលព្រះរាជធីតាទ្រៅបទី ឲ្យសមស័ក្តិ ឲ្យសមកិត្តិយសនៃខត្តិយធីតាគ្រប់ប្រការទាំងឲ្យមានការលេងល្បែងតាមទំនៀមវិវាហៈស–មោទ្យ ។ ឯពួកបាណ្ឌពកុមារ ក៏ដោះគ្រឿងក្លែងក្លាយបន្លំពីព្រះអង្គចេញ ហើយគង់នៅជាសុខក្នុងអារក្ខារបស់ព្រះបាទបញ្ចាលរាជជារាជសម្ព័ន្ធមិត្រដ៏ស្មើចិត្តនោះ ។

ភាគទី ៤
ពិធីប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រី

កាលព្រះនាងទ្រៅបទីអភិសេកសមរសជាមួយអរជុន រាជកុមារស្រេចហើយ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ក៏គង់នៅជាសុខសាន្តក្នុងអំណាចអារក្ខានៃព្រះបាទបញ្ចាលរាជ ។ ការគ្រប់គ្រងរក្សាយ៉ាងនេះជាទីគាប់ព្រះទ័យនៃបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ណាស់ ព្រោះទុរយោធន៍បានឃើញហើយចាំច្បាស់ណាស់ថា រាជកុមារអម្បាលនេះ មានជីវិតរស់នៅឡើយ ទុរយោធន៍មុខជាភ្ញាក់ខ្លួនមិនតិចទេក្នុងគ្រាឃើញបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍មានជីវិតរស់នៅក្នុងលោក ហើយមុខជានឹកឆ្ងល់ក្នុងព្រះទ័យយ៉ាងខ្លាំង ត្រង់បានឃើញអរជុនមានជ័យ បាននាងក្សត្រិយ៍បញ្ចាលជាបាទបរិចារិកា ។ ទោសចិត្តឫស្យារបស់ទុរយោធន៍មុខជាឆួលឆេះឡើងរកទីបំផុតគ្មាន ត្រង់បានឃើញព្រះញាតិដែលព្រះអង្គធ្វើឧបាយនឹងបំផ្លាញឲ្យវិនាសក្នុងភ្លើងនោះ ហើយបែរជាមកចងស្ពានមេត្រីនឹងព្រះបាទទ្រុបទ ជាសត្រូវជាមួយព្រះអង្គតាំងពីកាលណាមកហើយនោះទៅវិញ ។

មានការប្រជុំធំនៅក្រុងហាស្តិនបុរ ធ្រឹតរាស្ត្រគង់លើរាជបល្ល័ង្កមានរាជបរិពារឈរព័ទ្ធជុំវិញគ្រៀបគ្រា បីដូចជាផ្កាយចោមរោមព្រះចន្ទ្រ ស្ងាត់សម្លេងជ្រៀប ប្រុងស្តាប់ស័ព្ទព្រះរាជាតម្រាស់ ព្រះរាជាក៏

ទ្រង់ក្រោកឈរឡើង មានព្រះរាជឱង្ការសួរសីហនាទថា «ម្នាលមុខមន្ត្រីទីប្រឹក្សាទាំងសម្លាយដែលចូលមកសន្និបាតក្នុងទីនេះ សុទ្ធតែជាអ្នកដែលយើងទុកចិត្តក្នុងការផែនដី អ្នកទាំងឡាយជាគោលសិលារបស់ប្រទេស, អាណាចក្ររបស់យើងដែលនឹងតាំងនៅបានក៏ព្រោះអាស្រ័យតែអ្នករាល់គ្នាជាភ្នែកជាច្រមុះ, សេចក្តីចម្រើនរុងរឿងថ្កើងកេរ្តិ៍ និងសេចក្តីសុខសម្រាន្តរបស់រាស្ត្រ ដែលនឹងវឌ្ឍនាការតទៅបាន ក៏ព្រោះអាស្រ័យអ្នកទាំងឡាយ, សេចក្តីសត្យសុចរិតនិងផែនដីនៃអ្នករាល់គ្នា ក៏គ្មានផ្លូវឲ្យវង្វេងសដែរ, ការដែលអ្នកទាំងឡាយភក្តីនឹងយើង ក៏គ្មានមន្ទិលសៅហ្មងសូម្បីប៉ុនល្អងធូលី របស់មោះហ្មងឆ្គងរាគីក៏គ្មានចូលមកលាយឡំក្នុងសាច់ជាតុ ពោលគឺសេចក្តីភក្តីនេះឡើយ, យើងឲ្យហៅអ្នកទាំងឡាយមកប្រជុំក្នុងគ្រានេះ ដើម្បីឲ្យអ្នករាល់គ្នាជួយពិគ្រោះប្រស្នាមួយមុខជាប្រស្នាស្មុគស្មាញណាស់ បើតាមទំនើងវិចារណញ្ញាណរបស់យើងតែម្នាក់ឯងមិនអាចនឹងទំពាឲ្យបែកល្អិតល្អោចបានឡើយ សូមប្រើជាញាណរបស់អ្នករាល់គ្នាជួយទំពាយើងផង សូមឲ្យអ្នកទាំងអស់សម្តែងសេចក្តីភក្តីចំពោះយើង និងចូរជួយបំពេញកិច្ចការផែនដីក្នុងគ្រានេះម្តងទៀត, អ្នកទាំងពួងក៏បានជ្រាបស្រាប់មកហើយថា ពួកបាណ្ឌពបានចងសម្ព័ន្ធមេត្រីនឹងព្រះរាជាទ្រុបទ ដែលធ្លាប់ជាសឹកសត្រូវនឹងយើងពីដើមមកហើយ យើងគិតធ្វើដូចម្តេចទើបនឹងរំលើងរំលាង

អមិត្រដែលគិតប្រទូសរ៉ាយឲ្យផុតចេញពីភយន្តរាយបាន យើងធ្វើយ៉ាងណាឲ្យបានស្រួល?»។

ទុរយោធន៍ក្រោកឈរឡើងដោះស្រាយប្រស្នាជាដំបូងថា «សេចក្តីយល់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំក្នុងរឿងនេះ គឺថាត្រូវឲ្យស្ទូកពួកសេនាបតីនៃព្រះបាទទ្រុបទ ធ្វើឲ្យបែកសាមគ្គីក្នុងរវាងពួកគេឡើង នេះជាឧបាយម្យ៉ាង, ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនៅមានឧបាយក្នុងចិត្តម្យ៉ាងទៀតដែលអាចនឹងឲ្យផលវិសេសជាងឧបាយមុននោះ គឺថាត្រូវរិះរកទោសដ៏លាមក មកបាចប្រឡាក់លើខ្លួននាងទ្រៅបទី ឲ្យទាល់តែនាងនិយាយមិនចេញ ដោះសាកែខ្លួនលែងរួច, ឧបាយនេះជាហេតុធ្វើឲ្យពួកបាណ្ឌពក្រោធខឹងខ្លាំង ហើយលះលែងនាងចោលទៅ បន្ទាប់ពីនោះមក មិត្រភាពរវាងពួកបាណ្ឌព និងបញ្ចាលរាជ ក៏នឹងដាច់ចេញពីគ្នាទៅឯង, ការដែលត្រូវធ្វើបន្តអំពីនោះទៅទៀត គឺថាត្រូវដាក់ថ្នាំបំពុលភីម យក្សធំ ឲ្យស្លាប់បាត់បង់ទៅ, ធ្វើតែប៉ុណ្ណេះមុខជាអស់រឿងអំពល់ចិត្តយើង តទៅទៀតហើយ»។

ទុរយោធន៍និយាយចប់ហើយអង្គុយចុះ កណ៌ក្រោកឈរឡើងថ្លែងមតិរបស់ខ្លួនថា៖

«សូមទ្រង់អភ័យទោសដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ក្នុងការដែលមានសេចក្តីយល់ឃើញ មិនស្របដូចទ្រង់ទុរយោធន៍ ដ៏ជាទីស្រឡាញ់របស់យើង, ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំយល់ឃើញថា មានថ្នាំកែតែមួយមុខទេ

តឺថាត្រូវអាស្រ័យកម្លាំងទាហាន ដ៏រឹងឫទ្ធិរបស់យើង សូមឲ្យបញ្ជូនទាហាននេះទៅធ្វើសង្គ្រាមនឹងព្រះបាទទ្រុបទ ជាយ៉ាងឆាប់, ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំជឿថា កងទ័ពរបស់គេទុរពលភាព មុខជាទប់ទល់នឹងកម្លាំងទាហានរបស់យើងមិនបានទេ បើនឹងលើកកងកម្លាំងទៅយាយីជាន់នេះ ត្រូវតែចាត់ការឲ្យយ៉ាងឆាប់រួសរាន់ដើម្បីកុំឲ្យព្រះក្រឹស្នៈ, ព្រះរាជាកុសរាជ មានឱកាសលើកកម្លាំងមកជួយគេទាន់» ។

លំដាប់នោះ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រត្រាស់សួរភីស្មៈ ក្សត្រិយ៍រាជា តើនឹងមានយោបល់យល់ឃើញដូចម្ដេច ? ភីស្មៈថ្លែងថា «កាលបើព្រះករុណា សូមសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់ទូលព្រះបង្គំ ទូលព្រះបង្គំក៏ត្រូវពោលតែពាក្យពិត ប៉ុន្តែចាស់បុរាណលោកថា «ពាក្យពិតវែងស្លែង» ទូលព្រះបង្គំយល់ឃើញថា «តាមសិទ្ធិនៃរាជប្រពៃណី យុធិស្ឋិរជារជ្ជទាយាទ តាមច្បាប់ត្រូវបានរាជសម្បត្តិ បើព្រះករុណាមិនសព្វព្រះរាជហឫទ័យ នឹងលះបង់រាជ្យសម្បត្តិទាំងមូលឲ្យទៅគេទេ ក៏គួរតែបែងចែកដែនដីឲ្យគេពាក់កណ្ដាលដែរ ទើបមានយុត្តិធម៌នឹងសេក្ដីពិត ត្រូវឲ្យទ្រង់ប្រតិបត្តិការក្នុងរឿងនេះដូច្នេះចុះ បើទ្រង់ចេះតែខំកើបកោយយកទ្រព្យសម្បត្តិទាំងភាគដែលគេត្រូវបាននោះមកទៀត ទូលព្រះបង្គំហ៊ានព្យាករទុកជាមុននៅវេលានេះ ថា «សេចក្ដីវិនាសលិចលង់អាណាចក្ររបស់ទ្រង់នឹងមកដល់ក្នុងកាលមិនយូរទេ, សេចក្ដីលោភលន់ហួសប្រមាណនឹងនាំឲ្យកើតនូវសេចក្ដី

វិនាសយ៉ាងធំដល់ប្រយូរវង្សរបស់ទ្រង់ជាមិនខាន ដំណឹងដែលឱរសរបស់ព្រះករុណាគិតប្រទូសរ៉ាយនឹងដុតបងប្អូនទាំងអស់នោះ ល្បីលេចឮចេញទៅរហូតដល់ខាងក្រៅអាណាចក្រកុរុ, អ្នកស្រុកទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅរាជអាណាចក្រពោលខ្លាំងខ្ទប់ថា «ទុរយោធន៍ជាអ្នកគិតប្រទូសរ៉ាយទំលាយព្រះញាតិ» ។

កណ៌ក្រោកឈរឡើងជាគម្រប់ ២ ដងដើម្បីបរិយាយវចនោវាហាររបស់ភីស្មៈ ថា «ចិត្តរបស់ភីស្មៈប្រកបដោយឆន្ទាគតិ, ភ្នែករបស់ភីស្មៈងងឹតក្នុងយុត្តិធម៌, វិចារណញ្ញាណរបស់ភីស្មៈឃើញឆ្វេងឆេវទៅក្នុងផ្លូវខុស, ភីស្មៈមានពោគាពាធណាមួយមកបិទបាំងញុំាងទស្សនញាណរបស់គេឲ្យវិកវរទៅ រឿងនេះជាមុខក្រសួងរបស់ទីប្រឹក្សា ទីប្រឹក្សាត្រូវតែដោះស្រាយប្រស្នាជិតជិតទៅតែម្ដង ដោយទឹកចិត្តដ៏ត្រជាក់ មិនត្រូវញញើតនឹងគ្រឿងខ្លាំងខ្ទប់ណាមួយឡើយ សំដីទីប្រឹក្សាអ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីប្រហែសធ្វេស និយាយចេញមកឃើញថា ខ្សត់ខ្សោយវិចារណញ្ញាណណាស់ មិនគិតឲ្យជុំជិតជ្រុងជ្រោយសិនទេ តែងតែនាំយកសេចក្ដីវិនាសមកឲ្យប្រទេសជាប្រាកដ» ។

ទោណាចារ្យឃាត់កណ៌ ថា «ឈប់សិនទៅកណ៌ អើយ ! ឈប់វលាស់អណ្ដាតដែលប្រកបទៅដោយសេចក្ដីអំណួតសិនទៅ អ្នកមិនព្រមបង្អង់និយាយសោះ ទាល់តែសេចក្ដីវិនាសធ្លាក់មកលើខត្តិយ

វង្សរបស់យើងទៅឬអី ? អាការៈធ្ងន់ណាស់ ព្រះគុណអើយ កុំម្លោះពេក ! »។

វិទូរក្រោឈរឡើង ថ្លែងទទឹងទាស់នឹងមតិទុរយោធន៍ ថា ៖

«មុខងារនាទីរបស់ខ្ញុំ បង្គាប់ខ្ញុំឲ្យលាន់ឮវាចាចេញមកតាមសេចក្ដីពិតត្រង់ក្នុងចិត្ត ដល់ក្នុងទីបំផុតនឹងបង្កើតឡើងដូចម្ដេចលើកទុកមួយអន្លើសិនចុះ ថាបើបណ្ដែតបណ្ដោយឲ្យករណីយហេតុដំណើរការទៅដូច្នេះ មិនយូរប៉ុន្មានទេ មុខជាប្រទះអនិដ្ឋារម្មណ៍មិនខាន, ព្រះនាមាភិធេយ្យនៃវង្សក្សត្រិយ៍របស់យើងនឹងសាបសូន្យបាត់ទៅ ព្រោះហេតុនោះ គំនិតរបស់យើងខ្ញុំថា ត្រូវតែទៅផ្សះផ្សារការបែកសាមគ្គីរវាងព្រះញាតិវង្សដោយឧបាយណាមួយដោយប្រពៃតាមផ្លូវយុត្តិធម៌ទើបគួរ »។

ការប្រឹក្សាគ្នាក៏ឈប់ស្លេះតែត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រក៏ប្រកាសកាត់សំនួនជាពាក្យដាច់ខាតចេញមកថា «ត្រូវតែយើងទៅទទួលបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ដែលត្រូវនិរទេស ឲ្យវិលត្រឡប់មកកាន់ព្រះនគរវិញ យើងនឹងប្រគល់ដែនដីហាស្ដិនបុរឲ្យពាក់កណ្ដាល ឲ្យបងប្អូនទាំង ៥ សេពសោយសម្បត្តិតាមខត្តិយប្រពៃណីចុះ »។

គ្រានោះ ទ្រង់ចាត់រាជទូតនាំព្រះរាជសាសន៍ទៅកាន់ក្រុងបញ្ចាលដើម្បីនឹងអញ្ជើញយុធិស្ឋិរ ព្រមទាំងព្រះអនុជ ៤ អង្គឲ្យត្រឡប់ព្រះនគរវិញ ។ កាលរាជទូតទៅដល់ក្រុងបញ្ចាលនាំគ្នាចូល

គាល់ក៏ប្រទះនឹងបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ កំពុងតែគាល់សន្ទនារីករាយជាមួយព្រះទ្រុបទ ។

ព្រះរាជាទ្រុបទ ត្រាស់ព្រះសូរសៀងយ៉ាងអាណោចអាធ័មថា «យុធិស្ឋិរគ្មានរឿងអ្វីក្នុងពង្សាវតាររបស់លោក ដូចជារឿងរបស់អ្នកទេ មុខគួរឲ្យទេវនាម្ល៉េះ ដែលព្រះញាតិរបស់អ្នកត្រឡប់ទៅជាសត្រូវជាគូចងពៀរវារនឹងគ្នាយ៉ាងនេះ »។

យុធិស្ឋិរថ្លែងថា «អាំ ! រឿងលាភ, រឿងអំណាច ខ្ញុំព្រះបង្គំស្អប់ហើយ មិនចង់ឲ្យឃើញមុខវាទេ វាធ្វើឲ្យបងប្អូនទាស់ទែងគ្នា, ទ្រព្យសម្បត្តិ, អំណាច, ស្ត្រី របស់ ៣ មុខនេះជាមារសម្រាប់ផ្ចាញ់មនុស្សយើងឲ្យចាញ់វិនាសហិនហោចទៅ »។

ព្រះរាជាទ្រុបទឡើងទឹកព្រះភក្ត្រប្រាល ដោយលោហិត ទ្រង់ត្រាស់ថា «យើងសុំធ្វើពាក្យប្ដេជ្ញាប្រកាសទុកក្នុងទីនេះថា បើអ្នកឯងមិនបានចំណែកព្រះនគរដោយស្រួលបួលទេ យើងនឹងជួយឲ្យទាល់តែបានដោយកម្លាំងសស្ត្រាវុធ»។

ខណៈនោះអ្នកភ្នាក់ងារមុខក្រសួងនាំទូតានុទូត ចូលទៅគាល់ទូតទាំងនោះចូលក្រាបនៅចំពោះព្រះភក្ត្រក្រាបទូលថា «ខត្តិយាធិបតីដ៏ជាម្ចាស់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ត្រាស់បញ្ជាឲ្យនាំព័ត៌មានដ៏ជាមង្គលមកក្រាបទូលព្រះអង្គឲ្យទ្រង់ជ្រាប ដ្បិតព្រះរាជាមានព្រះរាជហឫទ័យសោមនស្សណាស់ ត្រង់ការបានឃើញសេចក្ដីរួបរួមគ្នា

រវាងរាជត្រកូលទាំង ២ គឺ បណ្ឌុ និង បញ្ចាល ប៉ុន្តែព្រះរាជាក៏ជាប្រធាននៃកុរុរដ្ឋមានព្រះរាជហឫទ័យ បំណងនឹងឃើញវិមលភក្រ្តព្រះភាគិនេយ្យទាំង ៥ អង្គ ព្រះរាជជិនីសោតទៀត ក៏ចង់យល់ភក្រ្តយុវតីស្ត្រីសុណិសាណាស់ ខាងពួកប្រជាជនរៀបត្រៀបព្រមគ្នាស្រេចហើយបម្រុងចាំទទួលស្តេច»។

ព្រះរាជាទ្រុបទ មិនសព្វព្រះរាជហឫទ័យក្នុងរឿងដែលបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍នឹងនាំគ្នាត្រឡប់ទៅក្រុងហាស្តិនបុរវិញទេ ប៉ុន្តែនឹងទ្រង់ហាមឃាត់ហាក់ដូចជាការមិនគួរ ក្នុងទីបំផុតក៏ទ្រង់អនុញ្ញាតតាមសុំ។

បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ព្រមដោយព្រះជននី និងនាងទ្រៅបទីក៏រៀបចំរាជដំណើរ ស្តេចដើរផ្លូវទៅឋានក្រុងហាស្តិនបុរ មានសេនាទាហាននិងរាជបរិពារជាក្បួនហែហម និងមានភ្លេងត្រែ ស័ង្ខ តូរ្យតន្ត្រីប្រគំសូរស័ព្ទទ្រហឹងអឺងអាប់ទៅតាមមគ្គវិថី ។ កាលយាងដល់ក្រុងហាស្តិនបុរហើយ មន្ត្រីខ្ញុំរាជការជាន់ខ្ពស់ ចេញចាំទទួលនៅត្រង់ទ្វារព្រះនគរ។រាស្ត្រនិករទាំងពួងក៏ជ្រួលជ្រើមបបួលគ្នាមកទទួលស្តេចជាទីសម្លាញ់របស់គេ ដោយបីតិដ៏មានកម្លាំង សឹងពុំអាចនឹងទប់ដើងឲ្យនៅនឹងបានឡើយ ។ លុះបានឮសូរកាំភ្លើង ទឹង ! ទឹង ! ដែលគេបាញ់ថ្វាយគំនាប់ខ្ទរទាំងពសុធា អ្នកនគរក៏សន្និដ្ឋានថា ព្រះប្រិយក្សត្រិយ៍របស់គេ បានយាងចូលមកដល់ក្នុងខេត្រព្រះនគរហើយ ។

សេចក្តីរីករាយរបស់រាស្ត្រទប់ដើងមិននឹង ។ បណ្តាមនុស្សប្រុសស្រីចាស់ក្មេង ធំតូច ស្រោកស្រហូរហែចេញមកដើម្បីឃើញបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ។ នាទីព្រះរាជវាំង និងតាមផ្លូវថ្នល់គេដោតរាជវ័តឆត្រ ទង់ព្រោងព្រាយ, នៅមាត់ទ្វារផ្ទះនីមួយ ៗ ក៏សុទ្ធតែប្រដាប់ដោយគ្រឿងសម្តែងសេចក្តីបដិសណ្ឋារៈត្រេកអរទទួល និងជាទីប្រដាប់កិត្តិយសនៃខត្តិយរាជ ។ លុះបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ចូលដល់ទីគាល់ហើយ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ក៏ស្តេចចុះចាករាជបល្ល័ង្កតម្រង់មកឱបក្មួយរាល់អង្គតាមលំដាប់ ។ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ក៏ក្រាបទាបព្រះបាទយុគល ទទួលព្រះពរ ។ ព្រះរាជិនី និងពួកនារីដែលមានបណ្តាស័ក្តិខ្ពស់ក្នុងរាជដំណាក់ក៏ដូចគ្នានាំគ្នាទៅទទួលនាងទ្រៅបទី ។ នាងទ្រៅបទីក៏ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទសម្តែងសេចក្តីគោរព តាមរបៀបសុភាពស្ត្រី មើលទៅកិរិយាមារយាទ និងរូបឆោមរបស់នាងជាទីត្រូវព្រះហឫទ័យនៃព្រះរាជវង្សានុវង្សក្សត្រីជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ ពួកប្រយូរវង្សគ្រប់ ៗ អង្គក៏ស្រឡាញ់ពេញហឫទ័យ នឹងសរសើរគុណសម្បទរបស់នាងជាអនេកប្រការ ។

ការផ្សះផ្សាររវាងព្រះញាតិ ដែលឃ្លាតចាកគ្នាទៅយូរហើយបានសះជាព្រមព្រៀងគ្នាឡើងវិញដោយប្រការដូច្នេះ ។ មធុរកថារបស់ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ក៏ត្រាស់ប្រលោមលួងលោមឲ្យសាមគ្គីនឹងគ្នាទៅវិញជាច្រើនប្រការ ទោះបីមិនសូវស្និទ្ធស្នាលនឹងគ្នាដូចអំពីដើមក៏អម្បីក្តី ទ្រង់ប្រាស្រ័យនឹងយុធិស្ឋិរជាក្មួយច្បងថា «សេចក្តីអរិ-

ចិត្តរវាងក្មួយ និងមាវេលានេះ ឈ្មោះថាលែងមានទៀតហើយ តទៅខាងមុខ សូមឲ្យមេត្រីភាពរវាងត្រកូល កុរុ និង បណ្ឌុ គប្បីមានទៅវិញទៅមក ដែលជាព្រះញាតិជីដូនមួយនឹងគ្នា មាសុខចិត្តបែងចែកដែនដីឲ្យក្មួយពាក់កណ្ដាល ក្មួយនឹងតាំងរាជធានីឡើងថ្មីនៅខាណ្ឌវបថ ឬនៅទីដទៃទៀតក៏បាន ហើយចូរគ្រប់គ្រងអាណាចក្ររបស់ក្មួយ ឲ្យជាសុខសម្រាន្ត កិយ្យោយសចុះ »។

អាស្រ័យហេតុនេះ រាជអាណាចក្រហាស្តិនបុរ ទើបត្រូវញែកចែកជា ២ ភាគ ទុរយោធន៍ រើសយកខែត្រផ្សេងក្នុងទិសបូព៌ ដែលជាទីសម្បូរទៅដោយផលាផលជាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។ យុធិស្ឋិរបានភាគខាងលើដែលជាទីអរញ្ញប្រទេស ត្រូវកាប់គាស់រានដីសាងជារាជធានីទីក្រុងថ្មីឡើង ។

ភាគទី ៥

ឥន្ទ្របថរដ្ឋ រាជអាណាចក្រថ្មី

តមក បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ទាំង ៥ អង្គ បាននាំគ្នាទៅសាងរាជធានីទីក្រុងថ្មីនៅខាណ្ឌវបថ ចាប់ផ្ដើមកសាងកាប់គាស់ឈើព្រៃចូកចាំងជម្រុះដីទីទួលឲ្យរាបស្មើផ្ទៃស្រេចហើយ ទើបសាងព្រះរាជមន្ទីរ ព្រមកំពែងដ៏វិចិត្ររចនា ហាក់ដូចទេពនិម្មិត តាំងនៅឆ្នេរទន្លេយមុនាខ្ពស់ត្រដឹមស្ដឹមស្ដែលេចកំពូលច្រូង សាងប្រាង្គណ៍លលៃគ្រប់ទៅលើទន្លេ ជីកស្រះ, ជីកគូ និងប្រឡាយជ្រលងដងអូរ សម្រាប់បង្ហូរទឹកចេញចូលតាមត្រូវការ ។ ធ្វើទាំងឧទ្យានសួនផ្កា និងសួនផលានុផលជុំវិញព្រះរាជមន្ទីរ សុទ្ធសឹងតែព្រឹក្សាលតាជាតិដ៏មានផ្លែផ្កា គួរជាទីទស្សនានៃអ្នកដែលបានទៅដល់យល់ឃើញ មានជ្រលងទឹកដ៏ថ្លាហូរអំពីទន្លេយមុនាចូលទៅក្នុងឧទ្យាន ដាក់នៅក្នុងរអាងដែលមានក្នុងសួនជាអន្លើ ៗ សម្រាប់ចិញ្ចឹមឈើព្រៃព្រឹក្សាលតជាតិ ឲ្យស្រស់ខ្ចីជានិច្ច, មានហ្វូងរមាំង ប្រើស ទ្រាយ ទន្សាយ ក្ដាន់ ដើររកស៊ីក្នុងតិណាខ្យានដ៏ខៀវខ្ចី វិស័យដូចជាព្រំវិចិត្ររចនា, មានហ្វូងបក្សិនជាតិហិចហើរឆ្វៀលឆ្វាត់ ចាប់មែកព្រឹក្សាមយូរាដើរកែក្រាយក្បែរគុម្ពឈើខ្លះទំលើមែកឈើត្រសាសស្លាប ក្ងោក ពោលតោក នូវសេក ចាបយាសយំកេបកាបតាមភាសាសកុណា ឆ្លាសឆ្លើយរងំព្រៃ ត្រូវនឹង

សម្លេងវៃយំងាំង ៗ ឮហើយភ័ន្តភាំង ឈានឈប់ឈរស្តាប់ស័ព្ទបក្សី ។

អាស្រ័យលោកសង្ខារតាក់តែងឡើងតាមធម្មតាខ្លះ អាស្រ័យវិទ្យាសាស្ត្ររបស់មនុស្សរចនាឡើងខ្លះ ដោមលំអនៃធម្មជាតិទាំងឡាយនោះ ទើបប្រមូលមកមានព្រមនៅទីនោះ ជាទីសម្រាន្តរម្យរីករាយនៃអ្នកដ៏ជាម្ចាស់ ។ លុះកសាងវាំងរួចស្រេចហើយ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ឡើងគង់វាំងថ្មី តាមវិធីបុរាណសន្មតនាមថា «ឥន្ទ្របថ» ព្រោះល្អប្រហែលរម្យស្ថានក្នុងត្រៃត្រឹង្សភពរបស់សម្តេចអមរេន្ទ្រាធិរាជ ។

គ្រានោះ អ្នកនគរព្រមព្រៀងគ្នាអញ្ជើញយុធិស្ឋិរឡើងសោយរាជ្យសម្បត្តិនាក្រុងឥន្ទ្របថ ដោយអំណាចម្លប់ព្រះពោធិសម្ភាររបស់ព្រះអង្គ ប្រទេសក៏ស្តុកស្តម្ភសម្បូរឡើងគ្រប់យ៉ាង ប្រជារាស្ត្រនៅជាសុខក្សេមក្សាន្តសព្វទិវារាត្រី ឥតមានភិតភ័យដោយរឿងរ៉ាវអ្វីឡើយ ទ្រង់ផ្សាយព្រះរាជានុភាព វាតវង់ចេញទៅបន្តិចម្តង ៗ ជារឿយ ៗ ទៅ ទាល់តែឥន្ទ្របថរដ្ឋរីកធំទូលំទូលាយជាកម្រិតដើម ។ មិនមែនគ្រាន់តែមានដែនដីធំប៉ុណ្ណោះទេ នៅមានកងកម្លាំងវរហ៍ពលសាកលយោធាដ៏ក្លាហានជាអនេកអនន្តទៀត, ទ្រង់នូវឫទ្ធិអំណាចឥស្សរភាពក្នុងផ្លូវរដ្ឋប្រសាសនោបាយយ៉ាងស្រួលឆ្នើម ។ លុះព្រះបាទយុធិស្ឋិរ ទ្រង់ជ្រាបថា ការព្រះនគរបានចម្រើនរុងរឿងធំទូលាយដល់

ខ្នាតហើយ ការគ្រប់គ្រងក៏ខ្ជាប់ខ្ជួនបរិបូណ៌គ្រប់យ៉ាងហើយ ទ្រង់នូវព្រះតេជានុភាព និងព្រះកិត្តិយសជា «ព្រះមហារាជា» ទ្រង់ប្រាថ្នានឹងធ្វើ «ពិធីស្វយយជនកម្ម គឺការបូជាមហារាជ» ដើម្បីប្រកាសឥស្សរភាពរបស់ទ្រង់ជាមហារាជា ឲ្យផ្សាយទូទៅក្នុងពពួកក្សត្រិយ៍ដែលគ្រងនគរតូចតាចនៅជិតខាងព្រះរាជរដ្ឋសីមា ទើបទ្រង់ត្រាស់បញ្ជាព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គ ឲ្យយាត្រាទៅកាន់ដែនប្រទេសរាជជិតខាងទាំងនោះ ដើម្បីប្រកាសឥស្សរភាពជាក្សត្រិយ៍ធំលើនានាប្រទេសរាជ ។ ពួកប្រទេសរាជដែលព្រមចុះចូលក៏បានទទួលការអញ្ជើញមកប្រជុំក្នុងពិធីស្វយយជនកម្ម ។ ចំណែកប្រទេសដែលរឹងទទឹង ឬតស៊ូក៏ត្រូវប្រហារឲ្យខ្ទេចខ្ទីអស់ទៅ ដែនដីត្រូវរឹបយកមករួមចូលជាអាណាចក្ររបស់ព្រះមហារាជាឥន្ទ្របថ ។

រាជស្វយពិធីគ្រានេះ បានសម្រេចផលជាយ៉ាងធំក្នុងផ្លូវរដ្ឋប្រសាសនោបាយ ធ្វើឲ្យព្រះបាទយុធិស្ឋិរតាំងនៅមាំមួនក្នុងរាជសម្បត្តិបានផ្សាយព្រះរាជអាណា គ្របទៅលើសាមន្តរាជតូចធំទាំងឡាយ ជាបច្ច័យឲ្យព្រះអង្គមានមិត្រមេត្រីនឹងមហារាជាក្នុងប្រទេសឥណ្ឌាភាគខាងលើជាច្រើនអង្គ ហើយជួយបញ្ជូនព្រះតេជានុភាពនិងកិត្តិប្រវត្តិឲ្យខ្ចរខ្ចាយសាយភាយទូទៅរាល់ប្រទេស ។

លុះស្រេចការពិធីនេះហើយ មិនយូរប៉ុន្មានទុរយោធន៍ ព្រមទាំងរាជបរិពារ និងព្រះសកុនិជាបិតុលាធិរាជនៃគណៈក្សត្រិយ៍

គោរពទៅប្រពាតឯនគរឥន្ទ្របថ, បានជាឧស្សាហ៍ ស្តេចទៅទាំងម្លឹង ព្រោះព្រះហឫទ័យពោរពេញទៅដោយសេចក្តីឫស្យា ជាងការទៅសម្តែងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងរឿងសាងរាជធានីថ្មី ។ សារពើវត្ថុដែលទ្រង់បានទតឃើញ, សារពើសូរស័ព្ទដែលទ្រង់បានស្តាប់, សារពើអារម្មណ៍ដែលទ្រង់បានប្រារព្ធនឹកដល់ សុទ្ធតែជាគ្រឿងជម្រុញឲ្យកើតសេចក្តីឫស្យា និងអាឃាតកាន់តែខ្លាំងឡើង ។ នឹងគន់មើលទៅភូមិប្រទេសឥន្ទ្របថក៏ល្អឯកអស្ចារ្យ នឹងគន់មើលទៅមុខមាត់ប្រជាជនក៏សុទ្ធតែជាអ្នករីករាយឆ្អែតឆ្អន់ទៅដោយសេចក្តីសុខសាន្ត, ទាំងព្រះរាជាណាចក្រក៏រុងរឿងសម្បូរព្រមពេញទៅដោយរបស់ដ៏មានតម្លៃ ជាទីគួរមើលគួរឃើញ ។ របស់ដែលអស្ចារ្យជាងគេបំផុតនោះ គឺព្រះរាជវាំងជារបស់ផុតវិស័យ ទុរយោធន៍ដែលមិនធ្លាប់ប្រទះឃើញនៅទីដទៃ ។ ការដែលទុរយោធន៍ទៅឯក្រុងឥន្ទ្របថ គ្រានេះ សង្កេតមើលអាកប្បកិរិយា ក៏ដូចជាភ្ញៀវតាងប្រទេសទាំងពួង ដែលគេតែងទៅកាន់នានាប្រទេសតាមសព្វមួយដង ។ ឯហឫទ័យទុរយោធន៍ពេញពោរទៅដោយសេចក្តីក្រហាយដ៏លើសលប់ ប៉ុន្តែដោយសារបានឃើញរបស់ចម្លែកអស្ចារ្យដូច្នេះ ជាទីដឹកភ្នែកឲ្យមើលទាល់តែភ្លើនភ្លេចខ្លួន ។ នៅវេលាដែលទ្រង់យាងទតមហាស្ថាននោះ កាលព្រះសិរទៅប៉ះទង្គិចនឹងជញ្ជាំង ដែលគេខាត់រលោងរលើបឆ្លុះស្រមោលដូចជាកញ្ចក់ឮសូរក្តាំង ក្នុងកាលដែលទ្រង់ទទូចយាងទៅ

ត្រង់ទីនោះ ដោយស្មានថាជាទីវាលចន្លោះ ដល់ទៅមួយកន្លែងទៀត កាលទ្រង់យាងចេញពីបន្ទប់មួយចូលទៅក្នុងបន្ទប់មួយទៀត ទៅប្រទះលើកន្លែងបន្ទប់ទឹកប្របាំ (មាស៊ីនទឹក) ដែលកំពុងខ្ពុរបញ្ចេញសុគន្ធរសព្ទសូរសា ៗ មានអាការៈដូចជាគ្រាប់ភ្លៀងដ៏ល្អិតធ្លាក់ចុះមកអំពីពិតានស្រោចទទឹកគ្រឿងទ្រង់ជោកអស់, ដល់ទៅមួយកន្លែងទៀតទ្រង់លាត់កញ្ចើញព្រះភូសា ដោយសំគាល់ថាជាអាងទឹក ប៉ុន្តែតាមពិត ទីនោះជាផ្លូវដើរសោះ ជារបស់វិការៈដោយថ្មីដៃជាងធ្វើបញ្ឆោតភ្នែកមនុស្ស ។

សេចក្តីពិតវត្ថុអស្ចារ្យទាំងអស់នេះ មិនមែនជារបស់កើតឡើងដោយសារពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ប៉ុនប៉ងនឹងធ្វើលលេង ឬធ្វើដើម្បីឲ្យទុរយោធន៍អាម៉ាសមុខនោះទេ ប៉ុន្តែទុរយោធន៍មានសន្តានចិត្តមនុស្សពាលក៏ចេះតែសន្សំរើសយករឿង រញ៉ីករញ៉ុកបន្តិចបន្តួចនោះមកពូតឡើងជាដុំកំភួន ព្រោះទៅប្រទះត្រង់រឿងដែលទ្រង់ល្ងើលកាលណាពួកបាណ្ឌពក៏ទ្រង់សម្រួលកាលនោះ ដោយអត់ទ្រាំមិនបានទ្រង់សម្រួលឃឹក ៗ ដោយភាពជាញាតិស្និទ្ធ មិនមែនទ្រង់សម្រួលភ្ញាកក្អាយយ៉ាងកញ្ចះគេនោះទេ ។ ទុរយោធន៍នឹកអៀនខ្មាសណាស់ ក៏រករឿងគុំកួនចងអាឃាតព្យាបាទទៅឯង ៗ ហើយប្រញាប់ស្តេចចេញមកអំពីក្រុងឥន្ទ្របថ លុះមកដល់ព្រះនគរវិញ ហើយ ក៏ទ្រង់លើកយករឿងដែលបរិវិតក្កនោះមកប្រារព្ធជាមួយ

សកុនិ ជាព្រះបិតុលាថា ៖

«ទ្រង់ សកុនិ ! ខ្ញុំឈឺចិត្តណាស់ ! ពួកបាណ្ឌពជាមនុស្ស អាក្រក់សល់សែន បានរៀបចំប្រុងប្រៀបការចាំធ្វើបាបខ្ញុំ ដោយកលោបាយដ៏ល្អិតសុខុម, មានទេវតាជាប្រធាន ទ្រង់បិតុល ! គំនិតរបស់គេគិតតែមើលងាយខ្ញុំម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ សេចក្ដីប្រមាថមើលងាយអស់នេះ ជូរចត់ល្វីងជាងផ្លែឈើដែលជូរចត់ល្វីងខ្លាំងណាស់ទៅទៀត វាតាំងចិត្តមើលងាយប្រមាថគ្នាមែន ៗ ហេតុនោះ បានជាពួកវាខំដើរតាមខ្ញុំស្រចុះស្រឡើង ដូចជាសុនខចោមរោមជើងដំរី ដើម្បីនឹងបានឃើញហេតុភេទដែលវាក្លែងធ្វើទុកបម្រុង គឺវាចាំគន់មើលតែខ្ញុំភ្លាត់ជើងដួលតិតដួលត្វង ។ ឯអារឿងដួលនេះ វាក៏សំខាន់ណាស់ដែរ ដូចជាធ្លាក់អំពីទីខ្ពស់រលាត់ដៃជើងអស់ក្រែល ។ ឯព្រះរាជហឫទ័យនៃព្រះជនកខ្ញុំសោតទៀត ក៏ត្រជាក់ល្ហឹមដោយជរាភាពល្បៀតល្បៀន ឥឡូវនេះទ្រង់មិនអាចនឹងត្រិះរិះដោះស្រាយប្រស្នា ដែលជំពាក់ឆ្វាក់ទាក់ទិនចាក់ស្រេះនឹងល្អិតសុខុមបានឡើយ ប៉ុន្តែរឿងនេះអស់យើងរាល់គ្នាដែលជាកូនប្រុសមានដៃមានជើងគ្រប់បរិបូណ៌ មិនត្រូវនៅស្ងៀមចាំមើលតែបំណាំទេ ឬទ្រង់យល់ដូចម្ដេច ? ព្រះជនកលោកជរាណាស់ហើយ ទ្រង់តែស្ដាប់ទីប្រឹក្សាយ៉ាងអព្យាក្រិត ឯទីប្រឹក្សានោះសោត នឹងទុកចិត្តវា ក៏ប្រហែលគ្នានឹងទុកចិត្តអាសិរពិសដែរ, អាពួកចង្រៃវាលក់ម្ចាស់ឯងទាល់តែទ្រម វាទូលណែនាំឲ្យព្រះជនកបែង

ចែកព្រះរាជអាណាចក្ររបស់ខ្ញុំឲ្យទៅពួកបាណ្ឌពពាក់កណ្ដាល ដែលគេគ្មានសិទ្ធិ ឬមុខក្រសួងនឹងត្រូវបានសោះឡើយ, ព្រះជនកលោកគំនិតស្រាលណាស់ បើប្រសិនជាត្រូវគេនិរទេសឲ្យចេញពីព្រះរាជវាំងទៅម្ដង ប្រហែលជានឹងទ្រង់ជ្រាបព្រះអង្គថា « ឱ ! នេះទោសព្រោះតែចិញ្ចឹមអាសិរពិសទុកមួយក្រោលធំនេះឯង» ។ ខ្ញុំនិយាយមកប៉ុណ្ណោះ ព្រោះជាបន្ទុកផ្ទាល់ខ្លួន ព្រះបិតុលក៏បានឃើញច្បាស់នឹងព្រះនេត្រស្រាប់ហើយថា ពួកអធម្មសេនាបតីរបស់យើងបានកើបកាយព្រះរាជ្យទ្រព្យ អំពីព្រះឃ្លាំងផ្ទុកផ្ទេរចាក់ទៅឲ្យពួកបាណ្ឌពប៉ុន្មាន ? ខ្ញុំមិនមែនជាកូនស្រី នឹងមកដេកយំហ៊ី ៗ តាមសភាពជាអ្នកចិត្តទន់ខ្សោយនោះទេ, ខ្លួនខ្ញុំចំជាកូនប្រុសពិតប្រាកដ ខ្ញុំនឹងច្បាំងឲ្យទាល់តែផុតដង្ហើមអស្សាសបស្សាសជាទីបំផុត, តែចង់ក្របែលអាពួកចង្រៃអប្បល័ក្ខណ៍អស់នេះជាមុនសិន រួចចាំស្លាប់ទៅតាមការចុះ ។ ខ្ញុំគ្មែរឃើញកម្លាំងកងទ័ពរបស់យើង ក្នុងវេលានេះទន់ខ្សោយណាស់ មិនល្មមនឹងធ្វើការដណ្ដើមពិជ័យយុទ្ធកណ្ដាលសមរភូមិជាមួយនឹងសឹកសង្គ្រាមទេ ព្រោះវាមានកម្លាំងរឹងឫទ្ធិណាស់ មានទាំងពួកសម្ព័ន្ធមិត្រជិតខាងជាជំនួយក៏ច្រើនផ្លូវទៀតផង ឯសេចក្ដីថ្កើងរុងរឿងក្នុងប្រទេសរបស់គេនោះ ជាគ្រឿងធ្វើឲ្យផ្សាររកាំក្នុងភ្នែកណាស់ ស្មើដូចជាកន្ទុយថ្លែនដែលកើតក្នុងភ្នែក, ខ្ញុំចង់តែស្លាប់ទៅវិញប្រសើរជាជាងរស់នៅ ដោយសេចក្ដីអប្បយសយ៉ាងនេះ បើ

ទុកជាខ្ញុំនឹងមានអាយុរស់នៅ ដូចជាជីវិតសត្វក្អែក ក៏តាមការចុះ» ។

សកុនិ អង្គុយស្តាប់រឿងផ្តេសផ្តាសនេះរហូតទៅ ឥតឆ្លើយឆ្លងថាអ្វីដល់មួយមាត់សោះឡើយ ទាល់តែទុរយោធន៍ចរចាចប់សព្វគ្រប់ ។ សកុនិជាខ្ញុំរាជការធ្លាប់តែប្រចុបប្រចែងម្ចាស់ ហើយនឹងចាក់បណ្តោយតាមម្ចាស់ ស្ទាត់ក្នុងការអង្គុយស្តាប់ស្ងៀម ៗ នឹងស្ទាត់ក្នុងវិធីប្រតិបត្តិ មិនឲ្យទាស់អធ្យាស្រ័យម្ចាស់ កាលបានឃើញទុរយោធន៍ខ្វាល់នឹងពួកព្រះញាតិខ្លាំងណាស់ជាឱកាសនឹងបំពេញឡើងឲ្យដល់ការ, គេក៏ក្អែពិសដាក់បន្ថែមទៅទៀត ឲ្យម្ចាស់រឹតតែក្តៅក្រហាយលើសពីមុនថា ៖

«ទ្រង់មានបន្ទូលនេះគាប់គួរហើយ មើលទៅមិនងាយកាច់កម្លាំងពួកបាណ្ឌពបានឡើយ ព្រោះមានប្រទេសតូចធំជាច្រើនស្រឡាញ់រាប់អានគេ ប៉ុន្តែត្រង់ដែលទ្រង់ត្រាស់ថា «ស្លាប់ទៅវិញប្រសើរជាជាងរស់នៅដោយសេចក្តីអប្បយស» នេះជាព្រះរាជតម្រិះដ៏ខុសស្រឡះ, ដ្បិតសេចក្តីអប្បយសប្រៀបដូចអាកាសធាតុ ក៏ថាបាន បើមិនដូច្នោះទេ គឺដូចជាមុខដំបៅអាចនឹងរក្សាឲ្យសះជាបានកាលមិនយូរ, គំនិតម្យ៉ាងបានដុះដាលឡើងក្នុងចិត្តខ្ញុំ សូមទូលឲ្យទ្រង់ជ្រាបនូវឧបាយម្យ៉ាង ឃើញបានការជាពិតប្រាកដថា យុធិស្ធិរជាអ្នកចូលចិត្តលេងស្កាណាស់ គេតែងដឹងឮរាល់គ្នាស្រាប់ហើយចំណែកខាងខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ធ្លាប់បានជ្រាបស្រាប់ហើយដែរ ថាជាអ្នកស្ទាត់

ក្នុងការលេងស្កាយ៉ាងដូចម្តេច យុធិស្ធិរនៅខ្ចីដៃណាស់ ខ្ញុំអាចនឹងលេងយកជ័យជម្នះបានដោយឧបាយរាប់ពាន់ផ្លូវគឺខ្ញុំនឹងលេងដោយកូនស្កាបង្កប់សំណឲ្យធ្ងន់ ជន្លឲ្យបានចិត្តខ្លាំងឡើង ៗ ប្រមាណតែត្រឹមពាក់កណ្តាលឡូ ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យគេហិនហោចទៅតែម្តង នឹងលេងឲ្យអស់សាច់ឈាមរលីងធេងក៏បាន, រឹបយករបស់ទ្រព្យឲ្យអស់ទាល់តែកាន់អំបែងដើរសុំទានគេ ឬនឹងគាបរឹតគាត់ឲ្យតឹងជាងនេះទៅទៀតក៏បានដោយយើងតាំងសន្យាថា «អ្នកចាញ់ត្រូវតែដើរចេញពីព្រះនគរទៅនៅក្នុងព្រៃកំណត់អស់វេលា ១២ ឆ្នាំ» យើងអាចនឹងរំលើងរំលាងសឹកសត្រូវរបស់យើង ឲ្យបរាជ័យអស់រលីងធេង ដោយគំនិតឧបាយកលខាងក្នុងយ៉ាងនេះ មិនមែនចេញមុខទៅច្បាំងគ្នាឮក្តុងក្តាំង បំផ្លាញគ្រឿងយុទ្ធភណ្ឌ ឲ្យខាតបង់ទៅទទេ ៗ នោះទេ» ។

ភាគទី ៦

ការលេងស្កាភ្នាល់យ៉ាងធំ

ឥឡូវនេះ ទុរយោធន៍ និងសកុនិ បានរួមគំនិតគ្នាគិតការប្រុងប្រៀបទុករួចស្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះទុរយោធន៍ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជបិតា ក្រាបចុះទៀបយុគលបាទ ទ្រង់ព្រះកន្សែងអាក់អួលទឹកព្រះនេត្រស្រក់ស្រស្រាក់ស្រោចភក្រ្តា ។ ព្រះរាជបិតាឃើញអាការៈកូនសម្លាញ់ដូច្នោះហើយ ក៏ត្រាស់សួរដេញដោលរកហេតុផល ។

«ព្រះជាម្ចាស់លើត្បូង សូមទ្រង់ជ្រាប ៖ សេចក្ដីល្អនៃក្រុងឥន្ទ្របថរបស់យុធិស្ឋិរ ជាជាងក្រុងហាស្តិនបុររបស់យើង ដែលធ្លាប់តែល្បីល្បាយតាំងពីកាលណាមកហើយ ជាច្រើនភាគណាស់, ទីព្រះឃ្លាំងរបស់គេ ពេញពោរទៅដោយមាស ប្រាក់ កែវកង ពេជ្រនិលចិន្ដា ដ៏មានតម្លៃ, រដ្ឋសីមារបស់គេ សុទ្ធសឹងតែប្រាសាទច្រូងច្រាងប្រាលរន្ទាល ហាក់បីដូចជាយោងយឺតយកអំពីស្ថានសួគ៌មកប្រតិស្ឋានទុកនៅទីនេះ, សម្បត្តិទាំងនេះ កាលដើមឡើយ យើងជាអ្នកអបលោកឱ្យគេ ឥឡូវនេះ គេថ្កើងរុងរឿងខ្ពស់ហួសមុខមាត់យើងទៅទៀត ហើយគេធ្វើឫកក្រអឺតក្រទម មើលងាយយើងដូចជាអ្នកព្រៃ, ព្រះករុណា ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ចង់តែស្លាប់បង់ទៅវិញទេ, ជាសេចក្ដី

ពិត តាមស្មានមើល ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ តាមដែលបានទទួលសេចក្ដីទុក្ខទោមនស្សទាំងនេះ ប្រហែលជាគ្មានគង់ទ្រង់ជីវិតរស់នៅរហូតមកដល់បានក្រាបទូលរឿងនេះ ឲ្យទ្រង់ជ្រាបទេ ប៉ុន្តែគ្រោះជាទ្រង់សកុនិបានជួយបន្ទោបង់សម្រាលទុក្ខទាំងនេះ ឲ្យឃ្លាតចេញបានខ្លះរាប់ថាជាព្រះគុណយ៉ាងខ្ពស់ កុំអីប្រហែលជា... ទ្រង់បានសម្ដែងបំភ្លឺឧបាយកលយ៉ាងឯក សម្រាប់នឹងកាច់កិនគូបដិបក្ខដែលប្រកួតនឹងយើងឲ្យរលីងរលាយខ្លួនទៅ, ឯលេសនោះទ្រង់សកុនិ ប្រាប់ឲ្យយើងធ្វើយ៉ាងនេះ ត្រូវអញ្ជើញយុធិស្ឋិរមកលេងស្កាភ្នាល់គ្នា ពួកយើងបានត្រៀមការរួចស្រេចហើយ ដែលអាចនឹងធ្វើឲ្យគេបរាជ័យចាញ់យើងរាល់ក្ដាររហូតទៅ ទាល់តែទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បានរបស់ដែលខូចខាតទៅនោះត្រឡប់មកវិញ គឺថានឹងយករាជអាណាចក្រពាក់កណ្ដាលដែលចែកទៅឲ្យគេនោះវិលមកវិញ បើគ្រោះអាក្រក់ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំចាញ់គេ គឺតាមតែយថាកម្មចុះ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំសុខចិត្តទទួលបាបគ្រោះដោយតុណ្ហិភាព, ឲ្យគេធ្វើជាព្រះមហាក្សត្រិយ៍ តែមួយអង្គជំនួសទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងអស់ទៅចុះ ថាបើមិនដូច្នោះទេ ត្រូវឲ្យទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បានគ្រប់គ្រងអាណាចក្រទាំងមូល ដោយមិនចាំបាច់បែងប៉ានឲ្យអ្នកណាមួយឡើយ, ការដែលឲ្យធ្វើជាធំទាំងពីរនាក់នោះ ដ្កាយពីរដួងនឹងត្រាច់ចរទៅក្នុងរាសីតែមួយផ្លូវជាមួយគ្នាមិនកើតទេ ព្រះករុណា!» ទុរយោធន៍ក្រាបទូល ។

ធ្រឹតរាស្ត្រត្រាស់តប ! «កូនសម្លាញ់មាសឪពុក ! សេចក្តីសោក កើតមានឡើង ព្រោះទោសៈ ឯទោសៈសោតបាននឹងចិត្តវក់មួយរំពេច ៗ ប៉ុណ្ណោះ ម្តេចក៏បាបណ្តោយឲ្យភ្លើងពិរោធចូលមកដុតពោលហឫទ័យរបស់បាឲ្យក្រៀមក្រំទៅថ្វី ? ម្តេចមកយាយីបងប្អូនឯងទៀត ? គេបានក្តីលំបាកតោកយ៉ាកមកពីមុននោះ ក៏ល្មមហើយ, បណ្តោយឲ្យគេនៅជាសុខខ្លះផងកូន ! ការដែលស្វះស្វែងរករឿងទៅលើអ្នកមានអំណាចរាជស័ក្តិ ក៏ហាក់ដូចជាដាស់រាជសីហ៍ ដែលកំពុងដេកលក់ឲ្យភ្ញាក់ឡើង, អារឿងភ្នាល់ បាកុំនាំមកតំណាលឲ្យបិតាឮ បិតាស្អប់ឈ្មោះបោះសម្លេងវាណាស់ វាប្រាប់ហេតុតែត្រង់សេចក្តីវិនាស និងគ្រោះថ្នាក់ប៉ុណ្ណោះ, បិតាព្រឺក្បាលណាស់ កាលមកគិតនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបានលេងល្បែងគ្រានេះ, តែបាចូរសួរវិទូរមើលសិន តើគេនឹងមានសេចក្តីយល់ឃើញដូចម្តេចក្នុងរឿងនេះ» ។

វិទូរ មិនបង្អង់ឲ្យសួរទាន់ ក្រោកឈរឡើងភ្លាម ទទួលស្នូមព្រះរាជវរោសកាសរួចហើយ សម្តែងសេចក្តីយល់ឃើញរបស់គេថា «ទេវព្រះអង្គ រមែងទ្រង់ជ្រាបហើយថា «ទូលព្រះបង្គំមិនធ្លាប់ជាអ្នកប្រចុបប្រចែងអ្នកណាទេ» សំដីទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ច្រើនតែឲ្យទោសដល់ទូលព្រះបង្គំវិញជាញយ ៗ មកហើយ, គ្រានេះទៀតដែរ ព្រោះលោកថា «ពាក្យពិតវែងស្លែង» ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំតោងតែស្នូមថ្លែងតាមមតិរបស់ខ្លួន» «លោភចិត្តរបស់ម្ចាស់យើង ដែលទៅជណ្តើមទ្រព្យ

សម្បត្តិបងប្អូនឯង, លេសដែលទ្រង់ប៉ុនប៉ងនឹងធ្វើទៅនោះ សុទ្ធតែជាបាបយនកម្ម និងអំណោយផលអាក្រក់ គួរឲ្យស្វែងណាស់, ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំយល់ឃើញថា ជាមុខក្រសួងរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំតែក្រាបទូល ដាស់តឿនព្រះសតិទ្រង់ព្រះករុណា» ។

សេចក្តីមិនពេញព្រះហឫទ័យ ឲ្យលេងស្កាភ្នាល់របស់ព្រះរាជានឹងពាក្យយល់ទាស់របស់វិទូរនេះ មិនធ្វើឱ្យទុរយោធន៍សោយមនោមនះទៅបានឡើយ ត្រឡប់ជាទ្វេសេចក្តីឫស្យាឲ្យរឹតតែចាស់ក្លាឡើងទៀត ។

ចំណែកឯ យុធិស្ឋិរជាអ្នកប្រកបដោយគុណសម្ប័ទផ្សេង ៗ ក៏មែនហើយ ប៉ុន្តែនៅទន់ខ្សោយម្យ៉ាង គឺត្រង់ការសព្វព្រះហឫទ័យលេងស្កាណាស់ ចំណង់នេះជាមារដ៏សំខាន់ ដែលព្រះអង្គមិនអាចតស៊ូនឹងវាបានឡើយ ។ កាលបើទ្រង់បានជ្រាបថា មានល្បែងភ្នាល់ស្កានៅទីណា ក៏ចេះតែស្តេចទៅទត ឬទៅក្រសាលជាមួយនឹងគេនៅទីនោះជាដរាប ព្រោះហេតុនោះ កាលទុរយោធន៍អញ្ជើញទៅក្រសាលការភ្នាល់ស្កា ទ្រង់យល់ឃើញថាជាកិត្តិយសមួយយ៉ាង គួរតែទទួលអញ្ជើញទៅភ្នាល់នឹងគេ ទើបស្តេចចេញចាកឥន្ទ្រប្រស្ថបុរី នាំយកទាំងព្រះអនុជ ៤ អង្គ និងព្រះជននីរាជា, ទ្រៅបទី ទៅជាមួយផង ។

ចាប់ក្រសាលភ្នាល់ស្កា ៖ ក្តារដំបូង យុធិស្ឋិរចាញ់មួយពាន់

ព្យែល, ក្នុងក្តារត ៗ ទៅមុខ ក៏ទន់ជាងគេជាដរាប ក្នុងថ្ងៃគ្រោះមិនល្អនោះ ។ ថ្ងៃព្រឹកឡើងទ្រង់ក្រសាលទៀត ក៏ចេះតែចាញ់គេរាល់ក្តារទៀត, កាលបើចាញ់គេច្រើនក្តារណាស់ទៅ ក៏កើតក្តៅក្រហាយកាន់តែខ្លាំងឡើង ៗ, មាសពេជ្រ, សេះ, ដំរី, រថ, ទ្រង់យកមកដាក់ភ្នាល់នឹងគេទាល់តែអស់រលីង របស់ទាំងនេះរបូតផុតពីដៃទៅអស់ទៀត ។ លំដាប់នោះទ្រង់យកព្រះរាជទ្រព្យក្នុងព្រះឃ្លាំងមកតាំងភ្នាល់ រួចពីនេះទ្រង់យករាជអាណាចក្រមកដាក់ភ្នាល់ទៀតរបស់ទាំង ២ មុខនេះក៏រលាយទៅតាមគ្នាដូចមុន ទោះបីម្លឹងហើយសេចក្តីក្រហាល់ក្រហាយក្នុងការល្បែង ក៏នៅតែមិនស្រាកស្រន់ ទើបទ្រង់លើកយកព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គដាក់ភ្នាល់ទៀត ចាញ់អស់ព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គហើយ ទ្រង់ដាក់ព្រះអង្គឯងភ្នាល់ទៀត ក៏ចាញ់គេទៅ ក្នុងទីបំផុតទ្រង់ដាក់នាងទ្រៅបទី នាងនេះក៏របូតផុតពីដៃបាត់ស្រមោលទៅទៀត ។ ជាការអប្បយសអាម៉ាស់មុខយ៉ាងបំផុត ភីស្មៈ, ទោណ និង វិទូរ អង្គុយមើលតែមុខគ្នាធ្វើភ្នែកភ្លឹះ ៗ ក្នុងចិត្តសែនស្លុតសែនសង្វេគយ៉ាងក្រៃលែង ។ ចំណែកកណ៌ទុហាសាសនៈ និងពួកអ្នកគំនិតកោងអប្បលក្ខណ៍ទាំងប៉ុន្មានអង្គុយលេង ទឹកមុខញញឹមដោយឃើញផ្លូវបានប្រៀបយ៉ាងធំដូចមនោរថហើយ ។

ទីបំផុតនៃការដែលរាប់ថា ចាញ់ឈ្នះគ្នានោះ ស្រេចនៅត្រឹមរូបនាងទ្រៅបទី ទុរយោធន៍ត្រាស់ប្រើឲ្យវិទូរទៅនាំយកខ្លួននាង

ទ្រៅបទីមកក្នុងបន្ទប់ទីប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រី ដោយទ្រង់យល់ឃើញថា វេលានេះនាងមិនមែនជារាជិនីទេ នាងធ្លាក់ទៅជាទាសីវិញហើយ ។ វិទូរក្រាបទូលអង្វរថា «សុំព្រះបាទទ្រង់កុំធ្វើដល់ម្លោះពេក ការដែលនឹងនាំនាងទ្រៅបទីមកកាន់ទីនេះ ជាការប្រមាថមើលងាយនាងហួសហេតុដ៏សមគួរ ជាហេតុឲ្យពួកបាណ្ឌពកើតទោសោខ្ញួលខ្នាញ់ឡើង មុខជានឹងបណ្តាលឲ្យកើតហេតុធំដុំជាមិនខាន ។ រឿងនេះ បើយើងចេះតែខំមានះធ្វើទាំងលោភទៅ សូម្បីតែទារកតូចតាចក្នុងប្រទេសឥន្ទ្របថ ក៏អត់ទ្រាំពុំបានដែរ» ។

ទុរយោធន៍ បញ្ចេញសំដីគ្រានោះបោះបោកឲ្យវិទូរជាច្រើនហើយត្រាស់ប្រើឲ្យរាជបុរស ទៅកោះយកខ្លួននាងទ្រៅបទីមកជាយ៉ាងប្រញាប់ ។ វិទូរជាមនុស្សស្លូតបូត សុចរិត ចេះតែដកដង្ហើមធំ រិះគិតតែក្នុងចិត្តខ្លួនថា «ទុរយោធន៍បោះបង់ចោលធម្មចរិយាអស់រលីងហើយ, អំពើទុច្ចរិតជាផ្លូវត្រង់ទៅអបាយ, ឥឡូវទុរយោធន៍កកិលនឹងចុះទៅរកផ្លូវនោះហើយ» ។

គ្រានោះ ទ្រៅបទីទេវី កំពុងតែគង់នៅក្នុងបន្ទប់,បន្តិចលេចរាជបុរសទៅដល់ បើកទ្វារគ្រោរចូលទៅ ទូលប្រព្រឹត្តហេតុ ឲ្យនាងជ្រាបតាមព្រះរាជតម្រាស់ ។ទ្រៅបទីធ្លាក់ព្រះហឫទ័យក្តុក ប៉ុន្តែខំតម្កល់ព្រះសតិសម្បជញ្ញៈទាន់ មានបន្ទូលទៅនឹងសារ័ណទូត (អ្នកមកកោះខ្លួន) ថា «ម្នាលនាយត្រព្យេកយើងបានស្តាប់សំដី ដែលអ្នកឯង

និយាយដូច្នេះមែនឬ ? ព្រះរាជស្វាមី[១] ត្រាស់នឹងអ្នកដូច្នេះឬ ? ទ្រង់អស់ព្រះរាជ្យទ្រព្យហើយឬ ? បានយករាជិនីទៅដាក់ភ្នាល់នឹងគេឯងទៀត ? ទ្រង់វិកលសតិទៅហើយឬអី ? » ។

«ព្រះរាជ្យទ្រព្យអស់រលីងធេង ទៅហើយក្រាបទូល ! ព្រះបាទយុធិស្ឋិរបង់ខាតសព្វសារពើ បណ្តាដែលមាននៅក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ព្រះអង្គ របួតដល់មកុដរាជ្យ ព្រះអនុជ ព្រះរាជិនី ។ល។ សព្វគ្រប់ទាំងអស់ហើយ» សារ័ណទូត ក្រាបទូល ។

ទ្រៅបទីក្រោកឈរ ទ្រង់មានសវនីយ៍ដោយភ្លើងទោសោថា «បើព្រះរាជារបស់យើងដាក់ព្រះអង្គជាវត្ថុសម្រាប់ភ្នាល់នឹងគេ តាំងអំពីដើមទីទៅហើយសោត ព្រះអង្គក៏ក្លាយទៅជាទាសៈរបស់គេមួយរំពេចទៅហើយ ចាប់ពីត្រឹមកាលនោះមក ព្រះអង្គក៏អស់អំណាចនឹងមកយកខ្លួនយើងទៅដាក់ភ្នាល់ទៀតហើយ ព្រោះហេតុថា ធម្មតាជាតិជាមនុស្សខ្ញុំកញ្ជះគេ តែងតែគ្មានទ្រព្យសម្បត្តិ និងឥតអំណាចលក់ដូររបស់អ្វីបានឡើយ ព្រោះហេតុនេះ គាត់ចូរនាំយកពាក្យយើងនេះទៅក្រាបទូលព្រះភស្តារបស់យើងផងថា «គ្មានអ្នកណានឹងមានអំណាចត្រូវបានទ្រៅបទីទេ» ។

រាជទូតត្រឡប់ទៅដល់ទីប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីវិញ ក៏នាំសំដីបញ្ជោះ

១)- ទ្រៅបទី កាលពីដំបូងបានជាទេពីអរជុន, ដល់វេលាក្រោយមកឮថា បានជាទេពីរបស់យុធិស្ឋិរ វិញ ហើយជារាជិនីប្រទេសឥន្ទ្របថ ។

ទុរយោធន៍ ទុរយោធន៍
ពោះសោករបស់ព្រះនាងទ្រៅបទីក្រាបទូល ក៏ខ្ញាល់ត្អូងដូចភ្លើងអគ្គិសនី ត្រាស់ប្រើទុហសាសនៈជាអនុជ ឲ្យចាប់អ្នសយកនាងមកគាល់ជាយ៉ាងប្រញាប់ ។

ទុហសាសនៈទៅដល់ដំណាក់ភ្លាម ចូលទៅក្នុងបន្ទប់នាងទ្រៅបទី ហើយថ្លែងព្រះរាជឱង្ការថា «ឱ ! ក្សត្រីបញ្ចាល ! ព្រះនាងត្រូវគេយកទៅដាក់ភ្នាល់ ឥឡូវនេះ ព្រះនាងធ្លាក់ទៅជារបស់នៃអ្នកឈ្នះហើយ សម្តេចព្រះជេដ្ឋាទុរយោធន៍ មានព្រះបន្ទូលឲ្យព្រះនាងចូលទៅគាល់ព្រះអង្គដែលជាម្ចាស់របស់ព្រះនាង, តាំងពីពេលនេះជាដើមទៅ ព្រះនាងធ្លាក់ទៅជាបាទបរិចារិការបស់ព្រះបាទទុយោធន៍ហើយ » ។

ទ្រៅបទីទេវី បានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យប្រមាថមើលងាយនេះហើយ ព្រះកាយញ័រចំប្រប់ ដោយសេចក្តីខ្លាច នឹងក្រេវក្រោធក្រៃលែង ។ ព្រះនាងយកព្រះហស្តខ្ទប់ព្រះភក្ត្រមិនឲ្យទុហសាសនៈមើលឃើញអាការៈដែលពិកលពិការ, ព្រះហឫទយវត្តញ័រតឹកៗ រញ្ជួយទាំងសកលកាយ ។ ខណៈនោះ ព្រះនាងលោតស្ទុះចេញអំពីកន្លែងប៉ុនប៉ងនឹងរត់ចេញខាងក្រៅបន្ទប់ ប៉ុន្តែទុហសាសនៈជាមនុស្សកោងកាចអប្រិយ ក៏ចាប់កន្ត្រាក់កេសារបស់ព្រះនាងដែលកំពុងតែរន្ធត់អស់អង្គ ហាក់បីដូចស្លឹកព្រឹក្សាខ្ចីត្រូវពាយុបក់បោកមក ។ គេអូសទាញយកព្រះនាងទៅ ហាក់ដូចនាយយមបាលភើចកន្ត្រាក់

សត្វនរក ។ ព្រះនាងលុតជង្គង់ហើយលើកកប្រណម្យសុំអង្វរទុហាសាសនៈ ថា «អើអ្នក ! អ្នកកុំមកប៉ះពាល់ដល់រាងកាយខ្ញុំ ដោយដៃរបស់អ្នក ដែលជាប់មន្ទិលសៅហ្មង, អ្នកតែងបានជ្រាបហើយថា «សក់របស់ស្ត្រីស័ក្តិសិទ្ធិ សុភាពស្ត្រី កាលបើមានគ្រឿងតាក់តែងកាយរយីករយាកដូច្នេះ នឹងចូលទៅរកអ្នកធំដូចម្តេចកើត » ។ ប៉ុន្តែទុហាសាសនៈ ជាមនុស្សប្រកបដោយនិស្ស័យចិត្តថ្លើមរបឹងរឹងរូស មិនព្រមស្តាប់ពាក្យអង្វរកររបស់នាងសោះ គេឆ្លើយទៅរកព្រះនាងវិញថា «បើទុកជានាងមានគ្រឿងបិទបាំងខ្លួនក្តី គ្មានសោះក្តី យើងឥតត្រូវការទទួលដឹងឮទេ នាងត្រូវដើរតាមយើងទៅឲ្យយ៉ាងលឿន នឹងបង្អែបង្អង់ ឲ្យយឺតយូរមិនបានសោះជាដាច់ខាត» ។

គ្រានោះ ទ្រៅបទី ទោះបីមិនស្ម័គ្រចិត្តនឹងទៅតាមគេក៏ដោយក៏តោងតែទៅយ៉ាងរយីករយាក សោតឯសក់ក្បាលក៏របូតរលូតក្រញាញ់ក្រញាស ព្រោះត្រូវគេចាប់អូសទៅដោយកំហាល់, ព្រះនេត្រពេញពោរនៅដោយអស្សុជល ស្រក់ស្រស្រាក់ស្រោចភក្ត្រាសុតាស្រី ។ ទ្រៅបទីទៅដល់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រអ្នកធំទាំងឡាយហើយ ព្រះនាងក៏អភិប្រាយសូមទោសអ្នកធំជាមុខថា «បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមលោកឲ្យអភ័យដល់ខ្ញុំ ដែលបានឈានចូលមកក្នុងទីប្រជុំនេះ ទាំងសំលៀកបំពាក់មិនគួរគប្បី» ។

ភីស្មៈ, ទោណា និងអ្នកធំឯទៀតជាច្រើននាក់ កាលបើក្រឡេក

ទៅឃើញទ្រៅបទីហើយ ក៏ដាក់ភក្ត្រជ្រប់ ដោយនឹកអៀនខ្មាសជួសនាង និងអាណិតអាសូរដល់នាងជាពន្លឹក ។ ចំណែកទុរយោធន៍វិញដែលជាអ្នកមាននិស្ស័យរបឹង ឥតចិត្តអាសូរករុណាដល់នាងបន្តិចបន្តួចសោះ បែរជាស្រែកសន្ធាប់បង្គាប់ដោយកំហាល់ថា «ទុហាសាសនៈ ចូរអ្នកសម្រាតសំពត់នាងចេញឲ្យដល់ស្បែក, សម្រាតឲ្យអស់រលីងធេងពីខ្លួន ឲ្យបងសម្លឹងមើលឆោមឆវីរបស់នាង ក្នុងយាមអាក្រាតកាយនលនេះម្តង » ។

ការដ៏លាមកឥតខ្មាសដូច្នេះ បណ្តាលឲ្យអ្នកអង្គុយនៅក្នុងទីប្រជុំនោះកើតឆុកឆួលទោសោឡើងតែរាល់គ្នា ទាល់តែម្នាក់ ឬពីរនាក់ក្នុងពួកនោះ យកដៃទៅចាប់ក្តាប់ដងក្របី ។ ឯអាការៈដែលគេលូកដៃទៅចាប់ដងក្របីនោះ មើលទៅហាក់ដូចជាធ្វើទោសចិត្តរបស់គេ ឲ្យធូរស្រាលរសាយទៅបានខ្លះ បាត់ណែនតឹងក្នុងដើមទ្រូងគ្រាន់បើ ។

ដោយសន្តានចិត្តជាមនុស្សពាល ជ្រោកជ្រាកប្រាសចាកមេត្តាករុណា ទុហាសាសនៈបានចូលទៅបោចពោចសម្រាតសំពត់អាវទ្រៅបទីតាមបង្គាប់ព្រះជេដ្ឋា ។ ទ្រៅបទីស្រែកថា «ចូរស្តាប់ខ្ញុំម្ចាស់ ! ចូរជួយខ្ញុំម្ចាស់ផង លោកអ្នកធំទាំងឡាយ ! លោកក៏មានភរិយា និងបុត្រីដូចគ្នាដែរ, លោកនឹងបណ្តោយឲ្យស្ត្រីអ្នកមានព្រហ្មចារិយៈ ត្រូវគេកំហែងលេងជាល្បែងនៅមុខអស់លោកដូច្នេះឬ ? ចូរជួយខ្ញុំម្ចាស់

ផងព្រះអង្គ ! ចូរជួយឲ្យរួចអំពីសេចក្តីអាសអាភាសអស់នេះផង ព្រះគុណអើយ ! » ។ ស្វាត់ច្រៀបមួយស្របក់ ទ្រៅបទីស្រែកម្តងទៀតថា «ម្តេចក៏ស្ងៀមស្ងាត់រាល់គ្នាយ៉ាងនេះ ? គ្មានអ្នកណាម្នាក់ក្នុងពួកលោកលើកអង្គុលីឡើងការពារសម្មានស័ក្តិនៃស្ត្រី ដ៏រកមន្ទិលគ្មាននេះហើយឬ ? សេចក្តីល្បីល្បាយខ្ទរខ្ទាយរបស់ជាតិកុរុ, កិត្តិគុណចាស់របស់ភារតវង្សសាបសូន្យអស់រលីងទៅហើយ ឬអ្វី ? ក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយ លែងធ្វើជាអ្នកចម្បាំងហើយឬអ្វី ? ស្ងៃតែនាំគ្នាអង្គុយស្ងៀម មើលអំពើដ៏លាមកយ៉ាងនេះកើតដែរឬទេ ? » ។

ភីស្មៈក្រេវក្រោធមុខឡើងក្រហម, ទោណខាំមាត់សង្កៀតធ្មេញក្រឹត ក្តាប់ដៃប្រុងនឹងដាល់, វិទូរថ្ងូរ ហ៊ឺ ៗ យកចិត្តជួយ, ចំណែកឯភីម (ព្រះអនុជយុធិស្ឋិរ) គ្រវីដំបងស្រែកប្រកាសជាពាក្យស្បថស្បែទុកថា «នឹងហុតឈាមទុហសាសនៈ ហើយនឹងយកជីវិតទុរយោធន៍ ឲ្យបានដោយដំបងនេះ មុនថ្ងៃដែលខ្លួនគេស្លាប់ » ។

ទុរយោធន៍ធ្វើឫកសម្តែងអំណាចយ៉ាងសម្បើម ដោយមានជ័យជម្នះ បែរមកត្រាស់នឹងយុធិស្ឋិរថា ៖

«ទ្រង់ចូរថ្លែងតាមពិតមកមើល, ព្រោះទ្រង់ធ្លាប់តែបញ្ចេញវាចាទៀងទាត់រាល់វេលា, ទ្រង់បង់រាជអាណាចក្រ, បង់អនុភាតា, បង់ខ្លួនប្រាណរបស់ទ្រង់, មិនតែប៉ុណ្ណោះ ថែមទាំងបង់មហេសីមកខ្ញុំទៀត មែនឬមិនមែន? » ។

យុធិស្ឋិរ មិនហើបមាត់ ។ ឯកណ៌នឹកអស់សំណើច ក៏សើចក្អាក ៗ ។ តែភីស្មៈអង្គុយសម្រក់ទឹកភ្នែកព្រិច ៗ មិនចេញស្តីជាអ្វីសោះ ។

វេលានោះ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រកំពុងនៅក្នុងព្រះរាជវាំង មិនបានទ្រង់ជ្រាបហេតុភេទ ដែលកើតឡើងក្នុងទីប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីនោះឡើយ ។ ព្រាហ្មណាចារ្យទាំងឡាយ កំពុងតែស្វាធ្យាយវេទធម៌វត្តល្ងាច ។ ពេលនោះ ទ្រង់ឮសូរស័ព្ទសម្រែកសិង្គាល (ឆ្កែចចក) លូក្នុងព្រៃប្រាប់ហេតុដ៏អាក្រក់កើតឡើងនោះ ទ្រង់ក៏ធ្លាក់ព្រះហឫទ័យក្តុក ព្រះកាយញ័ររទ្រើកៗ, មួយស្របក់ វិទូរចូលទៅដល់ក្រាបទូលប្រព្រឹត្តហេតុតាមដែលទុរយោធន៍បង្កបង្កើតឡើង កាលបានទ្រង់ជ្រាបហេតុដ៏ជាអប្បមង្គលដូច្នោះហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែង ត្រាស់ព្រះសូរសៀងញ័ររន្ថើនថា «ឱ អាកូនកម្ម! វាធ្វើឲ្យព្រះរាជា ទ្រុបទកើតសេចក្តីអាសអាភាសហើយ ដោយហេតុវាហ៊ានប្រមាថមើលងាយធីតារបស់គេ ដ៏ជាវិសុទ្ធិកន្យា, សូមឲ្យពាក្យភាវនារបស់បិតាដែលកំពុងតែព្រួយសោយទុក្ខសោកនៅវេលានេះ ចូរអភិបាលរក្សាការពារភយន្តរាយនៃព្រះជាម្ចាស់ដ៏ធំលើស្ថានសួគ៌ តាមដែលបានឮហេតុភេទអាក្រក់នោះចុះ »។

សម័យនោះ មានអ្នកនាំស្តេចទៅរកនាងទ្រៅបទី ទ្រង់ត្រាស់នឹងនាងថា «ម្នាលបុត្រីនៃវិសុទ្ធរាជា ! នាងជាទីសម្លាញ់ដូចដួង

ហឫទ័យរបស់បិតុលៈ ឱអនិច្ចា ! បុត្ររបស់បិតុលៈ បានធ្វើសេចក្ដីកំហឹងដល់នាងជាទម្ងន់ នាងចូរឲ្យអភ័យដល់វាផងចុះ និងសូមទោសព្រះជាម្ចាស់លើស្ថានសួគ៌ កុំឲ្យធ្លាក់លើត្បូងរបស់វា, នៃក្មួយសម្លាញ់របស់បិតុលៈ ! នាងនឹងប្រាថ្នាចង់បានវត្ថុអ្វី បិតុលៈនឹងប្រទានឲ្យនាងគ្រប់យ៉ាងតាមបំណង» ។

ទ្រៅបទីក្រាបទូលថ្វាយពរជ័យចំពោះព្រះរាជា ដ៏ទ្រង់នូវមេត្តាគុណ និងទូលសូមសេចក្ដីមេត្តាប្រោសប្រណីជួយឲ្យយុធិស្ឋិរ រាជស្វាមីរួចពីទាសភាព ។ ទ្រង់ក៏ប្រទានឲ្យរួចមួយរំពេច ។ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ សូមឲ្យទេវីសម្ដែងប្រាប់សេចក្ដីប្រាថ្នាយ៉ាងដទៃតទៅទៀត ។ នាងក្រាបទូលសុំឲ្យលើកទោសអនុភាតារបស់ព្រះភស្ដានិងទូលសូមឲ្យបានសេះ, រថ, អាវុធរបស់គេមកវិញ ។ សេចក្ដីប្រាថ្នារបស់នាងគ្រាទី ២ នេះ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានឲ្យជាយ៉ាងប្រញាប់ រួចទ្រង់សូមឲ្យនាងប្រាប់សេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រាទី ៣ តទៅទៀត» ។ ទ្រៅបទីក្រាបទូលថា «ខ្ញុំម្ចាស់ជាធីតាក្សត្រិយ៍, ខ្ញុំម្ចាស់អស់ប្រាថ្នារបស់ដទៃទៀតហើយ ប្រាថ្នាតែត្រឹម ២ ដងប៉ុណ្ណោះក៏ល្មមការនឹងប្រាថ្នាសព្វសារពើទៅទៀតមិនគួរទេ ព្រះករុណា !» ។

បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍បានអនុញ្ញាតឲ្យត្រឡប់ទៅក្រុងឥន្ទ្របថវិញ។ នៅពេលចេញដំណើរផុតអំពីក្រុងហស្ដិនបុរទៅនោះ ទុរយោធន៍ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជបិតាភ្លាម ក្រាបទូលបន្ទោសព្រះបិតាដោយ

ចិត្តក្រេវក្រោធថា «ល្អងធូលីអនុញ្ញាតឲ្យពួកបាណ្ឌពទាំង ៥ រូបខ្លួនទៅជាសុខសាន្ត ឯគំនិតគេគិតតែពីធ្វើសង្គ្រាមសងសឹកនឹងយើងវិញជាមិនខាន ព្រោះហេតុនេះ សូមឲ្យទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំភ្នាល់ស្កានឹងគេមួយក្ដារទៀត ហើយដាក់កម្រិតការភ្នាល់ម្ដងនេះថា «បើអ្នកណាចាញ់ អ្នកនោះនិរទេសឲ្យទៅនៅព្រៃ កំណត់អស់វេលា ១២ ឆ្នាំ លុះផុតកំណត់នោះហើយ ត្រូវតែពួនមុខនៅក្នុងទីសន្ដោស ១ ឆ្នាំទៀត ។ ធ្វើកតិកាយ៉ាងនេះ យើងទើបអាចនឹងចៀសវាងពីសឹកសង្គ្រាមបានដោយឧបាយប៉ុណ្ណោះ» ។

ព្រះរាជាទ្រង់ជាអ្នកមានព្រះទ័យទន់ ក៏យល់ព្រមបណ្ដោយតាមព្រះរាជឱរស ត្រាស់ប្រើព្រះរាជអាមាត្យឲ្យតាមទៅហៅបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ទាំងនោះត្រឡប់មកវិញ ទើបបានលេងស្កាភ្នាល់ម្ដងទៀត ។

យុធិស្ឋិរ និងសកុនិ អង្គុយទល់មុខគ្នាចាប់លេងទៅតាមតម្រិះប្រាជ្ញា ហើយប្រុងជើងការយកប្រៀបតែសព្វខ្លួន ។ សកុនិយកកូនស្កាបង្កប់សំណាមកលេងទៀត យុធិស្ឋិរក៏ចាញ់ដូចពីលើកមុន ក្នុងទីបំផុតព្រះអង្គ និងអនុភាតា ព្រះនាង ទ្រៅបទីទេវី ត្រូវទទួលការបរាជ័យដ៏ជាផលនៃល្បែងភ្នាល់ស្កា ត្រូវគេនិរទេសចេញចាកនិវេសន៍មហាស្ថាន ។

ភាគទី ៧

ការនិរទេសបាណ្ឌពក្សត្រ្រិយ៍

បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ជេដ្ឋកនិដ្ឋាទាំង ៥ អង្គ ព្រមដោយទ្រៅបទីទេវីដែលត្រូវគេនិរទេសចាកភារា ក៏ស្ដេចនាំគ្នាចរលីលា ចេញពីក្រុងសន្សឹម ៗ ទៅ បែរព្រះភក្ត្រឆ្ពោះទៅអរញ្ញប្រទេសដែនដងព្រៃ, ព្រះភក្ត្រស្លក់ស្លាំង, ព្រះឱស្ឋស្ងួតក្រៀម, ព្រះនេត្រអាប់ឥតរស្មី ។ អ្នកបានជួបប្រទះឃើញស្ដេច តាមផ្លូវតាមព្រៃក៏ដកដង្ហើមធំរាល់ ៗ គ្នា ។ ស្ដេចនាំគ្នាត្រាច់យាត្រាតគ្រុកទៅលែងចរចា ហាក់ដូចជាថា បើបើកព្រះឱស្ឋត្រាស់ចេញទៅ ក្រែងហួសកម្លាំងហាឫទ័យ ដែលនឹងទទួលទ្រាំទ្របាន ។ នៅវេលាមួយក្សត្រិយ៍ ១ អង្គក្នុងពួកនោះ លាន់វាចាចេញមកថា «តាំងវេលានេះរហូតទៅទល់នឹងពេលដែលខ្ញុំបានឃើញក្បាល ទុរយោធន៍ ដោតនៅចុងព្រះសែងធ្នូននេះ ខ្ញុំលែងបានសេចក្ដីស្ងប់ នឹងសុខចិត្តជាដាច់ខាត » អរជុនថ្លែង ។

សហាទេពក៏គិតឃើញប្រហែលគ្នាដែរ ទើបឆ្លើយឆ្លងតាំងសច្ចាប្រណិធានរបស់ខ្លួនថា«ខ្ញុំនឹងមិនតម្លោះធ្នូនេះ រហូតដល់ព្រួញធ្នូនេះបានស៊ីសាច់ផឹកឈាមអាចោរកំណាចទាំងនោះជាមុខឡើយ» ។

អង្គទី ៣ អស្សុជលជោកភក្ត្រា មានបន្ទូលឆ្លើយឆ្លងឡើងថា «កាលវាមើលងាយ ទ្រៅបទី ខ្ញុំទប់ទឹកភ្នែកមិនបានសោះ ប៉ុន្តែឥឡូវ

នេះខ្ញុំតាំងសច្ចាប្រណិធានទុកក្នុងចិត្តថា ខ្ញុំនឹងមិនស៊ិកក្រប៊ីនេះចូលក្នុងស្រោមឡើយ លុះត្រាតែខ្ញុំបានយកឈាមអាពួកអប្បល័ក្ខណ៍ទាំងនោះ មកលាបមុខក្រប៊ីនេះជាមុនសិន ទើបបានខ្ញុំស៊ិកចូលក្នុងស្រោម » ។

អង្គទី ៤ នឹកក្ដៅក្រហាយក្នុងព្រះទ័យណាស់ ចង់និយាយស្បថស្បែទុកជាច្រើនប្រការ ទើបលើកព្រះហស្ដដ៏មាំឡើងបន្លឺវាចាថា «ដៃនេះនឹងមិនឈប់សម្រាកឲ្យសប្បាយទេ លុះត្រាតែខ្ញុំបានរំលាងអាពួកកំណាចចិត្តទមិឡ ឲ្យរលីងអស់ទៅអំពីផែនធរណី ទើបដៃសម្រាកបាន » ។

ចំណែកឯយុធិស្ឋិរមិនត្រាស់ថាអ្វីឡើយ ចេះតែដាក់ព្រះភក្ត្រស្រងូតនៅពេលដែលអនុភាតាសច្ចាប្រណិធានផ្សេង ៗ គ្នា មើលទៅព្រះអាការៈស្រងូតស្រងាត់ពេញទៅដោយសេចក្ដីជញ្ជឹង ដូចជាមិនជ្រាបថាមានហេតុភេទអ្វីខាងក្រៅទេ ជ្រាបចំពោះតែហេតុក្នុងព្រះទ័យប៉ុណ្ណោះ ស្ដេចធ្វើដំណើរទៅតាមមាគ៌ា ព្រះសិរឱនក្រងុលចេះតែរុលត្បុលទៅមុខ ឥតក្រឡេកទតនាយអាយសោះ ព្រះភក្ត្រជោកទៅដោយអស្សុជល យូរ ៗ ដកដង្ហើមធំ ។

ឯទ្រៅបទីសោត មើលទៅព្រះភក្ត្រគួរឲ្យអាសូរជាងស្ដេចប្រុស ៗ អស់នោះពេកណាស់ នាងទ្រង់សំពត់អំបោះ មិនទ្រង់សំពត់ព្រៃដូចស្ដេចស្ត្រីក្នុងព្រះនគរទេ ព្រះកេសារបស់នាងវែង សំយោក

ធ្លាក់គ្របលើស្មា ព្រះនេត្រគយគន់មើលតែទៅដី ឥតងើបងើយងាក មើលទៅទីដទៃឡើយ ហាក់ដូចជាសេចក្តីអាម៉ាស់មុខ ដែលនាងបានទទួលនោះ មកគ្របសង្កត់ព្រះទ័យ មិនអាចឲ្យទតទៅទីឯទៀតបាន បើចេះតែខំទតទៅមុខជានឹងទ្វេចំនួនទុក្ខ កាន់តែធ្ងន់ឡើង ៗ ។ នាងយាងហាលកំដៅថ្ងៃរាល់ទិវា ឥតវេលាណាដែលហៅថាស្រួលសោះ ចេះតែត្រូវកំដៅសូរ្យរង្សី គ្មានអ្វីបិទបាំងព្រះសិរឲ្យស្រន់អន់ក្តៅក្នុងអង្គសោះ ភក្ត្រផូរផង់របស់នាងត្រូវខ្យល់បក់បោកមកតាមផ្លូវក៏ក្រៀមក្រោះអស់រាសី លុះចូលវេលាសន្ធយារាត្រីកាល ទឹកសន្សើមក៏ធ្លាក់ បំព្រំបីដូចជាស្រពស្រោចភក្ត្រានាងហូរហៀររហាម លាយគ្នានឹងអស្សុធារា នាងខំយាត្រាតាមព្រះភស្តា មុខគួរឲ្យវេទនាមា-ល្បាយ ។

ការធ្វើដំណើរតាមផ្លូវនៅគ្រានោះ ពេលវេលាក៏កន្លងរំលងទៅកាន់តែច្រើនទិវារាត្រីហើយក្នុងទីបំផុតបានទៅដល់ព្រៃធំមួយឈ្មោះថា «កនភវន» ក្នុងព្រៃនោះងងឹតខ្លាំងណាស់ ទាល់តែទ្រង់ស្មានថាយប់សន្ធយានឹងមកដល់ឆាប់ ៗ ខុសពីប្រក្រតី ។ ឯដើមព្រឹក្សាក្នុងព្រៃនោះ ដុះជិតប្រកិតគ្នា កម្រព្រានព្រៃណានឹងច្រៀតជើងចូលទៅដល់ ។ អ្នកណាមួយឈានចូលទៅដល់ហើយ ដែលមិនត្រូវបន្លាមុតថ្កក់ ឬ ប៉ះទង្គិច នឹងដើមឈើនោះគ្មានឡើយ ។ ការដែលលំបាកជាងនេះទៀត គឺថា ផ្លូវក្នុងព្រៃនោះពេញទៅដោយដុំថ្មធំតូចរដិបរដុប

កំទេចកំទីជល់ជំពប់ប៉ះព្រះបាទក្សត្រិយ៍ជេដ្ឋកនិដ្ឋាទាំងនោះ ជាដរាបទៅ, ជួនកាលក៏ជ្រុលជជ្រកបោកប៉ះទៅលើឈើ លើដុំថ្ម, ជួនកាលក៏ភ្លាត់ជើងរអិលធ្លាក់ទៅក្នុងជង្ហុក, ព្រះបាទាដែលទន់ត្រសូលរាល់ ៗ អង្គ ក៏ដាច់ដោចរលាត់រលាញជាំដាមខ្មៅខ្មី ឥតទីស្រួលត្រង់ណាសោះឡើយ ទោះបីដល់ម្លឹងហើយក្តី ព្រៃធំត្រឈឹងត្រឈៃនោះបានជាទីជ្រកកោនអាស្រ័យម្លប់ម្យ៉ាងដែរមិនឲ្យត្រូវកំដៅព្រះអាទិត្យចែងចាំងខ្លាំងពេក ព្រោះបាំងបិទទៅដោយស្លឹកឈើ ប៉ុន្តែទាំងពីរយ៉ាងនោះ មិនដឹងជានឹងវិនិច្ឆ័យថាយ៉ាងណា លំបាកជាយ៉ាងណាទេ ព្រោះថាកំដៅព្រះសុរិយា ក៏ដុតពោលកាយឲ្យក្រៀមក្រោះ អាប់អស់រាសីដែរ ឯបន្លាសោតក៏មុតថ្កក់រលាត់ ដាច់សាច់ចេញឈាមដែរ ។

ទីព្រៃស្រោងស្រឹងនោះ តែដល់ព្រលប់ព្រឹល ៗ ហើយ ក៏ងងឹតឈ្លប់ហាក់ដូចជាយប់ជ្រៅណាស់, រាត្រីសត្វក៏ចេញចាកទីលំនៅយាសយំទ្រហឹងអឹងកងតាមភេទភាសា គោចររកស៊ីក្នុងព្រៃធំស្មសាន ។ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ដែលត្រូវគេនិរទេសពីនិវេសន៍រាំងជ័យ ត្រូវត្រាច់រុកព្រៃមកដល់ត្រង់ទីកន្លែងនេះ ត្រូវជួបប្រទះនឹងភ័យក្នុងព្រៃមុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងនេះ មួយលើកទៀត ទ្រង់ផ្លាស់ប្តូរដាក់វេនគ្នា នៅចាំយាមប្រយ័ត្នការអន្តរាយ ឲ្យគ្រប់ ៗ អង្គ មានវេលាផ្ទំសម្រាកព្រះកាយបានតែមួយស្របក់ ៗ មួយអង្គតែប៉ុណ្ណោះ គ្រាន់នឹងឲ្យមានកម្លាំងចេញចរយាត្រាទៅពីព្រលឹម ផ្ទំតែបន្តិចបន្តួចដូចគេរត់គេដេញ

បានធ្វើរត្តិកាល ឲ្យកន្លងទៅរហូតដល់ភ្លឺដោយទំនងដូច្នេះ ។

លុះព្រឹកឡើង បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍កំពុងតែនិទ្រានៅឡើយ ព្រោះក្នុងអរញ្ញប្រទេសនោះងងឹតសូន្យសុងគ្មានពន្លឺរស្មីលេចចូលទៅដល់ប្រាប់ពេលម៉ោងឡើយ មិនឃើញខែ មិនឃើញផ្កាយ ជាគ្រឿងសំគាល់ឲ្យដឹងរត្តិកាល ថាគោចរទៅហើយ បានប៉ុណ្ណេះប៉ុណ្ណោះយាម ឬម៉ោង សង្កេតដឹងបានតែដោយសារអាស្រ័យសម្លេងសត្វព្រៃស្រែកយំ ។ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍យាងផ្ទំនៅក្នុងព្រៃកនភវននោះ ទម្រាំតែលេចចេញវាលក៏ច្រើនទិវារាត្រី ប៉ុន្តែចំនួនប៉ុន្មានយប់ប៉ុន្មានថ្ងៃទ្រង់កំណត់ចាំមិនបានឡើយ ព្រោះនឿយព្រួយលំបាកព្រះកាយពលពេកណាស់ ដោយត្រាច់ចរវិលវល់ក្នុងព្រឹក្សព្រៃអស់កម្លាំងល្ហិតល្ហៃ ព្រះហឫទ័យក៏ស្វុលស្វោរទៅផងដែរ ទាល់តែភ្លេចនឹកគិតដល់រឿងថ្ងៃខែ ដែលកន្លងរំលងទៅហើយនោះ គ្រាន់តែចាំបានខ្លះដោយស្រពេចស្រពិល ។

ថ្ងៃមួយទ្រង់តើនឡើងហើយ ក៏នាំគ្នាយាងឆ្ពោះទៅទិសខាងជើងទៅដល់ជាយព្រៃមួយកន្លែងទាំងមិនដឹងខ្លួន បានឃើញពន្លឺភ្លឺមកពីខាងមុខក្នុងរយៈទីដីឆ្ងាយ ប្រហែលគ្នានឹងពន្លឺដែលឆ្លុះចូលទៅក្នុងអណ្តូងដ៏ជ្រៅ ទ្រង់មានសេចក្តីសង្ឃឹមនឹងធូរស្រាលក្នុងទ្រូងតែរាល់ ៗ អង្គ ខំនាំគ្នារូតរះយាងសំដៅ ទៅត្រង់ពន្លឺនោះ មួយស្របក់ ក៏បានចេញផុតអំពីព្រៃធំ ទៅដល់កន្លែងដែលមើលឃើញពន្លឺពីចម្ងាយ

ទីនោះជាទីវាលខ្សាច់ធំ ឥតមានព្រឹក្សាលតាវល្លិស្មៅព្រៅ សូម្បីតែមួយដើមដុះនៅទីនោះសោះឡើយ ។ ដំណើរដែលនឹងដើរឆ្លងកាត់វាលខ្សាច់ធំធេងនោះទៅជាការលំបាកមិនតិចតួចទេ នឹងអាចឆ្លងកាត់ទៅបាន មានសត្វឱដ្ឋមួយពួកប៉ុណ្ណោះ ដែលជាសត្វអត់ធន់ជាងគេ ។ ចំពោះបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ឃើញថាជាការលំបាក ជាងដើររុករុលក្នុងព្រៃ ទ្វេដប់ភាគទៅទៀត ព្រោះថាទ្រង់មានរាងកាយទន់ភ្លន់ល្វន់ល្វើយស្បើយកម្លាំងណាស់ ដោយដើរផ្លូវមកជាយូរថ្ងៃណាស់ហើយ កំដៅថ្ងៃសោតក៏ក្តៅដល់ទីទៀតផង នឹងដាក់ជើងជាន់លើស្ទើរពុំកើត ក្តៅជាងដើរក្នុងព្រៃប្រហែលដប់ភាគ ។ រស្មីព្រះអាទិត្យចែងចាំងមកត្រូវដុំក្រួស ឬថ្មតូច ៗ ក៏បែកចេញរស្មីឆ្លុះព្រាត ៗ ចាំងចូលក្នុងចក្ខុទ្វារបីដូចជាកញ្ចក់ ដែលត្រូវរស្មីព្រះអាទិត្យ ធ្វើឲ្យងងឹតព្រិលស្រវាំងភ្នែកដើរស្ទើរតែមិនរួចកំដៅធ្វើឲ្យទៅជាស្ងួតខះកស្រេកទឹក ឯរឿងទឹកផឹកក្នុងទីនោះវិញ កុំគិតរកល្អជាង ឥតឃើញហេតុឲ្យដឹងជាទំនងថា នឹងមានទឹកត្រង់កន្លែងណាសោះឡើយ ។ ទ្រង់សំគាល់ក្នុងព្រះទ័យថា ទ្រង់មុខជាដួលដាច់ខ្យល់ស្លាប់ក្នុងទីនោះមិនខានទេ ដ្បិតអស់ព្រះកាយពលល្ហិតល្ហៃពេញបន្ទុកមកហើយក្រែងនឹងលើកជើងឈានដើរទៅមុខទៀតពុំរួច ។ ដើមជ្រៃព្រឹក្សាដុះរុយ ៗ ខ្លះដែរនៅកន្លែងនោះ ប៉ុន្តែមិនជាទីត្រជាក់ត្រជុំដូចក្នុងព្រៃធំទេ ព្រះពាយបក់ផាត់ដោយទាំងកំដៅថ្ងៃមកផង ប៉ះត្រូវភក្ត្រដែល

ស្ងួតក្រៀម រឹតតែក្រំក្រៀមណាស់ទៅទៀត ។ ទោះបីដល់ទៅម្ល៉ោះក្ដី ក៏ទ្រង់ចេះតែបបួលបងប្អូនព្យាយាមដើរឆ្លងវាលខ្សាច់ ឬហៅថា «ទន្លេខ្សាច់» ទៅទាល់តែព្រលប់ទៀបយប់អស្ដង្គត ។ វេលានោះ ទ្រង់បានឃើញអាស្រមមួយខ្នងតូច មានព្រៃឈើ និងស្រះទឹកថ្លានៅទិសខាងកើត ជាទីត្រជាក់ត្រជុំមនោរម្យសប្បាយ ល្មមនឹងបំបាត់ទុក្ខវេទនាដែលនឿយព្រួយមកតាមមាគ៌ា ឲ្យបានស្រាលស្បើយខ្លះ ទើបទ្រង់យាងចូលទៅរកទីនោះ សំចតនៅក្នុងអាស្រម ហើយអាស្រ័យទឹកក្នុងស្រះនោះ គ្រាន់នឹងរក្សាជីវិតទុកឲ្យរស់នៅតទៅមួយគ្រាសិន ។

អាស្រមនោះតាំងនៅក្នុងញកភ្នំហិមាល័យ ។ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍តាំងព្រះហឫទ័យនឹងអាស្រ័យនៅក្នុងអាស្រមនោះរហូត ១២ ឆ្នាំ តាមកំណត់ច្បាប់និរទេស ។ មានភ្នំទំនងជាបរិវារព័ទ្ធជុំវិញ សឹងពាសពេញទៅដោយព្រឹក្សាលតាជាតិផ្សេង ៗ ជាដង្គុំដង្គោល ត្រសុំត្រសាយសាខា ហាក់ដូចជារយ៉ាំរយោលរយោនរយាន មានទាំងស៊ុមទ្រុមគុម្ពឈើ ស្លឹកស្លោមជិតងងឹតស្លូន្យសុង មុខគួរឲ្យខ្លាចព្រឺព្រួចរោមា ព្រៃនោះឯងប្រាកដជាធម្មជាតិតាក់តែងឲ្យកើតឡើងយ៉ាងនេះ មិនដែលមាននរណាអាចហ៊ានឈានជើងដើរចូលទៅកាប់កាត់ព្រៃនោះសោះឡើយ ។ តាំងពីកាលណា ៗ មកហើយ មិនដែលឮសូរសម្លេងមនុស្សណាម្នាក់ ដើរចូលទៅវីវក្នុងមហាវននេះ

ដល់ម្ដងសោះឡើយ ។ រាល់តែរដូវ មើលទៅព្រៃព្រឹក្សានោះចេះតែល្អូតលាស់ស្រស់ខៀវជាធម្មតាគួរជាទីស្នេហា នៃអ្នកដែលបានទៅយល់យល់ ឬម្យ៉ាងទៀត គួរហៅថាជាទីត្រជាក់ភ្នែក ក្នុងគិម្ហរដូវ ក៏មិនសូវក្ដៅពេក ក្នុងហេមន្តរដូវ ក៏មិនសូវរងាណាស់ ប៉ុន្តែពេលស្រួលបំផុត គឺក្នុងវស្សានរដូវត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ ជាទីត្រជាក់ត្រជុំជាងរដូវទាំងពួង ។ មេឃមីរបិទបាំងសុរិយាភាស រមែងឲ្យកើតស្រទំស្រទន់ត្រជាក់ អាកាសធាតុ ទាំងម្លប់ដោយស្លឹកព្រៃព្រឹក្សាជាតិអម្បាលនោះបាំងខាំងខ័ណ្ឌមួយជាន់ទៀត ក៏រឹតតែធ្វើឲ្យត្រជាក់ផែនពសុធាទ្វេឡើង មានទាំងទឹកសន្សើម និងទឹកភ្លៀងធ្លាក់ស្រើយ ៗ រ៉ុយ ៗ ប៉ប្រុយចុះមកប្រោះព្រំលើគុម្ពឈើតូចធំទាំងឡាយ តិណជាតិបានទទួលធាតុត្រជាក់នៃធម្មជាតិហើយ ក៏ល្អូតលាស់ខៀវស្រស់រមឹតដេរដាសទាំងផ្ទៃធរណីមើលទៅគួរជាទីទស្សនា កលបីដូចជាព្រំចៀមចំ ដែលគេយកទៅលាតត្រដាងក្រាលទុកនៅទីនោះ ។ មានទាំងហ្វូងសត្វចតុប្បាទយំគឹកកងរំពងព្រៃ លាយច្រឡំទៅដោយសម្លេងបក្សីយំច្រេវច្រាវអឺងអាប់ទាំងដែនដងពនាល័យ ។ គន់ពីនេះទៅទៀត មានទាំងជ្រោះជ្រលងដងអូរ ផ្លូវទឹកហូរចុះទៅតាមចន្លោះថ្ម ឮសូរសន្ធឹកឈូ ៗ ឆ ៗ ទីខ្លះហូរចាក់ទៅប៉ះលើផែនសិលា ខ្ទាតគ្រាប់ទឹកប៉ប្រុយហុយជាផ្សែង ជួនកាលហូរបោះទៅលើផ្ទាំងថ្ម ហើយហូរចាក់ទៅភ្លាំង ៗ ភ្លុង ៗ ប្រោះខ្ទង់ជារំលុងរអាង ។ ផុតពីនោះទៅ ក៏ហូរសាច

រាចជ្រួតជ្រាបទៅតាមគុម្ពឈើ គល់ព្រឹក្សាទាំងឡាយ សម្រាប់ជប់ល្បៀងព្រឹក្សាលតាជាតិទាំងពួង ឲ្យល្អល្អះខៀវស្រស់ជានិច្ចរាល់រដូវកាល ។ ឯព្រៃនោះជាទីលំនៅអាស្រ័យនៃទេព្រក្សទាំងឡាយ ជួនកាលមើលទៅប្រហែលបាក់រូបភាពចម្លងនៃនិរយភូមិ ជាទីពន្លឹកមុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងព្រឺព្រួច ក្នុងកមលហាឫទ័យយ៉ាងក្រៃលែង ។

នៅទីបំផុតនៃការពនេចរដើរព្រៃរបស់បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ក៏ឈប់ស្លេះត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ឃើញថាល្មមសមគួរតាមកតិកាសញ្ញានិរទេសហើយ ។ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ បានអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃនោះ គ្រប់ ១២ ឆ្នាំតាមកម្រិតហើយ អាស្រ័យតែផ្លែឈើ, មើមឈើ, បន្លែព្រៃ និងសាច់សត្វ ដែលទ្រង់ថ្លែងសរបាន មកជាអាហារចិញ្ចឹមព្រះជន្ម ។ នាថ្ងៃមួយនោះ ក្នុងរវាងដែលនៅព្រៃ អរជុនភ្នកនឹកដល់រឿងដើម ទើបបញ្ចេញវចីវភេទថា «ខ្ញុំនៅមានសេចក្ដីឆ្ងល់ថា មនុស្សណាម្នាក់ដែលក្រៀមក្រំ ទុក្ខទ្រមដូចយ៉ាងខ្លួនខ្ញុំខ្លះមានដែរឬទេ ? យើងព្រាត់ប្រាសចាកព្រះនគរ, ចាកចោលទ្រព្យសម្បត្តិ និងគណៈញាតិតូចធំទាំងឡាយ, រាល់ ៗ ថ្ងៃ ដែលកន្លងរំលងផុតទៅហើយ មានតែទ្វេសេចក្ដីសោកសៅរបស់យើង ឲ្យចេះតែពេញពោរកំពុងឡើង បីដូចជាចេះតែបន្ថែមទុក្ខសោកមកលើយើងពេញព្រៀបជានិរន្តរ៍, កាលទ្រៅបទីទេវីចូលទៅក្នុងទីប្រជុំហើយ ត្រូវគេចាប់សម្រាតសំពត់អាវនាង ផ្ចាញ់ផ្ចាលឲ្យយើងអាម៉ាស់មុខ ក្នុងទីចំពោះមុខអ្នកតូចអ្នកធំ

ទាំងពួង ការប្រមាថមើលងាយគ្នាក្នុងទីប្រជុំជនដូច្នេះ ឈ្មោះថាប្រមាថដោយក្លាហានណាស់ ហួសចិត្តស្រ្តីដែលពេញទៅដោយសេចក្ដីអៀនខ្មាស នឹងទប់ទល់បាន យ៉ាងទេវី នឹងទ្រាំបានដែរឬ ? អើម្ដេចក៏គ្រានោះ ខ្ញុំមិនក្របែលអាពួកកំណាចអស់នោះឲ្យខ្ទេចខ្ទីទៅ ? ឱអនិច្ចា ! ទាល់តែថ្មើរនេះហើយ បានរាវរកយករឿងដែលកន្លងហួសទៅហើយ នោះមកតំណាល តើនឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ? »។

ភីមបានឮដូច្នោះហើយ ក៏ឆ្លើយឆ្លងឡើងថា «មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ ក្ដារដែលលេងគ្នាគ្រាក្រោយបំផុតនោះ មិនមែនគ្រាន់តែធ្វើវិចារណញ្ញាណរបស់យើងឲ្យងងឹតទៅប៉ុណ្ណោះ វាថែមទាំងធ្វើចក្ខុរបស់យើងឲ្យងងឹតទៅទៀតផង, ក្នុងជាន់នោះ យើងឃើញផលអាក្រក់យ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត ៗ យើងក៏នៅតែចចេសភ្នាល់នឹងគេទៀត ទាល់តែបោសុរលីងធេងដូចជាគជ, ឥឡូវនេះនឹងបានជាផលប្រយោជន៍អ្វី ដែលយើងយំស្ដាយទឹកដោះកំពប់ខ្ចាយអស់នៅហើយ ? អើ ! ក៏កាលដែលខត្តិយរាជលើកលែងគ្រប់គ្រងសច្ចៈនិងធម្មៈសោះ ហើយបែរទៅប្រព្រឹត្តក្នុងបទដែលវិន័យហាមប្រាមមិនឲ្យប្រតិបត្តិវិញ ក៏បានឈ្មោះថាទ្រង់លើកលែងធ្វើជាក្សត្រិយ៍គ្រងរាជ្យ, កម្មប្រកាសមកថា «រាជសម្បត្តិ និងរាជអាណាចក្រនៃខត្តិយរាជនោះរមែងត្រូវគេរឹបយក, ទាំងខ្លួនខត្តិយរាជនោះសោត ក៏រមែងត្រូវអានុភាពនោះធ្វើទោស ឲ្យគ្រប់គ្រងជីវិតដោយសន្តោស មានអាការៈដូចជាអ្នក

ទោសដែលលោកនិរទេស ឲ្យចេញទៅនៅព្រៃព្រោះហេតុតែល្បែង» រឿងត្រង់នេះ ក្នុងព្រះគម្ពីររបស់យើងបានចែងទុកថា «ការលេងល្បែងភ្នាល់ជាការបាប» មិនដូច្នោះទេឬ ? ឥឡូវនេះ យើងបានទទួលវិបាកនោះ សមតាមគម្ពីរពោលទុកមកមែនឬទេ ? យើងខូចបង់ព្រះនគរ, ខូចឥស្សរភាព, ខូចសព្វសារពើវត្ថុ គង់នៅសល់តែជីវិតដែលឥតកិត្តិយសប៉ុណ្ណោះ, យើងទៅអួតភ្នាល់នឹងគេឥតគំនិត អស់ប៉ុន្មានក៏អស់ទៅ ចេះតែកើបកោយចាក់ទៅទាល់តែរលីងក្រឹង ហ្នឹងហើយមកតែពីសេចក្ដីឆ្កួតរបស់យើងមិនមែនឬ ? ឥឡូវនេះយើងជាប់នៅក្នុងផុកផុងហើយមិនមែនឬ ? ប៉ុន្តែជារឿងរ៉ាវដែលកន្លងផុតទៅហើយ មិនគួរនឹងនាំយកមកនិយាយថ្វីទេ ឲ្យតែរវល់បែកពពុះមាត់ឥតអំពើសោះ, យើងធ្វើខ្លួនយើងមិនស្រួលឯង ៗ ឲ្យមនុស្សពេញលោកគេសើចឡកឡឺយបាន, យើងបន្ទាបខ្លួនចូលទៅលេងល្បែងស្កាទាល់តែចាញ់អស់ធនធានរលីងធេងហើយ ក៏នៅតែមិនស្កប់ស្កល់ ថែមទាំងព្រមសុខចិត្តឲ្យគេនិរទេសខ្លួន ព្រោះតែល្បែងនោះផងទៀត, សេចក្ដីសន្យាការនិរទេសពួកយើងនេះ វាធ្ងន់ខ្លួនណាស់ វាចងរឹតយើងមាំពេក ទាល់តែរើខ្លួនមិនរួច ស្មើដូចជាគេឲ្យមកស្លាប់ក៏ថាបាន»។

នកុលក៏បានស្ដាប់ភីម អភិប្រាយសព្វ ៗ ទៅ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងដោយគិតរំពឹងដល់ហេតុការណ៍ ដែលកន្លងទៅហើយនោះ និងហេតុ

ការណ៍ទៅខាងមុខទៀត ដែលនឹងត្រូវបានពើបប្រទះក្នុងថ្ងៃត ៗ ទៅ ទ្រង់ឈឺចិត្តជាទីបំផុត ទើបមានបន្ទូលថា «ឱ ! គ្រាគ្រោះថ្នាក់វិបត្តិសាត់មកដល់ បើទុកជាបុរសណាមួយឃុំគ្រងស្មារតីបាន គង់តែនឹងលោតចោលទូកដែលកំពុងលិចមុនរបស់ដទៃដែរ ប៉ុន្តែពេលនោះអស់ផ្លូវកែខៃ ហេតុភេទដែលកំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅហើយ ជៀសលេងតែសាច់ឈាមរបស់គេ នឹងលះចោលមិនកើត »។

សហទេពឆ្លើយបន្ថែមមកទៀតថា «ឱព្រះ ! សម្លេងដែលទ្រៅបទីថ្ងូរក្នុងបន្ទប់ប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីនោះ វានៅតែឮជាប់នឹងត្រចៀកខ្ញុំដល់សព្វថ្ងៃនេះ ព្រះទេវីត្រាស់ត្រូវតាមច្បាប់ហើយថា «ព្រះរាជស្វាមីរបស់នាងធ្លាក់ទៅក្នុងឋាន: ជាទាសាហើយ រមែងគ្មានអំណាចតាមផ្លូវច្បាប់ដែលនឹងលក់នាង ឬនឹងយកនាងទៅដាក់ភ្នាល់, ហេតុម្ដេចក៏យើងមិនលើកយកច្បាប់នេះមកជជែកតវ៉ា ហើយសូមឲ្យដំណើរការទៅតាមច្បាប់នោះ ? ប៉ុន្តែគ្រានោះ កំពុងជ្រួលច្របល់ទាំងគេទាំងឯង គ្មានអ្នកណានឹកឃើញទាន់ រវល់តែទៅគិតអាណិតនាងគ្រប់ ៗ គ្នា, អ្នកតូច អ្នកធំ បណ្ដាដែលនៅក្នុងទីប្រជុំជននោះជាច្រើននាក់ អត់ទ្រាំមិនបាន ក៏ស្រក់ទឹកភ្នែកតាម ៗ គ្នា ជៀសលេងតែទុរយោធន៍ម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណោះ, ខ្ញុំចង់ដឹងណាស់ថា ចិត្តថ្លើមរបស់វាដូចម្ដេចទៅអេះ ? »។

យុធិស្ឋិរអង្គុយស្ដាប់អនុជទាំង ៤ អង្គសន្ទនាគ្នា រហូតមកដល់

វេលានេះ ដោយទ្រង់មិនចង់យល់ទាស់សោះ ប៉ុន្តែខំអត់មិនបាន ទើបផ្លាយចេញជាព្រះបន្ទូលជាផ្លូវប្រលោមចិត្តប្អូនថា «ល្ហើយកុំ ! កុំតូចចិត្តថ្វី ! យើងបានស្បថទុកហើយថា «នឹងធ្វើការកំហឹងវិញឱ្យទាល់តែបានសម្រេចផល» ក្នុងឋានៈនៃក្សត្រិយ៍ យើងត្រូវតែប្រតិបត្តិការឱ្យសមតាមពាក្យ ដែលបានសច្ចាប្រណិធានទុកមករាល់ម៉ាត់, ទាំងនេះព្រោះតែកម្មរបស់យើង យើងត្រូវតែទទួលសោយទុក្ខវេទនាទាំងនេះទៅចុះ យើងចៀសវាងគេចចេញទៅឯណា ក៏មិនរួចដែរ, របស់ដែលត្រូវវិបត្តិ ក៏ត្រូវតែវិបត្តិទៅជាមិនខាន, របស់ដែលវិបត្តិហើយសោត ក៏បានវិបត្តិរួចទៅហើយ, មុខងាររបស់យើងវេលានេះ មានតែចៀសវាងភយន្តរាយ លាក់ខ្លួនពួនមុខ ទៅតាមសេចក្តីសន្យាបន្តិចទៀតតែប៉ុណ្ណោះ, សេចក្តីលំបាកតោកយ៉ាករបស់យើង ក៏ស្រាលស្បើយអស់ហើយ» ។

កិច្ចសន្យាដែលបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ត្រូវប្រតិបត្តិនៅវេលានេះ ឈ្មោះថា ផុតអស់ហើយ នៅតែត្រង់លាក់ខ្លួនអាត្មាឲ្យផុតភ័យ រក្សាខ្លួនទុកឲ្យបានគង់ លុះគិតឃើញយ៉ាងនេះហើយ បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ភាតា ក៏នាំគ្នាផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែងជារឿយ ៗ ទៅ ចេញពីទីនេះ ទៅនៅទីនោះ ដូចជាមនុស្សកំសត់ទុគិតដើរដេកដោយព្រៃក៏ប្រហែលគ្នា ។ ការដែលត្រាច់ពនេចរទៅដូច្នេះ រមែងមានភ័យនៅជុំវិញខ្លួន តែងនឿយព្រួយលំបាករូបកាយជាធម្មតា ព្រោះមានសភាពតាមធម្មតា

របស់រូបកាយតែងអន្ទោលទៅតាមខ្លួនប្រាណដូចស្រមោល នឹងចៀសវាងឲ្យផុតទៅមិនបានទេ គឺត្រូវកំដៅថ្ងៃ, សេចក្តីក្របាល់ក្រហាយ ស្រេកទឹក ឃ្លានបាយ សេចក្តីនឿយព្រួយព្រះកាយពលព្រះបាទាដែលធ្លាប់តែទន់ភ្លន់ត្រសុសត្រសូល ក៏ប្រែខ្វៃទៅជាគ្រោះគ្រិនពុរពង បន្លាមុត ជល់ជំពប់ប៉ះបែកចេញលោហិត របស់ទាំងនេះជាទុក្ខវេទនារាល់គ្រាដែលទ្រង់នាំគ្នាត្រាច់សញ្ចរពីត្រង់ណេះទៅត្រង់ណោះ ។

វារៈមួយនោះ ទ្រង់យកអាវុធសម្រាប់អង្គទៅលាក់ទុកលើមែកឈើ ហើយនាំគ្នាចូលទៅកាន់ក្រុងវិរាជ ដើម្បីនឹងលាក់ខ្លួនពួនអាត្មានៅក្នុងក្រុងនោះឲ្យផុតចាកភយន្តរាយ ។ ព្រោះហេតុថា កិច្ចសន្យាការនិរទេសបានបញ្ញត្តិទុកថា «បើពួកកោរពបានជួបប្រទះឃើញខ្លួនក្នុងរវាងពេលសន្យានេះសោត ពួកបាណ្ឌពត្រូវតែត្រឡប់ទៅដើរព្រៃសាជាថ្មីវិញ កំណត់អស់រយៈកាល ១២ ឆ្នាំទៀត» កតិកាត្រង់នេះពួកបាណ្ឌពត្រូវប្រតិបត្តិ និងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នអង្គឲ្យមែនទែន ឲ្យទៀងទាត់តាមសន្យា ។

ភាគទី ៨

ព្រះរាជាក្រុងទរាជ

សម័យមួយ ព្រះបាទវិរាជគង់លើរាជាសនៈ ក្នុងព្រះទីនាំងវិនិច្ឆ័យ មានអាមាត្យមុខមន្ត្រីបង្គំគាល់ត្រៀបត្រា ទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ដីកា និងពាក្យស្រែកថ្លែងទុក្ខរបស់បណ្ដារាស្ត្រ, កំពុងតែទ្រង់វិនិច្ឆ័យឲ្យទៀងទាត់សុចរិតទៅតាមយុត្តិធម៌ដល់ពួកដែលត្រូវគេបៀតបៀន ។ ខណៈនោះទ្រង់ទតទៅឃើញប្រុសប្អូនប្រាំនាក់តែងកាយយ៉ាងចាស់ក្រំគ្រារឃីករយាកឈរនៅក្បែរទ្វារព្រះរាជវាំង ទើបមានព្រះរាជឱង្ការឲ្យរាជភ័ដម្នាក់ទៅសាកសួរថា អ្នកទាំងនោះជាអ្នកណា ? មកមានការអ្វី ? កាលបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់សេចក្ដីនោះហើយ ត្រាស់ឲ្យហៅចូលមកដល់មុខព្រះទីនាំង ទ្រង់ព្រះរាជទានឱកាសឲ្យគេក្រាបទូលសេចក្ដីដល់ព្រះអង្គតាមការណ៍ពិតត្រង់ ។ គ្រានោះ អង្គមួយក្នុងពួកបងប្អូនទាំង ៥ បានក្រាបទូលថា «គ្រោះអាក្រក់មុខគួរឲ្យស្ញែងដែលបានឧប្បត្តិឡើងដល់មហារាជយុធិស្ឋិរប្រហែលជាបានជ្រាបដល់ព្រះអង្គរួចហើយ ឯគ្រោះថ្នាក់របស់ពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនេះជាភាគមួយក្នុងព្រះគ្រោះនោះដែរ គឺពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំរាជការនៃមហារាជយុធិស្ឋិរ កាលព្រះអង្គត្រូវគេនិរទេសចេញពីព្រះនគរហើយ ពួកទូលព្រះបង្គំក៏រងាក្នុងចិត្ត ដ្បិតគ្មានទីពឹង

ពាក់ ទើបត្រាច់ស្វែងរកចៅហ្វាយនាយដ៏សមគួរឲ្យបានជាទីពឹងពាក់តទៅ បានឮព្រះកិត្តិគុណរបស់ព្រះអង្គ ដែលទ្រង់អើពើណាស់នោះទៅដឹកនាំពួកទូលព្រះបង្គំឲ្យបានមកដល់ទីក្រុងនេះ ពួកទូលព្រះបង្គំមានបំណងនឹងមករកសុំមុខការធ្វើក្នុងព្រះរាជសំណាក់ណាមួយតែគ្មានព្រះរាជាអង្គណាទទួលយកសោះ ចេះតែបដិសេធរាល់នគរក្នុងទីបំផុតបានមកដល់ក្រុងនេះ ពួកទូលព្រះបង្គំសូមប្រគល់កាយថ្វាយជីវិតចំពោះព្រះអង្គ សូមជ្រកកោនក្រោមម្លប់ព្រះពោធិសម្ភារបារមីតទៅ» ។

ព្រះរាជាបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ពាក្យនោះហើយ ក៏ស្លុតព្រះហឫទ័យពន់ប្រមាណ បែរព្រះភក្ត្រទៅខាងសេនាបតី មានព្រះរាជតម្រាស់ថា «ការនិរទេសយុធិស្ឋិរ ដោយផ្លូវអយុត្តិធម៌នេះ ធ្វើឲ្យយើងជារាជសម្ពន្ធមិត្រនឹងទ្រង់ កើតទុក្ខទោមនស្សយ៉ាងខ្លាំង ហើយធ្វើឲ្យបណ្ដារាស្ត្រពាសពេញផែនដី បានសេចក្ដីព្រួយលំបាកជាអនេករាស្ត្រមានចំនួនរាប់ពាន់នាក់នាំគ្នាត្រឡប់ត្រឡិន ប្រឡូកប៉ូកប៉ាកព្រាត់ចាកទីលំនៅ មកពីម្ចាស់របស់គេត្រូវនិរទេសទៅនៅព្រៃហើយ, សេចក្ដីវក់របស់ទុរយោធន៍នេះ នឹងនាំមកនូវសេចក្ដីវិនាសដល់ខ្លួនជាមិនខាន, យើងនឹងបដិសេធចោលពាក្យសុំអស់អ្នកនេះមិនបានទេ គេមិនមែនមកសុំទានយើងកាលណា គេសុខចិត្តមករកសុំការធ្វើ, រឿងនេះសម្ដែងឲ្យឃើញច្បាស់ថា គេមិនមែនជាស្មូមយាចក

ដើរសុំទានគេតាមថ្នល់ទេ អ្នកទាំងឡាយចូរទទួលគេទុកសម្រាប់ ឲ្យគាល់បម្រើយើងចុះ » ។

បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ព្រមព្រៀងគ្នាធ្វើវន្ទនាការ ចំពោះព្រះរាជាហើយ ក៏ថយចេញមកអំពីមុខព្រះទីនាំង ។ តអំពីនោះមកមួយស្របក់ មានស្ត្រីម្នាក់តែងកាយរយីករយាកដើរចូលទៅក្នុងអន្តេបុរដ្ឋាន (ព្រះរាជវាំងជាន់ក្នុង) ឯទម្រង់រូបឆោមល្អឥតខ្ចោះ បើអ្នកណាបានឃើញហើយ ក៏កើតចិត្តប្រតិព័ទ្ធស្នេហានឹងឆោមឆើតរបស់នាងស្ទើរតែភ្លាំងភ្លេចស្មារតី ។ ព្រះរាជិនីព្រះបាទវិរាជត្រាស់សួរថា នាងជាអ្នកណា ? នាងមករកអ្វី ?

- ខ្ញុំម្ចាស់ជាស្ត្រីកំសត់ទុគ៌ត ឥតទីពឹងសោះ មានតែសេចក្តីទុក្ខព្រួយប្រាណស្ទើរប្រេះទ្រូងស្លាប់ ។

- ចុះនាងឈ្មោះអ្វី ?

- ខ្ញុំម្ចាស់ឈ្មោះថា «សៃរិន្ធ្រី» នាងក្រាបទូលដោយសម្លេងថ្នម ៗ ។

មើលទៅព្រះភគ្គិនី (ព្រះរាជិនី) អង្គុយឲ្យឃើញថាទ្រង់មេត្តាប្រោសប្រណីដល់នាងជាពិតប្រាកដណាស់ ឯលំអរូបឆោមរបស់នាងយ៉ាងត្រចះត្រចង់ ទាំងកិរិយាមារយាទ ក៏របៀបរយឥតខ្ចោះសមជាអ្នកមានត្រកូលឧត្តមពង្ស ប៉ុន្តែមើលទៅបែបដូចជាមនុស្សកើតទុក្ខ មុខស្លក់ស្លាំង បែរមើលទៅលក្ខណាល្អអស្ចារ្យធ្វើឲ្យរានីនឹក

ឆ្ងល់ណាស់ ទើបត្រាស់សួរថា «រូបរាសីរបស់នាងល្អដល់ម្លេះ ម្តេចក៏មិនកំចាត់បង់ភ័យឧបទ្រពឲ្យឃ្លាឃ្លាតចេញទៅ ?» ។

ឱព្រះម្ចាស់ ! ព្រះនាងទ្រៅបទី ទ្រង់នូវរូបសម្បត្តិឆើតឆាយរកស្ត្រីណាមួយក្នុងលោកប្រៀបផ្ទឹមឲ្យស្មើគ្មាន ម្តេចក៏គង់តែត្រូវគ្រោះកម្មនាំឲ្យស្តេចទទួលឧបទ្ទវន្តរាយ ត្រូវស្តេចព្រាត់ព្រាកចាកព្រះនគរ និងសិរីរាជ្យសម្បត្តិ កាលបើលើកយកព្រះនាងនោះមកធៀបនឹងរូបខ្ញុំម្ចាស់ ដែលគ្រាន់តែទាសីរបស់ព្រះទេវីប៉ុណ្ណោះមិនបាច់សង្ស័យក្នុងរឿងនេះឡើយ » ។

ព្រះរានីត្រាស់សួរតទៅទៀតថា «ចុះនាងត្រូវការរបស់អ្វី ?» ។

ខ្ញុំម្ចាស់មករកសុំការណាមួយធ្វើ គ្រាន់នឹងបានចិញ្ចឹមជីវិតតទៅ ។

- នាងសុខចិត្តនៅបម្រើយើងឬទេ ?

សៃរិន្ធ្រីសុខចិត្តទទួលធ្វើនាទីនោះដោយគុណ្ណភាព ហើយថ្វាយបង្គំលាថយទៅនៅក្នុងបន្ទប់ពួកខ្ញុំរាជការស្ត្រី ។

គ្រានេះ យើងនឹងបានឃើញបន្ទប់ទីបន្ទំរបស់រានី, នៅវេលារាត្រីយាមយប់សន្ធ្យា ក្នុងបន្ទប់ព្រះទេវីអុជប្រទីបថ្លាលាភ្លឺព្រោងព្រាយ ផ្កាក្លិនពិដោរឈ្ងុយឈ្ងប់សព្វសាយទៅដោយប្រេងក្រអូបដែលអុជនោះទូទាំងល្វែងព្រះមន្ទីរ, ជញ្ជាំងបន្ទប់ព្រះដំណាក់ធ្វើដោយមោរ៉ាសិលាពណ៌ ថ្មីដែជាងដ៏វិចិត្រយ៉ាងឯក ផ្លៅឆ្លុះរស្មីរលង់

រលើបរលីងស្រិលព្រិលនេត្រា, ព្យួររំយោលរយ៉ាដែលថ្មីដៃប៉ាក់ជារូបផលាផល និងទងភ្ញីវល្លិរស់រវើក មុខគួរឲ្យមៀងមើលត្រកាលភ្នែកណាស់ និងតុបតែងគ្រឿងតាំង ដ៏មានតម្លៃដទៃទៀតជាច្រើនបែបយ៉ាង ។ ឯទីផ្ទៃព្រះដំណាក់ក្រាលដោយសិលាទន់ ហើយក្រាលព្រំចៀមដ៏ទន់ល្មើយត្រជាក់ជើង មានជាយប៉ាក់ចាក់ចំដោយខ្សែសយមាសប្រាក់, មានព្រះទែនភ្លុកដ៏ចិញ្ចែងចិញ្ចាចដាសពាសសំពត់ព្រៃតាំងនៅកណ្ដាលបន្ទប់នេះ ។ សេរិន្ធ្រីតែងចេញចូលគាល់បម្រើព្រះទេវីដល់ក្នុងបន្ទប់នេះរាល់វេលា ។ ក្នុងបន្ទប់មួយទៀត មានរបៀបប្រហែលគ្នាដែរ ។ កិច្ចកៈព្រះអនុជរបស់រានី កំពុងផ្ទំក្រៀមក្រំដាលដំក្នុងឱរាជាទម្ងន់ ជួនកាលក៏ថ្ងូររវើរវាយ ជួនកាលក៏ដកដង្ហើមធំឮស្ងួយ ។ ព្រះជេដ្ឋភគិនី (រានីព្រះបាទវិរាដ) គង់ទៀបព្រះទែនភ្លុកយកព្រះហស្តស្ទាបព្រះនលាអនុជដើម្បីរម្ងាប់សេចក្ដីឈឺចាប់ ឲ្យធូរស្បើយទៅខ្លះ ប៉ុន្តែមិនបានស្បើយល្ហើយតាមសេចក្ដីនឹកសោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអនុជទ្រង់កន្ស្រៀងអាក់អួល ហើយមានបន្ទូលថា «ម្ចាស់បងប្រហែលជាចោលប្អូនឲ្យស្លាប់បង់តែឯកឯងហើយឬ?»។

– មិនមែន, មិនមែនទេប្អូន! បងលេងនិយាយនឹងប្អូនឯងទៀតហើយ បើឯងនិយាយព្រើល ៗ យ៉ាងនេះ អ្វីមកបញ្ចូលចិត្តឯង ឲ្យនឹកដល់មច្ចុរាជយ៉ាងនេះ ? ប្អូនឯងប្រឈួនបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះទេតើមិនប៉ុន្មានថ្ងៃទេ មុខជានឹងសះជាតាមប្រក្រតី ឡើងវិញហើយ ។

– កុំគប្បីនឹកដូច្នោះឡើយ ម្ចាស់បង! អាការៈរោគរបស់ប្អូនគ្រានេះ មិនមែនតិចតួចដូចម្ចាស់បងសំគាល់នោះទេ សមុដ្ឋានរោគនៅក្នុងចិត្ត ហើយនឹងដែលបាត់ទៅវិញបានដោយហេតុពីរយ៉ាងណាមួយ គឺស្លាប់បង់ ឬក៏......។

រានីត្រាស់កាត់សំនួនពាក់កណ្ដាលឡើង ថា «ទៀតហើយ ! ទៀតហើយ ! ប្អូនឯងនិយាយចេញឈ្មោះសេចក្ដីស្លាប់ទៀតហើយ មិនចង់ស្ដាប់ពាក្យប្អូនឯងទេ»។

–ល្អហើយ, ថាបើដូច្នោះ ទូលបង្គំត្រូវធ្វើមុខក្រាស់ល្បងមើលតែម្ចាស់បងប្រទានទោសរឿងមុខក្រាស់នោះ ទូលបង្គំនឹងទូលរឿងដែលពិត ហើយនឹងបញ្ចេញសេចក្ដីស្ងាត់កំបាំងនៃអាការៈរោគក្នុងខ្លួនឲ្យទ្រង់ជ្រាប ។

– សេចក្ដីស្ងាត់កំបាំងដូចម្ដេច ប្រុសអើយ ?

– ម្ចាស់បងប្រទានទោសដល់ទូលព្រះបង្គំ ឬ ?

រានីនឹកឆ្ងល់ណាស់ មិនដឹងបើមានព្រះសវនីយ៍ថាដូចម្ដេច ? ព្រះនាងសព្វព្រះទ័យថា ចិត្តអនុជវវើកនឹងសេចក្ដីឈឺចាប់ មានសតិវិបល្លាសនិយាយរវើរវាយផ្ដេសផ្ដាស, ព្រះនាងទ្រង់សន្និដ្ឋានថាសមុដ្ឋានអាការៈប្រឈួននៃព្រះអនុជ មុខជាកើតមកពីការរញ៉ីករញ៉ុក ឬសេចក្ដីខឹងរអែរអួរ ស្ងួប្បីតែបន្តិចបន្តួចក៏ដរធរទៅជាធំដុំឡើងបាន អាចធ្វើឲ្យអ្នកជំងឺមានអាការៈរោគកាន់តែធ្ងន់ព្យាបទៅ

ទៀតបាន, ព្រះនាងទ្រង់ព្រះតម្រិះថា គួរតែអញលួងសួរយកសេចក្តីពិតពីអនុជឲ្យបាន រឿងដែលអនុជនឹងធ្លាយចេញមកនោះ ជារឿងមានសារប្រយោជន៍ ឬគ្មានដូចម្តេចក៏តាមការចុះ ការដែលលួងលោមសួរយកសេចក្តីពិតដូច្នេះ មិនជាការទាស់ខុសអ្វីទេ ។ ព្រះនាងទើបត្រាស់ប្រលោមដោយព្រះសូរសៀង ដ៏ស្រទន់ផ្អែមល្ហែមថា «កិច្ចកៈ បាឯងឈឺអ្វី ប្អូនសម្លាញ់បង ? ចូរប្រាប់បងឲ្យសព្វគ្រប់មកមើល» ។

កិច្ចកៈក៏បញ្ចេញសេចក្តីស្វាត់កំបាំងក្នុងចិត្តថ្វាយព្រះនាងបងទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ដោយឥតអៀនខ្មាសថា «ឆោមល្អស្រស់នៃនាងសៃរិន្ទ្រីស្ត្រីបម្រើម្ចាស់បងបានចូលមកសន្ធំសម្ងំនៅក្នុងចិត្តទូលព្រះបង្គំទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ។ ការដែលនាងប្រើចុងភ្នែកក្រឡេកមើលម្តង ៗ ធ្វើឲ្យទូលបង្គំចាប់ចិត្តប្រតិព័ទ្ធឥតភ្លេចមួយវេលា តាំងពីគ្រាដែលបានឃើញវរភក្ត្ររបស់នាងមករហូតដល់វេលានេះ ទូលបង្គំពេញទៅដោយសេចក្តីទុក្ខក្តុកក្តួលអួលណែនក្នុងឱរា ដោយហេតុត្រូវកាមសររបស់នាង ។ កិច្ចកៈទូលប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏បណ្តាលចិត្តអាក់អួលឆ្លួលឡើង ទឹកព្រះនេត្រស្រក់តក់ ៗ » ។

រានីឃើញព្រះអនុជទ្រង់កន្សែង ក៏សព្វព្រះទ័យថា នេះព្រោះតែសេចក្តីស្នេហា ស្រឡាញ់មកគ្របរួបរឹតដួងចិត្តអនុជ, ព្រះនាងក៏ទ្រង់ដាស់តឿនអនុជពីរឿង ដែលចាប់ចិត្តស្រឡាញ់ទៅលើរូបស្ត្រី

មិនគួរគប្បីជាហេតុនាំឲ្យកើតសេចក្តីអប្បយសថា «ចុះបាឯងមិននឹកឃើញដល់សេចក្តីថោកទាបកិត្តិយស និងវង្សត្រកូល ដោយហេតុបន្ទាបបន្ថោកខ្លួនទៅផ្តេកផ្តិតនឹងនាងទាសីនោះឬទេ ? បាឯងធ្វើកេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏ល្អនៃបុព្វបុរសរបស់ខ្លួនឲ្យសាបសូន្យទៅ ថែមទាំងធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីអប្បយសដល់ខត្តិយវង្ស ដ៏ឧត្តមស័ក្តិផងទៀតដោយសារត្រូវនាងទាសីពត់ទាល់តែវរវីកវិលខូរអស់, ការញញឹមញញែមឬចោលកន្ទុយភ្នែកនោះជាសម្បត្តិរបស់ស្ត្រីអ្នកលែងទេតើ, ចូរអ្នកត្រូតត្រាមើលឲ្យល្អល្អិតជាមុនសិន ដ្បិតមានពាក្យចាស់ផ្តាំទុកមកថា «កុំបីទុំស៊ុនមុនស្រគាល កុំបីអាលគ្រុនមុនជំងឺ» រឿងនេះជាការអប្រិយបំផុត មិនគួរប្រថុយប្រាណទៅផ្តេកផ្តិតទេ, សេចក្តីស្រឡាញ់រមែងមានរាល់រូប អ្នកណាគេឃាត់មិនឲ្យស្រឡាញ់ ? ប៉ុន្តែត្រូវស្រឡាញ់ឲ្យគួរគប្បីផង, ឯលោហិតប្រុសកំលោះកំពុងពេញពាលច្រើនតែធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីវឹកវរឡើងក្នុងចិត្ត ដោយមិនត្រិះរិះត្រូតត្រាឲ្យសព្វគ្រប់ នេះជាហេតុឲ្យខូចខាតសម្មានស័ក្តិនៃរាជត្រកូល និងជាមន្ទិលសៅហ្មងដល់ពួកគណៈផង » ។

ទូលបង្គំដឹងរឿងរ៉ាវអស់នេះសព្វគ្រប់រួចហើយ ប៉ុន្តែប្រហែលម្ចាស់បងនៅពុំទាន់ទ្រង់ជ្រាបមរណកាលរបស់ទូលបង្គំ ដែលវាចូលមកជិតណាស់ហើយនោះទេ, បើម្ចាស់បងមានបំណងឲ្យទូលបង្គំស្លាប់ ឬនឹងល្បងមើលចិត្តទូលបង្គំសោត មិនចាំបាច់ម្ចាស់បងលើក

យកបរមត្ថចរិយាមកទេសនាប្រកត្រចៀកមនុស្សដែលជិតដាច់ខ្យល់ស្លាប់យ៉ាងនេះទេ» កិច្ចកៈឆ្លើយ ។

«សេចក្តីបំណងរបស់បងប្រុងតែនឹងជួយប្អូនឲ្យផុតអំពីការអប្បយសអាម៉ាស់មុខ ទាំងនេះជាប្រាកដ ប៉ុន្តែបងតូចចិត្តណាស់ប្អូន ! ត្រង់ការដែលប្អូនយល់ឃើញសណ្តាវាចាពាក្យដាស់តឿនរបស់បងថា មានតែបក់ភ្លើង គឺសេចក្តីឆ្កួតតណ្ហារបស់ឯងឲ្យឆេះពោលពាលរឹតតែខ្លាំងឡើងទៅវិញ ហាក់ដូចជាបងមកញុះប្អូនឯងឲ្យដើរទៅកាន់ផ្លូវវិនាសកម្ម ប៉ុន្តែបើចេតនារបស់ប្អូនប៉ុនប៉ងនឹងយកស្ត្រីនោះឲ្យបាន ឬនឹងស្លាប់នោះ យើងជាបងនឹងបណ្តោយឲ្យប្អូនស្លាប់ដូចម្តេចកើត ត្រូវតែជួយជ្រោមជ្រែងឲ្យរួចរស់ជីវិតទៅសិន វៀរលែងតែរឿងនេះផុតហួសវិស័យរបស់បង» រានីត្រាស់ប៉ុណ្ណេះហើយ ក៏ស្តេចចេញពីបន្ទប់នោះ មានសវនីយ៍ឲ្យហៅនាងស្នំសៃរិន្ធ្រី ។ សៃរិន្ធ្រីចូលមកគាល់ឈរចំពោះមុខព្រះទីនាំងចាំស្តាប់ព្រះសវនីយ៍ ។ រានីឃើញនាងចូលមកគាល់ហើយ មិនត្រាស់ថាអ្វី ទ្រង់គង់ស្ងៀមព្រងើយ ដូចជាមានសេចក្តីមួហ្មងក្នុងព្រះទ័យម្យ៉ាង ប៉ុន្តែតាមពិត ព្រះនាងកំពុងតែរិះគិតរកប្រយោគនឹងត្រាស់ប្រាប់ ព្រោះជារឿងអាថិកំបាំងល្អិតសុខុម និងជារឿងមុខគួរឲ្យអៀនអន់, ព្រះនាងជញ្ជីងរកផ្លូវប្រហែលមួយស្របក់ ទើបត្រាស់ថា «មុខគួរឲ្យស្តាយណាស់ ដែលឃើញកន្យាអ្នកឧត្តមសម្បូណ៌ដោយគុណសម្បទយ៉ាងនាង ហើយមកធ្លាក់

ខ្លួនទៅជាទាសីសម្រាប់បំរើគេក្នុងផ្ទះដូច្នេះ» ។

«នេះជាកុសលកម្មរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ វាតាមមកស្នងផល» សៃរិន្ធ្រីទូលឆ្លើយ ។

- «យើងឃើញច្បាស់ថា នាងឯងមិនជាស្ត្រីធម្មតាទេ ព្រោះមានសរសៃក្រសៃលោហិតខៀវច្រើន ស្មើនឹងសរសៃលោហិតរបស់យើង ល្អហើយនាងមុខជាមានចិត្តត្រេកអរនៅវេលាដែលនាងបានឮថា អនុជរបស់យើងមានសេចក្តីស្នេហាស្រឡាញ់នាងឯង ហើយខ្លួនយើងក៏មានចិត្តត្រេកអរផងដែរ ដោយបានឃើញនាងធ្វើបាទបរិចារិការបស់អនុជ» រានីត្រាស់ ។

ព្រះតម្រាស់របស់រានីនេះមិនធ្វើឲ្យសៃរិន្ធ្រី កើតសេចក្តីត្រេកអរ ឬក៏នឹកស្ងើចអស្ចារ្យក្នុងចិត្តសោះឡើយ ត្រឡប់ជាធ្វើឲ្យនាងក្រេវក្រោធពិរោធហាក់ដូចអគ្គីត្រូវពាយុ ទើបតបព្រះសវនីយ៍ថា «វាអាម៉ាស់មុខណាស់ព្រះរាជិនី ! សម្តេចព្រះមេម្ចាស់មិននឹករឿងនេះផង, ខ្ញុំម្ចាស់មិនបានគិតនឹកនាសោះឡើយថា ព្រះមេម្ចាស់នឹងបន្ទាបបន្ថោកព្រះអង្គចុះមកលេងក្នុងរឿងដ៏អប្រិយនេះ ដែលមនុស្សជាផងទាំងពួង គេមិនដែលនិយាយ ឬមិនធ្លាប់ប្រព្រឹត្តមកសោះឡើយ, ខ្ញុំម្ចាស់ទើបតែនឹងបានដឹងឮក្នុងវារៈនេះជាដំបូងថា «ស័ក្តិខ្ពស់ និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះនោះ» វាមិនដែលជាប់នៅជាមួយគ្នាជានិច្ចទៅទេ, ព្រះមេម្ចាស់ ប្រហែលជាមិនដែលបានជួបប្រទះឃើញនារីដែលស៊ូប្តូរលុះ

បង់ជីវិតរបស់ខ្លួនដើម្បីការពាររក្សាកិត្តិយស ទុកឲ្យគង់ទេមើលទៅ, ប្រហែលជាទ្រង់ធ្លាប់ជួបប្រទះតែនឹងស្ត្រី ដែលគ្រាន់តែឮសូរសម្លេងប្រាក់ក្រឹង ក៏ញញឹមដាក់ភ្លាម ហើយបណ្តាលឲ្យបានសម្រេចដូចប្រាថ្នាមួយរំពេចទៅ, ឯខ្ញុំម្ចាស់គ្មានសំដីអ្វីឡើយ ដែលនឹងក្រាបទូលឲ្យច្រើនជាងនេះទៅទៀតទេ មានតែពាក្យបញ្ចប់សំដីដើមបន្តិចទៀតថា «តាំងពីនេះជាដើមទៅ ខ្ញុំម្ចាស់លែងធ្វើជាខ្ញុំស្រីគាល់បម្រើព្រះមេម្ចាស់តទៅទៀតហើយ, ខ្ញុំម្ចាស់មានអំណាចនឹងចង់ទៅណាក៏ទៅបានតាមចិត្ត» ។

រានីត្រាស់ជាប្រញាប់ថា «កុំតូចចិត្តថ្វីឡើយនាង! ចូរនាងអត់ទោសដល់យើងទៅចុះ, ចូរនាងបំភ្លេចពាក្យដែលយើងនិយាយអម្បាញ់មិញនេះឲ្យបាត់សូន្យទៅចុះ, នាងកុំខឹងសម្បាអ្វីឡើយ ចូរយកកែវសុរានេះទៅថ្វាយកិច្ចកៈ ប្រហែលជាចាំមើលផ្លូវនាងផ្សាភ្នែកហើយ » ។

រានីសំគាល់ថា ដែលសៃរិន្ធ្រីសម្តែងអាការក្រេវក្រោធយ៉ាងហ្នឹងជាមាយាស្ត្រីទេតើ, ព្រះនាងឥតសង្ស័យសោះ ហើយជឿជាក្នុងព្រះទ័យថា សៃរិន្ធ្រីមុខជាត្រេកអរក្នុងរឿងដែល កិច្ចកៈមានប្រតិព័ទ្ធស្នេហានឹងខ្លួនជាប្រាកដ ហើយទុកចិត្តថា នាងមុខជាត្រេកអរនឹងនាំយកកែវសុរាទៅថ្វាយកិច្ចកៈ ។ ឯសៃរិន្ធ្រីបានយល់ច្បាស់ថា សុរាមួយកែវនេះ ជាឧបាយដើម្បីធ្វើហេតុឲ្យសមទៅតាមផល ធ្វើឲ្យអ្នក

ទាំងពីរ គឺខ្លួននាង និងកិច្ចកៈបានជួបគ្នាស្ងាត់ៗ, ក្នុងជាន់ដំបូងនាងគិតរាវែក លុះនាងគិតម្តងទៀត ក៏ព្រមទៅដោយតាំងព្រះទ័យជាប់ក្នុងកុសលរាសីជាកម្លាំងសម្រាប់តទល់ នឹងអាការៈកំហែងបង្ខំដ៏ខ្លាំងក្លានៃបុរស នាងក៏ឱនគំនាប់ទទួលយកកែវសុរា អំពីព្រះហស្តរានី ។ ក្នុងខណៈដែលនាងកំពុងយាងចូលទៅកាន់បន្ទប់នោះ នាងនឹកតែក្នុងព្រះទ័យថា «វេលានេះ យើងចូលទៅក្នុងទីចម្រូងចម្រាស់ដូចជាចូលទៅក្នុងរង្វង់ស្នែងសត្វ យើងមិនដឹងបើនឹងប្រតិបត្តិដូចម្តេចឲ្យរួចខ្លួនទេ, បើយើងទទឹងអាជ្ញារានីសោត ទោសទណ្ឌកម្មមុខជានឹងធ្លាក់លើខ្លួនយើងមិនខាន, ឥឡូវបើនឹងប្រថុយចូលទៅរកកិច្ចកៈ សេចក្តីសៅហ្មងមុខជានឹងមានដល់ខ្លួនយើងជាប្រាកដ សឹងនឹងគេចវេះទៅផ្លូវណា ក៏មិនរួចខ្លួនដែរ, ប្រសិនបើយើងប្រតិបត្តិតាមបញ្ជារានីហើយ អ្នកណានឹងធានាបានថា ការចូលទៅក្នុងបន្ទប់ស្ងាត់តែពីរនិងពីរ ហើយគ្មានគ្រឿងការពារខ្លួនផង វានឹងមិនឲ្យទោសដល់ខ្លួនយើងដូចម្តេចបាន, អ្នកណានឹងធានាបានថា កិច្ចកៈនឹងមិនធ្វើអ្វីដល់យើងនោះ ? រឿងនេះសូម្បីតែស្ត្រីអ្នកព្រៃផ្សៃដែលស្លូតស្តើងចរិយាសម្បត្តិ គេក៏គង់តែខ្លាចច្រើន ស្មើនឹងខ្លាចខ្លាដែរ, ប៉ុន្តែទោះបីដូចម្តេចក្តី យើងនឹងខំប្រឹងព្យាយាមរក្សាកិត្តិយើង ទុកឲ្យពេញកម្លាំងតាមការដែលអាចនឹងរក្សាបាន ទោះបីនឹងខូចបង់ជីវិតក៏តាមការចុះ, សូមព្រះជាម្ចាស់លើស្ថានសួគ៌ ជួយអភិបាលរក្សាខ្ញុំម្ចាស់ក្នុងគ្រានេះ

ផង» ។ ដោយគំនិតយ៉ាងនេះ ជារណបគាំពារផង នាងក៏ប្រថុយឈានជើងចូលទៅក្នុងបន្ទប់កិច្ចកៈ ។ ឯហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនោះ ក៏វាមិនខុសអ្វីពីគំនិតដែលនាងគិតស្មានទុកនោះឡើយ ។ កិច្ចកៈ កាលបើបានឃើញនាងចូលទៅតែម្នាក់ឯង ក៏នឹកញញឹមប្រិមប្រិយក្នុងចិត្ត ខំក្រោកឡើងស្ទុះមកប្រុងនឹងស្រវាឱបនាង ។ នាងគ្មានអាវុធសម្រាប់ការពារខ្លួនក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែនាងប្រុងទុកតស៊ូដោយកម្លាំងកាយ នាងទះតប់ ខ្វារ ខ្វាំ បម្រាសទាល់តែរបូតផុតអំពីដៃកិច្ចកៈ ដែលកំពុងស្រវឹងសុរា ស្ទុះដើរចេញពីបន្ទប់មកក្រៅ ។

ព្រះបាទក្រុងវិរាដ នៅពេលនោះកំពង់គង់ក្នុងព្រះទីនាំងវិនិច្ឆ័យ ។ ខណៈនោះ មានស្ត្រីម្នាក់ស្រែករត់ចូលទៅមុខព្រះទីនាំងហើយចូលទៅដល់បល្ល័ង្កដែលទ្រង់គង់ ដោយអាការៈភ្លាហាននឹងស្រែកយ៉ាងខ្លាំងថា «អយុត្តិធម៌ ! អយុត្តិធម៌ ដ៏លាមកកើតឡើងក្នុងម្លប់សាលាយុត្តិធម៌ហើយ ព្រះរាជាអើយ ! កាលស្ត្រីភាពអ្នកមានកម្លាំងតិច ឥតទីពំនឹងមកត្រូវគេញាំញីសម្ពានស័ក្តិលេងតាមអំពើចិត្តខាងក្នុងកំពែងបួនជាន់ នៃព្រះបរមរាជវាំងរបស់ព្រះអង្គដូច្នេះ សេចក្តីវិនាសក៏សស្បៀរចូលជិតព្រះអង្គណាស់ហើយ» គ្រានោះ មានអ្នកបម្រើម្នាក់ខំបណ្តេញនាងចេញអំពីទីនោះ ហៅនាងថា «មេចំកួត, មេកំព្រើល, និយាយព្រើល ៗ ផ្តេសផ្តាស»។ ពេលនោះ កិច្ចកៈដេញតាមស្លុងចូលមកក្នុងរោងគាល់ ចាប់សក់នាងទាញដឹក

យកទៅអំពីទីប្រជុំនោះ ។ អ្នកដែលនៅអង្គុយគាល់ទាំងនោះ មិនទាន់បានដឹងថា កើតហេតុរឿងអ្វីឡើយ ។ កាលកិច្ចកៈអូសទាញនាងចូលទៅវាំងវិញ សៃរិន្ទ្រីបានស្រែកចប់តាមផ្លូវ សុំឲ្យប្រុសម្នាក់ដែលឈរនៅជិតទីនោះជួយនាងផង ហើយនាងមើលទៅដូចជាស្គាល់ប្រុសនោះដែរ ។ ប៉ុន្តែឯប្រុសនោះយល់ឃើញថា មិនគួរនឹងធ្វើឲ្យកក្រើករឹករវចលាចលកណ្តាលផ្លូវថ្នល់ទេ គ្រាន់តែឱនខ្សឹបប្រាប់នាងថា ឲ្យនាងធ្វើឫកមារយាទឱនលំទោន ព្រមតាមគេទៅសិនចុះ ចាំដល់វេលារាត្រីនឹងមានពួកយើងមកជួយ យើងមកនៅជិត ៗ នាងដើម្បីនឹងជួយឲ្យរួចអំពីសេចក្តីអប្បយសនេះ ។

សៃរិន្ទ្រីក៏ប្រតិបត្តិតាមពាក្យគេខ្សឹបប្រាប់ ។ នាងនៅស្ងៀមលែងសម្តែងអាការៈរឹងទទឹងអ្វីសោះ ដើរតាមកិច្ចកៈចូលទៅក្នុងបន្ទប់ដោយស្រួល ។ កាលអ្នកទាំងពីរចូលផុតទៅហើយ កិច្ចកៈក៏ចាក់គន្លឹះទ្វារគ្រឹប ហើយនិយាយប្រលោមលួងលោមនាងថា «កុំណា ! កុំកាត់មេត្រីក្តីស្នេហារបស់បងឡើយ ! វង់ភក្ត្រដ៏ត្រឡុងដូចវង់ខែនេះ មកបណ្តាលឲ្យបងវង្វេងស្មារតីអស់ ក្តីស្នេហាដ៏ធ្ងន់មហិមាស្មើមហាបពិត បានចូលមកគ្របសង្កត់ហឫទ័យរបស់បង, វេលានេះខ្លួនបងធ្លាក់ទៅជាទាសៈនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ គ្មានអ្វីនឹងមកបន្ធូរបន្ថយបានទេ ក្រៅអំពីនាងព្រមព្រៀងទទួលប្រតិព័ទ្ធផងប៉ុណ្ណោះ កុំខឹងសម្បាអ្វីឡើយណាស្រស់ស្រី ! បងសូមផ្ញើមេត្រីក្ត

ស្នេហាលើសបម្អូនផង កុំឲ្យបងស្លាប់បង់អសារឥតការ» ។ លំដាប់នោះ កិច្ចកៈខិតចូលជិតនាង លាព្រះពាហាជាអាការបបួលឲ្យនាងឱបហើយលួងលោមតទៅទៀតថា «សុំឲ្យបងឱបរឹតផ្តិតទ្រូងបន្តិចស្រស់ស្រី ! ដើម្បីបន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ ដែលរុំរឹតចិត្តបង, តពីនេះទៅបងក៏ជាសម្បត្តិរបស់នាង, នាងក៏ជាសម្បត្តិរបស់បងជានិច្ចនិរន្តរទៅ ណាពៅព្រលឹង !»។

សៃរិន្ទ្រីញញឹមដោយឧបាយកល ហើយក៏នៅតែស្ងៀម ពុំមានឆ្លើយឆ្លងថាអ្វីឡើយ ។

កិច្ចកៈបានចិត្ត ក៏និយាយប្រលោមលួងលោម តទៅទៀតថា «សេចក្តីអៀនខ្មាសឃើញកើតមានប្រាកដ នៅត្រង់ទឹកមុខយុវតីសៃរិន្ទ្រី វាមកអុជកងអគ្គីក្នុងទ្រូងបងឲ្យក្តៅពោលពាល, កុំគេចមុខដ៏បំព្រងដូចដួងខែអំពីការសម្លឹងរបស់រៀមឡើយ, កុំស្ងាត់កុំស្ងៀមសំដីដ៏ពីរោះស្រណោះសោត ចូរនាងបញ្ចេញប្តេជ្ញាមកតែមួយមាត់ អំពីវរឱស្ឋប្រិមដូចទទឹមព្រាយ ក៏អាចនឹងជួយរំសាយទុក្ខ ហើយជ្រោមជ្រែងជីវិតបងឲ្យគង់ទ្រង់តទៅទៀតបាន» ។

ក្នុងទីបំផុត សៃរិន្ទ្រីតបស្នងវាទីថា «ម្តេចក៏ទ្រង់ប្រញាប់ប្រញាល់ម្ល៉េះ សូមបង្អង់ចាំឲ្យដល់យប់សន្ធ្យាសិន ខ្ញុំម្ចាស់នឹងគេចទៅណា !» ។

«នាងដឹងបានដោយក្រណាស់ សម្រាប់ចិត្តអ្នកគូសម្លាញ់

ដែលកំពុងតែជ្រួលច្របល់គ្រប់ខណៈដង្ហើមចេញចូល នឹងបង្អង់ចាំពេលនេះ ពេលនោះដូចម្តេចកើត» កិច្ចកៈឆ្លាសឆ្លើយដោយសម្លេងញ័ររន្ទាន់ ។

សៃរិន្ទ្រី មានសេចក្តីអៀនខ្មាសក្នុងពេលនេះហួសប្រមាណ ប៉ុន្តែនាងក្លែងធ្វើឧបាយកលជាមុខញញឹមញញែម ហើយទទួលប្តេជ្ញាថា «នឹងចូលមករកទ្រង់ក្នុងវេលាយប់នេះជាមិនខាន សូមទានឲ្យតែបន្ធូរបន្ថយសិនចុះ» ។

កិច្ចកៈនិយាយម្តងទៀតជាទីបំផុតថា «បងពេញចិត្តណាស់និងអរគុណប្អូនយ៉ាងក្រៃលែង, មធុរកថារបស់ប្អូនប៉ុណ្ណេះ អាចជួយរក្សាដួងចិត្តជីវិតរបស់បងឲ្យគង់នៅ បានឃើញពន្លឺព្រះអាទិត្យតទៅទៀត, គ្រានេះបងត្រឡប់ដឹងខ្លួនដូចអំពីដើមវិញហើយ ជីវិតរបស់បងនេះ ប្រសិនបើជាមានប្រយោជន៍ដល់នាងសូម្បីតែបន្តិចបន្តួចក្តីក៏បងស៊ូលះបង់ឲ្យប្អូនដែរ» ។

សម្រាប់ចិត្តគូសម្លាញ់ដែលទើបស្រឡាញ់គ្នាថ្មី ៗ ក្តៅ ៗ សំគាល់ថា ពេលវេលាដែលកន្លងទៅយឺតយូរណាស់ ត្រូវត្រង់តម្រាភាសិតថា «រាល់ ១ ម៉ោងដែលកន្លងម្សិត ១ ឃើញដូចជាយឺតយូរស្មើនឹងអាយុកាល, បីដូចជាកង់រថព្រះអាទិត្យជាប់ផុកផង់, ទោះបីដូច្នោះក្តី រាត្រីកាលនឹករន្ធឹងរន្ធាន់ក្នុងចិត្ត ក៏បានមកដល់ក្នុងទីបំផុត, វេលាសន្ធ្យាចរមកដល់ មានស្រមោលងងឹតព្រិល ៗ ឆ្វេងទៅខាង

ខ្មៅ បានជួយឧបត្ថម្ភចិត្តកិច្ចកៈដែលកំពុងតែដើរញាប់តឹក ៗ ឲ្យរីករាយឡើងបានបន្តិច ដោយមានសេចក្ដីសង្ឃឹមកើតឡើង ប៉ុន្តែមកដល់ពេលនេះហើយ ឃើញនាឡិការហាក់ដូចជាដើររឹតតែយឺតយូរជាងសព្វដងណាស់ទៅទៀត, កិច្ចកៈផ្ទំលើព្រះទែនប្រុងស្មារតីចាំស្ដាប់សូរស័ព្ទជើងនាងឆោមឆើតដើរចូលមករកខ្លួន ។ ក្នុងទីបំផុតទ្វារបន្ទប់នោះក៏សន្សឹម ៗ បើកបន្តិចម្ដង ៗ រូបស្រស់បំព្រងតែងខ្លួនទងវងជជាយបានចូលទៅដល់ក្នុងបន្ទប់នោះ ។ កិច្ចកៈក្រឡេកឃើញញញីញញ័រ ក្រោកឡើងអង្គុយ ហើយអញ្ជើញឲ្យនាងអង្គុយក្នុងរង្វង់ដៃ ។ នាងសន្សឹម ៗ ដើរចូលទៅកាន់ទីព្រះទែន ដោះគ្រឿងតែងកាយជាន់ក្រៅចេញភ្លាម ។ យីអើ ! មិនមែនស្រីទេតើ, កិច្ចកៈឃើញច្បាស់ទៅជាអ្នកចម្បាំងម្នាក់ រូបរាងធំសម្បើមមកឈរចំពោះមុខគេ ហើយស្រែកគំរាមថា «អាខ្មោចឥតខ្មាស ! អាឯងមិនដឹងទេឬធម្មតាជាស្ត្រីល្អបរិសុទ្ធមិនលក់កិត្តិយសរបស់ខ្លួន ព្រោះតែឃើញលុយកាក់ទេ ? ឥឡូវនេះ អាឯងចូរប្រុងប្រៀបខ្លួនពីរឿងចិត្តខ្មៅរបស់អាឯង ដើម្បីនឹងចុះទៅកាន់នរិយភូមិជាឆាប់ចុះ» និយាយតែប៉ុណ្ណោះគេក៏ចាប់កិច្ចកៈទាញកន្ត្រាក់ចេញពីព្រះទែន ប្រហារជីវិតដោយក្ដាប់ដៃដ៏មានឫទ្ធិឲ្យស្លាប់បង់ទៅ ។ ភីម អ្នកក្លែងខ្លួនជាស្ត្រីក៏ប្រវាឡើងកំពែងវាំងកិច្ចកៈចុះទៅដេកធ្វើព្រងើយ គ្មានអ្នកណាម្នាក់ក្នុងវាំងនោះ ដឹងថាមានហេតុភេទអ្វីកើតឡើងក្នុងរាត្រីនោះសោះ ។

លុះដល់ព្រឹកឡើងទាល់តែថ្ងៃរះខ្ពស់ បន្ទប់ទីបន្ទំរបស់កិច្ចកៈនៅតែបិទទ្វារជិតឈឹង ។ អ្នកទាំងពួងនឹកសង្ស័យណាស់ មានម្នាក់ទទួលសវនីយ៍ទៅពិនិត្យមើលដើម្បីឲ្យដឹងថាមានហេតុភេទដូចម្ដេច ? អ្នកបម្រើនោះ កាលបើកទ្វារចូលទៅហើយ ស្រាប់តែទថ់ងក់ធ្វើភ្នែកគ្រលួង ព្រោះឃើញសពកិច្ចកៈដេកស្ដូក លោហិតច្រាលវន្ទាលពាសពេញល្វែង និងប្រឡាក់នៅជាប់ខ្លួនសព ។ កាលបើសេចក្ដីនោះជ្រួតជ្រាបទៅដល់ព្រះញាតិវង្ស, ព្រះញាតិវង្សក៏ភ្ញាក់ផ្អើលនោឡោតែរាល់អង្គ ។ ឯរានីជាព្រះជេដ្ឋភគិនីក៏ទៅជាខ្យល់ចាប់សន្លប់បាត់ព្រះស្មារតី ។ ដោយអំណាចទោសោឃោរឃៅ អ្នកទាំងនោះក៏រករឿងចោទថា «នាងទាសីជាអ្នកសម្លាប់» ប៉ុន្តែឥតស្មរបន្ទាល់ល្មមយកជាការពិតបាន ព្រោះមានគំនិតយល់ឃើញថា «ស្ត្រីមុខជាមិនអាចធ្វើឃាតកម្មប្រុស ដែលមានរូបរាងធំមាំមួនដូចកិច្ចកៈនេះបានឡើយ» សូម្បីយល់យ៉ាងនេះហើយក្ដី មនុស្សទាំងពួងក៏មិនអស់សង្ស័យ នៅតែចូលចិត្តថា «រឿងឃាតកម្មគ្រានេះជាករណីយហេតុដ៏ស្វាត់កំបាំង» ។ ប៉ុន្តែរានីទ្រង់នឹកសង្ស័យត្រង់ការដែលថា «សៃរិន្ធ្រីជាអ្នកដើមហេតុ» ដោយហេតុនេះ ព្រះនាងមិនបានបិទបាំងរឿងសង្កានេះទុកឡើយ តែងត្រាស់បោ៉ច ៗ ជាញយ ៗ ថា «តែឃើញមុខនាងទាសីកាលណា ឲ្យនឹកជិននឹកដឹតក្នុងចិត្ត» ព្រោះតែឃើញហើយ បណ្ដាលឲ្យហាឫទ័យព្រះនាងនឹកដល់មរណកម្មរបស់

ព្រះអនុជ ។ ក្នុងទីបំផុតព្រះរាជា ក៏ត្រូវខ្យល់កំបុតត្បូងមកក្លួចត្រឡប់ត្រឡិននាំឲ្យជឿពាក្យព្រះមហេសី, ទ្រង់ត្រាស់បញ្ជាឲ្យចងជើងចងដៃសៃរិន្ទ្រី ហើយឲ្យនាំយកទៅដុតទាំងរស់ជាមួយនឹងសពកិច្ចកៈលើជើងថ្កររួមគ្នា ។

នាងទាសីសៃរិន្ទ្រីត្រូវគេចងទុកផ្ងាញ់ផ្ងាលជាច្រើនម៉ោង ដើម្បីនឹងឲ្យនាងទទួលសារភាពតាមការពិត ។ ប៉ុន្តែនាងខំអត់ធន់ចំពោះទារុណកម្មនោះ ដោយសេចក្តីមានះក្លាហាន ព្រោះឈ្វេងយល់ច្បាស់ថា ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍នឹងមកជួយនាងឲ្យរួចអំពីភ័យក្នុងវេលាមានឱកាស ។ ការដែលនាងត្រូវគេចងដៃចងជើងរឹតរួតរឹងក្រញង់ ដូចជាគេចងជ្រូកនោះ មិនធ្វើឲ្យរានីមានសេចក្តីសង្វេគវេទនាសោះ ព្រោះនៅវេលានោះ ព្រះនាងកំពុងតែពេញពោរទៅដោយសេចក្តីទុក្ខសោក នឹករឭកអាឡោះអាល័យព្រះអនុជដែលក្ស័យព្រះជន្មទៅ ទ្រង់ជីតព្រះទ័យនឹងនាងទាសីយ៉ាងខ្លាំង ។

គ្រានោះ គេបណ្តើរនាងទៅឯសុខសាន្តប្រទេសមានទាហានប្រមាណ ៥០ នាក់ ឃុំខ្លួននាងទៅ ដើម្បីការពារកុំឲ្យនាងរត់រួច និងចាំការពារកុំឲ្យពួកញាតិរបស់នាងចូលមកដណ្តើមយកខ្លួននាងទៅបាន ។ ទីមេរុនោះ គេបានចាត់ចែងតម្កល់ជើងថ្ករត្រៀមទុកថ្វាយព្រះភ្លើងសពកិច្ចកៈ ។ ចំណែកនាងក៏ត្រូវគេបង្គាប់ឲ្យឡើងទៅដុតខ្លួនសម្លាប់លើជើងថ្ករនោះជាមួយនឹងសពកិច្ចកៈ ដែលគេចោទប្រកាន់

ថានាងជាអ្នកសម្លាប់ ។ ប៉ុន្តែមុននឹងឡើងទៅលើជើងថ្ករ គេបានអនុញ្ញាតឲ្យនាងប្រកាសសេចក្តីណាមួយមុននឹងលាស្លាប់ ប្រសិនបើនាងមានបំណងនឹងថ្លែងបច្ឆិមវាចា ។ លំដាប់នោះ នាងក្រោកឈរឡើងដោយអង់អាច ហើយបរិយាយដោយសម្លេងយ៉ាងច្បាស់លាស់ក្បោះក្បាយ ឥតញ័របញ្ញើស្ដុតរន្ធត់ថា «ម្នាលសុភាពបុរសទាំងឡាយប្រសិនបើអ្នកមកនឹកគិតមើលមួយរំពេចថា «បើមាតា ឬបងស្រី, ប្អូនស្រី, បុត្រីរបស់អ្នកបានទទួលនូវសេចក្តីអប្បយសអាម៉ាស់មុខ ព្រោះតែប្រុសដែលស្លាប់ទៅនេះ, ទាំងនាងនោះឯងក៏មិនពេញចិត្តយកសម្មានចិត្តស័ក្តិយសខ្លួនមកប្តូរនឹងប្រុសនេះ ដូចយ៉ាងខ្លួនខ្ញុំនេះ តើអ្នកនឹងចងដៃ ចងជើងយកនាងទៅដុតទាំងរស់ ព្រោះហេតុតែនាងខំប្រឹងការពារសេចក្តីបរិសុទ្ធរបស់នាងនោះដែរឬ ? ខ្ញុំជឿថា អ្នកទាំងពួងមុខជាប្រកែកព្រមគ្នាថា «នឹងមិនធ្វើទោសទណ្ឌកម្មអ្វីដល់នាងនោះឡើយ, បើដូច្នោះសោត ហេតុម្តេចស្ត្រីកំសត់ទុគ៌ត គ្មានផ្ទះសម្បែងនៅសំណាក់អាស្រ័យ គ្មានញាតិវង្ស គ្មានអាហារបរិភោគចិញ្ចឹមជីវិត រស់នៅទាំងគ្រដរគ្រដាបគ្រដួស ដោយសារតែគេឲ្យទានហើយមកត្រូវទោសដូច្នេះ មិនខុសពីអ្នកទាំងពួងទៅហើយឬ ?» ។

ក្នុងមួយវិនាទី ឬពីរបីវិនាទីទៀត ខ្ញុំផុតជីវិតសូន្យបង់ គ្មានខ្លួនប្រាណទេ ! ប៉ុន្តែសុទ្ធចិត្តរបស់ខ្ញុំ នឹងគ្រាច់រង្គាត់ទៅក្នុងលោក, ចិត្តរបស់នាង ព្រហ្មចារិនីមិនចេះស្លាប់សោះឡើយ» ។

លុះនាងនិយាយចប់ផុតពីមាត់ភ្លាម លេចបុរសម្នាក់ខ្មៅ មានឧធំមាំសម្បើមរត់សំដៅទៅមាត់ទន្លេត្រង់កន្លែងដែលគេរៀបចំថ្វាយព្រះភ្លើងសពកិច្ចកៈ ។ បុរសនោះរត់ចូលមករលះរលាំងស្រែកបណ្ដើរថា «ខ្លួនខ្ញុំកាន់ព្រះរាជសាសន៍ មកធ្វើការយ៉ាងប្រញាប់ណាស់» ។ គេរត់ចូលយ៉ាងល្បឿនព្រិល ល្បឿនទាល់តែអ្នកនៅចាំប្រយ័ត្នការ នឹងហាមឃាត់ ឬសួរយកដំណឹងពុំទាន់ ឥតដឹងជាអ្នកនោះចូលមកដោយការល្អ ឬអាក្រក់សោះ ។ គេដល់ទីប្រជុំជន រត់កាត់ហ្វូងពួកអ្នកយាមល្បាតរក្សាការពារ ដែលឈរត្រៀបត្រាជុំវិញជើងថ្ករ ។ ក្របីដែលគេកាន់នៅដៃ គេវាត់ឆ្វេង វាត់ស្ដាំ ត្រូវមនុស្សដាច់កធ្លាក់ក្បាលពីស្មាដួលរណែល ហើយស្រែកប្រកាសដោយសម្លេងយ៉ាងឮខ្លាំងថា «កិច្ចរបស់យើងដែលស្ទុះរត់ចូលមកទាំងប្រញាប់ប្រញាល់យ៉ាងនេះ ដោយប៉ុនប៉ងមកជួយសង្គ្រោះជីវិតស្ត្រីដែលជាប់ចំណងនេះ, កិច្ចតទៅទៀត យើងនឹងសម្ដែងឲ្យអ្នករាល់គ្នាឃើញថា «ដៃកតូចវែងដ៏មុតនេះ (គេយកដៃចង្អុលក្របី) នឹងប្រហារក្បាលអ្នករាល់គ្នា ឲ្យកំបុតត្រឹមបាន» ។

គេស្រែកឃោសនាដូច្នោះហើយ ក៏ស្ទុះប្រវាឡើងទៅលើជើងថ្ករ ចាប់ស្រាយចំណងឲ្យរបូតចេញពីខ្លួននាងសៃរិន្ធ្រី ហើយនាំចុះមកដី ។ នៅគ្រាចុះមកដល់ដីរាបនោះ មានការតស៊ូកាប់សម្លាប់គ្នានឹងពួកយាមល្បាតមួយភ្លើងធំ គេវាត់ឆ្វេង ក្របែលស្ដាំដោយក្របី

សម្រាប់ដៃ ខ្លះដាច់ក, ខ្លះដាច់ដៃ, ខ្លះដាច់ជើង ស្លាប់ភ្លាមទៅប្រហែល ២០ នាក់, ឈាមបាចសាចពាសពេញមាត់ទន្លេ ។ ទីឈាបនកិច្ចក៏បានប្រែក្លាយទៅជាទីយុទ្ធភូមិ ពោរពេញទៅដោយលោហិតមនុស្ស ។ អ្នកដែលរស់រួចជីវិតនៅ ក៏មិនសូវជាច្រើនប៉ុន្មានដែរ ។ ឯអ្នកបានរួចខ្លួនពីមុខក្របី សុទ្ធតែជាមនុស្សគេចខ្លួនរត់បាត់ទៅជាមុន ។ លុះស្រេចការកាច់កិនសត្រូវដោយកម្លាំងដ៏ខ្លាំងក្លា មុខគួរឲ្យព្រឺព្រួចរោមប៉ុណ្ណោះហើយ បុរសខ្មៅមាឧធំមាំនោះក៏ត្រកងនាងដាក់លើស្មា លីរហោចចេញបាត់ទៅក្នុងរយៈផ្លូវដ៏ឆ្ងាយដាច់កន្ទុយភ្នែក ។

ភាគទី ៩

ពួកគុរុចូលជាន់ដែនទរាជ

ក្នុងរវាងឆ្នាំទីបំផុតនៃការនិរទេសបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ទុរយោធន៍បានព្យាយាមស៊ើបសួររកដំណឹងឲ្យដឹងទីសំណាក់ លាក់ខ្លួនពួនអាត្មារបស់ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ជានិច្ចកាល ។ ចំណែកឯបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ក៏ខំពឹងពួនលាក់ខ្លួនយ៉ាងស្ងាត់សុខុម ឥតឲ្យអ្នកណាម្នាក់ដឹងដំណឹង ឬលេចឮរបាក់របៀងសោះឡើយ ដូចរឿងមានប្រាកដមកហើយខាងដើម ។ គ្រប់ ៗ ពួកកងក្រវែលដែល ទុរយោធន៍ ប្រើឲ្យទៅស៊ើបសួររកដំណឹងនោះ បានត្រឡប់វិលមកនគរវិញគ្រប់ ៗ គ្នា ដោយប្រាសចាកផលដែលប៉ុនប៉ងទុកមកហើយ ចូលទៅថ្លែងការណ៍ប្រាប់ថ្វាយទុរយោធន៍ថា «ពួកគេបានខ្មីឃ្មាតចេញទៅស៊ើបសួរស្រាវជ្រាវរាវរកខ្លួនបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ គ្រប់ទីកន្លែងដែលមនុស្សផងអាស្រ័យនៅ និងក្នុងដែនដងព្រៃរបោស្ថាន មិនបានជួបប្រទះនឹងយុធិស្ឋិរសោះ ឬគ្រាន់តែឮដំណឹងរសិបរសៀប ក៏គ្មានដែរ» ។ ទុរយោធន៍ទ្រង់សំគាល់ថា «សត្វសាហាវក្នុងព្រៃ មុខជាវាខាំស៊ីពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ទាំង ៥ អស់ហើយ ព្រោះពួកអ្នកដែលត្រូវគេនិរ-ទេសឲ្យទៅដើរព្រៃទាំងប៉ុន្មាន ចេញចាកនិវេសនដ្ឋាន មិនដែលរួចពីមាត់ខ្លាខាំស៊ីទេ» ។ ទុរយោធន៍រឹតតែជឿ ហើយទុកចិត្តយ៉ាងខ្លាំង

រាល់វេលាថា «ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍គ្មានខ្លួនទេ» ទាំងនេះព្រោះព្រះហឫទ័យរបស់ទ្រង់ ប្រាថ្នាតែឲ្យគូបដិបក្ខសូន្យផងទៅអំពីផែនដី ទើបស្រូតរូតទុកដាក់ឲ្យទៅជាយ៉ាងនេះ យ៉ាងនោះជាមុន ។ ឯទោណាចារ្យគ្មានចេតនាព្យាបាទប៉ុនប៉ង ស៊ីសាច់ច្របាច់ឈាមគេដូច្នោះទេ ទាំងភីស្មៈដែលមានព្រះកេសាស្កូវស្រោង ក៏ដូចគ្នាដែរ មិនទ្រង់ជឿសោះថា «បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍អស់ព្រះជន្មហើយ» ព្រះអង្គមានព្រះជន្មាយុកាល ៨០ ឆ្នាំហើយ កិច្ចការទាំងពួងទ្រង់ត្រិះរិះហេតុផលឲ្យឃើញជាក់ស្តែងសព្វគ្រប់ជាមុនសិន ទើបបានបញ្ចេញវាចាជាខាងក្រោយ, ក្នុងរឿងនេះក៏ទ្រង់បានរំឭកថា «កុំអាលសន្និដ្ឋានដោយរួសរាន់ហួសពេក សូមទ្រង់ទុកព្រះហឫទ័យថា «ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ដែលមានអាវុធគ្រប់ដៃដូច្នោះ ក៏ឈ្មោះថាមានពួកច្រើននៅក្នុងខ្លួនសត្វសាហាវយង់ឃ្នង មិនមែនហ៊ានមកប្រឡងឫទ្ធិ ពាធាយាយីបានងាយ ៗ ទេ ទ្រង់អាចតស៊ូនឹងមនុស្ស ឬសត្វសាហាវរាប់រយពាន់បាន, នាយខ្មាន់ធ្នូយ៉ាងអរជុន ជឿថាមុខជាគ្មានសឹកសត្រូវណាលបប្រទូសរ៉ាយបានឡើយ» ។ ព្រះហឫទ័យភីស្មៈ ទ្រង់ព្រួយតែទុរយោធន៍វិញ ក្រែងសត្រូវលបវាយបាន ដោយមិនដឹងខ្លួន ព្រោះហ៊ានប្រមាថមើលងាយទុកចិត្ត ថាសត្វសាហាវខាំបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ស្លាប់បាត់អស់ទៅហើយ ។ ក្រិបាចារ្យក៏យល់ឃើញត្រូវគ្នានឹងទោណាចារ្យ និងភីស្មៈដែរ, គេមិនបានសម្ងំបិទបាំងទុកតែក្នុងចិត្តទេ

កាលទុរយោធន៍ត្រាស់សួរពីរឿងនេះ ក៏ក្រាបទូលមូលមតិតាមត្រង់ ៗ ចំពោះព្រះភក្ត្រថា ៖

«ទូលព្រះបង្គំមានសេចក្តីកង្វល់អំពល់ចិត្ត គិតដល់រឿងនិរាសភ័យនៃព្រះអង្គពន់ពេក មិនសូវជាទៅនឹកនាដល់បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ដែលជឿថាប្រាសចាកភ័យ មានជីវិតរស់នៅរហូតដល់សព្វថ្ងៃនោះប៉ុន្មានទេ ព្រះករុណា! ព្រោះថាទោះបីអាក្រក់ ឬល្អក៏ជារឿងរ៉ាវរបស់គេទេ, ឥឡូវនេះ ឆ្នាំគម្រប់ ១៣ នៃការនិរទេសជិតនឹងអស់ផុតទៅហើយ គួរតែព្រះអង្គខំព្យាយាមផ្សះផ្សារការបាក់បែកគ្នាជាយូរឆ្នាំហើយនោះ ឲ្យដាច់ស្រេចឆាប់ ៗ ទៅ នឹងបានជាផ្លូវសុខកាយសប្បាយចិត្តជងគ្នា លែងភិតភ័យភ្ញាក់ផ្អើលតទៅទៀត, បើមិនដូច្នោះទេ នឹង ......, ប៉ុន្តែ ទូលព្រះបង្គំខ្លាចព្រះហឫទ័យមិនហ៊ានក្រាបទូលរឿងពិតទេ ក្រែងវាមកផ្តាច់ជីវិតយកទៅក្នុងថ្ងៃណាមួយនៅពេលក្រោយ»។

នាយកងចារបុរសដែលទុរយោធន៍ ប្រើឲ្យទៅស៊ើបការណ៍នោះ កាលបើដឹងថាខ្លួនប្រកែកនឹងគេមិនរួចហើយ ទើបក្រាបទូលថា «ទូលព្រះបង្គំស៊ើបបានព័ត៌មានយ៉ាងល្អ គួរនាំមកក្រាបទូលឲ្យទ្រង់ជ្រាប «យុធិស្ឋិរអស់ព្រះជន្មហើយជាប្រាកដ នៅមានព័ត៌មានល្អវិសេសជាងនេះទៅទៀត គឺកិច្ចកៈកុមារជាព្រះអនុជថ្លៃនៃព្រះបាទវិរាជក្ស័យជន្មដោយដៃមនុស្សកំណាចប្រហារទៅហើយ ទូលព្រះ

បង្គំត្រេកអរណាស់ ហើយនឹកសង្ឃឹមទុកជាមុនថា «មិនមែនជាយូរដល់ទៅប៉ុន្មានថ្ងៃទេ មុខជាទង់ជ័យនៃពួកកោរពដ៏ថ្កើងឫទ្ធិ នឹងទៅប្រតិស្ឋានលើកំពូលប្រាសាទនៃព្រះបាទវិរាជ រលាស់កន្ទុយយ៉ាងរវិច»។

ទុរយោធន៍ នឹកញញឹមប៉ប្រិមក្នុងកមលហឫទ័យ ដូចជាកូនក្មេងកំពុងតែពេញពាល ទ្រង់ព្រះបញ្ញាឲ្យរៀបកងទ័ពជាយ៉ាងប្រញាប់ឲ្យសព្វគ្រប់ទាំងទាហាន ទាំងគ្រឿងយុទ្ធភ័ណ្ឌដើម្បីនឹងលើកទៅវាយក្រុងវិរាជ ។

តមកពីរបីវេលា កងទ័ពកុរុមានសុសរម័ន អ្នកក្លៀវក្លារឹងឫទ្ធិប្រសិទ្ធិក្រៃជាមេទ័ព បានលើកទ័ពយាត្រាសំដៅទៅក្រុងវិរាជសុទ្ធតែកងទ័ពដែលបានចាត់ចែងយ៉ាងឯកគ្រប់ប្រការ ចាត់ដោយផ្ចិតផ្ចង់ណាស់ តាំងពីផែនទីសម្រាប់ដើរទ័ពចូលទៅវាយ នឹងការពារខ្លួនរហូតដល់ឡៀវអាវរេហ៍ពលសកលយោធា, ចាត់ការរៀបរយដោយបែប ៗ គ្រប់យ៉ាង ។ តាំងពីគ្រាណាមក កងទ័ពកុរុដែលលើកចេញពីក្រុងទៅ មិនដែលសម្តែងអាការៈក្លាហានរីករាយ ហើយនឹងប៉ុនប៉ងយកជ័យជម្នះដូចម្តងនេះទេ ។ រឿងស្លាប់កណ្តាលសង្គ្រាមនោះ គេមិនបានលើកយកមកទុកជាអារម្មណ៍ក្នុងចិត្តសោះឡើយ គេបញ្ជូនចិត្តទៅឈោងចាប់យកទីយុទ្ធភូមិមកជាអារម្មណ៍ឥតរួញរា, ចេះតែស្រើបស្រាលសាទរហ៊ោកញ្ជ្រៀវអឺងអាប់ស្ញើរផ្កាប់ផែនពសុធា ។

សេចក្ដីក្លាហានយ៉ាងនេះ លោកកាត់តម្លៃថ្លៃជាងសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់អ្នកមានចិត្តលោភលន់គិតតែខាងបាន ។ គ្រានោះ ព្រះបាទវិរាជបានទទួលសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ថា «សឹកលើកមកជាន់ដែនវិរាជហើយ» ទ្រង់ព្រះបញ្ជាឲ្យប្រមូលក្ដុំវេហ៍ពល សេនាទាហាន ដើម្បីនឹងលើកចេញទៅតទល់សឹក និងកំចាត់ឲ្យជ្រះស្រឡះចេញអំពីដែនមុនដែលសឹកលើកចូលមកដល់ក្រុង ។ ទ្រង់ធ្វើដំណើរកងទ័ពទៅទទួលសឹកនៅទីកណ្ដាលវាលដ៏ធំធេង ។ កងទ័ពទាំងពីរខាងបានជួបប្រទះប្រទល់មុខគ្នានៅទីនោះ ឈប់ទ្រឹងបង្អង់ស្ងៀមចាំស្ដាប់អាណត្តិសញ្ញាអំពីមេទ័ពដែលនឹងបង្គាប់បញ្ជាឲ្យចូលធ្វើការតយុទ្ធ ។ កងទ័ពទាំងពីរខាងឈរប្រឈមមុខគ្នា ហាក់ដូចជាអ្នកបញ្ជាកងទ័ពទាំងពីរខាងកំពុងតែរៀបចំគ្រឿងថតដើម្បីថតរូបកងទ័ពមុខរបស់ខ្លួនដូច្នោះ មួយស្របក់ សុសរម័ន អ្នកមេបញ្ជាការកងទ័ពកុរុ ស្រែកប្រកាសថា «ច្បាំង» រន្ទះសូរសៀងលេចឮច្បាស់ទៅដល់កងទ័ពម្ខាង ។

ក្សិណនោះ កូនសរដូចគ្រាប់ភ្លៀង ស្នុះល្បឿនឮវ៉ឺ ៗ លើនភាកាសចាក់បញ្ច្រោះបញ្ច្រាសគ្នា ទៅត្រង់ទិសទីទាំងពីរខាងប៉ះទង្គិចគ្នាឮសូរឆាត់ ៗ ឆាប់ ៗ នាកណ្ដាលវេហាស៍ កូនសរខ្លះទៅត្រូវរាងកាយទាហានខាងសឹក, កូនសរខ្លះធ្លាក់ដល់ដី ឥតត្រូវខ្លួនបច្ចាមិត្រសោះ ។ ទាំងពីរពួកចេះតែសង្គ្រុញចោមជិតប្រកិតប្រកៀកចូលទៅកលបីដូចជារលកសមុទ្របុករុកលោលោត ទៅប្រហារគ្នានឹងគ្នា

សមរភូមិ ធ្វើពន្ធនាការនាំយកទៅទុកក្នុងកងទ័ពកុរុ ។ ពួកសេនាទាហានកុរុសប្បាយចិត្តឥតអ្វីនឹងប្រៀបផ្ទឹម ស្រែកហ៊ោថា «ជយោ» ឮសូរកងរំពងស្ទើរផ្អៀងផែនប្រឹថពី ។ កាលគេចាប់បានព្រះបាទវិរាជទៅហើយ ឈ្មោះថាចប់ចម្បាំងមួយភ្លែងប៉ុណ្ណោះ ។

ការដែលគេមើលទៅឃើញម្ចាស់ជីវិតរបស់ខ្លួន ដ៏ជាកំពូលទ័ពមកជាប់អន្ទាក់នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃសឹកនោះឯង ជាអាណត្តិសញ្ញាមកដាស់តឿនចិត្តអ្នកបង្គាប់ការគ្រប់ជាន់ ឲ្យក្រើនសេនាទាហានដែលកំពុងតក់ស្លុត ឲ្យត្រឡប់ជាមានមានះ ខំព្យាយាមរៀងខ្លួនលើសជាងមុន ដើម្បីនឹងច្បាំងដណ្ដើមយកជ័យជម្នះឲ្យទាល់តែបានមកវិញ ។ ពួកទាហានវិរាជប្រឹងប្រែងច្បាំងរុករានដោយមានះដ៏ក្លាហាន ឥតគិតស្ដាយជីវិតសោះ ដើម្បីនឹងជួយម្ចាស់របស់គេ ឲ្យរបូតអំពីអន្ទាក់នៃអរិរាជសត្រូវខ្មួលខ្មាញ់សស្រាញ់ចូលទៅ មួយគ្រាហើយ មួយគ្រាទៀត ក៏ទៅតែមិនបានសម្រេចផលដូចប្រាថ្នា ព្រោះកម្លាំងខាងសឹកកំពុងតែស្លៀវក្លាហានខ្លាំងណាស់ ។ ការដែលបែកបាក់ទ័ពថយក្រោយរាល់ដង មុខគួរឲ្យវេហ៍ពលក្រៀករអាចិត្តពន់ពេក ប៉ុន្តែមិនដូច្នោះ ត្រឡប់ជាធ្វើឲ្យទាហានអស់នោះ កើតអស្មិមានះរឹតតែខ្លាំងឡើងវិញ ចូលលុកវាយប្រហារមួយហ៊ុំហើយមួយហ៊ុំទៀត ហាក់ដូចជារលកសមុទ្រក្នុងគ្រាត្រូវព្យុះបោកបក់ ការច្បាំងក្នុងលើកនេះឃើញថា ស្រុះគ្នាណាស់ហើយរឹតតែញឹកឡើង ៗ ។ គេមិនបានរួបរួម

ដោយកូនសរ កាន់តែក្រាស់ឡើង ៗ តាមលំដាប់ ឮសូរស័ព្ទអ៊ឹកធឹកគឹកកងកាន់តែខ្លាំងឡើង ៗ ស្ទើរកក្រើករំពើកទាំងផែនពសុធា ។ ចុងក្រោយមក, យោធាទាំងពីរខាងចូលប្រឡូកតស៊ូគ្នាដោយដាវលំពែងអាវុធខ្លីសម្រាប់ដៃ ។

មេទ័ពទាំងពីរខាង មិនគ្រាន់តែដេញបរពលក្នុងបង្គាប់បញ្ជារបស់ខ្លួនឲ្យចូលប្រឡូកគ្នាប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងខ្លួនឯងពីរប៉ែកបានចូលប្រយុទ្ធគ្នាផង ដូចជាពលទាហានដែរ ។ កូនសរមេទ័ពខាងកុរុបាញ់មកត្រូវព្រះកាយព្រះរាជាវិរាជមានរបួសបន្តិច សូម្បីត្រូវព្រះកាយដល់មានរបួសម្ល៉េះក្តី ទ្រង់ក៏នៅតែសម្តែងសេចក្តីក្លាហានច្បាំងជាប់រហូតទៅដើម្បីនាំឲ្យស្រើបចិត្តពលរេហ៍របស់ព្រះអង្គ ឲ្យខំច្បាំងតទៅទៀត ។ សូម្បីទ្រង់យកព្រះហឫទ័យទុកដាក់ដល់ម្ល៉ោះក្តី ក្នុងជាន់ដំបូងនេះ នឹងផ្ទឹមមុខទាហានខាងកុរុមិនបាន ព្រោះកងទ័ពខាងវិរាជមិនហាត់ ឬថាមិនសូវប៉ិនប្រសប់ខាងការយុទ្ធវិធីក៏បាន ។ សេចក្តីនេះ ចង្អុលឲ្យឃើញផលក្នុងខណៈនោះ គឺទាហានខាងក្រុងវិរាជចេះតែថយក្រោយ នឹងរុករុលទៅមុខទើសទើរទៅមិនរួច ថយទៅតាំងមាំមួនហើយ ក៏របេះ ៗ ថយចេញទៅទៀត មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ថយរត់ទៅតែម្តង ដោយដឹងថាទប់ទល់នឹងកងទ័ពកុរុមិននឹងសោះឡើយ ។

ក្រោយពីនោះមកបន្តិច សុសរម៉នចាប់ព្រះរាជាវិរាជបានក្នុង

កម្លាំងព្រួតដៃគ្នាវាយដោយអន្លើ ៗ ដូចពីជាន់មុនទេ គេពង្រីកផ្លូវទាហានវាយរហូតពេញទីយុទ្ធភូមិ ។ ក្នុងទីបំផុតកងទ័ពកុរុមានអាការធុញទ្រាន់រអាចិត្ត ទៅជារទីសរទាសមិនស្មើកម្លាំងគ្នា ។ ការបានជ័យជម្នះមានចិត្តរីករាយសាទរក្នុងជាន់ដំបូងនោះ ត្រឡប់ជាពាយព្យេវអន្តរធានទៅក្នុងជាន់ក្រោយវិញ ។ ឯសឹកខាងក្រុងវិរាជឡើងចុងដៃ កាន់តែមានកម្លាំងហ៊ឹកហ៊ាកគ្របមកលើខ្លួន ។

ក្សិណនោះ ពល្លកៈ (នេះជាឈ្មោះបន្លំរបស់ភីមកាលក្លែងភេទចូលទៅនៅក្នុងក្រុងវិរាជ) បានកាន់ក្របីដ៏មានឫទ្ធិ ទៅកាត់ចំណងដែលគេចងព្រះបាទវិរាជ ឲ្យដាច់របូតរួចមកបាន ។ ពួកសេនាទាហានរបស់ព្រះអង្គ នាំគ្នាស្រែកហ៊ោគឹកកងរំពង ទូទាំងទីយុទ្ធភូមិដោយហេតុតែខ្លួនមានជ័យ ។ លើកនេះជាវារៈដែលព្រះបាទវិរាជនឹងធ្វើការសងសឹកវិញ ។ ទាហានវិរាជចូលវាយប្រឡូកកាន់តែស្រុះគ្នា ហើយញឹកដៃឡើងព្រឹម ៗ ចេះតែបានផលល្អតាមលំដាប់ ទាល់តែកងទ័ពកុរុទ្រាំទ្រមិនបាន បែកបាក់ខ្ចាត់ខ្ចាយរត់ចូលក្នុងក្រុងហស្តិនបុរវិញ ។ គេចាប់សុសរម៉ន មេទ័ពកុរុបាន ប៉ុន្តែដើម្បីនឹងសម្តែងមេត្តាចិត្ត ព្រះបាទវិរាជត្រាស់ឲ្យលែងខ្លួនសុសរម៉ន ទៅនគរដើមរបស់គេវិញទៅ ។

កងទ័ពកុរុដែលទុរយោធន៍ បញ្ជូនឲ្យទៅធ្វើសង្គ្រាមនឹងក្រុងវិរាជដោយមនោមានះក្លាហាននោះ ក៏ចប់ផុតត្រឹមគ្រានេះម្តង ។

ឯការសង្គ្រាមដែលទន់ខ្សោយកម្លាំង ចាញ់ប្រៀបគេគ្រានេះ គួរណាស់តែទំលាយចិត្តព្រហើនយង់ឃ្នងរបស់ទុរយោធន៍ ឲ្យធូរថយចុះបានខ្លះ ប៉ុន្តែមិនដូច្នេះ ត្រឡប់ជារឹតតែធ្វើឲ្យទុរយោធន៍កំរើកឫទ្ធិកាន់តែខ្លាំងឡើង ៗ ជាងមុនទៅទៀត ទ្រង់ព្រះបញ្ជាឲ្យប្រមូលភ្ញុំកងទ័ពយ៉ាងប្រញាប់ប្រញាល់ បានល្មមការហើយ ក៏លើកចេញទៅធ្វើសង្គ្រាមនឹងក្រុងវិរាជមួយលើកទៀតជាគ្រាទី ២ ដោយរួសរាន់ ។ គ្រាទី ២ នេះទ្រង់នាំទ័ពដោយព្រះអង្គឯង ។ ទុរយោធន៍លើកកងទ័ពទៅវេលានេះ ជួនជាព្រះបាទវិរាជមានរាជកិច្ច ត្រូវស្តេចចេញពីព្រះនគរទៅប្រទេសក្រៅ ។ ដំណឹងទ័ពដឹងដល់សេនាបតីរបស់ព្រះអង្គ ។ គេបានប្រជុំគ្នាជំនួសព្រះនេត្រព្រះកាណ៌ ដើម្បីប្រឹក្សារឿងរ៉ាវដែលនឹងចាត់ការតតាំងមយាភ័យកើតឡើងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឲ្យទាន់ពេលអាសន្ននៅសម័យព្រះរាជារបស់គេមិននៅ ។ ព្រះរាជបុត្ររាជ្ជទាយាទ បានទទួលតំណែងជាអ្នកបង្គាប់បញ្ជាកងទ័ពពេញកិត្តិយស ។ គេបានត្រៀមសេះ, ដំរី និងគ្រឿងយុទ្ធោបករណ៍គ្រប់មុខ គ្រប់យ៉ាង ដោយរួសរាន់ ទាំងកេណ្ឌទាហានបញ្ចូលជាថ្មីថែមទៀត បំពេញចំនួនដែលខ្វះខាត ក្នុងកាលធ្វើសង្គ្រាមលើកទីមួយ ឲ្យធូននឹងការដែលបានគិតប្រមាណទុករួចហើយ ។ កើតការរំជើបរំជួលជ្រួលច្របល់ទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រ សូម្បីតែស្ត្រីភាពក៏មានភាគជំនួយក្នុងការទ័ព តាមកម្លាំង និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនដែរ ។ កិច្ចត្រង់នេះ មុខគួរឲ្យកោត

សរសើរចំពោះសេចក្តីសាមគ្គីនៃអ្នកស្រុកវិរាជណាស់ ។ កាលរៀបចំត្រៀមការទ័ពរួចសព្វគ្រប់ហើយ ក៏បានដំណឹងពីរាជការសឹកមកម្តងទៀតថា «សឹកលើកចូលមកជាន់ដែនហើយ» ។ កងទាហានអ្នករក្សាការពារក្រុង ក៏ម្នីម្នាលើកចេញទៅរាំងរាទប់ទល់អំពីចម្ងាយ កុំឲ្យសឹកចូលមកដល់ក្រុងទាន់ ។

កងទ័ពទាំងពីរខាង បានពើបពះប្រទះគ្នាមួយគ្រាទៀត ។ ភាពនៃការប្រយុទ្ធបានដំណើរទៅដូចជាលើកទីមួយដែរ គឺថាផ្លាស់ប្តូរគ្នាឈ្នះចាញ់ជាធម្មតា ។ សេនាទាហានទាំងពីរពួកមានចំនួនច្រើនអនេកអនន្តចូលតយុទ្ធគ្នាខ្ទួលខ្មាញ់ឥតស្រាកស្រាន្ត ប្រហែលគ្នានឹងរលកសមុទ្រដេញគ្នាពព្ធនពពានប្រទះប្រទាក់គ្នាម្តង ៗ ឮសូរគគ្រឹកគគ្រេង, សម្លេងស្រែកបង្អោ, សម្លេងថ្ងូរទ្រហោយំ, ពាក្យស្បថ, ពាក្យប្រមាថមើលងាយ, ពាក្យជរុសវាទ, ជេរប្រទេចផ្តាសាទ្រហឹងអឹងកងទាំងដែនយុទ្ធភូមិ ។

នៅពេលកំពុងតែប្រយុទ្ធគ្នានោះ មានកើតរឿងចម្លែកអស្ចារ្យម្យ៉ាងដែលជាតិយោធាអ្នកចម្បាំងទាំង ពួងមិនធ្លាប់ប្រព្រឹត្តសោះ ។ រឿងអស្ចារ្យនោះ គឺព្រះរាជបុត្រព្រះបាទវិរាជដែលជាចមពល អ្នកបញ្ជាការកងទ័ពធំខាងក្រុងវិរាជ កាលទ្រង់បានទតឃើញសេនាទាហានចូលកាប់សម្លាប់គ្នាឈាមច្រាលរន្ទាលពេញដាសប្រឹថពី ក៏ទៅជាច្រាបជាន់ឡប់ព្រះស្មារតី ខូចព្រះទ័យទប់ពុំបាន ព្រះអង្គលប

ចុះអំពីរថសឹកគេចចេញចាកសមរភូមិ បែរព្រះភក្ត្រសំដៅឆ្ពោះទៅបូរី ។ លុះស្តេចគេចរត់ទៅបាត់ប្រហែលមួយស្របក់ហើយ ទើបនាយសារថីរបស់ទ្រង់ដឹងថា ស្តេចបាត់អំពីព្រះរាជរថទៅហើយ ។ ក្នុងជាន់ដំបូងដែលគេងាកទៅមិនឃើញស្តេច គេនឹកស្មានថា «ព្រះរាជកុមារមុខជាទិវង្គត ដោយស្នាដៃបច្ចាមិត្រទៅហើយ ប៉ុន្តែគេមិនឃើញលោហិតជាប់នៅនឹងព្រះទីនាំងទ្រង់ ដល់មួយដំណក់សោះ នាំឲ្យគេគិតឆ្ងល់ហើយសន្និដ្ឋានថា «ប្រាកដជាស្តេចគេចរត់ទៅបាត់ហើយ» ។ មានសេនាទាហានមួយក្រុម បានទទួលបង្គាប់ឲ្យទៅតាមអញ្ជើញស្តេចត្រឡប់មកកាន់ទីយុទ្ធភូមិវិញ ។ យូរបន្តិចក៏បានឃើញព្រះរាជកុមារអ្នកខ្លាច ត្រូវក្រុមទាហានឃុំខ្លួនដូចអ្នកទោស ឬដូចឈ្លើយសឹកបណ្តើរមកកាន់ទីចម្បាំង ។ ពួកពលរេហ៍របស់ទ្រង់និយាយចាក់ដោតសិកសៀតថា «មិនគួរឡើយនឹងមកសម្តែងសេចក្តីកម្លាចក្នុងវេលាកិត្តិយសដ៏ខ្ពស់មុខ ឬគ្រាទឹកចូលច្រមុះដូច្នេះសោះ» ។ សូម្បីតែនាយសារថីរបស់ទ្រង់ ក៏អត់ទ្រាំមិនបានដែរនិយាយពាក្យគំរោះគំរើយថា «ក្រឡេកឃើញតែឈាមព្រះភក្ត្រស្លេកស្លាំងព្រលឹងស្ទុះចេញបាត់ដូចស្ត្រី» ។ នាយសារថីអ្នកបររថសឹកនៃព្រះរាជកុមារមាននិស្ស័យជាអ្នកចម្បាំង ហើយច្រើនតែជាប់នៅពង្សអ្នកចម្បាំងប្រហែលគ្នានឹងអ្នកអង្គុយលើរថនោះដែរ ។ អ្នកចម្បាំងកំលោះតូច ពោលគឺនាយសារថីនេះ គេអាក់ខានកាន់អាវុធ

នៅដៃជាយូរណាស់ហើយ គេនឹកឃើញថា ការដែលគេនឹងចេញមុខនឹងធ្វើទៅនោះ ជាការសំខាន់ ប៉ុន្តែមកនឹកព្រួយបារម្ភក្រែងព្រះរាជកុមារមេទ័ព នឹងគេចគេបាត់ទៅទៀត សឹកចាប់យកខ្លួនបាន ទើបបររថកាត់សំដៅទៅត្រង់ជ្រុងទីចម្បាំងភាគម្ខាង, លុះគេបររថទៅដល់ដើមឈើដ៏ស្រោងស្រឹង គេក៏ឡើងទៅលើដើមឈើនោះ ហើយយកធ្នូសរនឹងបំពង់ព្រួញដ៏ចាស់ក្រាំគ្រារបស់គេ ដែលលាក់ទុកមកយូរហើយ ក៏ចុះមករកចៅហ្វាយវិញ ឡើងលើរថបរចេញទៅ តាំងចិត្តនឹងជួយតស៊ូអរិរាជសត្រូវរបស់ចៅហ្វាយដោយកូនសរដែលប្រែះចាប់គគ្រើមនោះ ឲ្យទាល់តែឃើញខ្មៅឃើញសនឹងគ្នា ទើបទូលថា «ទូលព្រះបង្គំនឹងបង្ហាញទ្រង់ឲ្យចេះបាញ់ បើទុកជាសេះវានឹងនាំរថទៅឯណាក៏តាមតែវាចុះ ទាហានក្នុងកងទ័ពធំខាងសឹករលស់អស់ជាច្រើនណាស់ហើយ» ទូលយ៉ាងនេះរួច ក៏លើកធ្នូឡើងបាញ់ចេញទៅជាច្រើនព្រួញ ព្រួញមួយទៅធ្លាក់ចំពោះព្រះភក្ត្រភីស្មៈ, ព្រួញមួយទៀតទៅធ្លាក់នៅក្បែរជើងទោណាចារ្យខាងកងទ័ពកុរុ ទោណាចារ្យភ្ញាក់ខ្លួនព្រឺតលាន់មាត់ថា «ច្បាស់ហើយ» កាលឃើញកូនសរបាញ់មកត្រង់ចំពោះដូច្នោះ គេចំណាំកូនសរនេះបាន ទាំងស្គាល់ខ្លួនអ្នកបាញ់ផងទៀត ដឹងថាកូនសរធ្លាក់ក្បែរជើងគេនោះ អ្នកបាញ់មិនបានតម្រង់ឲ្យត្រូវក្បាលគេទេ, អ្នកបាញ់ប្រាថ្នាគ្រាន់តែឲ្យជ្រិះជើងគេប៉ុណ្ណោះ, ហើយងាកទៅរកទុរយោធន៍ ជាស្តេចសឹកក្រាបទូលថា

«ឥឡូវនេះ ទូលបង្គំមានសេចក្តីព្រួយបារម្ភក្នុងរឿងដែលយើងនឹងដណ្តើមយកជ័យណាស់ កូនសរនេះមិនមែនជាកូនសរអ្នកដទៃឆ្ងាយទេ ពិតជាកូនសររបស់អរជុន ជាសិស្សអ្នកមានថ្វីដៃរបស់ទូលបង្គំហើយ សិស្សនេះបើទុកជាឈរនៅក្នុងទីប្រទល់មុខគ្នាម្នាងម្នាក់ល្មមបាញ់ទៅត្រូវជាប្រាកដ ក៏គ្មានបំណងនឹងបាញ់ឲ្យត្រូវទូលបង្គំដែរ, តែនេះគេចង់សម្តែងសេចក្តីគោរពដល់អាចារ្យចាស់របស់គេបានជាគេបាញ់កូនសរមកឲ្យគ្រាន់តែជិតជើង ជាការតំនាប់ជំនួសខ្លួនគេប៉ុណ្ណោះ» ។

ទុរយោធន៍ធ្វើឫកមាយា ទ្រង់សម្រួលដោយកលឧបាយ ឯក្នុងព្រះទ័យមានសេចក្តីត្រេកអរលើសលន់ ដែលបានមកជួបនឹងព្រះញាតិអ្នកត្រូវនិរទេសចាកនិវេសនដ្ឋាន តាមសេចក្តីសន្យាជាយូរហើយនោះ ទ្រង់ត្រេកអរទាំងនេះ ដោយទ្រង់ព្រះតម្រិះថា «ល្អហើយបានជួបគ្នាគ្រានេះ យើងនឹងបានបន្ថែមទោសនិរទេសគេតទៅទៀត ១២ ឆ្នាំ» ទុរយោធន៍ក៏បញ្ចេញសេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រះទ័យឲ្យភីស្មៈស្តាប់ ។ ប៉ុន្តែខាងភីស្មៈមិនចង់រវល់ មិនចូលចិត្តរឿងសាងមហាស្ថាន លើនភកល (គំនិតឆ្កួត) ហើយមិនចង់ចូលទៅនៅក្នុងមហាស្ថានដប្នោះ ដែលអ្នកដទៃនិម្មិតឡើង ។

គ្រាដែលភីស្មៈកំពុងតែសន្ទនាជាមួយទុរយោធន៍ នោះរថសឹករបស់ចមពលក្រុងវិរាជ បរតម្រង់ស្ទៅចូលមកដល់ទីនោះ ឮសូរ

សន្ធឹកគគ្រឹកគគ្រេងហាក់ដូចផ្គរលាន់ ថ្លែងសរបាចសាចធ្លាក់ចុះមកត្រង់កណ្តាលកងទ័ពកុរុដូចជាគ្រាប់ភ្លៀង ។ គ្រាប់ភ្លៀង គឺកូនសរនោះ មិនមែនគ្រាន់តែធ្លាក់ទៅខាងមុខប៉ុណ្ណោះទេ បានទាំងធ្លាក់បាចសាចទៅខាងឆ្វេងខាងស្តាំនៃរថសឹក ដែលបរសំដៅទៅទិសនោះ ៗ ថែមទៀត ។ រថសឹកដ៏ពន្លឹកនោះ ចូលលុកលុយដេញពលខាងបច្ចាមិត្រ ឲ្យបែកខ្ញែកវាលផ្លូងទៅ បរជាន់សេនាទាហានស្លាប់ត្រៀបត្រាកណ្តាលយុទ្ធភូមិ ។ ក្សិណនោះ នាយសារថីអ្នកមានថ្វៃដៃ ទូលស្តេចសឹកថា «យើងត្រូវច្បាំងនឹងសឹកយ៉ាងនេះ មើលចុះវរហ៏ពលសកលយោធាខាងបច្ចាមិត្របែកខ្ញែកខ្ចាត់ខ្ចាយទៅហើយ, ខាងយោធារបស់ទ្រង់កំពុងបន្លឺស្សូរស័ព្ទសាធុការ សរសើរតេជះបារមីរបស់ទ្រង់ថាជាអ្នកមានជោគជ័យ» ។

ព្រះរាជឱរសព្រះបាទវិរាជ ជាចមពលនៃក្រុងវិរាជ ក៏មានជ័យជម្នះឈ្នះសឹកដោយប្រការដូច្នេះ ។ សូរសម្លេងរាស្ត្រនិករ ថ្វាយស័ព្ទសាធុការពរកងរំពងកណ្តាលពួកសេនាទាហាន ដែលត្រូវរបួសដោយអាវុធមុតជាទម្ងន់ ហើយស្រែកថ្ងូរល្វូងនោះ ។

ពួកអ្នកស្រុកក៏ហូរហៀរច្រៀតច្បៀតគ្នា មកពាសពេញផ្លូវថ្នល់ដើម្បីសម្តែងសេចក្តីអំណរគុណក្នុងរឿងមានជ័យជម្នះ ។ លុះស្រេចការកម្រាបសឹកហើយ អង្គក្សត្រិយ៍សឹកប្រទេសវិរាជ ក៏ទ្រង់ឡើងគង់លើរថសឹកអធឹកទៅ ដោយចតុរង្គសេនានិករ ត្រឡប់ថ្កានរាជធានី

វិញ ទ្រង់សន្ទនាវីករាយសប្បាយជាមួយនាយសារថី អ្នកភក្តីរបស់ព្រះអង្គ យាងមកតាមថ្នល់ក្នុងព្រះនគរ ។

ភាគទី ១០

ការគប់ប្រសព្វ

ថ្ងៃតមកអំពីថ្ងៃដែលមានជ័យនោះ មានកិច្ចប្រជុំធំជាផ្លូវរាជការដើម្បីប្រកាសព័ត៌មាន មុខគួរទទួលបីតិត្រេកអរ ឲ្យប្រាកដកិត្តិយសល្បីល្បាញទូទៅថា «កងទ័ពក្រុងវិរាជមានជ័យជម្នះឈ្នះកងទ័ពកុរុយ៉ាងល្អស្រស់» ។ ព្រះទីនាំងគំនាល់ពេញទៅដោយមនុស្សជ្រៀតបៀតញៀតញាត់គ្នា ស្ទើរតែដកដង្ហើមមិនរួច ។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រគ្រប់ពួកគ្រប់ជាន់ បាននាំគ្នាមកកុះករ ដើម្បីសម្តែងចំណែក នៃសេចក្តីសោមនស្សរីករាយ ។

នៅមុនពេលដែលព្រះបាទវិរាជ នឹងស្តេចយាងចេញកាន់ទីប្រជុំនោះ មានរឿងមួយចម្លែកប្លែកអស្ចារ្យ គួរឲ្យនឹកសង្កាណាស់ គឺមានមនុស្សប្លែកមុខម្នាក់ឡើងទៅអង្គុយលើបល្ល័ង្ក សម្រាប់គង់របស់ព្រះបាទវិរាជ ។ មានមនុស្ស ៤ នាក់ទៀតមុខមាត់ក៏ប្លែក ៗ ដែរ តែងខ្លួនដូចយ៉ាងក្សត្រិយ៍ឈរសម្តែងអាការគោរព ឬគាល់ជុំវិញរាជបល្ល័ង្កនោះ នេះជាឧប្បត្តិហេតុដ៏ស្ទាត់កំបាំងធ្វើឲ្យទីប្រជុំមានសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ជាទីបំផុត ប៉ុន្តែគ្មានរាស្ត្រណាម្នាក់ហ៊ានហើបបាមាត់ចរចាជាម្តេចឡើយ, គ្រាន់តែខ្សឹបខ្សៀវគ្នាតិច ១ នឹងចេះតែសម្លឹងមើលហើយមើលទៀត ដោយគិតសង្ស័យណាស់ថា «អ្នកប្លែកមុខ

នេះ តើជាអ្នកណាទៅអេះ ? ប៉ុន្តែ មិនមែនអ្នកមានចិត្តក្បត់ចូលមកដណ្ដើមយករាជ្យសម្បត្តិទេ ។ អ្នកខ្លះនឹកឃើញស្រពេចស្រពិលមើលទៅប្រហាក់ប្រហែល ដូចជាចាំមុខមាត់អ្នកប្លែកមុខទាំងនេះបានពីរបីនាក់ដែរ តែរកនឹកមិនឃើញថាជាឈ្មោះអ្វីឡើយ។ ចំណែកអ្នកដែលមិនធ្លាប់ឃើញព្រះភក្ត្រព្រះបាទវិរាជ គ្មានគិតសង្ស័យអ្វីសោះ» ។

ក្នុងខណៈដែលអ្នកមើលទាំងឡាយ កំពុងតែនឹកស្មានដោយគំនិតផ្សេង ៗ ពីគ្នា ស្រាប់តែព្រះបាទវិរាជ ស្ដេចយាងចូលមកក្នុងព្រះទីនាំងគំនាល់ ព្រះភក្ត្រឡើងក្រហមមួយរំពេច នៅវេលាដែលទ្រង់ទតទៅឃើញអ្នកប្លែកមុខ មានចិត្តក្លាហានហ៊ានឡើងទៅអង្គុយលើព្រះរាជបល្ល័ង្ករបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់សំគាល់ក្នុងព្រះហឫទ័យថា «ខ្ញុំរាជការក្នុងព្រះរាជវាំងព្រមព្រៀងគ្នាចាត់តាំងឧប្បត្តិហេតុឡើង ជាកិច្ចសម្ពោធន៍នូវការមានជ័យជម្នះលើពួកកុរុ, ព្រះលោហិតពុះខ្វលជ្រួលច្របល់ក្នុងព្រះឱរា ព្រោះទ្រង់នឹកដល់សេចក្ដីមុខក្រាស់ឥតអៀនខ្មាសរបស់រាជបរិពារទាំងពួងថា«គួរដែរឬ? វានាំគ្នាមកបណ្ដែតបណ្ដោយឲ្យអាមនុស្សកញ្ជះគេឡើងទៅអង្គុយលើរាជបល្ល័ង្ក លែងសប្បាយតាមអំពីចិត្តវា ជាការទុរាចារដល់ព្រះទីនាំង ដ៏ស័ក្ដិសិទ្ធិរបស់ខត្តិយរាជជាទីបំផុតយ៉ាងនេះ» ទ្រង់ជញ្ជឹងរំពឹងមើលក្នុងព្រះចិន្តាតទៅទៀតថា «សេចក្ដីបញ្ចើចបញ្ចើលេងយ៉ាងនេះ ប្លែកពេក

ណាស់ វាគង់តែនឹងកាត់ក្បាលអញចោលថ្ងៃណាមួយមិនខានទេ» ។

លុះស្ដេចយាងចូលមកជិត ទ្រង់ចាំមុខអ្នកអង្គុយលើបល្ល័ង្កនោះបានយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា អ្នកនោះជាមនុស្សបម្រើរបស់ព្រះអង្គ គឺអ្នកកំសត់ទុគិតដែលព្រះអង្គបានព្រមទទួលគេទុកឲ្យនៅជាខ្ញុំល្អងធូលីព្រះបាទដោយព្រះហឫទ័យអាសូរករុណាដល់គេនេះឯង។ កាលបើព្រះបាទវិរាជបានទ្រង់ជ្រាបដូច្នេះហើយ ក៏កើតព្រះទោសោឆេះឆួលរឹតតែខ្លាំងឡើងលើសមុនទៅទៀត ត្រាស់ព្រះសូរសៀងឮក្រេវ ៗ ថា «យ៉ាងម្ដេចនេះ វ៉ុយ »។

តន្តិបាល សេនាបតីម្នាក់ក្រោកឈរឡើងក្រាបទូលថា «សូមទ្រង់បន្ទោបង់ព្រះទោសោទៅសិនចុះ ព្រះករុណា ! អ្នកប្លែកមុខដែលអង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់ព្រះអង្គនោះ មិនមែនជាអ្នកដទៃឆ្ងាយទេ ប្រាកដជាមហារាជយុធិស្ឋិរ, គួរតែសរសើរថា យើងជាអ្នកមានភ័ព្វវាសនាយ៉ាងវិសេសណាស់ដែលបានព្រះរាជាដ៏ជាប្រមុខនៃក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយ មកគង់ជាប្រធានក្នុងទីនេះ»។

ព្រះបាទវិរាជទ្រឹង ត្រាស់មិនចេញមួយស្របក់, ព្រះជីពចរដើរខ្លាំងហើយញាប់ញ័រតឹក ៗ ចេះតែទ្រង់នឹកឆ្ងល់ខ្វល់ក្នុងព្រះហឫទ័យ, ព្រះហឫទ័យស្ទុះស្ទះខ្វាត់ខ្វែងមួយរយមួយពាន់សា នឹងយកជាការអ្វីមិនបានសោះ, លុះទ្រង់ជញ្ជឹងរំពឹងមើលសព្វ ៗ ទៅ ប្រហែលជាមួយស្របក់ធំ សេចក្ដីសន្និះសង្កានោះក៏រលត់រលាយបាត់ទៅ ទើប

ទ្រង់ថ្វាយគំនាប់ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ ដោយគោរពហើយទូលថា «សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសព្រះរាជទានទោសព្រះករុណា ! សូមប្រទានអភោសិកម្មដល់ទូលព្រះបង្គំ ដែលប្រមាទភ្លាំងភ្លាត់ជ្រួសហួសទៅហើយ ! សូមព្រះអង្គទទូលយកទូលព្រះបង្គំទុកជាខ្ញុំតទៅ» ព្រះករុណាត្រាស់ប៉ុណ្ណេះហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងអាក់អួល ដោយទ្រង់នឹករឭកឃើញរឿងរ៉ាវ ដែលកន្លងរំលងផុតទៅហើយ នៅវេលាដែលបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ក្លែងភេទប្លមចូលទៅបម្រើព្រះអង្គដូចជាបាវព្រាវ, ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យខ្លាំងណាស់ ព្រោះទ្រង់នឹកឃើញពីកាលដែលបានប្រើប្រាស់មហារាជដូចជាបាវព្រាវ, ទ្រង់ជ្រាបក្នុងព្រះអង្គថាបានប្រព្រឹត្តកន្លងល្មើសអកុសលកម្មមួយដ៏ធ្ងន់ ជាកម្មគ្មានផ្លូវនឹងអច្ចយោទោសបាន ក្រៅពីការស្លាប់ទៅប៉ុណ្ណោះ ។

យុធិស្ឋិរទតឃើញព្រះរាជាតូចព្រះទ័យជាទុក្ខ ដល់អំពើល្មើសដូច្នោះ ក៏ស្តេចក្រោកឡើងឈរនៅពីមុខបល្ល័ង្ក ឱបអង្គព្រះរាជាត្រាស់ថា «ខ្ញុំនឹងថ្វាយអភោសិកម្ម ដោយសេចក្តីប្រមាទភ្លាំងភ្លាត់ដែលទ្រង់ឥតបានក្លែងធ្វើសោះដូចម្តេចកើត ? គួរតែខ្ញុំវិញទេតើដែលត្រូវសូមអភ័យទោស និងត្រេកអរគុណបុណ្យទ្រង់ ដែលមានព្រះទ័យមេត្តាឲ្យខ្ញុំនៅសំណាក់អាស្រ័យផង នឹងទ្រង់ខ្វល់ខ្វាយឧបត្ថម្ភការពារអន្តរាយក្នុងគ្រាមានគ្រោះថ្នាក់នេះ» ។

- មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះករុណា ! បើប្រសិនជាមានហេតុល្អ

កើតឡើងក្នុងទីនេះសោត ក៏មិនមែនដទៃឆ្ងាយដែរ ច្បាស់ជាកើតឡើងដោយសារថ្វីដៃដ៏សម្ងាត់ ដែលបានអស់លោកព្រះអង្គក្នុងតំណែងជាចៅហ្វាយនាយ នោះឯងបណ្តាលឲ្យកើតឡើង, ទូលបង្គំសូមប្រគល់កាយថ្វាយជីវិតជាខ្ញុំបម្រើព្រះអង្គ»។

- អើ ! អើ ! ចូររក្សាសំដីស្នើសុំនេះទុកអភិប្រាយទៅក្នុងកាលទីទៃទៀតចុះ, ទ្រង់ជ្រាបឬទេថា ពួកយើងបានវាយកងទ័ពក្បុរុករានទន្ទ្រានចូលមកជាន់ដែនរាជក្នុងគ្រាទី ២ ឲ្យបាក់បបរត់ខ្ចាត់ខ្ចាយបាត់ទៅវិញអស់ ក្នុងគ្រាដែលទ្រង់មិនបានគង់នៅ ?

- ទូលបង្គំទើបនឹងបានដឹងនៅពេលនេះឯង ព្រះករុណា ! ព្រះករុណាមិនទុកព្រះហឫទ័យឬអ្វី ? បានជាលាក់បិទបាំងមិនឲ្យទូលបង្គំដឹងខ្លះថា ព្រះអនុជរបស់ព្រះអង្គ និងរាជិនីទ្រៅបទី ឥឡូវនេះទៅសំណាក់អាស្រ័យនៅទិសទីឯណា ?

- គេសំណាក់នៅទីនេះទាំងអស់គ្នា ប៉ុន្តែគេផ្លាស់ប្តូរនាមខុសៗ គ្នា ដើម្បីបិទបាំងឈ្មោះដើម នេះគឺនកុល មាននាមថា ត្រន្តិក, នេះសហទេពផ្លាស់នាមជាតន្តុរបាល ជាអាមាត្យរបស់ទ្រង់, នេះអរជុនជានាយសារថីរបស់ទ្រង់, នេះភីមផ្លាស់នាមថាពល្លកៈ ជាអ្នកសម្លាប់កិច្ចកៈ, ខ្ញុំមានសេចក្តីតូចចិត្តជាច្រើន ដែលទើបនឹងមកលាន់វាចាក្នុងវេលានេះ ឯទ្រៅបទីទេវីផ្លាស់នាមជាសៃរិន្ធ្រីជាស្ត្រីអ្នកគាល់បម្រើជិតដិតរបស់ព្រះរានីវិរាជ ដែលកិច្ចកៈវង្វេងវក់ទៅស្រឡាញ់

ទាល់តែស្លាប់ខ្លួន ។

ព្រះបាទវិរាជទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់យុធិស្ឋិរ ថ្លែងរឿងរ៉ាវហូតមកដល់ត្រង់នេះ ក៏មានសេចក្ដីឆ្ងល់នឹងស្ងើចអស្ចារ្យក្នុងព្រះហឫទ័យណាស់ ។ កាលកិរិយានៃកិច្ចកៈជារឿងនាំឲ្យកើតក្ដីសោយសោកក្នុងកាលដ៏កន្លងទៅហើយ ក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែវេលានេះមិនបានមកប៉ះពាល់ដល់ព្រះហឫទ័យដូចជារឿង ដែលទ្រង់បញ្ជាឲ្យ ចងដៃចងជើងទ្រៅបទី បោះទៅក្នុងគំនរអគ្គីទេ ។ វេលានេះទ្រង់ឃើញថា មរណភ័យដែលកិច្ចកៈបានទទួលនោះជាទោសទណ្ឌកម្ម ដ៏ស្រាលស្ដើងសម្រាប់កម្មលាមកដែលកិច្ចកៈប្រាថ្នាលើខ្លួនស្ត្រីម្នាក់ ដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិជាងមាតាបង្កើតបរិសុទ្ធជាងទេពធីតាក្នុងស្ថានសួគ៌, ទ្រង់ឃើញទោសរបស់ព្រះអង្គឯង ដែលបានយល់ព្រមឲ្យព្រះមហេសីធ្វើការរំលោភកាច់កិនសម្មានស័ក្តិព្រះរាជិនីទ្រៅបទី អ្នកបរិសុទ្ធរកមន្ទិលគ្មាន ។ ទោះបីយុធិស្ឋិរល្ងួងលោមព្រះទ័យដូចម្ដេចក្ដី ព្រះបាទវិរាជក៏ទ្រង់មិនបាត់សោយសោកក្លួលក្ដៅព្រះហឫទ័យដែរ កាលបើនឹករឭកឃើញរឿងប្រមាទភ្លាំងភ្លាត់ ដែលកន្លងផុតហួសទៅហើយ ក៏រឹតតែកើតវិប្បដិសារៈរសាប់រសល់ខ្វល់ខ្វែងចិន្តាពន់ប្រមាណ។យុធិស្ឋិរទើបអញ្ជើញទ្រង់ឲ្យយាងចូលទីសេយ្យាសន៍ ព្រោះការនិទ្រាជាឱសថសម្រាប់រម្ងាប់សេចក្ដីទុក្ខសោកបាន ម្យ៉ាងហើយត្រាស់ថា «យើងឈប់និយាយហើយ បើសំដីរបស់យើងដែលនិយាយចេញ

ទៅចេះតែធ្វើឲ្យអស្សុជលរបស់ទ្រង់ហៀរហូរដូច្នេះ, ម្នាលមហារាជ ! រឿងដែលកន្លងហួសទៅហើយ គួរគប្បីដឹងថាវារួចទៅហើយ មិនគួរនឹងអំពល់រវល់ទៅរំពឹងគិតយកមកវិញទៀត នាំឲ្យវាកើតសោកស្រណោះទទេ ៗ ឥតខ្លឹមសារបន្តិចសោះ, លោកអ្នកមានបណ្ដាស័ក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ជាងខ្ញុំជាច្រើនអ្នកណាស់ បានជួបប្រទះនឹងសេចក្ដីលំបាកលំបិនលើសជាងសេចក្ដីលំបាក ដែលកើតមានដល់ខ្លួនខ្ញុំក្នុងគ្រានេះជាយ៉ាងច្រើនភាគ, ទ្រង់មកបង្ហូរអស្សុជលសស្រាក់ដូច្នេះ ធ្វើឲ្យចិត្តខ្ញុំខ្លោចផ្សាពន់ប្រមាណជាងពាក្យប្រមាថមើលងាយ ដែលទ្រង់ស្ដីថាឲ្យខ្ញុំនោះទៅទៀត ឬក៏ឈឺចាប់ជាងការងារដ៏ធ្ងន់ណាមួយដែលទ្រង់បង្គាប់ឲ្យខ្ញុំធ្វើ, ទ្រង់ក៏ជាអ្នកប្រាជ្ញ ចុះដល់ទៅកាលណាអេះ ទើបប្រាជ្ញារបស់ទ្រង់នឹងប្រតិបត្តិរក្សាព្រះអង្គទ្រង់បាន ? បើទ្រង់រម្ងាប់ព្រះហឫទ័យក្នុងរឿងនេះ ចំពោះព្រះអង្គទ្រង់មិនបានទេក៏ចូររម្ងាប់ដោយសេចក្ដីយោគយល់ខ្លួនខ្ញុំចុះ» ។

គ្រានោះ ព្រះបាទវិរាជទ្រង់រម្ងាប់ទុក្ខសោក ផ្លាស់ប្រែព្រះហឫទ័យបាន ដោយទ្រង់ព្រះចិន្តាថា «រឿងទុក្ខទោមនស្សនេះ មិនមែនធ្វើឲ្យក្ដៅក្រហាយតែខ្លួនឯងម្នាក់ទេ ជាហេតុធ្វើឲ្យក្ដៅក្រហាយដល់ព្រះរាជាធិរាជរបស់ព្រះអង្គផង» ទ្រង់យល់យ៉ាងនេះហើយ ក៏ខំប្រឹងព្យាយាមពេញសតិបញ្ញាដើម្បីហាមឃាត់អស្សុធារា ។

តាំងពីយុធិស្ឋិរ ត្រូវគេនិរទេសទៅដើរព្រៃ, ការទារុណកម្មដ៏

អាក្រក់លាមកជាច្រើនយ៉ាងបានកកើតឡើងក្នុងរដ្ឋសីមាឥន្ទ្របថ, អយុត្តិធម៌ និងការគ្រប់គ្រងមិនត្រូវទំនៀមទម្លាប់បានកើតឡើងទូទៅទាំងព្រះរាជាណាចក្រ, ព្រះរាជវាំងឥន្ទ្របថ កាលពីដើមល្អស្រស់ចិញ្ចែងចិញ្ចាចរកអ្វីប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ដល់មកពេលឥឡូវនេះ ប្រែក្លាយទៅជាសំបុកប្រចៀវ និងព្រាបទាំងឡាយវិញ មានទាំងចោរលួចប្លន់បៀតបៀនអ្នកស្រុកឲ្យបានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយជាញឹកញាប់, របៀបការគ្រប់គ្រងប្រទេស បានផ្លាស់ប្ដូរខុសពីរូបដើមជាច្រើន ព្រោះប្រទេសនីមួយ ៗ ដែលនឹងបានចម្រើនរុងរឿង ដែលអាចនឹងពោលសរុបរួមតែក្នុងពាក្យមួយមាត់ថា «អំណាចជាធម៌» នេះជារបៀបអ្នកធ្វើការគ្រប់គ្រងប្រទេស និងអ្នកនៅក្រោមសេចក្ដីគ្រប់គ្រង, ប្រទេសឥន្ទ្របថដែលធ្លាប់តែមានសុខសាន្តត្រាណ និរាសភ័យមកតាំងពីដើម ត្រឡប់ទៅជាចលាចលស្អុះស្អាប់, និករារាស្ត្រទាំងឡាយចង់បានតែយុធិស្ឋិរត្រឡប់ទៅព្រះនគរវិញ នាំគ្នារាប់ខែរាប់ឆ្នាំចាំមើលផ្លូវព្រះប្រិយមហារាជរបស់គេ ដោយសេចក្ដីរំជួលចិត្ត ។

ព័ត៌មានរឿងបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ស្ដេចទៅនៅក្នុងរាជសំណាក់វិរាជ បានលេចឮល្បីសាយភាយចេញទៅដល់នានាប្រទេស ។ ពួកក្សត្រិយ៍សាមន្តរាជ ដែលនៅក្នុងសេចក្ដីគ្រប់គ្រងរបស់ក្សត្រិយ៍មហាសាលយុធិស្ឋិរ បាននាំគ្នាមិត្តនាទៅឋានក្រុងវិរាជ ដើម្បីសម្ដែងសេចក្ដីគោរព និងភក្ដីដល់បរមក្សត្រិយ៍ដ៏ជាចៅហ្វាយនាយរបស់ខ្លួន ។ អ្នក

ខ្លះត្រូវដើរជើងទៅ មានសេចក្ដីនឿយព្រួយលំបាកព្រោះមាគ៌ាដ៏ឆ្ងាយដើម្បីឃើញព្រះភក្ត្រមហារាជគេម្ដងទៀត ។ អ្នកខ្លះនឹកខឹងប្រណែនឫស្យាព្រះបាទវិរាជ ដែលឲ្យយុធិស្ឋិរ សំណាក់អាស្រ័យនៅក្នុងម្លប់សំយាប ។

ប៉ុន្តែយុធិស្ឋិរ វិលត្រឡប់ទៅនគរវិញ ដោយសុវត្ថិភាពមិនបានទេ ព្រោះទ្រង់ជ្រាបថានឹងត្រូវតែច្បាំងគ្រប់ជំហានដែលឈានត្រឡប់ទៅនគរវិញ ទើបទ្រង់ប្រឹក្សានឹងព្រះបាទវិរាជដែលជារដ្ឋសម្ព័ន្ធមិត្រក្នុងរឿងនេះ ដើម្បីកំណត់ផែនការសង្គ្រាម ដែលនឹងលើកទៅវាយយកផែនដីរបស់ព្រះអង្គដែលខូចខាតទៅនោះ ឲ្យបានត្រឡប់មកវិញថា «ទ្រង់តែងបានជ្រាបហេតុការណ៍ ដែលបណ្ដាលឲ្យយើងត្រូវគេនិរទេសនោះសព្វគ្រប់ហើយ, ពង្សាវតារដ៏ល្បីនាមក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំអាចនឹងសរុបក្នុងពាក្យតែមួយមាត់បានថា «ការភ្នាល់» ប៉ុណ្ណោះឯង ខ្ញុំយកអាណាចក្រ និងឥស្សរភាពទៅដាក់ភ្នាល់នឹងគេចាញ់គេរាល់ក្ដារ មិនថាក្ដារណាទេ តែបង់ចុះហើយក៏បាត់ទៅអំពីដៃក្នុងក្ដារនោះ មិនត្រឹមតែខូចបង់មកុដរបស់ខ្ញុំ ថែមទាំងបង់ខ្លួនធ្លាក់ទៅជាខ្ញុំគេទៀត ព្រមទាំងទ្រៅបទីដ៏ជាបណ្ដូលចិត្ត ប៉ុន្តែការដែលខូចបង់នាងទៅនោះ ខ្ញុំមិនសូវជាទោមនស្សស្មើនឹងសេចក្ដីអាម៉ាស់មុខ ត្រង់ដែលទុហសាសនៈ វាចាប់សម្រាតនាង កណ្ដាលទីប្រជុំជននោះទេ, គ្រានោះ ចិត្តខ្ញុំតក់ស្លុតសង្វេគស្ទើរទ្រាំពុំបាន ប៉ុន្តែ មានព្រះករុណា

ទិគុណព្រះអយ្យកោភីស្មៈ ដែលទ្រង់បានត្រាស់ជាផ្លូវប្រឹក្សាថា ការដែលធ្វើទោសទណ្ឌកម្មដល់យើង សុំឲ្យធ្វើការនិរទេសចេញចាកនិវេសនដ្ឋានរហូតវេលា ១៣ ឆ្នាំជាកំណត់ យើងក៏ព្រមទទួលទណ្ឌកម្មនោះដោយតុណ្ហីភាព ទោះបីទណ្ឌកម្មនោះតឹងតែងដល់ម្ល៉ោះក្តីក៏ឥតជាអ្វីដែរ យើងបានទទួលសោយកម្មលំបាកលំបិន ដល់ខ្នាតអស់កាលកំណត់និរទេសក្នុងរវាងនោះ សឹងតែពេញពោរទៅដោយសេចក្តីទុក្ខព្រួយយ៉ាងងងឹតឈ្លប់ ទើបតែនឹងមកបានឃើញពន្លឺរុងរឿង ពោលគឺសេចក្តីមេត្តារបស់ទ្រង់ ដែលទ្រង់រាក់ទាក់ឲ្យនៅជាសុខក្នុងអំណាចអារក្ខា ក្នុងរាជសំណាក់នេះ ឥឡូវនេះ យើងខ្ញុំទទួលនិរទេសទណ្ឌកម្មនេះដោយសុចរិតគ្រប់គ្រាន់តាមកំណត់ហើយបានប្រតិបត្តិយ៉ាងម៉ឺងមាត់តាមខសន្យា ដែលចងរឹតខ្ញុំនោះគ្រប់ប្រការវេលានេះខ្ញុំមានសេចក្តីធូរស្រាលក្នុងចិត្ត គិតនឹងត្រឡប់ទៅស្រុកទេសរបស់ខ្ញុំវិញ នឹងទ្រាំដើរទៅឈប់សំចតឯណោះបន្តិច ឯណោះបន្តិច ដូចចករៀងរហូតនិរន្តរកាលទៅឃើញជាមិនខានឡើយ»។

ព្រះរាជាវិរាជតបថា «ទូលបង្គំជឿជាប្រាកដថា នឹងបានព្រះនគរវិញ ដោយមិនបាច់ធ្វើសង្គ្រាមនោះ ច្បាស់ជាមិនបានឡើយ, ក្របីរបស់យើងតែមួយយ៉ាងប៉ុណ្ណោះ អាចនឹងចាត់ការវិវាទឲ្យស្ងប់ស្ងាត់បាន ឬឲ្យដាច់ស្រេចបាន ព្រោះថារបស់អ្វីដែលបង់ខាតទៅដោយអយុត្តិធម៌នោះ កម្រនឹងបានរបស់នោះត្រឡប់មកវិញដោយ

ប្រក្រតីភាពណាស់»។

ក្នុងរឿងនេះ ទ្រៅបទីក៏យល់ឃើញផងដែរ, នាងជាស្ត្រីភាពក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែនាងជាធីតាក្សត្រិយ៍ ជាតិអ្នកចម្បាំង ហើយជាមហេសីក្សត្រិយ៍ថែមទៀត នាងទើបមានសវនីយ៍ថា «ព្យាយាមសម្រុះសម្រួលបងប្អូនដែលទាស់ទែងខ្វែងគំនិតគ្នាគ្រានេះ ស្មើដូចជាយល់សប្តិ ការទុច្ចរិតបង់ពាក្យសត្យ ត្រូវបានទទួលរង្វាន់តែម្យ៉ាងគឺមរណៈ ទុរយោធន៍យកប្រៀបទ្រង់ដូចម្តេចខ្លះ គេឈ្លាសវៃបញ្ឆោតទ្រង់ឲ្យចូលទៅក្នុងអង្គប់ដែកដូចម្តេច គេក្លែងតែងរោហារធ្វើជាលេងល្បែងភ្នាល់ដូចយ៉ាងញាតិមិត្រ តែគេគិតកលយករាជអាណាចក្ររបស់ទ្រង់ទៅ បណ្តេញទ្រង់ឲ្យចុះចេញចាកផ្ទះសម្បែងនិងព្រាត់ប្រាសចាកប្រយូរវង្សរបស់ទ្រង់ដូចម្តេច ព្រះហឫទ័យរបស់ទ្រង់នៅរាក់ណាស់ មិនចាក់ធ្លុះទៅក្នុងឧបាយកលនោះឡើយ បានជាប្រមាទភ្លាំងភ្លាត់ទៅជ្រៅដល់ម្ល៉េះ ទុកឲ្យការសង្គ្រាមយ៉ាងចេញមុខនេះវិនិច្ឆ័យទៅចុះ ទើបនឹងបានដឹងថា «ខាងណាខុសធម៌ខាងណាត្រូវធម៌»។

ព្រះយុធិស្ឋិរឆ្លើយតាមដែលបានគិតទុករួចមកហើយថា «រៀមបងលចិត្តនាងមើលក្នុងរឿងនេះ តើនាងយល់ដូចម្តេច ? រៀមនឹងបញ្ជូនទូតជាប្រញាប់ ឲ្យនាំព័ត៌មានទៅដល់រាជបរិពារ និងព្រះរាជាដ៏ជាប្រធានក្នុងប្រទេសនោះ ៗ បញ្ជូនរាជទូតមួយប៉ែកទៅកាន់រាជ

សំណាក់ស្រីក្រឹស្ណៈព្រះរាជាប្រទេសទ្វារកៈ ឲ្យយកចិត្តឈឺឆ្អាលជួយបងក្នុងការសង្គ្រាមគ្រានេះ អរជុននេះឯងជាទូតរបស់យើង»។

លុះព្រឹកឡើង ថ្ងៃតអំពីនេះមក អរជុនក៏អញ្ជើញព្រះរាជសាសន៍ទៅកាន់ក្រុងទ្វារកៈជានគររបស់ព្រះក្រឹស្ណៈ ដែលតាំងនៅមាត់ទន្លេខាងលិចមានរយៈផ្លូវដ៏ឆ្ងាយ ក្រុងនោះឥឡូវនេះហៅថា «គូជរាត» ។ អរជុនធ្លាប់ទៅមកកាន់រាជសំណាក់ក្រឹស្ណៈ ពីឆ្នាំមុន ៗ ក្នុងរវាង ១២ ឆ្នាំដែលត្រូវគេនិរទេសនោះ ។ រាជកុមារទាំង ២ អង្គនេះធ្លាប់ជាសម្ព័ន្ធមិត្រស្និទ្ធស្នាលនឹងគ្នាយ៉ាងខ្លាំងទាំងជាប់ជាព្រះញាតិនឹងគ្នាផង ។ ក្នុងឱកាសដែលទៅគ្រានេះ អរជុនបានឃើញក្សត្រិយ៍ ១ អង្គ តែងកាយយ៉ាងរៀបរយ ដើរចូលទៅក្នុងព្រះរាជវាំងទ្វារកៈទើបនឹងចូលទៅមុន អរជុនមិនទាន់បានប៉ុន្មានជំហានទេ មើលទៅភាពក្សត្រិយ៍នោះ ឃើញថាជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយដូចគ្នា ហើយមើលទៅឃើញថាមានការធុរៈដូចគ្នា ។ អ្នកយាមទ្វារអនុញ្ញាតឲ្យចូលទៅដោយស្រួល មើលទៅកិរិយាដូចជាព្រះរាយសប្បាយ ឬជាព្រះញាតិនឹងព្រះរាជក្រឹស្ណៈ អរជុននឹកឆ្ងល់ថា ជាអ្នកណាអេះ ? ប៉ុន្តែគ្មានវេលានឹងសាកសួរឲ្យអស់សង្ស័យ ក្នុងរឿងឥតប្រយោជន៍នេះ ព្រោះទ្រង់មកដោយការរាជការយ៉ាងរួសរាន់ ព្រះហឫទ័យខ្វល់ទៅតែក្នុងរឿងរាជការ ។ កាលស្តេចចូលទៅដល់ទ្វារវាំង នាយទ្វារបាលក៏អនុញ្ញាតឲ្យចូលទៅដោយស្រួលដូចគ្នា ដោយមិនចាំបាច់ធ្វើតាម

របៀបដូចសព្វដង ប៉ុន្តែវេលានោះបានទ្រង់ជ្រាបថាក្រឹស្ណៈ កំពុងផ្ទំសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល ទ្រង់ក៏ចូលទៅក្នុងបន្ទប់ក្រឡាបន្ទំ តែមិនមែនជាប្រុងចូលទៅដាស់ទេ ចូលទៅនៅរង់ចាំទីនោះតែម្តង ដើម្បីកុំឲ្យខាតពេល កាលបើស្តេចតើនឡើងហើយ នឹងបានទូលស្នើភ្លាមតាមការ ។ នៅខណៈដែលអរជុនឈានចូលទៅក្នុងបន្ទប់ក្រឡាបន្ទំព្រះរាជានោះ មានភ្ញៀវម្នាក់ទៀតជ្រៀតជើងចូលទៅផងដែរ ដើរស្រាវជើងស្រូតទៅមុខអរជុនពីរបីជំហាន រាជកុមារអង្គនោះវាយឫកយ៉ាងធំ ចូលទៅឈរខាងដើមព្រះទែនបន្ទំក្បែរព្រះសិរ ។ អរជុនចូលទៅឈរខាងចុងព្រះទែន ។ ការដែលមានមនុស្សចូលមកពព្រូសពប្រាសយ៉ាងនេះ ជាហេតុធ្វើឲ្យព្រះរាជាតើនឡើងភ្លាមកាលទ្រង់បើកព្រះនេត្រទតទៅ ក៏បានឃើញអរជុនដែលឈរនៅខាងចុងព្រះបាទជាមុន ដោយសេចក្តីបីតិព្រឺព្រួច ព្រោះបានជួបព្រះរាជសម្ព័ន្ធមិត្រដ៏ជិតស្និទ្ធ ក៏ត្រាស់សួរយ៉ាងរួសរាន់ថា «អរជុន ! ទ្រង់មកពីអង្កាល់ ? យើងមានសេចក្តីសោមនស្សខ្លាំងណាស់ ដោយបានឃើញមុខប្រិយមិត្រ» ។

អរជុន «ទូលបង្គំ ទើបនឹងមកអម្បាញ់មិញ» ។

«ទូលបង្គំមកមុន» នេះជាសំដីអ្នកម្នាក់និយាយកាត់ឡើងពាក់កណ្តាល ។ ភ្ញៀវដែលមករកម្នាងនោះ គឺទុរយោធន៍ ។ កាលក្រឹស្ណៈប្រែព្រះភក្ត្រទៅខាងអ្នកនិយាយក្រោយ អរជុនឃើញទុរយោធន៍

ឈរខាងដើមព្រះទែនថ្វាយគំនាប់ ក៏ត្រាស់ថា «យូរណាស់ហើយ ហ្ន៎ ! ទើបនឹងមកជួបគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ, សិទ្ធិជោគស្នោកល្អនាំទ្រង់ឲ្យមកដល់ទីនេះ»។

ទុរយោធន៍ចង់បានក្រឹស្ណៈជាសម្ព័ន្ធមេត្រីដោយសិទ្ធិភាព ជាអ្នកមកដល់មុន[១] មិនបានប្រាស្រ័យបដិសន្ធារ ឲ្យយឺតយូរការនិយាយតែកំបុតខ្លី ៗ ថា «ទូលបង្គំសូមឲ្យតែព្រះអង្គមានភាគជំនួយក្នុងការសង្គ្រាមដែលនឹងកើតមានមកដល់ សូមព្រះអង្គជាបក្ខពួកខាងទូលបង្គំ» ។

អរជុន មិនបានស្រែកសុំសេចក្តីជំនួយ ដោយប្រកាន់យកប្រៀបមុនក្រោយដូច្នោះទេ អង្គុយនៅតែស្ងៀម ៗ ។ ក្រឹស្ណៈជញ្ជឹងគិតមួយស្របក់ហើយក៏ត្រាស់ថា «ខ្ញុំឥតទើសទាល់សល់ក្រអឺទេ ក្នុងការដែលនឹងប្រគល់កម្លាំងយោធារបស់ខ្ញុំ ឲ្យទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ទ្រង់អង្គណាមួយ ឬក៏ពីរខាង ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមប្រកាសបំភ្លឺផ្លូវត្រង់រឿងនេះបន្តិចសិន តាមសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា អ្នកទាំងពីរមានភាគស្មើគ្នាដើម្បីនឹងរក្សាជញ្ជីងត្រាជូឲ្យទៀងត្រង់ រវាងសេចក្តីជាសម្ព័ន្ធមិត្រសម្រាប់ខ្លួន និងសម្រាប់ប្រទេស ខ្ញុំសូមប្រគល់កងទ័ពជើងគោក និងកម្លាំងទ្រព្យទាំងពួងក្នុងអាណាចក្រឲ្យទៅអ្នកម្ខាង ឯ

១) ព្រោះតាមប្រពៃណីក្សត្រិយ៍ឥណ្ឌាបុរាណប្រកាន់ថា បើកើតហេតុទាស់ទែងគ្នាឡើង នឹងសុំឲ្យជួយរវាងបដិបក្ខ គេច្រើនតែទទូលជួយខាងអ្នកមកដល់មុន ។

អ្នកម្ខាងទៀត ខ្ញុំចង់ប្រគល់ខ្លួនខ្ញុំឲ្យតែម្តង ដោយឥតកាន់អាវុធ ឬស្បៀតក្រឹសពាក់ក្រោះ គ្រឿងការពារខ្លួនឡើយ ឥឡូវនេះ សូមឲ្យទ្រង់ទាំងពីរខាងរើសយកតាមគាប់ចិត្តរៀងខ្លួនចុះ» ។

ទុរយោធន៍ទូលដោយរួសរាន់ថា «ទូលបង្គំសុំទទួលយកខាងកងទ័ពជើងគោក និងទ្រព្យធនទាំងពួង ឲ្យជារបស់ខាងទូលបង្គំ» ។

អរជុនទូលថា «ទូលបង្គំមានសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងក្រៃលែងដោយបានក្រឹស្ណៈ មកជាពួកខាងទូលបង្គំ, ទូលបង្គំវាយតម្លៃមិត្តភាពដូចយ៉ាងក្រឹស្ណៈខ្ពស់ជាងកម្លាំងវេហ៍ពលសកលយោធារបស់ព្រះអង្គ» ។

គ្រានោះ កងទ័ពជើងគោករបស់ព្រះបាទក្រឹស្ណៈ ក៏ចាត់ការលើកទៅក្រុងហាស្តិនបុរដោយរួសរាន់ ។ ទុរយោធន៍ជាអ្នកនាំកងទ័ពនេះទៅដោយព្រះអង្គឯង ។ នៅវេលាជាមួយគ្នានោះ ក្រឹស្ណៈក៏ស្តេចតាមអរជុនទៅក្រុងវិរាជដែរ ស្តេចយាងទៅគ្រានេះ ឥតកាន់អាវុធឥតរាជបុរសតាមហែព្រះអង្គទៅផងទេ ។ កាលក្សត្រិយ៍ទាំងពីរអង្គយាងទៅដល់រាជសំណាក់ព្រះបាទវិរាជហើយ មានការប្រជុំប្រឹក្សាសើរើរឿងបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍សាជាថ្មីឡើងវិញ ។ ក្រឹស្ណៈគង់ជាប្រធានក្នុងទីប្រជុំនោះ ទ្រង់ព្យាយាមប្រុងតែនឹងបំបាត់មិនឲ្យកើតមានសង្គ្រាមកាប់សម្លាប់គ្នាឡើយ វេលានោះទ្រង់ក្រោកឈរឡើង ចាប់ផ្តើមថ្លែងសុន្ទរកថាសង្រួបសង្រួមដើម្បីឲ្យស្ងប់សឹក និងដើម្បីជាមិត្ត

ភាពក្នុងទីបំផុត ក្រុមប្រឹក្សាបានព្រមព្រៀងគ្នាតាមពាក្យណែនាំរបស់ក្រឹស្ណៈ ឲ្យបញ្ជូនរាជទូតទៅគាល់ព្រះរាជាធ្ឫតរាស្ត្រ ជាព្រះញាតិធំបំផុតដើម្បីធ្វើការសម្រុះសម្រួល ដោយសាមគ្គីភាពជាមួយនឹងពួកកោរព ។

ភាគទី ១១

ប្រឹក្សាការស្ងប់សឹក-ត្រៀមចម្បាំង

រាជទូតរបស់យុធិស្ឋិរបានដល់ក្រុងហាស្តិនបុរហើយ ក៏សំដៅត្រង់ចូលទៅគាល់ក្នុងព្រះទីនាំងតំនាល់ ក្រាបទូលមូលគតិថា ៖

«ព្រះរាជារបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ត្រាស់ប្រើឲ្យទូលបង្គំមកក្រាបទូលព្រះអង្គថា«បាណ្ឌព និងកោរព ជាបងប្អូនជីដូនមួយនឹងគ្នាហេតុម្តេចក៏ឱរសធ្ឫតរាស្ត្រ បានរាជអាណាចក្រទាំងមូលគ្រប់គ្រង, ឱរសបាណ្ឌុឥតបានអ្វីនឹងគេសោះ សូម្បីគ្រាន់តែធូលីមួយក្តាប់ក៏គ្មានផង ? ទុរយោធន៍គិតព្យាបាទព្រះញាតិវង្សរាល់ទិវារាត្រី ធ្វើឧបាយកលឲ្យទៅអញ្ជើញគេមកលេងស្កាភ្នាល់, ឯអ្នកស្កាដៃសំខាន់របស់ទុរយោធន៍ យកស្កាបង្កប់សំណាមកលេងដោយកលកោងនឹងព្យាបាទ, ឯយុធិស្ឋិរលេងទៅដោយជឿចិត្តថាបងប្អូនក៏ចាញ់រាល់ ៗ ក្តារ ត្រូវបង់ទ្រព្យស្រីង្គារបរិវាររបស់គេទៅឲ្យទុរយោធន៍ រលីងអំពីខ្លួនដូចគជ, ទុរយោធន៍ក៏ចេះតែកើបកោយច្រកទៅឥតញញើតដៃ, ក្នុងទីបំផុតត្រូវនិរទេសខ្លួន ទៅនៅក្នុងដែនដងព្រៃភ្នំក្រំថ្ម បានទទួលប្រតិបត្តិតាមខសន្យាយ៉ាងឧក្រិដ្ឋ ដែលកម្រមានមនុស្សទាំងពួងលើផែនដីនឹងធ្វើបាន, ក៏ឥឡូវនេះ គេបានប្រតិបត្តិតាមខសន្យានោះធួនបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ហើយ ថែមទាំងបានបំភ្លេចរឿងហេតុការណ៍ទាំង

ពួងក្នុងអតីតកាលនោះ មិនឲ្យមកកើតកោសូសសន្តានចិត្តទៀតផង, ប្រសិនបើប្រគល់រាជណាចក្ររបស់គេ ឲ្យទៅគេវិញដោយស្រួល ៗ ហើយ ក៏មុខជាមិនកើតការកាប់សម្លាប់គ្នាឡើយ បើពាក្យសុំត្រឹមត្រូវតាមធម៌យ៉ាងនេះហើយ ត្រឡប់ជាជាត់ចោលមិនទទួលសម្រេចឲ្យតាមផ្លូវយុត្តិធម៌វិញទេ ក៏ត្រូវតែប្រកាសសង្គ្រាមនឹងគ្នាពេញរយៈ, ជឿទុកជាមុនថាពួកកុរុ គ្រានេះនឹងខ្ទេចខ្ទីទៅជាផេះធូលី, ដែនដីទាំងនោះពួកបាណ្ឌពនឹងរឹបអូសយកទាំងមូល» រាជទូតក្រាបទូលប៉ុណ្ណេះហើយ ក៏នៅស្ងៀមចាំស្តាប់ព្រះរាជតម្រាស់តប ។

ព្រះវាចារបស់យុធិស្ឋិរ ដែលប្រើឲ្យរាជទូតទៅនិយាយជំនួសនោះ ស្តាប់ទៅត្រូវព្រះទ័យភីស្មៈច្រើន ប៉ុន្តែបើជាខុសនឹងចិត្តទុរយោធន៍យ៉ាងឆ្ងាយស្រឡះវិញ ។ កាលទុរយោធន៍បានឮរាជទូតទូលដូច្នោះហើយ ព្រះទ័យក៏បណ្តាលខ្នួលខ្នាញ់ឡើង ត្រាស់ព្រះសូរសៀងម៉ឺងថា «អាក្រជាំនោះ វាហ៊ានចូលមកនៅទទឹងមុខរាជសីហ៍ក្នុងគុហាបាន, ចូរប្រាប់វាផងថា ពាក្យគំរាមប៉ុណ្ណេះមិនបានធ្វនល្មមនឹងធ្វើឲ្យ រយោធន៍ ព្រឺពោមជាជាងស្វាព្រាមដែលវាញេញធ្មេញឲ្យអញនោះទេ, ក្លាមាត់មិនស្មើនឹងក្លាថ្វីដៃទេ ដ្បិតថាក្លាមាត់គ្រាន់តែរលាស់អណ្តាតអួតពូកែផ្ទងផាង សុទ្ធតែខ្យល់ទទេ ដែលនឹងយកឲ្យបានជាការមែនទែន ដល់ទៅចាប់អាវុធចូលប្រឡូងសឹកតស៊ូថ្វីដៃគ្នាឃើញជាឥតបានការសោះឡើយ ចូរប្រាប់យុធិស្ឋិរ និងបក្ខពួករបស់

គេផងថា «ពាក្យគំរាមគ្រាន់តែជាខ្យល់ ៗ ប៉ុណ្ណឹង មិនមែនធ្វើឲ្យទុរយោធន៍ព្រឺព្រួចពោម ដល់ទៅលើករបស់ដែលបានមកនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃហើយ ដោយជ័យជម្នះឲ្យទៅវិញទទេ» ចូរប្រាប់បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ឲ្យបែរមុខទៅកាន់ព្រៃភ្នំម្តងទៀត ហើយសឹមមកថ្វាយដីកាប្រឹក្សាសុំទោសនឹងព្រះរាជាទុរយោធន៍ ស្រេចតែព្រះអង្គនឹងទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសដូចម្តេច»។

ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ទ្រង់ហាមប្រាមព្រះរាជឱរស ហើយត្រាស់មធុរកថា ទៅនឹងរាជទូតថា «ពាក្យលើសលែងស្លែងស្រោត្រ ដែលទុរយោធន៍និយាយហួសទៅហើយនោះ ចូរអ្នកកុំប្រកែប្រកាន់យកជាអារម្មណ៍ឡើយ សំដីទុរយោធន៍ច្រើនតែឲ្យទោសជាងដែលឲ្យគុណ, យើងមានរាជសាសន៍ទៅដល់យុធិស្ឋិរថា «យើងនឹងបញ្ជូនរាជទូតរបស់យើងទៅជាប្រញាប់ ដើម្បីនឹងចាត់ការសម្រុបសម្រួមទាំងពីរខាងឲ្យព្រមព្រៀងគ្នាដោយស្រួល ៗ »។

តាមសេចក្តីប្តេជ្ញានេះ ធ្ឫតរាស្ត្របានបញ្ជូនសេនាបតី និងនាយសារថីឈ្មោះសញ្ជ័យឲ្យទៅគាល់បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ឲ្យទូលថា «បើទ្រង់ប្រាថ្នារកសេចក្តីស្ងប់សឹកឲ្យបានសុខសាន្តត្រាណនិរាសភ័យផងគ្នាសូមអញ្ជើញមករកខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងបានប្រកាសកាត់សេចក្តីឲ្យតាមដោយយុត្តិធម៌»។

កាលសញ្ជ័យ នាយសារថីបានដល់ក្រុងវិរាជហើយ ក៏នឹក

ងឿងឆ្ងល់ណាស់ ដោយបានឃើញបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ប្រជុំវេហ៍ពលសកលយោធាត្រៀបត្រាមុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែង ។ ទោះបីដូច្នោះក្តី គេក៏មិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងកងទ័ព ព្រោះគេមិនបានមកក្នុងឋានៈជាចារបុរស គេមកក្នុងឋានៈរាជទូត ហេតុដូច្នោះ បានជាគេមិនរវល់នឹងត្រួតត្រាមើលកងទ័ពបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ គេដើរតម្រង់ចូលទៅក្នុងព្រះរាជរោងគំនាល់ លុះស្រេចការបដិសណ្ឋារហើយ ក៏ក្រាបទូលថ្វាយរាជសាសន៍ដល់យុធិស្ឋិរ ។

ឯព្រះយុធិស្ឋិរមិនសូវពេញព្រះហឫទ័យ ក្នុងព្រះរាជសាសន៍នោះទេ ព្រោះនិយាយសេចក្តីខ្លីពេក ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា «យើងគោរពព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រខ្លាំងណាស់ ប៉ុន្តែខ្លាចក្រែងទ្រង់នឹងវង្វេងជឿពាក្យឧបាយកលរបស់ឱរសទៀត, សព្វថ្ងៃនេះ ទុរយោធន៍ចេះតែគិតនឹងគ្រញេចយើងឲ្យខ្ទេចខ្ទីទៅជាធូលីប៉ុណ្ណោះ, ឯមហារាជជាម្ចាស់ ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសព្រះរាជទាន សេចក្តីរក្សាការពារយើងស្មើមាតាបិតារក្សាបុត្រ ប៉ុន្តែមិនព្រមព្រះរាជទាន តាមពាក្យរបស់យើងស្រែកសុំដ៏ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ខត្តិយប្រពៃណី» ទ្រង់រំពឹងមួយស្របក់ហើយ ក៏ត្រាស់ទៅនឹងរាជទូតខ្លះទៀតថា «បើទុកជាធ្វើយ៉ាងណា ក៏នៅតែកើតសឹកសង្គ្រាមមិនខានដែរ ឥតផ្លូវណានឹងកែប្រែចៀសវាងឲ្យផុតឡើយ យុត្តិធម៌ក៏ល្មមតស៊ូគ្នានឹងយុត្តិធមិបានហើយ ប៉ុន្តែបើយុត្តិធមិទៅតស៊ូនឹងអយុត្តិធមិវិញ ត្រូវតែបែរទៅអាស្រ័យ

កម្លាំងកំណាចយកមកតស៊ូទើបកើត ឱអនិច្ចា ! មុខគួរឲ្យសង្វេគស្លុតចិត្តពេកណាស់ចំពោះការដែលញាតិវង្ស ត្រូវកាប់សម្លាប់គ្នាស្លាប់ដូចគេហាល ឮតែសូរសម្រែកស្រីមេម៉ាយស្រែកយំទួញ និងសម្លេងក្មេងកំព្រា ឥតផ្ទះសំណាក់អាស្រ័យដោយព្រាត់ប្រាសពីឪពុកម្តាយ, មុខគួរឲ្យស្តាយរបស់ដែលកំពុងតែចម្រើន និងជាទីលំអក្នុងព្រះនគរមកត្រូវវិនាសខ្ទេចខ្ទីទៅក្នុងកាលមួយរំពេចប៉ុណ្ណោះ, បុព្វបុរសរបស់យើង លោកបានខំប្រឹងព្យាយាមកសាង ដោយការនឿយហត់ជាអនេករាប់ចំនួនច្រើនតំណមនុស្សមកហើយ នៅវេលានេះមុខជាសាបសូន្យស្នាដៃរបស់លោកមិនខាន, ឱ ! មុខគួរឲ្យស្តាយនូវសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់និករាស្ត្រ ដែលគេនឹកសង្ឃឹមលើយើងរាល់ព្រឹកល្ងាចថាយើងនឹងបានត្រឡប់វិលចូលទៅក្នុងព្រះនគរវិញដោយសុវត្ថិភាពរៀបរយ, ឥឡូវនេះគេមុខជាឃើញតែយុទ្ធកម្ម មុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងណាស់ ពលវេហ៍ដើរព្រីប ៗ ឆ្លងដែនចូលទៅ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីវិនាសហិនហោចដល់អ្នកធ្វើការរំលោភសង្កត់សង្កិនគេ និងគ្រប់គ្រងស្រុកទេសមិនត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវយុត្តិធមិ ឲ្យខ្ទាត់ខ្ទាយបាត់អស់ទៅ, កក្ខឡកម្មទាំងពីរយ៉ាងនេះ បានកើតមានឡើងតាំងពីវេលាដែលយើងនាំគ្នាចេញចាករដ្ឋសីមា ប៉ុន្តែវេលានេះយើងនឹងឲ្យក្រឹស្ណៈជាអ្នកតំណាងទៅក្រុងហាស្តិនបុរ ដើម្បីនឹងប្រឹក្សាពីកិច្ចរាជការក្នុងស្រុកទេស ឲ្យបានត្រឡប់រួបរួមមូលជាមួយគ្នាឲ្យជាសុខសាន្តត្រាណ

តទៅ ចំណែកឯយើងនៅខាងណោះ ក៏នឹងខំប្រឹងប្រែងឲ្យដល់ខ្នាត ដើម្បីចៀសវាងការសង្គ្រាម, សូមឲ្យសេចក្ដីសម្រេចផលប្រយោជន៍បានកើតមានឡើងក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃលោកជាម្ចាស់ទឹកដី ដែលជាប្រធានក្នុងការសន្តិភាព និងការចម្បាំង»។

សញ្ជ័យថ្វាយបង្គំលាត្រឡប់ទៅដល់ក្រុងហាស្តិនបុរវិញ ទូលគាល់ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ទូលថ្លែងតាមក្រសែព្រះរាជតម្រាស់របស់ព្រះយុធិស្ឋិរថា៖

«មហារាជដ៏ចម្រើន ការដែលទ្រង់ត្រាស់ប្រើទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំឲ្យទៅឯក្រុងវិរាជនោះ បានសេចក្ដីថា មើលទៅមុខជាមានអន្លង់នៃការបែកសាមគ្គីរវាងកោរព និងបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ជាប្រាកដ អន្លង់នេះមានសឹងសង់ស្ពានឆ្លង ដោយសេចក្ដីសម្រួលសម្រួមឲ្យស្ងប់សង្គ្រាមឲ្យរហូតទៅដល់ត្រើយមិនបានទេ ម្ដងនេះនឹងផ្សារឡើងវិញឃើញជាលែងជិតហើយ, ចិត្តយុធិស្ឋិរប៉ុនប៉ងចង់បានតែអាណាចក្រពាក់កណ្ដាលសម្រាប់ខ្លួនគេដូចពីដើម ថាបើយើងមិនព្រមបង្វិលឲ្យគេវិញទេ មុខជានឹងកើតសឹកសង្គ្រាម កាប់សម្លាប់គ្នាជារឿងវិនិច្ឆ័យក្នុងរឿងនេះ គ្មានផ្លូវណានឹងចៀសវាងឲ្យផុតពីសង្គ្រាមទេ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឃើញសេនាទាហានខ្ជាប់ដែលពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ត្រៀមទុក ព្រោះហេតុនោះ ដែលគេប្រើរាជទូតឲ្យមកគំរាមយើង មិនមែនគ្រាន់តែគំរាមលេង ៗ ទេ ជាពាក្យស្រែកប្រកាសរបស់គេម្យ៉ាង បើ

ខុស ឬត្រូវយ៉ាងណាក៏តាមការចុះ សម្រេចឲ្យដាច់ស្រេចនឹងគ្នា ត្រង់កងទ័ពដ៏មានកម្លាំង ទើបអាចនឹងវិនិច្ឆ័យឲ្យជ្រះស្រឡះទៅបាន ហេតុនេះសេចក្ដីយល់ឃើញយ៉ាងជាន់ទាប ៗ របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំថា «គួរតែចៀសវាងការសង្គ្រាមឲ្យផុត កុំបីឲ្យកើតរឿងកាប់សម្លាប់គ្នាឡើយ»។

ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រត្រាស់ថា «អ្នកនិយាយយ៉ាងនេះត្រូវហើយ យើងក៏មិនចូលចិត្តកាត់សេចក្ដីដោយច្បាប់ព្រៃ យកការកំហែងទល់នឹងកំហាល់ដែរ, យើងនឹងខំប្រឹងប្រែងឲ្យពេញកម្លាំងដើម្បីរក្សាការស្ងប់សឹកឲ្យ បានសុខសាន្តត្រាណក្នុងប្រទេស»។

តាមសេចក្ដីប្ដេជ្ញាដែលព្រះយុធិស្ឋិរ បានធ្វើទុកនឹងសញ្ជ័យអំពីថ្ងៃមុនរួចមកហើយនោះ ទ្រង់ក៏បញ្ជូនក្រឹស្ណៈទៅឯក្រុងហាស្តិនបុរដើម្បីនឹងសម្រួបសម្រួមការវិវាទនៃព្រះញាតិវង្សទាំងពីរខាង កាលដល់ក្រុងហាស្តិនបុរហើយ ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្របានធ្វើបដិសណ្ឋារពេញកិត្តិយស មានសេចក្ដីគារវនឹងស្នេហាមេត្រី អាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមកដោយរីករាយ ព្រោះក្រឹស្ណៈក៏មិនមែនគ្រាន់តែជាក្សត្រិយ៍ទ្រង់នូវមហិទ្ធិឫទ្ធិម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងជាប់សែស្រឡាយជាព្រះញាតិវង្សមួយអង្គផង ទ្រង់ប្រាស្រ័យនឹងក្រឹស្ណៈថា «ជាកិត្តិយសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដែលទ្រង់បានស្ដេចមកដ្ឋាន សំណាក់ទូលបង្គំ ហើយទូលបង្គំមានសេចក្ដីត្រេកអរពេញហឫទ័យណាស់ ដើម្បីទទួលស្គាល់

ទ្រង់ជាពិតប្រាកដ ទូលបង្គំមិនដឹងបើយកពាក្យអ្វី មកសម្ដែងអំពីបីតិរបស់ទូលបង្គំបានទេ»។

ក្រឹស្នៈតបថា៖

«ខ្ញុំមកអំពីក្រុងវិរាជដើម្បីកិច្ចការរបស់បាណ្ឌព»។

ធ្មតរាស្ត្រ «ដើម្បីអ្វីក៏តាមការចុះ សូមឲ្យត្រាស់ប្រាប់មក ទ្រង់តែងនាំសេចក្ដីបីតិប្រាមោទ្យមកកាន់ក្រុងហស្តិនបុរជានិច្ច ទូលបង្គំមានអំណរនឹងចាំស្ដាប់មធុរកថារបស់ទ្រង់ ប៉ុន្តែសញ្ជ័យរាជទូតរបស់ទូលបង្គំ ទើបនឹងត្រឡប់អំពីរាជសំណាក់វិរាជមកវិញ ទូលបង្គំត្រូវតែនិយាយថា មិនសមប្រាថ្នាក្នុងផ្លូវរាជការដែលគេទៅ ព្រោះគេទៅនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលផ្សះផ្សារការបែកបាក់គ្នារវាងសាខានៃព្រះញាតិវង្សម្ដងហើយ មិនបានរួបរួមគ្នាដោយស្រួលបួល, ទូលបង្គំនិយាយនេះតាមសេចក្ដីរាយការណ៍របស់រាជទូតដែលមកថ្លែងប្រាប់ទូលបង្គំ, កាលបើយុធិស្ឋិរមានចេតនាប៉ុនប៉ងនឹងធ្វើសង្គ្រាម គ្មានខាងណាលស់លាត្រាប្រណីហើយ ក៏មុខជាទង្គិចគ្នាយ៉ាងខ្លាំងម្ដងទៀត ទូលបង្គំយល់ឃើញជាប្រាកដថា កាលបើមានចិត្តក្ដៅក្រហល់ក្រហាយ ចង់តែស៊ីសាច់ច្របាច់ឈាមគ្នា មាននៅដរាបណាហើយការប្រឹក្សាដើម្បីស្ងប់សឹក រមែងធ្លាក់នៅជាការសូន្យទទេដរាបនោះ ដូចគ្រាប់ភ្លៀងធ្លាក់លើផែនថ្មដ៏ក្ដៅ»។

ក្រឹស្នៈ «ខ្ញុំនឹកសន្ទិះសង្កាណាស់ ពាក្យដែលទ្រង់បញ្ចេញមក

នេះ ឃើញជាឃ្លាតឆ្ងាយអំពីសេចក្ដីដែលពិត ខ្ញុំដឹងយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា យុធិស្ឋិរបានព្យាយាមធ្វើកិច្ចគ្រប់ផ្លូវ ដើម្បីនឹងចៀសវាងឲ្យផុតពីការសង្គ្រាម, ប៉ុន្តែឱរសរបស់ទ្រង់ទេតើ ដែលជាអ្នកប្រឹងប្រែងស្វែងរកសឹកសង្គ្រាម កាប់សម្លាប់គ្នាដោយចិត្តពាលយង់ឃ្នងទៅវិញ ការដែលលើកយកអាថ៌កំបាំងក្នុងចិត្តទៅប្រហារអ្នកដទៃនោះជារាជការវៀច មិនធ្លាប់កើតមានប្រាកដក្នុងចិត្ត ដ៏ទៀងត្រង់របស់យុធិស្ឋិរឡើយ ខ្ញុំមិនចង់នាំយករឿងគំនិតខូច ដែលធ្វើឲ្យអនាថបាណ្ឌពបានទទួលទោសទណ្ឌកម្មមកហើយ ដោយគុណ្ឋិភាពនោះទេ, លេងស្កាភ្នាល់ដោយឧបាយកលកោង, រឿងគិតផ្ដាច់ផ្ដិលជីវិតគ្នា, រឿងរឹបអូសរាជ្យសម្បត្តិយកមកជាប្រយោជន៍របស់ខ្លួន, រឿងប្រមាថមើលងាយគ្នាក្នុងទីប្រជុំជន និងរឿងទុរាចារដែលបានធ្វើដល់ទ្រៅបទីដោយគ្មានអាប្បសម្បត្តិសោះ, សេចក្ដីអាក្រក់លាមកនេះជាការដំណៀលនៅស្ថិតស្ថេរវៀងរហូតទៅ ធ្វើឲ្យកេរ្ដិ៍របស់កុរុវង្សស្អុយរលួយរកទីបំផុតគ្មាន ត្រង់កិច្ចនេះត្រូវតែបែរទៅរកកម្លាំងទាហានវិញ ព្រោះគ្មានផ្លូវនឹងត្រឡប់សះជាគ្នាវិញទេ, គ្មានផ្លូវកែខៃ, គ្មានផ្លូវផ្សះផ្សារ ឲ្យកើតមេត្រីភាពវិញទេ, គ្មានអ្វីនឹងយកមកលុបលាងអសព្យរបស់បងប្អូនឯងនេះ ឲ្យជ្រះស្រឡះបានឡើយ, ទ្រព្យសម្បត្តិដែលវិនាសទៅ អាចនឹងឃើញមកវិញបាន, ផែនដីដែលខូចខាតទៅហើយ អាចនឹងវាយដណ្ដើមយកមកវិញបាន, ឯកេរ្ដិ៍ឈ្មោះដែល

ស្អុយរលួយខូចទៅហើយ ឈ្មោះថាខូចរហូតជានិរន្តរកាល, ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍បានទទួលទោសទណ្ឌកម្មត្រាំត្រែង កើតពីអាការៈបៀតបៀនទាំងនេះដោយខន្តី ដោយសេចក្ដីព្យាយាមខ្លាំងក្លា និងមានះ រឿងមកអស់កាលជាយូរអង្វែងហើយ ឥឡូវនេះគេស្រែកសុំដោយសម្លូត មិនមែនជាការសងសឹកយ៉ាងជ្រាកជ្រាកទេ, គេសុំទទួលសិទ្ធិមតិកដ៏ជាភាគរបស់គេ ដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ គេមិនចង់បានរាជ្យសម្បត្តិរបស់ទ្រង់ទេ គឺគេសុំតែដែនដីរបស់គេវិញ ល្មមតែនឹងតាំងខ្លួនជាឥស្សរៈបាន ឲ្យល្មមសមនឹងឋានៈជាក្សត្រិយ៍, ឲ្យល្មមសមដល់ឋានៈជាមនុស្ស ដ្បិតគេនឹងអាស្រ័យភិក្សាហារចិញ្ចឹមជីវិត ដូចយ៉ាងវណ្ណៈពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមិនបានឡើយ, ក្នុងនាមនៃមនុស្សជាតិបាណ្ឌព ខ្ញុំសូមក្រោកឈរឡើងដើម្បីសុំសេចក្ដីស្ងប់សឹកម្ដងទៀត និងស្រែកសុំយល់ទាស់ក្នុងរឿងច្បាំងកាប់សម្លាប់គ្នា»។

លំដាប់នោះ ក្រឹស្ណៈស្ដេចយាងទៅឯដំណាក់ទុរយោធន៍ ដោយបំណងនឹងសុំសម្រុះសម្រួលគ្នាឲ្យគេយល់ស្របផង តាមសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់ទ្រង់ដែលប៉ុនប៉ងតែខាងផ្លូវស្ងប់សឹក ។ ទ្រង់បានជ្រាបហើយថាធ្រឹតរាស្ត្រ គ្មានសំដីអ្វីនឹងគេក្នុងផ្លូវរាជការស្រុកទេសទេ, ទ្រង់ជ្រាបថា ភីស្មៈ ក្សត្រិយ៍ចាស់ សូម្បីមានព្រះហឫទ័យបង្អោនទៅក្នុងផ្លូវសន្តិភាព ក៏មិនអាចឆ្លើយតបតនឹងទុរយោធន៍បានដែរ,

ទ្រង់ជ្រាបថា ទោណ, កណ៌ និងពួកកោរព ដ៏ជាទីប្រឹក្សាឯទៀត ក៏សុទ្ធតែជាខ្ញុំនៅក្រោមបង្គាប់បញ្ជារបស់ទុរយោធន៍ទាំងអស់ ទើបទ្រង់ចិន្តាថា បើទ្រង់និយាយបន្ទន់ចិត្តទុរយោធន៍ មិនឲ្យធ្វើចម្បាំងបាន ទាំងការលំបាករញ៉ីករញ៉ៃគ្រប់យ៉ាង ក៏ឈ្មោះថាបានសម្រេចស្រេចអស់ដែរ ប៉ុន្តែមិនដូច្នោះ បែរជាពាក្យប្រឹក្សាសើរើរបស់ក្រឹស្ណៈដែលគួរនឹងលួងលោមចិត្តទុរយោធន៍ឲ្យត្រជាក់ ហើយទន់ទោរទៅរកផ្លូវសន្តិភាពនោះ ត្រឡប់ទៅជាពាក្យបង្អោទុរយោធន៍ឲ្យកើតមានះ របឹងរឹងរូសអួតខ្លាំងពូកែឡើងលើសមុនទៅវិញ ។ ទុរយោធន៍បែរព្រះភក្ត្រមកខាងក្រឹស្ណៈ ហើយត្រាស់ថា «ម្ដេចក៏ទ្រង់សម្ដែងអាការៈជិនឆ្អន់ឿយណាយនឹងខ្ញុំម្ល៉េះ»។

ក្រឹស្ណៈ ខ្ញុំជាមិត្រនឹងទ្រង់មិនបានទេ ដរាបណាដែលទ្រង់ត្រឡប់ប្រែចិត្តគំនិតឲ្យល្អប្រពៃក្នុងរវាងបាណ្ឌព ជាគណៈញាតិរបស់ទ្រង់វិញទេដរាបនោះ»។

ក្រឹស្ណៈបញ្ចុះបញ្ចូលទុរយោធន៍ ឲ្យត្រឡប់ផ្លាស់ចិត្តមិនបានសម្រេចហើយ ក៏ស្ដេចទៅរកអ្នកដទៃទៀត បានជាធ្វើយ៉ាងនេះដោយបំណងនឹងរកគ្នីគ្នាឲ្យបានច្រើននាក់ ជួយទម្រុឌទម្រោមយោបល់របស់ទុរយោធន៍ឲ្យរសាយបាត់ទៅ, បានចូលទៅរកវិទូរថ្លែងរឿងនោះតាមការ គេក៏មានសេចក្ដីជឿស្ដាប់ ក្នុងរឿងប្រឹក្សាការស្ងប់សង្គ្រាមនោះដែរ ដោយគេឃើញស្រួលគ្រប់ផ្លូវតាមធម៌ គេខ្វល

ទ្រង់ថា «ទុរយោធន៍ធ្វើមិនស្បិត បិទត្រចៀក ធ្វើមិនឮក្នុងសម្លេងស្រែកសុំ ដ៏ត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវយុត្តិធម៌ទេ ព្រោះចិត្តរបស់គេ ចង់តែស៊ីសាច់ប្របាច់ឈាមឲ្យទាល់តែបាន បើទ្រង់កុំយាងមកកាន់ទីនេះ ឲ្យសោះតែម្តងល្អជាជាង ។ ទុរយោធន៍មុខជានឹងមិនជឿស្តាប់ពាក្យមនុស្សណាម្នាក់ឡើយ អ្នកមកនិយាយឲ្យតែខាតពេលទទេ ហាក់ដូចនិយាយចោល កាលបើគេនិយាយសំដីអ្វីឡើង គេត្រូវការតែឲ្យមនុស្សក្នុងសកលលោកយល់ស្របតាមគេទាំងអស់ នឹងទទឹងទាស់មិនបាន»។

ក្រឹស្នៈ «មនោសញ្ចេតនារបស់យើង គឺនឹងការពារមិនឲ្យកើតសង្គ្រាមតែប៉ុណ្ណោះ ដែលយើងខំកាត់មកកាន់ក្រុងហាស្តិនបុរទាំងម្លេះដើម្បីនឹងជួយពួកកុរុ ឲ្យរួចផុតអំពីសេចក្តីវិនាស ដែលគេខំរកយកមកដាក់ខ្លួនគេ, បើគេជឿស្តាប់យើង គេរាល់គ្នានឹងនៅជាសុខនិរាសភ័យ បើគេប្រមាថមើលងាយពាក្យណែនាំរបស់យើងហើយ គេនឹងបានទទួលសេចក្តីទុក្ខវេទនាជារង្វាន់តែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ»។

លុះព្រឹកឡើង មានការប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីជាមហាសន្និបាតផ្សិតឱកាសនោះ ក្រឹស្នៈបានចូលទៅនិយាយសម្រួបសម្រួមការស្ងប់សឹកម្តងទៀត ក្នុងទីមហាសន្និបាត នោះទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះបាទធ្មតរាស្ត្រ ថា «ខ្ញុំមកនេះ មិនមែនជាមកស្វែងរកសង្គ្រាមទេ ខ្ញុំមកដើម្បីនឹងទម្រុឧទម្រោម កុំឲ្យកើតសឹកសង្គ្រាម ឲ្យត្រឡប់មានចិត្តអាណិត

មេត្តាស្នេហានឹងគ្នាទៅវិញ មហារាជ ! ចូរទ្រង់កុំគាប់ព្រះទ័យក្នុងអកុសលកម្មដ៏ជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្តនោះឡើយ ចូរលើកព្រះហស្តឡើងឲ្យពរជ័យសួស្តីមង្គលដល់ប្រទេស បំបាត់ឧបទ្រពភ័យដ៏មានកម្លាំង ដែលនឹងចូលមកញាំញីយាយីរាជធានី និងព្រះរាជវង្សានុវង្សរបស់ទ្រង់ឲ្យអស់រលីងចេញ ចូរព្រមព្រៀងគ្នាលើកដែនដីក្រុងឥន្ទ្រ-បថ ឲ្យទៅបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ដោយស្រួល ៗ ទៅតាមសម្រែកស្រែកសុំដ៏ត្រឹមត្រូវ តាមគន្លងធម៌ កុំធ្វើឲ្យកើតវឹកវរ ចលាចលរករឿងនឹងគេឡើយ បើទ្រង់ធ្វើបានដូច្នេះហើយ ប្រទេសរបស់ទ្រង់នឹងរុងរឿងកិត្តិយសខ្ពស់មុខប្រាសចាកសព្វភ័យ ល្បីនាមទូទ័រតទៅ សុំឲ្យទ្រង់ត្រិះរិះមើល ប្រសិនបើជាច្បាំងគ្នាទៅហើយបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ចាញ់ស្លាប់អស់ក្នុងទីយុទ្ធភូមិសោត តើទ្រង់នឹងបានរបស់អ្វីអំពីគេមកមួយទៀត ការស្លាប់ដោយថ្វីដៃរបស់ទ្រង់ដូច្នោះ នឹងធ្វើឲ្យទ្រង់រីករាយសប្បាយព្រះទ័យបានដែរឬ ? គេជាព្រះរាជឱរសរបស់ព្រះអនុជាធិរាជរបស់ទ្រង់ ត្រូវជាព្រះនត្តារបស់ទ្រង់មិនមែនឬ ? ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសុំថ្លែងក្នុងទីប្រជុំដ៏សង្ហានេះ សូមឲ្យជ្រាបថា ពួកបាណ្ឌពត្រៀមទុកព្រមស្រេចដើម្បីនឹងធ្វើសង្គ្រាម ហើយថែមទាំងត្រៀមទុកដើម្បីនឹងធ្វើឲ្យសន្តិភាពស្មើគ្នាទៀត ទ្រង់នឹងសព្វព្រះទ័យទទួលយកខាងចម្បាំង ឬយកខាងសន្តិភាព អាចនឹងទទួលយកខាងណាមួយ បានមួយរំពេច ប៉ុន្តែបើប្រសិនជាកើតការចម្បាំងគ្នាឡើង ពួកចិន្តក្រវី និង

ចារិករឿងចម្បាំងនោះទុកក្នុងពង្សាវតារ លោកពណ៌នាតាមលំអានរឿង ដែលពេញពោរទៅដោយការឥតសច្ចៈ, ទ្រង់ជ្រាបឬទេថា ការសង្គ្រាមបែបនេះព្រះជាម្ចាស់លើស្ថានសួគ៌ លោកហាមប្រាមទុករួចហើយ អើ ! កាលបើយើងឈានចុះកាន់សង្គ្រាមហើយ តើអ្នកណាអាចនឹងព្យាករបានថានឹងចប់ចុះត្រឹមមរណកាលនៃបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ឬត្រឹមផុតរលត់អស់ពូជពង្សកុរុ ។

កាលព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ បានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ពាក្យសម្រួបសម្រួមនៃក្រឹស្ណៈ សព្វ ។ ទៅហើយ ទ្រង់មានទុក្ខព្រួយព្រះហឫទ័យណាស់ ដ្បិតតាមធម្មតារបស់ទ្រង់ជាអ្នកមានធាតុទន់ខ្សោយ ប៉ុន្តែទ្រង់ត្រាស់ដោះសាកែព្រះអង្គថា «ខ្ញុំមិនដឹងបើនឹងគិតឆ្លាស់ឆ្លៀតកែខៃនិស្ស័យកំណាចរបស់ឱរសដូចម្ដេចបានទេ អស់ផ្លូវនឹងជួយជ្រោមជ្រែងហាមឃាត់ទៀតហើយ»។

លំដាប់នោះ ភីស្មៈក្រោកឈរឡើងថ្លែងសន្ទរកថាដាស់តឿនស្មារតីទុរយោធន៍ តាមពាក្យណែនាំដ៏ប្រសើររបស់ក្រឹស្ណៈ ប៉ុន្តែទុរយោធន៍ស្ដាប់ចប់ហើយក៏នៅស្ងៀមព្រងើយ ធ្វើហាក់ដូចជាមិនឮ តែក្នុងព្រះទ័យក្ដៅក្ដួលពុលខ្នួលស្ទើរស្រក់ព្រះលោហិត ។

ទោណ, វិទូរ, នារទ និងអ្នកឯទៀតក្រៅពីនេះ មានសេចក្ដីយល់ឃើញស្របតាមគំនិតភីស្មៈ ព្រមសុខចិត្តដំណើរការតាមភីស្មៈដែរ ទើបចូលមកអង្វរទុរយោធន៍ សុំកុំឲ្យប្រកាន់អំណាចរាជសម្បត្តិ

ខ្លាំងពេក, ចេះតែផ្លាស់មុខគ្នាចូលមកអង្វរត ៗ គ្នាជាច្រើននាក់ ។ ទុរយោធន៍នឹងទ្រាំសម្ងំអង្គុយឲ្យគេលួងលោមតទៅទៀតពុំបាន ក៏ក្រោកឈររួចដំឡើងព្រះនេត្រក្រឡោត ចងចិញ្ចើមក្រញូវត្រាស់ថា «ក្រឹស្ណៈស្អប់មុខយើងណាស់ ហើយទៅស្រឡាញ់ខាងពួកបាណ្ឌពវិញ, ឯភីស្មៈធ្វើព្រះនេត្រតឹងមករកយើង, វិទូរ និងទោណ ដាក់មុខធ្មឹងសម្លឹងសម្លក់យើងដោយសំអប់, ឯព្រះរាជបិតាយើងសោតទៀតក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងថ្លែងទុកពីរឿងបាបកម្មរបស់យើង និងភ្លួញភ្លែរដើម្បីឲ្យស្ងប់សឹក, បានជាដូច្នោះ តើដោយឃើញយើងធ្វើអំពីល្មើសអ្វីខ្លះរួចទៅហើយ, មួយទៀត បើចេះតែប្រព្រឹត្តបែបនេះទៅ តើឲ្យយើងជាក្សត្រិយ៍អ្នកទ្រង់នូវឥស្សរភាព នឹងលូកដៃទៅធ្វើអ្វី ?

លោកអ្នកធំទាំងឡាយអើយ ! សូមឲ្យលោកជួយគិតមើលមួយរំពេចសិន, តើយុធិស្ឋិរចូលចិត្តលេងល្បែងភ្នាល់ ហើយបានចូលលេងស្កាភ្នាល់ ទាល់តែខ្ទុកទ្រព្យសម្បត្តិ និងឥស្សរភាពដោយគំនិតរបស់ខ្លួន ហេតុម្ដេចក៏មកពាលោរករឿងនឹងយើង ថាយើងជាមនុស្សខូចកាចទៅវិញ ? កាលគេលេងស្កាភ្នាល់ក្នុងលើកទីពីរចាញ់យើងហើយ ហើយព្រមសុខចិត្តទទួលទោសនិរទេសដោយខ្លួនឯង ហេតុម្ដេចក៏ហ៊ានមកចោទប្រកាន់យើង ថាយើងជាចោរទៅវិញ ? ជោគជតារាសីរបស់បាណ្ឌពគ្រានេះ ធ្លាក់ត្រណាត់ត្រណែង ទៅតាមយថាកម្មរបស់គេ, ឯបក្សពួករបស់គេសោតទៀត ក៏មិនមានប៉ុន្មាន

នាក់ដែរ ទាំងកម្លាំងរោហ៍ពលក៏មិនសូវជាមាំទាំ មិនធូននឹងការប្រឡងប្រជែងយកជ័យជម្នះទេ, ខ្លួនយើងជាមនុស្សមិនធ្លាប់កោតក្រែងព្រះលើស្ថានសួគ៌ ហើយត្រឡប់ជាមកញញើតសំដីគំរាមកំហែងរបស់មនុស្សរប៉ិចរប៉ុកំទេចកំទីបែបនេះកើតដែរឬអី ? ជាតិក្សត្រិយ៍អាចនឹងស្លាប់បង់ជីវិតក្នុងទីស្នាមប្រឡងសឹកក៏បាន ប៉ុន្តែមិនព្រមឱនលំទោនចុះចាញ់អ្នកណាទេ នេះជាពាក្យរបស់លោកអ្នកប្រាជ្ញពោលទុកមក ឥឡូវនេះអញ្ជើញអស់លោកជាព្រះញាតិទាំងឡាយស្តាប់ពាក្យខ្ញុំថ្លែងខ្លះវិញផង ៖ ព្រះរាជបិតារបស់យើងបានលើកអាណាចក្រឥន្ទ្របថឲ្យទៅបាណ្ឌព ក្នុងវេលាដែលទ្រង់កំពុងតែវង្វេងស្រឡាញ់កូនក្មួយ ឬបើមិនដូច្នោះទេ ក៏ទ្រង់ភ្លោយមិនបានជាគិតឲ្យសព្វគ្រប់អំពីផ្លូវរាជការសម្រាប់ស្រុកទេស បើជីវិតរបស់យើងមាននៅដរាបណា ពួកបាណ្ឌពនឹងមិនបានជាម្ចាស់ខេត្រខ័ណ្ឌសីមាឥន្ទ្របថទៀតជាដាច់ខាត ដរាបនោះ រាជអាណាចក្រកុរុនឹងមិនត្រូវបែងចែកជាពីរភាគឡើយ បានមករួមនៅក្នុងដែនទីជាមួយគ្នា ហើយត្រូវតែនៅរួមគ្នាដដែលជានិរន្តរកាលទៅ ។ ពាក្យរបស់ខ្ញុំដែលថ្លែងមកប៉ុណ្ណេះ ជាពាក្យច្បាស់លាស់ណាស់ ជាពាក្យមាំទាំណាស់ គ្មានព្រលាំត្រង់ណាទេ មិនត្រឡប់ប្រែប្រួលទៅជាពាក្យពីរបានឡើយ» ។

ក្រឹស្ណៈក៏បានជ្រាបរួចហើយថា គ្មានប្រយោជន៍អ្វីក្នុងរឿងនេះទេ បើទុកជាលើកយកយុត្តិធម៌មកលាតលាត្រដាងយ៉ាងណាទុរ-

យោធន៍ ក៏នៅតែមិនយល់ស្របតាមតែ ព្រោះថាមនុស្សមាននិស្ស័យរបឹងរឹងរូស ត្រាំស្អិតក្នុងសន្តានមកយូរហើយ ប៉ុន្តែដរាបណានៅមានឱកាសនិយាយ ក៏អត់ទ្រាំនិយាយមិនបានដរាបនោះ គ្រានេះក៏ទៀតដែរ ក្រឹស្ណៈត្រាស់ថា «ទុរយោធន៍អើយ ! ម្តេចទ្រង់និយាយយ៉ាងនេះរួច ម្តេចទ្រង់បំភ្លេចចោលត្រង់ពាក្យថា ទ្រង់នឹងមិនល្មើសទ្រើសឃ្នងរំលងរំលោភលើបងប្អូនឯង» ។

ទុហាសាសនៈ បែរទៅខ្សឹបទូលទុរយោធន៍ពីរបីមាត់រំឭកឲ្យដឹងខ្លួនថា «ក្រែងកើតហេតុជាធំដុំបាន ព្រោះការដែលមករឹងទទឹងអ្នកធំអ្នកប្រាជ្ញជាច្រើននាក់ក្នុងទីមហាសន្និបាតនេះ»។

ទុរយោធន៍ បានស្តាប់ពាក្យអនុជទូលដាស់តឿនមិនទាន់បានតបឆ្លើយឆ្លងសំដី ក្រឹស្ណៈ និងទុហាសាសនៈសោះ ក៏ក្រោកក្រេសយាងចេញអំពីទីប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រី ព្រះភក្ត្រឡើងច្រាលដោយទោសៈ ។

ព្រះរាជាធ្រឹតរាស្ត្រ បានពន្យល់ហេតុផលផ្សេង ៗ ជាច្រើនឲ្យឱរសមុខរឹងស្តាប់ម្តងទៀត ។ ព្រះនាងគន្ធារីជាជននីនៃទុរយោធន៍ក៏យល់ឃើញតាមព្រះវាចាមហារាជនោះដែរ តែទោះបីដូច្នោះក្តីទុរយោធន៍ក៏ទៅតែមិនព្រមផ្លាស់គំនិតអាក្រក់នោះចោលចេញ នៅតែចចេសដោយឥតក្រែងអ្នកណាសោះ ។

ក្រឹស្ណៈឃើញថា សេចក្តីព្យាយាមសម្រួបសម្រួមរបស់ព្រះអង្គក្នុងទីបំផុតនេះរលំរលាយបាត់បង់ហើយមិនបានសម្រេចប្រយោជន៍

ដូចបំណងសោះ ក៏ស្តេចយាងចេញចាកក្រុងហាស្តិនបុរ លុះទៅដល់ក្រុងវិរាជវិញហើយ ក៏សាស័ព្ទហោតុការណ៍ទាំងពួង ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរាជសំណាក់កុរុ ឲ្យយុធិស្ឋិរស្តាប់តាមដំណើរគ្រប់ប្រការ ។

ភាគទី ១២

សង្គ្រាមកុរុក្សេត្រ

ព្រះក្រឹស្ណៈ នាំសារទៅកាន់រាជដំណាក់កុរុ មិនបានសម្រេចផលដូចបំណង, ហើយត្រឡប់មកវិញមិនយូរប៉ុន្មាន ទុរយោធន៍ក៏បញ្ជូនរាជសារបបួលច្បាំងទៅដល់បាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ ក្នុងរាជសារបញ្ជូនច្បាំងនោះ សឹងពេញទៅដោយពាក្យប្រមាថមើលងាយជាយ៉ាងធ្ងន់បំផុត មានមនោសញ្ចេតនាប្រុងតែនឹងប្រើអាវុធ គឺធ្វើការមើលងាយជាងការប្រកាសសង្គ្រាម សេចក្តីរាជសារនោះថា «ទ្រង់ស្បថទុកថា ទ្រង់នឹងធ្វើសង្គ្រាមដណ្តើមយកជ័យនឹងយើង ឥឡូវនេះដល់ពេលវេលាហើយ ដែលទ្រង់ត្រូវប្រតិបត្តិតាមសម្បថដ៏ពិតប្រាកដនោះ, រាជអាណាចក្ររបស់ទ្រង់ត្រូវយើងរឹបអូសយក, នាងទ្រោបទីទេវីរបស់ទ្រង់ក៏ត្រូវយើងធ្វើការផ្ចាញ់ផ្ចាល ឲ្យបាននូវសេចក្តីអាម៉ាសមុខស្ទើរតែដកដង្ហើមមិនរួច ព្រះអង្គទ្រង់ព្រមទាំងបងប្អូនត្រូវយើងសង្កត់កនិរទេសឲ្យទៅនៅព្រៃដូចពានរ ភីម យក្សធំមាត់រឹងអួតខ្លោលតែមាត់នោះ គេចមុខទៅពួនឯណាបាត់ ភ្លេចហើយឬសំដីដែលអួតគឃរ ថានឹងផឹកឈាមទុហាសាសនៈ? ទុហាសាសនៈរង់ចាំមើលតែមាត់ឈ្លើង ដែលនឹងមកជញ្ជក់ឈាម, អរជុន អ្នកអួតខ្លាំងពូកែណាស់ តើគេទៅពួននៅឯណាបាត់ទៅ ? ឲ្យគេចេញមកអំពីទី

ពួនមុខចុះ ហើយសិល្បសរដូចយ៉ាងក្មេងវត្តទើបហាត់រៀន ឲ្យយើងមើលផង តើនឹងជាអ្វីទៅ » សេចក្តីក្នុងសារនេះនៅវែងពិស្តារផ្សេង ៗ ជាច្រើនទៀត ។

ពួកបាណ្ឌពទទួលពាក្យ បបួលច្បាំងនេះទុកហើយ បានបញ្ជូនពាក្យប្រកាសសង្គ្រាមតបទៅដល់ពួកកុរុវិញ ប៉ុន្តែប្រើសំដីសុភាពរៀបរយតាមទំនៀមរាជការ ។

លុះដល់ព្រឹកឡើង កងទ័ពទាំងពីរខាង គឺកងទ័ពកោរព និងបាណ្ឌព ក៏លើកមកតាំងនៅទីវាលធំ ដ៏មិនឆ្ងាយអំពីក្រុងហាស្តិនបុរប៉ុន្មាន តាំងពីពេលនោះមកមានប្រាកដក្នុងពង្សាវតារថា «សង្គ្រាមកុរុក្សេត្រ» ។

ភីស្ម: ត្រូវរើសជាស្តេចសឹកកំពូលទ័ពខាងកងទ័ពកុរុ, ទោណាចារ្យជាអ្នកបញ្ជាការទ័ពស្លាបស្តាំ គឺជាមេទ័ពខាងស្តាំ មានសកុនិជាជំនួយ (ភូឈួយ) និងកងទាហានគន្ធារិ ជិះសេះកាន់ធ្នូ, ទុហា-សាសន:ជាអ្នកបញ្ជាការទ័ពស្លាបឆ្វេង គឺជាមេទ័ពខាងឆ្វេង ព្រះធ្ឫតរាស្ត្រជាអ្នកបញ្ជាកងទ័ពក្រោយ មានសញ្ជ័យជានាយសារថីរបស់ព្រះអង្គនៅជាមួយផង ចាំក្រាបទូលរាយការណ៍អំពីសេចក្តីប្រតិបត្តិការនៅក្នុងទីចម្បាំងឲ្យទ្រង់ជ្រាប ។

កងទ័ពបាណ្ឌពមាន ធ្ឫស្តទ្យុម័ន ជាឱរសរបស់ព្រះបាទទ្រុបទបងប្អូនទ្រៅបទីជាមេទ័ពស្រួច អ្នកនាំទ័ពខាងបាណ្ឌព ។ ក្នុងកងទ័ព

បាណ្ឌពមានក្សត្រិយ៍កំលោះ ៗ ជាច្រើនអង្គ, បណ្តាក្សត្រិយ៍កំលោះទាំងនោះ អភិមន្យុជាបុត្ររបស់អរជុន កើតពីនាងសុភទ្រាជាកនិដ្ឋភគិនីនៃព្រះក្រឹស្ណ: ក្អេងក្អាងជាងគេទាំងអស់ ។ កងទ័ពរបស់ទុរយោធន៍ មានកម្លាំងរេហ៍ពលរឹងប៉ឹងជាងកងទ័ពរបស់យុធិស្ធិរ ។

អ្នកនាំទ័ពទាំងពីរខាង មានសេចក្តីរីករាយសប្បាយចិត្តជាយ៉ាងក្រៃលែងបានចាត់ក្បួនទ័ពដោយរួសរាន់ ។ ទង់ពណ៌ឥន្ទធនូរបស់កងទ័ពទាំងពីរខាង បោកបក់រវិចទៅតាមខ្យល់ ត្រែខ្លីក៏ផ្លុំសូរស័ព្ទសោនរងំ ទាំងយុទ្ធមណ្ឌល ។ ស្គរជ័យក៏ទូងឮសូរទូង ៗ បណ្តើរអន្លូងជាចង្វាក់សម្រាប់ប្រាប់ហេតុ ។ ដំរីសឹកសោតក៏ស្រែក កក ៗ ឮសូរសន្ធឹកសូរស័ព្ទស្ទើរផ្តាប់ប្រឹថពី ។ រថសឹកទឹមសេះពាជីគ្រឹក ៗ ឮសូរសន្ធឹកដូចផ្គរលាន់ ។ គ្រឿងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌបានប្រុងប្រៀបត្រៀមទុកស្រេចគ្រប់មុខគ្រប់យ៉ាង ។ សេនាទាហានទាំងពីរខាងសម្រិតសម្រាំងផ្សៀងត្រចៀកចាំស្តាប់ស័ព្ទបញ្ជានាយចៅហ្វាយរបស់ខ្លួនដែលស្រែកឲ្យប្រុងចូលវាយសឹក ។

ក្នុងខណ:ដែលកងទ័ពទាំងពីរខាងកំពុងឈប់ឈរទ្រឹងសម្លឹងសម្លក់មុខគ្នានិងគ្នាទៅវិញទៅមកនោះ ឃើញមានហេតុចម្លែកអស្ចារ្យមួយយ៉ាងកើតឡើងប្រាកដដល់ភ្នែកមនុស្សទាំងឡាយ គឺយុធិស្ធិរចុះអំពីរថសឹក ហើយដោះគ្រឿងសឹកចេញអំពីព្រះអង្គ យាងតម្រង់ទៅរកអ្នកបញ្ជាការកងទ័ពខាងកុរុ ដែលឈរត្រៀបត្រាពីខាង

មុខ ប៉ុន្តែទ្រង់ឥតកាន់អាវុធអ្វីនៅព្រះហស្តសោះ នេះជាបុព្វនិមិត្ត សម្រាប់សំគាល់ឲ្យឃើញថា ទ្រង់មកដើម្បីសន្តិភាពស្ងប់សឹក ព្រោះតាមកតិកាអ្នកស្រុកឥណ្ឌៀថា អ្នកចម្បាំងណានឹងទៅប៉ះពាល់ដល់រូបកាយបច្ចាមិត្រដែលឥតអាវុធក្នុងដៃនោះមិនបានជាដាច់ខាត ។ ឯពួកសេនាទាហានខាងពួកយុធិស្ធិរ សឹងនឹកឆ្ងល់តែរាល់គ្នា ។ ខាងពួកកុរុនាំគ្នាសប្បាយរីករាយណាស់ដោយសំគាល់ថា យុធិស្ធិរស្ញប់ស្ញែងក្រែងខ្លាចបារមី បានជាចុះពីរថចូលមកសុំធ្វើសញ្ញាសន្តិភាពឈប់ច្បាំងត្រឹមប៉ុណ្ណឹង ហើយនាំគ្នាបង្អង់មួយស្របក់ គ្មានអ្នកណាហ៊ានធ្វើអ្វីសោះ ប៉ុន្តែឯភ្នែកមនុស្សគ្រប់រូបចេះតែប្រឹងសម្លឹងត្រង់ចំពោះទៅយុធិស្ធិរ នៅពេលដែលកំពុងស្តេចយាងចូលទៅរកនាយទាហានធំខាងកុរុ មើលទៅព្រះភក្ត្រនៃយុធិស្ធិរ បញ្ជាក់ឲ្យយល់ថាទ្រង់មិនសប្បាយព្រះទ័យសោះឡើយ ។

ក្សិណនោះ យុធិស្ធិរយាងសំដៅទៅរកភីស្មៈ ដែលកំពុងឈរនៅក្នុងចំណោមទាហានជួរមុខ ទ្រង់យាងសន្សឹម ៗ ចូលទៅស្ទាបព្រះបាទភីស្មៈ ហើយសូមខមាទោសដើម្បីនឹងធ្វើសង្គ្រាមប្រឡងប្រជែងយកជ័យជម្នះ ព្រោះតាមធម្មតា ក្សត្រិយ៍អ្នកធ្ងន់ក្នុងអារ្យចិត្តកាលបើបានជ្រាបថា ព្រះអង្គនឹងកាន់អាវុធចូលធ្វើសង្គ្រាមជាមួយព្រះញាតិវង្សអ្នកធំដ៏ជាមេបារបស់ត្រកូល បើមិនទាន់បានសូមខមាទោសជាមុនទេ នឹងធ្វើចម្បាំងមិនបានឡើយ សូម្បីជេដ្ឋបុគ្គលនោះ

កាន់អាវុធចូលមកប៉ុនប៉ងនឹងប្រហារខ្លួនក្តី ស្រេចការសូមខមាទោសនេះហើយ ទ្រង់យាងចូលទៅរកទោណាចារ្យសូមខមាទោស នឹងអាចារ្យថា «ទ្រង់ត្រូវតែហ្វូតក្រប៊ី តយុទ្ធនឹងពួកកុរុ នៅគ្រានេះហើយទ្រង់គ្មានមនោសញ្ចេតនា ប្រាថ្នាតស៊ូនឹងអាចារ្យ ឬនឹងបក្ខពួករបស់អាចារ្យអ្នកស័ក្តិសិទ្ធិ ដែលទ្រង់បានសិក្សាសិល្បសរ អំពីលោកនោះសោះឡើយ » ។ អ្នកចម្បាំងជើងចាស់ទាំងពីរ ក៏អនុមតិព្រមលើកទោសយុធិស្ធិរ តាមពាក្យសុំស្រេចហើយ បាណ្ឌពរាជាក៏លាថយចូលទៅក្នុងកងទ័ពរបស់ព្រះអង្គវិញ ។

ក្សិណនោះកងទ័ពទាំងពីរខាងបានស្រែកប្រកាសតាមទំនៀមថា «ចូលទីសង្គ្រាមធំ ឥតមានសមគំនិតនឹងអ្នកណាទេ» ។

អរជុនឲ្យក្រឹស្ណៈជារាជសម្ព័ន្ធមិត្ររបស់គេ ទទួលនាទីបររថសឹក នាទីឯទៀតមិនស្រួលដូចនាទីនេះឡើយ ព្រោះក្រឹស្ណៈបានប្តេជ្ញានឹងទុរយោធន៍ ថាទ្រង់នឹងមិនកាន់អាវុធដើម្បីចូលជួយខាងពួកបាណ្ឌព ។ កាលអរជុនឡើងលើរថសឹកដ៏ខ្ពស់ហើយ ក្រឡេកទៅត្រួតមើលថៃវទាហានសឹកខាងមុខ សង្កេតឃើញពួកទាហានទាំងអម្បាលនោះ សុទ្ធតែជាព្រះញាតិរបស់ខ្លួន ទាំងចាស់ទាំងក្មេង ក៏ទ្រង់ស្លុតព្រះហឫទ័យ ទើបទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់ព្វនឹងក្រឹស្ណៈថា «ចិត្តខ្ញុំរសេះរសោះរួញរាក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមកាប់សម្លាប់គ្នា ឈាមប្រាលទាំងប្រឹថពីក្នុងទីចំពោះមុខនេះណាស់, ខ្ញុំមិនចង់ស្វែងរកជ័យជម្នះ

ដោយការបៀតបៀនគ្នាយ៉ាងនេះសោះឡើយ, ខ្ញុំមិនចង់ខ្វល់ខ្វាយរកអំណាច, ខ្ញុំមិនប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើនក្នុងលោកនេះទេ, យើងលោភចង់បានផលប្រយោជន៍ឲ្យអ្នកណា អ្នកនោះក៏មកចូលក្បួនទ័ពច្បាំងនឹងយើងដែរ, ប្រយោជន៍អ្វីដែលយើងនឹងត្រូវបានក្នុងលោកនេះ, សេចក្តីសុខក្នុងលោកនេះនឹងកើតមកពីណា បើយើងចេះតែសម្លាប់បងប្អូនឯង ឲ្យស្លាប់អស់រលីងទៅហើយ»។

ក្រឹស្ណៈទ្រង់ត្រាស់ដាស់តឿនថា «អ្នកចម្បាំងដែលខំតស៊ូច្បាំងគ្នានោះ ក៏គេមិនមែនប៉ុនប៉ងស្វែងរកសេចក្តីល្អ ឬកិត្តិយសទេគេមិនមែនច្បាំងសម្រាប់លោក ឬសម្រាប់ធម៌ទេ, គេមិនមែនច្បាំងសម្រាប់អ្នកជិតស្និទ្ធ ឬអ្នកដទៃឆ្ងាយទេ គេច្បាំង ឬមិនច្បាំងគ្រាន់តែដើម្បីប្រតិបត្តការតាមនាទីប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនត្រូវនឹកសង្ឃឹមដល់ផលណាមួយ ក្នុងទីបំផុតយកមកធ្វើជាអារម្មណ៍ក្នុងចិត្តឡើយ, ទ្រង់ជាតិជាក្សត្រិយ៍ (ជាតិអ្នកចម្បាំង) ហើយការនេះជានាទីរបស់ទ្រង់ ត្រូវតែទ្រង់ច្បាំងជំនួសព្រះរាជារបស់ទ្រង់យ៉ាងពេញសតិកម្លាំង នឹងបានសម្រេចផលក្នុងទីបំផុតដូចម្តេចក៏តាមការទៅចុះ ទោះបីជាការសម្រាប់ខ្លួនក្តី សម្រាប់អ្នកដទៃក្តី មិនត្រូវលើកយកមកគិតនឹកជាអារម្មណ៍ ប៉ុន្តែសូមកុំប្រកាន់យកសំដីរបស់ខ្ញុំ ថាជាគ្រឿងសន្ទាប់ឲ្យខ្លាចហើយធ្វើការទៅទាំងប្រថុយដោយសាតែគេចវេះទៅណាមិនរួចនោះឡើយ បើនិយាយអំពីកិត្តិយសវិញ កិត្តិយសរបស់អ្នកចម្បាំង

នៅត្រង់ការច្បាំងនោះឯង, បើនិយាយអំពីមរណភាពវិញ គ្មានមរណភាពឯណា នឹងឲ្យល្បីល្បាញកេរ្តិ៍ឈ្មោះជាងមរណភាពក្នុងសង្គ្រាមឡើយ ខ្ញុំសូមប្រកាសិតទុកក្នុងទីនេះថា មិត្រសម្លាញ់និងគណញាតិរបស់ទ្រង់, គេកាន់គ្រឿងសស្ត្រាវុធចូលតស៊ូនឹងទ្រង់ហើយ ប៉ុន្តែនឹងមករំលោភលើទ្រង់ម្នាក់ឯងមិនបានទេ, ឯទ្រង់សោតនឹងកែខៃដោះដៃចេញពីរឿងនេះក៏មិនរួចដែរ, ចូរទ្រង់រឭកនឹកដល់ព្រះធម៌ពាក្យប្រដៅដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិរបស់អ្នកចម្បាំង ហើយធ្វើដំណើរការតាមនោះទៅចុះ ធ្វើជាមនុស្សចិត្តទន់ហួសពេកក្នុងទីចម្បាំងយ៉ាងនេះនឹងហៅថាពេញជាកូនប្រុសបានដែរឬទេ ? ប៉ុន្តែណ្ហើយចុះ ខ្ញុំឈប់និយាយសង្កត់សង្កិនទ្រង់ត្រឹមនេះហើយ, ឯសេចក្តីអធ្យោគអធ្យាស្រ័យយល់មុខយល់មាត់នេះឯង រមែងធ្វើឲ្យខូចការទាំងអស់»។

អរជុនសម្រឹងសោតស្តាប់ក្រឹស្ណៈ រៀបរាប់រំឭកសព្វ ៗ ទៅ ក៏កើតមានះមានចិត្តនឹងច្បាំងតទៅ ។

គ្រានោះ ឮសូរសម្លេងស្តេចសឹកម្នាក់ស្រែក ដោយសូរស័ព្ទធ្ងន់ក្រអួនថា « ច្បាំង ៗ ! » ក្នុងមួយរំពេចនោះ ក៏កើតកោលាហលដូចជាខ្យល់កំបុតត្បូងបោកបក់មកអំពីទិសទាំង ៨ ត្រែចម្បាំងក៏បន្លឺសូរស័ព្ទគឹកកងរំពងដងព្រៃ, ស្គរជ័យបញ្ចេញសម្លេងញាប់ទន្ទើនបាក់ដូចជាក្រើនទាហានឲ្យចូលប្រយុទ្ធគ្នា សម្លេងស័ង្ខប្រឆាំងនឹងសម្លេងស្គរធំឮសូររ៉ូ ៗ ទុំ ៗ រងំ ។ ពួកកោរពលើកចូលវាយលុក ដោយពល

សេះ, ពលថ្មើរជើង, ពលរថ និងពលដំរីសឹក ឮស្នូរស័ព្ទគគ្រឹកចូលមកស្មើរកគ្រើករបើកផែនពសុធា ។ ពួកបាណ្ឌពទទួលទប់ទល់ដោយវេហ៍ពលសកលយោធារៀបជាថៃវជិតមីរដេដាសមាំដូចផែនសិលា, ទាហានតែម្នាក់ក៏មិនបានថយចាកចោលទីកន្លែងរបស់ខ្លួនសូម្បីតែមួយជំហានឡើយ, រំយោលស្លាបសត្វដែលដោតប្រដាប់នៅមួកមិនខ្ទេចរេចខុសប្រក្រតី សូម្បីតែមួយសរសៃក៏គ្មាន ។ ពួកបាណ្ឌពរុកចូលព្រឺបបីដូចខ្យល់កំបុតត្បូង ធ្វើឲ្យថៃវទាហានកុរុធន់ទ្រាំនៅមិនបាន ត្រូវថយចេញពីទីកន្លែងខ្លួន ។ ទ័ពទាំងពីរពួកសង្កុញសង្រ្គុករុករោមចោមតយុទ្ធគ្នាជាយូរ ឥតគិតស្តាយជីវិត ផង់ធូលីហើរហុយទ្រលោមគ្រឡប់អ័ព្ទផ្សែងទូទាំងសមរភូមិ ។

ក្សិណនោះ បណ្តាលឲ្យឃើញអាភេទហេតុអាក្រក់កើតមានមកពីគ្រប់ទិសទី មានភ្លៀងលោហិតធ្លាក់ចុះមកអំពីអាកាសក្រហមច្រាលដូចទឹកល័ខ, ផ្កៃព្រៃស្រែកលូឮសូរទ្រហឹងទាំងកណ្តាលថ្ងៃត្រង់, ខ្លែង និងត្មាតហិចហើរឆ្វៀលឆ្វាត់លើនភាកាស, ផ្ទៃពសុធាដែលក្រាស់ក្រៃលែង ក៏កម្រើករំពើកញាប់ញ័រខុសពីប្រក្រតី, បន្ទាប់មកទៀតឃើញមេឃមីរទូទឹម អស់អាកាសអន្ធិកា ងងឹតសូន្យសុងឃើញតែផ្លេកបន្ទោរផ្លេក ៗ ភ្លាម ៗ សូរផ្គរគ្រហឹមគ្រឹកគ្រាក់គំរាមលើនភាល័យ ហាក់នឹងធ្លាក់មកលើក្បាល អាភេទទាំងនេះមុខគួរឲ្យស្បើម ឲ្យស្ញែងជាយ៉ាងពន្លឹក ។ ប៉ុន្តែចិត្តចម្បាំងគ្រប់ប្រាណមិនបាន

រួញរាស្លុតរន្ធត់នឹងហេតុភេទដ៏អាក្រក់ទាំងនោះឡើយ នៅតែលេងសំដីឡកឡឺយឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ឥតរួញរាថយក្រោយដល់បន្តិចសោះ ចេះតែរុករានទន្ទ្រានចូលប្រឡូកកាប់ចាក់ គ្មានស្រាកស្រាន្តគិតតែខំប្រឹងយកជ័យជម្នះឲ្យបានរៀងខ្លួន ឬលះបង់ជីវិតជាបំណាច់ផែនដីប៉ុណ្ណោះ ។ ក្របី និងក្របីប៉ះគ្នាឮសូរឆាត់ ៗ ឆាប់ ៗ ខ្លះឮតែញ៉ាំង ៗ ជួនកាលត្រូវខ្លាំង ក៏ខ្ទាត់ខ្ទេចខ្ទីទៅតែសព្វខ្លួន ។ កូនសរវត់វ៉ឺ ៗ ប្រសាចលើអាកាស កលដូចជាគ្រាប់ភ្លៀងបង្អុរចុះមក ទាំងស្នូលំពែងសោត គឺពួយទៅមកច្រវាត់ច្រវែង ។ លុះដល់អាកាសភ្លឺព្រាងស្វាងឡើងហើយ ការច្បាំងក៏ចេះតែបណ្តើរក្បាច់ញឹកឡើង ៗ ដោយភ្លើងទោសៈ ។ ភីស្មៈអ្នកចម្បាំងជើងចាស់ ក៏ចេញទន្ទេងមកសម្តែងឫទ្ធិ ។ ទុរយោធន៍បរវេហ៍ពលចូលមកទល់នឹងកងពលភីម ។ ទុហា-សាសនៈលើកចូលប្រយុទ្ធគ្នានឹងនកុល ។ យុធិស្ឋិរលើកចូលវាយសល្យរាជានៃប្រទេសម័ទ្រៈ ។ ធ្រស្តទ្យុម័នចូលវាយជាមួយទោណ ។ ព្រះបាទទ្រុបទចូលតស៊ូនឹងជ័យទ្រថរាជានៃប្រទេសសិន្ធូ ។ តស៊ូប្រយុទ្ធគ្នាជាគូ ៗ ពេញទាំងទីសមរភូមិ ប៉ុន្តែនៅវេលានោះនៅពុំទាន់ឃើញផលថាខាងណាមានប្រៀបជាងខាងណាឡើយ ។

កងទ័ពទាំងពីរខាងបានតយុទ្ធគ្នាដោយមានះដ៏ខ្លាំងក្លាពេញមួយថ្ងៃទាល់ល្ងាច លុះធ្លាក់ដល់ពេលព្រលប់ទៀបយប់សន្ធ្យា អភិមន្យុយល់ឃើញថា ពួកកោរពមានប្រៀបជាងក្នុងជើងចម្បាំង ក៏

ស្នុះរហោចចូលទៅវាយភីស្មៈ ប្រហារទង់ជ័យនាំពល ដែលដោតលើរថភីស្មៈដោយក្របីដ៏មុតថ្លាដាច់ធ្លាក់ស្រយាលទៅលើផែនធរណី ។ តាំងពីកាលណា ៗ មក វីរបុរសភីស្មៈ អាយុជាង ៨០-៩០ ឆ្នាំមកហើយ ពុំដែលឃើញមានអ្នកចម្បាំងកំលោះណា ធ្វើការក្លាហានក្នុងសង្គ្រាមដល់ម្ល៉េះសោះឡើយ។ ភីស្មៈលើកចូលលុកវាយទ័ពបាណ្ឌពជាគំរប់ពីរដងដោយមនោមនះដ៏រឹងឫទ្ធិ កាប់សម្លាប់កងទាហានបាណ្ឌពធ្លាក់ឈាមប្រាលមានរបួសនឹងស្លាប់ជាច្រើន ។ អរជុនឃើញពួកបាណ្ឌពទន់ដៃជាងពួកគេ ក៏បររថសឹកខ្ទាញ់ចូលទៅជួយទប់កម្លាំងពួកបាណ្ឌពបាន ។ បន្ទាប់អំពីនោះ អរជុនបររថសឹកសម្រុកចូលជ្រែកចំកណ្ដាលកងទ័ពកុរុដែលគ្រាស់មីរដេរដាស កាប់សម្លាប់ស្លាប់បង់ឥតបីគណនាគ្រារាប់បាន ។ វេលានោះព្រះអាទិត្យគោចរទន់ទាបបិទបាំងភ្នំព្រះសុមេរុបាត់អស់រស្មី រាត្រីសម័យក៏ឈានចូលមកដល់ ។ ត្រៃសញ្ញាឈប់ច្បាំងក៏បន្លឺសូរស័ព្ទតែត ៗ ឡើង ។ ការច្បាំងក្នុងថ្ងៃជាដំបូងនេះ ចប់ចុះត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ។ លទ្ធផលនៃការសង្គ្រាមមិនទាន់ដាច់ស្រេចទៅខាងណា ។ ឯពួកពលសេនាទាហានសឹកទាំងពីរប្រទេស ក៏នាំគ្នាចូលសម្រាកកាយក្នុងបន្ទាយ ។

ពេញមួយរាត្រីនោះ យុធិស្ឋិរ ទ្រង់ខ្វល់ព្រះហឫទ័យគ្មានបានសម្រាកសម្រាន្តព្រះកាយព្រះទ័យសោះ ព្រោះជោគជ័យនៃការសង្គ្រាមបានកើតប្រាកដដល់ព្រះនេត្ររបស់ទ្រង់ហើយថា ឃើញធ្វើ

ការចេះតែទាស់ ៗ ទើសទាក់ មិនសូវបានស្រួលសោះ យប់នោះទ្រង់រំពឹងសព្វៗទៅ ក៏កើតសង្វេគក្នុងហឫទ័យ ទើបស្ដេចទៅរកក្រឹស្ណៈអភិប្រាយហេតុផលតាមដែលគិតឃើញក្នុងព្រះទ័យឲ្យក្រឹស្ណៈស្ដាប់ ។ ក្រឹស្ណៈក៏ដាស់តឿនទ្រង់កុំឲ្យញញើត ឬភ្លឹកក្នុងរឿងសឹកសង្គ្រាមនេះឡើយ ។

លុះចប់ការសន្ទនាហើយ អរុណក៏រៀងរះគ្រចះចែងអំពីទិសបូព៌ា កាលបានវេលាឧសាយោគតាលធ្វជ គឺទង់ជ័យនាំទ័ព មានរូបភាពដើមត្នោតរបស់ភីស្មៈ ក៏តាំងលេចឡើងជាថ្មីយ៉ាងចិញ្ចែងលេងកន្ទុយរវិចលើស្មាមយុទ្ធ កងទ័ពទាំងពីរខាងក៏យាត្រាមកកាន់យុទ្ធមណ្ឌលចាប់ផ្ដើមការតតាំងច្បាំងគ្នាជាថ្មី ។ ឱរសព្រះបាទទ្រុបទចូលតយុទ្ធនឹងទោណ។ ភីមសម្ដែងសេចក្ដីក្លាហានចូលដេញប្រហារហ្វូងដំរីសឹកដែលពួកកោរពលែងមកជាន់ឈ្លីពលរបស់គេ ឲ្យបែកខ្ចាត់ខ្ចាយទៅទាំងហ្វូង ។ ទុរយោធន៍ទតឃើញពលរបស់ទ្រង់ កងខ្លះរត់ព្រាត់ប្រាសព្រាយទៅ ក៏ត្រាស់ពាក្យសិកស្មៀតចាក់ដោតឲ្យភីស្មៈថា «ភីស្មៈ ទ្រង់សំគាល់ព្រះអង្គទ្រង់ថាជាអ្នកនាំទ័ពកុរុនេះឬ ? ទ្រង់សំគាល់ថា ទោណជាកម្លាំងរបស់ទ្រង់ឬ ? ម្ដេចក៏ទ្រង់បង្អែបង្អង់រារង់ ប្រហែលជាទ្រង់មានព្រះទ័យមេត្តាប្រណីពួកបាណ្ឌពឬអី ? បើដូច្នេះ សុំឲ្យកណិទទួលតំណែងជាមេទ័ពរបស់យើងវិញចុះ»។

ភីស្មៈឮពាក្យកោសរូសដូច្នោះ ក៏បណ្ដាលទោសៈឡើងព្រះ

ភគ្គក្រញូវ ។ ព្រះទ័យទុរយោធន៍កំពុងពេញពាលមានសេចក្ដីរួតរះរហ័សចង់បានជ័យជម្នះ ឲ្យដាច់ស្រេចទាន់ចិត្តតែម្ដងក្នុងមួយថ្ងៃ លុះបានឃើញការមិនសម្រេចដូចព្រះទ័យ ក៏ដាលវ៉ាលកោសរូសទម្លាក់ទោសឲ្យភីស្មៈតែមួយអង្គឯង ប៉ុន្តែភីស្មៈជាមនុស្សមានចិត្តមានថ្វីដៃមកយូរណាស់ហើយ មិនមែនជាមកនៅទ្រាំឲ្យគេនិយាយសិកសៀតលេងទទេ ៗ យ៉ាងនេះឡើយ ទើបឆ្លើយតបដោយព្រះសូរសៀងញ័រ ៗ ដ៏ពេញទៅដោយទោសៈថា «ភីស្មៈ ឬទោណ ឬកណ៌ក្ដី មិនអាចនឹងលុបលាងមន្ទិលនៃអយុត្តិធមិ ដែលធ្វើរំលោភមកលើច្បាប់ដោយឥតខ្មាសបាបដូច្នេះទេ ទ្រង់អាចនឹងឈ្នះហេតុដែលត្រឹមត្រូវតាមធមិដោយសេចក្ដីឈ្លាសវៃ លាយទៅដោយកលកោងរបស់ទ្រង់ឬ ? ខ្ញុំតស៊ូសឹកសត្រូវរបស់ទ្រង់យ៉ាងអ្នកចម្បាំងប្រកបដោយសត្យតាមសតិកម្លាំងនៃខ្លួនដែលនឹងអាចធ្វើបាន កុំបាច់ទ្រង់មកនិយាយចាក់ដោតដូច្នេះឡើយ, ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ស្លុងចូលទៅច្បាំងវាយស្ដាំ វាត់ឆ្វេងត្រឡប់ត្រឡិន បែកខ្ចាត់ខ្ចាយ ព្រោងព្រាតទៅខាងមុខ រថសឹកបាក់ខ្ទេចខ្ទី ហ្វូងដំរីសឹកក៏ភ្លូកភ្លឹកបោលព្រាត់ព្រាយ សេះសឹកដាយខ្ចាត់ខ្ចាយពុំហ៊ានទប់ទល់ រេហ៍ពលស្លាប់ត្រៀបត្រាប្រគងប្រគរលើគ្នា, អ្នកដែលរស់នៅក៏ជ្រួលច្របល់រត់ប្រពាក់ប្រពូនទៅប្រមូលផ្ដុំគ្នាពីជ្រុងខាងនេះ ទៅជ្រុងខាងនោះ ពីជ្រុងខាងនោះមកជ្រុងខាងនេះ ទប់ទល់កម្លាំងភីស្មៈស្ទើរពុំបាន

ស្វម្បីតែចិត្តអរជុនជាអ្នកធ្លាប់ក្លាហាន ក៏តោងរួញរាញញើតភីស្មៈមួយស្របក់ដែរ ប៉ុន្តែកើតចិត្តមានះឡើងដោយសារពាក្យក្រើនរំឭករបស់ក្រឹស្ណៈ ទើបអរជុនដេញពលសេះឲ្យចូលពាំងពាររាំងរាសឹកដែលរុកចូលមកនោះហើយវាយកាត់ថែវទាហានសឹកដាច់ជាពីរភាគដេញតាមប្រហារបែកខ្ញែករត់ប្រាសទៅឆ្វេងទៅស្ដាំអស់ទៅ ។

ធ្លាក់ដល់វេលារសៀល បានឃើញការប្រយុទ្ធគ្នារវាងក្សត្រិយ៍កំលោះអ្នកចម្បាំងឯកពីរអង្គ គឺអភិមន្យុ បុត្រអរជុនម្ខាង និងលក្សណម័ន បុត្រទុរយោធន៍ម្ខាង ប៉ុន្តែដល់ចុងដៃឃើញលក្សណ-ម័នទន់ជាងក្នុងក្បួនពិជ័យសង្គ្រាម ស្ទើរតែនឹងបរាជ័យ តែបានព្រះរាជបិតាចូលទៅជួយរួចមក ហើយពួកកុរុក៏ព្រួតគ្នាចោមរោមអភិមន្យុជិតជុំវិញ អភិមន្យុបានទទួលតស៊ូរាជសត្រូវគ្នាច្រើនតែម្នាក់ឯងមួយស្របក់ ខាងពួកទាហានបាណ្ឌពឃើញអភិមន្យុធ្លាក់ខ្លួនទៅនៅក្នុងចំណោមសឹក ក៏ស្រែកហៅអរជុន, អរជុនរលះរលាំងទៅជួយបុត្រទាន់ការ គ្រាន់តែឃើញរថសឹកអរជុនបរតម្រង់ចូលទៅ ពួកទាហានកុរុស្រែកថា «អរជុន ! អរជុន !» ហើយក៏នាំគ្នារត់ព្រាតទៅ ជួនជាដល់វេលាអស្តង្គតមានអាណត្តិសញ្ញាសម្រាកច្បាំងតាមទំនៀម ។

យុទ្ធវារៈថ្ងៃមួយទៀត លុះដល់ព្រឹកព្រាងស្វាងព្រះសុរិយា ពន្លឺអរុណឆ្លុះទៅចាប់នឹងផ្ទៃមេឃខាងទិសបូព៌ា ត្រូវគ្នានឹងផ្ទៃស្នាមយុទ្ធដែលក្រាលទៅដោយលោហិត ក៏រឹតតែធ្វើទីសមរភូមិនោះ ឲ្យក្របាម

ខ្លាំងណាស់ឡើង ។ លុះបានវេលាហើយ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរប្រទេស ចាប់រៀបចំក្បួនទ័ព ហើយលើកព្រុហាយាត្រាចូលកាន់ទីសមរភូមិ ។ គ្រានោះ ខាងពួកបាណ្ឌព អ្នកវាយលុកចូលវិញ ចាត់ក្បួនទ័ពជារូបព្រះច័ន្ទ លើកពុះពារសម្រុកចូលទៅវាយទ័ពកុរុដោយចិត្តខ្លាំង កាប់ចាក់ស្លាប់រពាយ ឈាមហូរដក់ដូចទឹក សេះសឹកដួលដាច់ខ្យល់ងាប់រពឹង ដោយខំបោលអស់ជើង និងត្រូវអាវុធ ឮតែសម្លេងថ្ងូរនឹងសូរស្រែកយំទ្រហឹងដូចហ៊ីងត្រូវភ្លៀងដើមឆ្នាំ ។ គ្រានោះ មានអាភេទហេតុអាក្រក់បណ្ដាលឲ្យឃើញម្ដងទៀត មើលទៅពួកពលទាហានឃើញសុទ្ធតែកំបុតក្បាលអស់ មានតែកនឹងខ្លួន, ពពកត្រឡប់ក្លែងទៅជារូបបិសាចមាយាសម្ដែងអាការជាទាហាន កំពុងច្បាំងតតាំងគ្នាគគ្រឹកលើផ្ទៃអាកាសមុខគួរឲ្យស្ញែង, មួយស្របក់ឃើញរថសឹកបាក់ខ្ទេចខ្ទី ទង់ជ័យរបស់ចោមពល ក៏ធ្លាក់សំយាកមកដល់ដី, ពលរេហ៍ស្លាប់គ្រៀបគ្រាជាហេតុអស្ចារ្យ ឃើញច្បាស់ទែងនឹងចក្ខុ ។

ទុរយោធន៍ កាលបានឃើញហេតុដូច្នោះ បណ្ដាលឲ្យមានព្រះទ័យរន្ធត់ស្លុបស្លែង មិនទុកចិត្តក្នុងការសង្គ្រាមថានឹងមានជ័យជម្នះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ប្រាស្រ័យនឹងភីស្មៈម្ដងទៀត «ទ្រង់ត្រូវទុកដាក់តំណែងរបស់ទ្រង់ ឲ្យទៅកណ៌កំលោះធ្វើការជំនួសទ្រង់វិញ ខ្ញុំសង្ស័យនឹងព្រះទ័យទ្រង់ ឬព្រះហស្តព្រះបាទរបស់ទ្រង់ វាដូចម្ដេចទៅហើយ ?» ។

ភីស្មៈ ឆ្លើយដោយព្រះសូរសៀងក្រេវក្រោធទៀតថា ៖

«ទុរយោធន៍អើយ ! សេនានុភាពរបស់ទ្រង់ អាចតស៊ូនឹងធម្មានុភាពរបស់បាណ្ឌពបានដែរឬ ការមានជ័យក្នុងសង្គ្រាម មិនមែននៅត្រង់មានរេហ៍ពលច្រើន, មានទាហានកំលោះកម្លាំងកាយមាំមួន ឬក៏ប្រាជ្ញឈ្លាសវៃលាយឡំទៅដោយឧបាយដ៏វៀចកោងនោះទេ, របស់ទាំងនេះនឹងយកមកតស៊ូអានុភាពនៃធម្មៈមិនបានទាំងអស់ មនុស្សដូចយ៉ាងកណ៌តឲ្យរាប់ម៉ឺន ក៏មិនអាចនឹងយកជ័យជម្នះនៃធម្មៈបានដែរ» ត្រាស់តែប៉ុណ្ណោះហើយ ភីស្មៈក៏បររថសឹកចូលលុកវាយសត្រូវម្ដងទៀត បានចូលបង្រុសលុកលុយទៅក្នុងកងទ័ពធំនៃបាណ្ឌពដែលមកតយុទ្ធ វាយត្រឡប់ត្រឡិនព្រាត់ព្រាយ រត់ជ្រកដោយគៀនកោះ លែងជុំគ្នាជាកងជាក្បួនអស់ ពលដែលស្លាប់ក៏ច្រើនណាស់ឥតបើនឹងគណនាបាន ។ ពួកបាណ្ឌពនឹងទប់ទល់ថ្វីដៃភីស្មៈមិនបាន ក៏ដោះដៃថយក្រោយគ្រាកចេញទៅសិន ។ លទ្ធផលនៃការសង្គ្រាមនៅមិនទាន់ដាច់ស្រេច ជួនជាដល់ពេលរត្តិសម័យ កងទ័ពទាំងពីរខាងបានផ្ដុំត្រែសញ្ញា នាំគ្នាចូលសម្រាកកម្លាំងក្នុងបន្ទាយរៀងខ្លួន ។

ព្រឹកឡើងថ្ងៃទី ៤ នៃការសង្គ្រាមមកដល់ទៀត ទ័ពទាំងពីរពួកបានរៀបចំកងទ័ពជាក្បួនចេញទៅកាន់ទីយុទ្ធភូមិដូចថ្ងៃមុនៗ ដែលបានតតាំងច្បាំងគ្នា ៣ ថ្ងៃរួចមកហើយ មិនទាន់ឃើញខាងណាមានប្រៀបជាងខាងណានៅឡើយ គ្រាន់តែវាយទៅវាយមក ពួនចុះពួន

ឡើង បានផលត្រឹមតែធ្វើឲ្យពេលសកលយោធាស្លាប់ប្រពាក់ប្រពូនរាល់គ្នាដូចជាគេបាល ក្បាលដាច់ចេញពីស្មា រមៀលដូចដុំដីដុំថ្មតែប៉ុណ្ណោះ ។

ថ្ងៃទី ៤ នេះ តដៃគ្នារវាងវីរបុរសភីស្មៈ និងអរជុន អ្នកចម្បាំងឯកទាំងគូនេះ បានចូលប្រយុទ្ធគ្នាហើយ ប្រយុទ្ធទៀត អ្នកម្ខាងថយទៅ អ្នកម្ខាងសង្កុយចូលជិតមក គ្រាន់តែត្រឹតទៅត្រឹតមកយ៉ាងនេះអស់ពេលជាយូរមើលទៅអ្នកចម្បាំងទាំងពីរនេះ ហាក់ដូចជាព្រះម្ចាស់ប្រទានចំណែកកម្លាំងឲ្យស្មើៗគ្នា មានកម្លាំងប៉ុនគ្នាល្មមប្រឡងគ្នាបាន ។ បន្តិចភីស្មៈថយមួយជំហានទៅ បន្តិចអរជុនថយមួយជំហានទៅ ក្រោយមកម្តង ឃើញដូចជាភីស្មៈឈ្នះ រួចពីនេះឃើញដូចជាអរជុនឈ្នះវិញម្តង ផ្លាស់គ្នាមានប្រៀបម្តងម្នាក់ៗរៀងរហូតទៅ ។ ក្នុងថ្ងៃទី ៤ នេះ បានឃើញមុខមាត់នៃការចម្បាំងពីព្រឹកដល់ថ្ងៃត្រង់ដូចបានរៀបរាប់មកនេះ ។

លុះដល់ពេលរសៀលថ្ងៃដដែលនេះ ភីមសម្តែងមហាឫទ្ធិឫទ្ធិដ៏មហិមាដូចខ្យល់ព្យុះបក់បោកក្ដួចមកត្រូវ បោលសម្រុកចូលទៅក្នុងកណ្តាលកងទ័ពកុរុម្តងហើយម្តងទៀត ដើម្បីនឹងកាច់បំបាក់កម្លាំង ប៉ុន្តែមិនបានសម្រេចដូចបំណង គ្រាន់តែបានផ្ញើរបួសទុកឲ្យទុរ-យោធន៍ និងសល្យរាជទាំងពីរអង្គបន្តិចម្នាក់ ។ អនុជរបស់ទុរយោធន៍ ១៤ អង្គរួមកម្លាំងគ្នាតម្រង់ចូលជួយព្រះជេដ្ឋា ដើម្បីនឹងកាច់កម្លាំង

ភីមតែម្នាក់ឯង ប៉ុន្តែគ្រាន់តែមករោម ៗ ហើយក៏ថយចេញអស់ទៅ ។ ភីមប្រហារសម្លាប់អស់ ៨ អង្គ ក្រៅអំពីនេះគេចខ្លួនបាត់អស់ទៅ ។

ក្នុងភាគម្ខាងនៃស្នាមយុទ្ធ អ្នកចម្បាំង ៣ រូប គឺក្រិបាចារ្យ, ទោណ និងសាលី ព្រួតគ្នាចូលវាយអរជុនតែម្នាក់ឯង ប៉ុនប៉ងនឹងគ្រញេចអរជុនឲ្យខ្ទេចនឹងដៃ តែអរជុនគេចរួចអំពីអន្ទាក់នៃអ្នកទាំង ៣ ។ ផែនការសង្គ្រាមក្នុងថ្ងៃនេះ គឺរួមកម្លាំងគ្នាជាពួកជាកង ហើយចូលធ្វើការដណ្តើមយកជ័យជម្នះ ប៉ុន្តែត្រូវវាយទម្លាយកងនោះ ៗ បែកខ្ចាយទៅទាំងពីរពួកដូចគ្នា ។ ក្នុងថ្ងៃទី ៤ នេះ ពួកបាណ្ឌព ស្ទើរត្រូវគេវាយច្រងាប់ច្រងិលដល់ម្លេះក្តី ក៏គង់តែការពារក្សាខ្លួនបានដែរ មិនដល់នៅការបរាជ័យឡើយ ។ ជួនដល់ពេលត្រូវបិទឆាកហើយរាត្រីសម័យក៏ចោលស្រមោលមកដល់ ត្រូវឈប់ច្បាំងតាមទំនៀម ។

យុទ្ធវារៈទី ៥ នៃការសង្គ្រាមបានភ្លឺច្បាស់ហើយ ទាហានក្រុមភ្លេង ក៏ផ្លុំត្រែស័ង្ខជាអាណត្តិសញ្ញារៀបចំក្បួនទ័ពនឹងលើកព្យុហៈទៅកាន់ទីយុទ្ធភូមិ ។ កងទ័ពទាំងពីរពួកបានលើកចេញចាកបន្ទាយរៀងខ្លួន ដោយក្បួនយ៉ាងសង្ហាទៅកាន់ស្នាមយុទ្ធ បីដូចជាយាត្រាទៅលេងក្នុងការសប្បាយណាមួយ ។

របៀបច្បាំងដោយ «រួមកម្លាំង» ដែលពួកកោរពចាប់ផ្តើមធ្វើឡើងពីថ្ងៃមុន ។ នៅថ្ងៃទី ៥ នេះ ពួកបាណ្ឌពគិតយកបែបនេះ

មកប្រើភីម និងអរជុន រួមកម្លាំងគ្នាជាមួយកងពលចូលវាយសឹក ។ ទុរយោធន៍ដឹងការទាន់ ដោះដៃគេចចេញអំពីមុខបងប្អូនពីរនាក់នោះ បណ្ដោយឲ្យទោណាចារ្យមករងតដៃជាមួយបងប្អូនពីរនាក់។ ទោណជាគ្រូរបស់ភីម និងអរជុន សិស្សទាំងពីរនាក់នេះនឹងរំលាងគ្រូ ដោយក្របីនោះមិនបានទេ សូម្បីចូលក្នុងសង្គ្រាមប្រើច្បាប់អាជ្ញាសឹកហើយក៏ដោយ ក៏នៅតែធ្វើគ្រូមិនបានដែរ ។ នេះជាឧបាយកលយ៉ាងឯករបស់ពួកកោរពដែលគេចាត់លោកគ្រូឲ្យមកតស៊ូនឹងកូនសិស្សឯង ។

ចំណែកឯអ្នកចម្បាំងកំលោះមួយគូ ដែលតស៊ូគ្នាពីថ្ងៃម្សិលនោះ នៅថ្ងៃនេះគេក៏បានមកជួបប្រទះគ្នាម្ដងទៀតគឺ អភិមន្យុ និងលក្សណម័ន បានប្រយុទ្ធគ្នាតតូជាច្រើនម៉ោង គេមិនអាចនឹងទាយបានថា អ្នកណាឈ្នះ អ្នកណាចាញ់ឡើយ ប៉ុន្តែក្នុងទីបំផុត ទុរ-យោធន៍ ឈានចូលមកជួយលក្សណម័ន មិនយូរប៉ុន្មាន ទុរយោធន៍ត្រូវនឹងអាវុធរបស់អភិមន្យុ មានស្លាកស្នាមរបួសជាយ៉ាងដំណំ ទាល់តែគេលើកដាក់ក្នុងអង្រឹងសែងចេញពីទីចម្បាំងទៅ ។ ឯអភិមន្យុកាលបើមានជ័យជ្ជ័ះហើយ ក៏ចូលទៅគាល់យុធិស្ឋិរ ។

រួចពីនោះបន្តិចមក អភិមន្យុក៏កម្រើកឫទ្ធិក្អេងក្អាងដោយសារខ្លួនមានជ័យជម្នះ បោលសម្រុកទៅរកភីស្មៈទៀត ដោយបំណងនឹងកាច់សឹកកុរុឲ្យបរាជ័យអស់រលីងធេងទៅ ។ ភីស្មៈបានឃើញអភិ-មន្យុចូលមកដល់ក៏ញញឹមពព្រាយ ហើយនិយាយថា «កូនក្មេង

អើយ ! យើងស្ដាយណាស់ដែលទារកតូច ត្រូវព្រាត់ប្រាសអំពីទ្រូងម្ដាយជាយ៉ាងឆាប់ ប៉ុន្តែណ្ហើយចុះ យើងឲ្យអភ័យទុកជីវិតឲ្យវាម្ដងចុះ» និយាយបានតែប៉ុណ្ណោះ ក៏ជូនវេលាឈប់ច្បាំង ត្រែ ស័ង្ខ ឮជាសញ្ញាឲ្យថយទ័ព ទីសមរភូមិស្ងាត់ជ្រៀប លែងឮសូរសន្ធឹកពាយុនៃចម្បាំង។

លុះដល់អរុណរះឡើងជាថ្មីទៀត ចូលក្នុងថ្ងៃទី ៦ កងទ័ពទាំងពីរខាង បានលើកចេញទៅប្រទល់ប្រទះគ្នានៅកន្លែងដដែល ចូលតយុទ្ធគ្នាយ៉ាងម៉ឺងមាត់ឥតគិតស្ដាយជីវិតសោះ ។ អ្នកចម្បាំងយ៉ាងសំខាន់ សម្រាប់ថ្ងៃទី ៦ នេះ មានភីម ម្ខាង និងអស្វត្ថាម័ន, សុសរម័នម្ខាងទៀត ចេញប្រយុទ្ធគ្នាកណ្ដាលរណរង្គ ។ ការសង្គ្រាមបានប្រព្រឹត្តទៅជាខ្មាំងសត្រូវនឹងគ្នាខំប្រឹងដណ្ដើមយកជម្នះតែសព្វខ្លួន។ ប៉ុន្តែការជោគជ័យនៅជាពាក់កណ្ដាលនៅឡើយ ។

បន្ទាប់អំពីនោះមក មានរឿងចម្លែកម្យ៉ាង គឺដោយហេតុតែជឿកម្លាំងរបស់ខ្លួនខ្លាំងពេក ភីមបានរុករានទន្រ្ទានចូលទៅក្នុងកងទាហានជួរមុខដ៏ក្រាស់របស់កងទ័ពកុរុ ពួកកោរពចោមរោមព័ទ្ធជិតជុំវិញខ្លួនភីមព្រួតគ្នាវាយស្ទើរតែនឹងបរាជ័យចាញ់ដៃគេទៅហើយ ប៉ុន្តែឯកម្លាំងកាយ និងចិត្តរបស់ភីមមិនបានថមថយតក់ស្លុតរន្ធត់ដល់បន្តិចសោះឡើយ ។ ភីមថ្លែងសរះជុំវិញខ្លួនត្រូវទាហានបច្ចាមិត្រស្លាប់ខ្លះ គ្រាន់តែរបួសរត់រួចទៅខ្លះ ចេះតែខំតដៃជាប់រហូតឥតឈប់

លែងគិតស្តាយជីវិត ផ្សិតផ្លាក់ខ្លួននៅក្នុងទីចង្អៀត ។ ឯកម្លាំងរបស់ភីមស្មើនឹងកម្លាំងមនុស្ស ១០ នាក់ គ្រានេះការប្រយុទ្ធគ្នាចេះតែទ្វេខ្លាំងឡើងជាច្រើនភាគ មុខគួរឲ្យសម្បើមអស្ចារ្យណាស់ ។ សេចក្តីបំណងរបស់ភីមប៉ុនប៉ងនឹងសម្លាប់ ឬចាប់ទុរយោធន៍ឲ្យបានទាំងរស់តាមពាក្យប្តេជ្ញាពីកាលមុន ប៉ុន្តែគ្រាន់តែបានដូចប្រាថ្នាបន្តិចបន្តួច ត្រង់ផ្ញើស្នាមរបួសទុកនៅរាងកាយទុរយោធន៍ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះបាទកុរុជាអ្នកអបាំការ ទើបមិនអាចនឹងចូលធ្វើការប្រយុទ្ធដណ្តើមយកជ័យជម្នះក្នុងពេលនេះបាន។

ក្សិណនោះ ភីមបាត់មុខអំពីថៃវទាហានពួកបាណ្ឌពទៅ ។ យុធិស្ឋិរ កាលរកមើលប្អូនមិនឃើញនៅក្នុងស្នាមយុទ្ធភាគខាងខ្លួន ក៏ឲ្យនឹករសាប់រសល់ឆ្ងល់ក្នុងព្រះទ័យទើបត្រាស់បញ្ជាឲ្យធ្ឫស្តទ្យុម័នទៅតាមរក ។ ធ្ឫស្តទ្យុម័នទៅតាមមិនទាន់ជាឆ្ងាយប៉ុន្មាន ក៏ឃើញរថសឹករបស់ភីម ចតឈប់ស្ងៀមនៅកណ្តាលស្នាមយុទ្ធខាងភាគម្ខាង គ្មានមនុស្សម្នាក់នៅលើរថនោះសោះ ។ ធ្ឫស្តទ្យុម័នបារម្ភព្រួច លុះបានចូលទៅដល់រថហើយ នាយសារថីទូលថា «ភីមមានជីវិតរស់នៅឡើយទេ ឥឡូវនេះកំពុងតយុទ្ធកណ្តាលពួកទាហានកុរុ» ។ នាយសារថីទូលតទៅទៀតថា «មានទាហានសេះមួយពួក មកចោមរោមព័ទ្ធរថភីម បានជាភីមលោតចុះអំពីរថទៅ ដើម្បីនឹងប្រើដៃជើងឲ្យបានស្រួលដូចចិត្ត បានក្របែលទាហានម្នាក់ទម្លាក់អំពីខ្នងសេះ

ហើយលោតឡើងជិះសេះនោះ បរបំដាយចូលទៅវាយខាងចុងទ័ពកុរុ»។ ក្រៅពីពាក្យនាយសារថីទូលនេះ ធ្ឫស្តទ្យុម័ន បានឃើញច្បាស់នឹងភ្នែកខ្លួនឯង គឺឃ្លាតទៅឆ្ងាយអំពីទីដែលទ្រង់ឈរនោះ ទ្រង់ទតទៅឃើញដៃភីមកំពុងតែវាត់ឆ្វេងគ្រវាសស្តាំ និងខាងមុខខាងក្រោយច្របល់គ្នា ឥតមានស្រាកសោះ ។ ប៉ុន្តែភីមប្រហែលជាមិនដឹងខ្លួនធ្លាក់ទៅជាប់នៅក្នុងទីប្រជុំភយន្តរាយដ៏ពន្លឹកដល់ម្ល៉ោះទេ ។ ដើម្បីនឹងជួយជម្រុញចិត្តរបស់ភីមឲ្យច្រឡោតស្ទុះឡើងនោះ ធ្ឫស្តទ្យុម័នក៏ស្រែកបន្ទរអំពីចម្ងាយទៅថា «ចូរខំប្រឹងច្បាំងតទៅទៀតចុះ អ្នកចិត្តក្លាអើយ ! យើងមកនៅជិត ៗ នេះស្រាប់ហើយ»។ សម្រែករបស់ធ្ឫស្តទ្យុម័ន នេះមិនដឹងជាភីមបានឮដែរ ឬមិនបានឮទេ ។ លំដាប់នោះមានទ័ពមួយកង លើកតាមធ្ឫស្តទ្យុម័ន ទៅដល់ ហើយបានចូលទៅជួយឲ្យភីមមានប្រៀបមួយរំពេច វាយកងសឹកដែលកំពុងចោមរោមភីមនោះឲ្យបែកបាក់ខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ទៅ ។

ភាគទី ១៣

សេចក្ដីទោមនស្សរបស់ ទុរយោធន៍

ទុរយោធន៍ សំគាល់ថាខ្លួនជាបុរសជាតិយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ស្មើនឹង ទេវតាមួយអង្គដែរ គ្រានេះត្រូវរបួសនឹងអាវុធមិនសូវជាធ្ងន់ប៉ុន្មានទេ ប៉ុន្តែអាការៈដែលទ្រង់ថ្ងូរបម្រះនឡៀលនោះ ឃើញថាជាអាការៈ ទុរន់ទុរាណណាស់ ហាក់ដូចជាដាច់ជីវិតចេញពីរាងកាយ ទាំងនេះមិន មែនដោយឈឺចាប់មុខរបួស ដែលត្រូវនឹងអាវុធនោះទេ មកពីឈឺចិត្ត នឹងរឿងដែលទ្រង់ក្រអឺតក្រអោងចោងហួសប្រមាណ ទាល់តែត្រូវ សររបស់គេ រឿងនោះមកប៉ះពាល់ដល់ព្រះហឫទ័យធ្វើឲ្យទ្រង់មួហ្មងជាងខូចដៃ ឬជើងម្ខាងទៅទៀត ។ មានបរិវារមួយពួកបាន បែហាមអមអង្គក្នុងខណៈដែលទ្រង់យាងទទ្រេតទទ្រោតត្រឡប់ទៅ បន្ទាយវិញ កាលយាងចូលដល់ព្រះពន្លាហើយ ក៏ទម្លាក់អង្គលើ កម្រាលផ្ទំស្ដូកស្ដឹង ហាក់ដូចជាប្រុងប្រៀបនឹងធ្វើមរណកាល ទ្រង់ រង់ចាំមើលផ្លូវភីស្មៈ ដោយសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយ ដើម្បីនឹងបាន និយាយការសំខាន់ម្យ៉ាង ៗ ។ កាលលោកមេទ័ពចាស់នោះមកដល់ ហើយ ទ្រង់ដកដង្ហើមធំត្រាស់ថា «ភីស្មៈ ! ខ្ញុំស្លាប់ហើយណា ! បង់ គំនិតហើយយើង ! ពួកបាណ្ឌព គេមានប្រៀបជាងយើងគ្រប់ផ្លូវ» ។

ភីស្មៈឆ្លើយតបដោយសំដីផ្អែមល្ហែម ដូចបិតាស្រឡាញ់បុត្រថា

«កុំអាលសិន! ទ្រង់កុំនិយាយដូចកូនក្មេងយ៉ាងនេះឡើយ របួសបន្តិច បន្តួចប្រហែលនឹងរបួសកូនក្មេង ដែលវារពីសប៉ះទង្គិចនោះប៉ុណ្ណឹង គ្រាន់តែយកទឹកក្ដៅលាងហើយរុំសំពត់ទៅ ក៏វាសះជាហើយ» ។

ទុរយោធន៍ «ខ្ញុំឈឺចិត្តណាស់ ដោយឃើញពួកបាណ្ឌពមាន ជ័យ» ។

ភីស្មៈ «ហ្នឹងជាសេចក្ដីឃើញខុសឆ្ងាយអំពីការពិត ដូចគ្នានឹង សេចក្ដីយល់ឃើញខាងដើមនៃការសង្គ្រាម កាលពីរបីថ្ងៃកន្លងទៅ ហើយនោះ ទ្រង់បានធ្វើការភ្លាំងភ្លាត់ខ្លួនឯង ដោយស្មានកម្លាំងពួក បាណ្ឌព ថាខ្សត់ខ្សោយណាស់ ឥឡូវនេះទ្រង់ភ្លាំងភ្លាត់ស្ទើរតែធ្វើការ មិនកើតទៀត ដូចយ៉ាងការដែលកន្លងហួសទៅហើយ ស្មានការខូច ខាតរបស់ទ្រង់ច្រើនតែហួស ៗ ខុស ៗ មិនទាន់ដល់ម្ល៉េះទេ តាម ដែលពិនិត្យមើលទៅឃើញថា កងទ័ពយុធិស្ឋិរ មានមេទ័ពអ្នកមាន ថ្វីដៃពូកែ ៗ ជាច្រើនអ្នកមែន ប៉ុន្តែតាំងអំពីនោះរហូតមកដល់ឥឡូវ នេះ គេក៏មិនទាន់មានប្រៀបអ្វីឲ្យជាដុំកំភួនជាងយើងដែរ កុំអាល ខ្លាចថ្វី ការខ្លាចខូចខាតជ្រុលពេក ដោយមិនបានត្រិះរិះឲ្យមាំមួន ធួន នឹងហេតុផល នឹងនាំឲ្យកើតទោសច្រើនជាងការខូចខាតមែន ៗ» ។

ទុរយោធន៍ស្ដេចចូលក្រឡាបន្ទំ ទ្រង់សោយទុក្ខវេទនាឈឺចាប់ ស្នាមរបួស ថែមទាំងព្រះទ័យអណ្ដែតអណ្ដូង រាយមាយទៅតែក្នុង រឿងសឹកសង្គ្រាមផងទៀត ក្នុងរាត្រីនោះ ទ្រង់ឥតបានផ្ទំស្កប់ដល់

បន្តិចសោះ ។ រាត្រីកាលដែលកន្លងទៅសន្សឹម ៗ ទម្រាំតែគ្រប់ ៣ យាម ឃើញថាយឺតយូរខ្លាំងណាស់ ហាក់ដូចជាសេចក្តីឈឺចាប់ដែលប្រចាំនៅក្នុងខ្លួនតែងមានយ៉ាងនេះ រៀងរហូតដល់អស់អាយុ ។

ផ្កាយព្រឹករៀងរះត្រចះឡើង កំចាត់យប់យាមរាត្រី សកុណជាតិយាសយំប្រចាំយាមជិតភ្លឺ បីដូចជាតឿនអរុណ ឲ្យឧទ័យរៀងរះភ្លឺព្រាងស្វាងឡើង ទុរយោធន៍មានសំពត់រុំរបួសថ្មី ៗ បានស្តេចនាំទ័ពចូលក្នុងស្នាមយុទ្ធដោយឥតគិតដល់អាការរោគ ដែលឈឺចាប់ក្នុងព្រះអង្គ ។

ភីស្មៈទ្រង់តំណែងជាមេទ័ពធំ ទ្រង់ចាត់ក្បួនទ័ពកុរុជាព្យុហយាត្រាយ៉ាងបែបថ្មីដើម្បីដណ្តើមយកជ័យជម្នះ ដែលខូចខាតទៅក្នុងថ្ងៃមុន ចាត់ក្បួនដំរីជាច្រើនស្រទាប់ ច្រើនជាន់ព័ទ្ធជុំវិញកងទ័ពមានសណ្ឋានដូចជាកំពែងច្រើនជាន់ រៀបរថមេទ័ពមេកងផ្សេង ៗ ទុកនៅខាងក្រោយទ័ពដំរី យកទ័ពដំរីជារបាំង ។ គ្រប់តែរថមានទាហានជិះសេះមួយពួក ៗ ប្រាំពីរ ៗ នាក់ ចាំរក្សាការពារ ។ ទាហានសេះគ្រប់ ៗ រូប មានពលទាហានកាន់ធ្នូ មួយពួក ៗ ចាំការពារ ។ ពួកទាហានធ្នូគ្រប់ ៗ រូប មានពួកទាហានកាន់លំពែងប្រាំពីរ ៗ នាក់ជាពួកកាន់តាមក្រោយ ។

អរជុនក្រឡេកឃើញទ័ពមុខដូចជាកំពែងយាត្រាចូលមក ក៏និយាយនឹងក្រឹស្ណៈ ថា «ទ្រង់ឃើញកងទ័ពកុរុ ឯណោះក្រាស់ច្រើន

ស្រទាប់ច្រើនជាន់ឬទេ ? ប៉ុន្តែបើថៃវទាហានរបស់គេក្រាស់ក្រៃលឡើងដរាបណាក៏រឹតតែជាការងាយ យើងនឹងគ្រាយឲ្យវាលទៅដរាបនោះ, ទ្រង់សង្កេតឃើញឬទេ ពួកមេទ័ពរបស់គេ បន្លឹមបំបាំងខ្លួនក្នុងរាំងថៃវទាហាន ៣ ជាន់, មើលចុះ មនុស្សជាតិអ្នកចម្បាំងខ្លាចអីម្ល៉េះ វាប្រយ័ត្នតែលោហិត និងជីវិតរបស់វាទុកឲ្យគង់នៅតែប៉ុណ្ណោះ»។

លំដាប់នោះ អរជុនក៏ដើរសំដៅចូលទៅរកកងទ័ពមុខដែលកំពុងលើកចូលមក ។ ទោណាចារ្យក៏ចេញមកទទួលមុខអរជុន បបួលឲ្យច្បាំងតតូ ព្រោះជាក្សត្រិយ៍ជាតិអ្នកចម្បាំង តែឮត្រង់រឿងចម្បាំងហើយ ឥតមានចិត្តរួញរាប៉ុនសរសៃរោមឡើយ ។ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរបានប្រយុទ្ធគ្នាក្នុងភ្លេងយុទ្ធវិធី ទាំងពីរនាក់ក៏សម្តែងសេចក្តីក្លាហាន និងសេចក្តីអំណត់អត់ធន់រកអ្នកឯណាស្មើគ្មាន ។ សង្គ្រាមគ្រាណាក៏ឥតស្មើនឹងគ្រានេះដែរ ព្រោះគ្រានេះ ជាឱកាសល្អបំផុត ជាឱកាសឲ្យបានឃើញទាហានឯកតស៊ូគ្នា ។

ក្សិណនោះ កូនសរមួយទៅដោតជាប់នៅខ្នងទោណាចារ្យដោយមិនទាន់ដឹងខ្លួន ។ ទោណាចារ្យក្រឡេកមើលឃើញព្រះរាជាសង្ខៈដ៏ជារាជសម្ព័ន្ធមិត្ររបស់យុធិស្ឋិរ ក៏ឆុរឆេះដោយទោសគ្គិ បែរជាំងទៅបាញ់ព្រះរាជាសង្ខៈទិវង្គតនៅនឹងកន្លែងនោះមួយរំពេច ។

ព្រះបាទសង្ខរាជទិវង្គតនៅចំពោះមុខអរជុនដូច្នោះ ធ្វើឲ្យអរជុនឈឺចិត្តគិតរកផ្លូវកែកំហឹងឲ្យបានវិញ ទើបដកដៃចេញអំពី

ទោណាចារ្យដែលទ្រង់ជ្រាបថា ជាអាចារ្យសម្លាប់មិនបាន ស្ទុះស្ទៅចូលទៅរកសុសរម៉ន ដែលទ្រង់ចាំបានថាធ្លាប់ធ្វើជាមេទ័ពលើកទៅគំរាមព្រះបាទវិរាជគ្រាដំបូងម្តង ឯចំណេះវិជ្ជាក្នុងផ្លូវយុទ្ធវិធីរបស់សុសរម៉ននោះ មិនល្មមនឹងមកទប់ទល់កម្លាំងថ្មីដៃអរជុនទេ ហេតុនោះការប្រឡងយុទ្ធគ្រានេះ អរជុនទើបមានប្រៀបមួយរំពេច ដោយបានវាយសុសរម៉នខ្ចាត់ចេញទៅ ក្នុងភ្លេងដំបូង ដែលចូលរះអាវុធគ្នានោះ ។ ប៉ុន្តែការមានជ័យ និងបរាជ័យទាំងអម្បាលនេះគ្រាន់តែជាភាគបន្តិចបន្តួចនៃការសង្គ្រាមប៉ុណ្ណោះទេ ឯជ័យជម្នះយ៉ាងធំធ្លាក់ទៅនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃភីស្មៈក្នុងថ្ងៃទី ៧ ព្រោះ ភីស្មៈ ធ្វើការចម្បាំងយ៉ាងម៉ឺងមាត់ណាស់ គ្មានអ្នកណានឹងអាចទប់ទល់បានឡើយ ទាល់តែពួកបាណ្ឌពបាក់បែកខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ សូម្បីភីម និងអរជុនដែលអ្នករាល់គ្នាធ្លាប់ដឹងហើយថារឹងឫទ្ធិបំផុតនោះ ក៏ទើតមិនបានដែរ ។ មុនរាត្រីកាលជិតដល់ពេលព្រលប់ ទង់ជ័យកំពូលទ័ពរបស់យុធិស្ធិរ ត្រូវពួកកោរពកាប់ក្របែលរលំទ្រេលទៅ ។ រត្តិសម័យក៏ងងឹតព្រាងព្រើលចូលមកដល់ ។ ត្រែសញ្ញាផ្អាកចម្បាំងបន្លឺសូរស័ព្ទយ៉ាងរួសរាន់ ។ នារាត្រីយប់នោះ មានការរីករាយសប្បាយជ្រួលជ្រើមក្នុងបន្ទាយកុរុដោយឃើញកងទ័ពទុរយោធន៍មានជ័យជម្នះយ៉ាងសម្បើម ។

លុះដល់អរុណោទ័យ បញ្ចេញរស្មីព្រឹកព្រាងស្វាងឡើងហើយកងទ័ពទាំងពីរពួក បានយាត្រាចូលក្នុងយុទ្ធមណ្ឌល ចូលប្រយុទ្ធ

កាប់សម្លាប់គ្នាឈាមច្រាលស្រពស្រើចពីទៀត ។

ថ្ងៃទី ៨ នេះ ជាថ្ងៃដែលភីមនឹងសម្តែងកម្លាំងដ៏ខ្លាំងពន្លឹករបស់ខ្លួន ។ ជ័យជម្នះបន្តិចបន្តួចរបស់ពួកកោរពរាល់លើក ដែលមានមកហើយនោះ បានធ្វើឲ្យពួកបាណ្ឌពក្តៅក្រហាយចិត្តជាខ្លាំង ។ ឯជ័យជម្នះរបស់ពួកបាណ្ឌពរាល់គ្រាក៏ដូចគ្នាដែរ ធ្វើឲ្យភីស្មៈក្រេវក្រោធនុរនេះយ៉ាងក្រៃលែង បានជាផលនៃសង្គ្រាមឡើង ១ ចុះ ១ យ៉ាងនោះកើតមកតែអំពី ភីស្មៈ និងភីមទាំងពីរប្រាណ ផ្លាស់ប្តូរគ្នាសម្តែងមហិទ្ធិឫទ្ធិកម្លាំងក្លាហានកណ្តាលស្នាមយុទ្ធ ។ ឯរូបរាងកាយរបស់ភីមនេះ សូម្បីតែក្នុងវេលាមានអារម្មណ៍ស្ងប់ស្រួល ក៏មើលទៅឃើញធំសម្បើមមុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងណាស់ទៅហើយ ចំណង់បើដល់ពេលគេមានទោសៈបណ្តាលឡើងទៀត ក៏ស្មើដូចជាគេមានវេហ៍ពលរាប់ម៉ឺនសែននៅក្នុងខ្លួន ។ ថ្ងៃនេះ ភីមសម្តែងកម្លាំងមហិទ្ធិឫទ្ធិដ៏ខ្លាំងពន្លឹកនោះទៀត បានចូលវាយកងរយនៃកុរុឲ្យបែកខ្ចាត់ខ្ចាយទៅទាំងកង ១ ដោយកម្លាំងតែម្នាក់ឯង ។

ភីស្មៈ និយាយលួងលោមពួកសេនាទាហានដែលគេចរត់ទៅនោះស្ទើរតែពុំបាន ប្រឹងចំកោងស្រែកទាល់តែអស់សម្លេងថា «ឱកុរុ! យ៉ាងនេះឬសេចក្តីក្លាហានដែលល្បីនាមរបស់កុរុ ? យ៉ាងនេះឬប្រពៃណីរបស់អ្នកចម្បាំង ? ដោយសេចក្តីប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះឬហៅថាអាចនឹងរក្សាកេរ្តិ៍ឈ្មោះ នៃបុព្វបុរសរបស់អ្នកបាន ? ចូរមើលចុះ ខ្លួន

យើងបានយកជីវិតរបស់យើងតែម្នាក់ឯង ទៅតស៊ូប្តូរនឹងសឹកដែលមានកម្លាំងច្រើនជាងរាប់ពាន់ម៉ឺនភាគ ខ្លួនយើងតែម្នាក់ឯងក៏អស់កម្លាំងកាយដែរ ទោះបីនឹងបែកភាគពោមរបស់យើង ឲ្យក្លាយទៅជាទាហានកាន់អាវុធចូលទៅប្រយុទ្ធនឹងគេ ក៏គង់តែលំបាកដែរ, ទោះបីដល់ម្លឹងហើយ យើងក៏នៅតែមិនរត់ចេញ» ។ សំដីឃោសនាទាំងនេះបានចូលទៅខ្ទាំងខ្ទប់ហាខយវត្ថុទាហានកុរុពួកក្សត្រិយ៍ គន្ធារី ៦ អង្គបានឮសំដីលោកមេទ័ពដូច្នោះហើយ ក៏កើតមនោមនះឡើងលាន់វាចាថានឹងយកជីវិតឥរាវ័តឲ្យបាន, ទាំង ៦ អង្គទ្រង់សេះសម្បុរដូចទឹកដោះបររហោចដូចហ្វូងហង្សហើរឆ្លងសមុទ្រ ចូលប្រយុទ្ធវាយទ័ពបាណ្ឌពបែកខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ នៅសល់តែឥរាវ័ត (បុត្រអរជុន កើតអំពីនាងឧលុបីដ៏ជានាគធីតា) ទទួលតដៃតែម្នាក់ឯងទាល់តែសម្លាប់គន្ធារីកុមារបាន ៥ អង្គដោយលំដាប់មក ។ គន្ធារីកុមារអង្គទី ៦ ជាច្បងនៃកុមារទាំង ៥ ដែលក្ស័យព្រះជន្មទៅ រូបរាងធំមាំជំបង បានចូលប្រយុទ្ធគ្នាតតូ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ប្រហារសម្លាប់ឥរាវ័តបានវិញ ។

អរជុនបានដឹងថា ឥរាវ័តត្រូវអាវុធស្លាប់ហើយ ក៏កើតទោសោឡើងដូចភ្លើងព្រៃត្រូវពាយុបក់ ឡើងជិះពាជីបរល្បឿនដូចព្រះកាលសំដៅទៅក្នុងកងទ័ពកុរុបង្រ្កាសវាយត្រឡប់ត្រឡិនខ្ទេចខ្ទី ដូចផែនសិលាដ៏ធំធ្លាក់អំពីទីខ្ពស់ទៅទីទាប ធ្វើសេចក្តីវិនាសដល់ពួកកុរុជុំវិញខ្លួន ។

ឃដោត្កចៈជាបុត្រភីម កើតអំពីនាងហិឌិម្ពាជារក្សសី មានទាហានរួមចិត្តមួយពួកតាមទៅផង រុកចូលទៅក្នុងកណ្តាលចំណោមកងទាហានសឹកដើម្បីនឹងសងមរណៈនៃឥរាវ័ត ។ ទុរយោធន៍ ជាអ្នកនាំទ័ពខ្លោងដំរីចូលបញ្ឈាន់ ប៉ុន្តែឃដោត្កចៈ វាយបង្អើលខ្លោងដំរីឲ្យផ្អើលបោលប្រសាចទៅទាំងខ្លោងអស់ទៅ ។ ទុរយោធន៍មិនព្រមគេចរត់ចេញ ធ្លាក់ទៅកណ្តាលសឹកតេងតាងតែម្នាក់ឯង តដៃដោះខ្លួនបណ្តើរថយបណ្តើរ មិនឲ្យសឹកចាប់ខ្លួនបាន ។ ទទួលខណៈនោះមានព្រះរាជាមួយអង្គជាសម្ព័ន្ធមិត្រនឹងទុរយោធន៍ បរដំរីសឹកទៅជួយវាយកាត់រវាងទុរយោធន៍នឹងសឹក គឺឃដោត្កចៈឲ្យគ្រាកចេញទៅ ។ បន្តិចលេចភីស្មៈនាំទ័ពធំស្រូតរូតទៅជួយការពារទុរយោធន៍ទៀត ។ ឃដោត្កចៈត្រឡប់ជាប្លោះការ ធ្លាក់ខ្លួននៅក្នុងកណ្តាលចំណោមវិញ ប្រសិនបើពួកបញ្ចាលមិនប្រញាប់ប្រញាល់លើកកម្លាំងទៅជួយទាន់ការទេ មុខជាគេនឹងចាប់ខ្លួនឃដោត្កចៈបាន ។ សង្គ្រាមក្នុងទី ៨ នេះ នៅមិនទាន់ចប់ស្រេចថាខាងណាមានជ័យ ខាងណាបរាជ័យទេ ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃច្បាំងគ្នាជាដំបូងរហូតមក ដល់ថ្ងៃទី ៨ នេះ បានប្រឹងប្រែងដណ្តើមយកជ័យជម្នះតែរៀងខ្លួន ប៉ុន្តែសឹកទាំងពីរផ្នែកមានកម្លាំងស្មើគ្នា មិនអាចនឹងផ្តាច់ទីយកជ័យម្ខាង ១ បាន ។ ឯទុរយោធន៍ ទ្រង់ជ្រាបចំនួនទាហានរបស់ព្រះអង្គថា ស្លាប់បាត់បង់ទៅជាយ៉ាងច្រើនដែលសេសសល់នៅឃើញស្តួចស្តើង។ ទុរយោធន៍

ទ្រង់ទោមនស្សតូចព្រះហឫទ័យម្ដងទៀត ដោយទ្រង់នឹករអាព្រះហឫទ័យក្នុងរឿងដែលនឹងចាប់ធ្វើការតទៅទៀត ជាយូរ ឬឆាប់ដូចម្ដេចជាមិនត្រូវ ។ ព្រះហឫទ័យរបស់ទ្រង់ត្រាំត្រែងចំបែងទៅដោយទុក្ខ ជញ្ជឹងរំពឹងគិតដល់ថ្ងៃដែលកន្លងហួសទៅហើយ ក៏មិនឃើញផលអ្វីមួយចំណិតសោះ ដែលជាទីញុំាងចិត្តឲ្យរីករាយសប្បាយបាន នឹករំពឹងមើលទៅថ្ងៃខាងមុខទៀត ក៏ឥតឃើញផ្លូវណានឹងសង្ឃឹមទុកចិត្តបាន រឿងនេះធ្វើឲ្យទ្រង់តឹងធ្ងន់ព្រះហឫទ័យពន់ពេក ។

ក្បិណនោះ កណិ អ្នកមេបញ្ជាឧបាលកលចូលទៅគាល់ក្នុងបារាំទីគង់របស់ទុរយោធន៍ ចាប់ផ្ដើមទូលញុះញង់បំផ្លើសច្រកព្រះកាណ៌ទុរយោធន៍ ឲ្យទ្រង់មានសន្និះសង្ស័យថា «ទូលព្រះបង្គំគ្មានចេតនាបំណង នឹងលុបលាងសេចក្ដីសត្យសុចរិតរបស់អ្នកឯណានីមួយដែលព្រះករុណា ទ្រង់ទុកព្រះរាជហឫទ័យយ៉ាងស្និទ្ធឥតរង្កៀសមកយូរហើយនោះទេ ប៉ុន្តែព្រះករុណាក៏ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ឥតសង្ស័យថា បើទុកជាកងទ័ពណាខ្លាំងពូកែដូចម្ដេចក្ដី ក៏យើងអាចនឹងញុំាងសេចក្ដីប្រាថ្នាឲ្យសម្រេចបានដែរ ។ បើអ្នកមេទ័ពនោះ ៗ មកបង្អង់ការ មិនសូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងរាជការនាទីរបស់ខ្លួន ហើយអ្នកមេទ័ពប្រៀបដូចជាក្បាលរបស់រាងកាយ, សេនាទាហានប្រៀបដូចជាអវយវៈឯទៀត, អ្នកជាមេទ័ពត្រូវតែខំប្រឹងឲ្យរឹងប៉ឹងមាំមួនឲ្យក្លាហានដោយកម្លាំងកាយ និងចិត្ត ដាស់តឿនចិត្តទាហានគ្រប់កង

ក្នុងបន្ទុក បង្គាប់បញ្ជារបស់ខ្លួន ឲ្យមានចិត្តមានះក្នុងការតស៊ូនឹងសឹកសត្រូវ ។ ទូលព្រះបង្គំគិតព្រៃងតែ... ទូលព្រះបង្គំអាចសារភាពក្រាបទូលថា ភីស្មៈមានគំនិតស្ងាត់កំបាំងក្នុងចិត្ត, ការគ្មានសត្យសុចរិតក្នុងចិត្តរបស់មេទ័ពនោះឯងជាឈ្នួនអាវុធ ដែលអាចនឹងញុំាងរាជអាណាចក្រឲ្យលិចលង់វិនាសទៅតែក្នុងមួយពេលជាមិនខាន» ។

ទុរយោធន៍ សម្រឹងស្ដាប់ពាក្យឧបាយកលនេះហើយ មានព្រះហឫទ័យវិប្បដិសារក្ដៅក្រហាយក្នុងសេចក្ដីសង្ស័យដ៏ងងឹតឈឹងដែលទ្រង់ធ្លាប់សន្និះសង្កាមកយូរហើយក្នុងរឿងភក្ដីនៃចមពលរបស់ព្រះអង្គ ។ ឯកណិជាមនុស្សសំខាន់ក្នុងរាជការទាហានក៏មានសេចក្ដីសង្ស័យយ៉ាងនេះដែរ ជាហេតុធ្វើនូវសេចក្ដីងងឹតក្នុងរឿងភក្ដីនោះឲ្យភ្លឺច្បាស់ឡើងបន្តិចទៀត ។ ប្រការមួយទៀត កណិជាមិត្រគួររស់គួរស្លាប់ ឬជាមិត្ររួមចិត្តជីវិតមួយរបស់ទុរយោធន៍ ហេតុដូច្នោះពាក្យទូលណែនាំរបស់ កណិរមែងមានទម្ងន់គួរឲ្យជឿបាន ។ កណិបង្អង់និយាយមួយស្របក់ ហើយក៏ចាប់និយាយតទៅទៀតថា «ទូលព្រះបង្គំដឹងហើយថា ភីស្មៈជាមហាបិតុលារបស់ព្រះអង្គ តាមទំនៀមមហាបិតុលា មិនដែលធ្វើឲ្យក្មួយរបស់ខ្លួនវិនាសហិនហោចទេ ប៉ុន្តែព្រះករុណាតោងជ្រាបថាភីស្មៈជាបុព្វបុរសទាំងខាងកុរុទាំងខាងបាណ្ឌព មួយទៀតធម្មតាមនុស្សចាស់រមែងវង្វេងលំអៀង សម្ដែងសេចក្ដីស្រឡាញ់អើពើរាក់ទាក់ដល់ម្ខាងច្រើនជាងម្ខាង ដ្បិតមនុស្ស

ចាស់រាល់រូបតែងមានកូនមានក្មួយជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត នឹងកន្យានារីជាទីស្នេហារបស់គេ ភីស្មៈនឹងបានផុតពីអំណាចកិលេសទាំងនេះទៅហើយក៏ទេដែរ ឯការដែលភីស្មៈសម្តែងសេចក្តីលំអៀងទៅខាងបាណ្ឌពនោះ សង្កេតដឹងបានក្នុងគ្រាប្រឹក្សាស្ងប់សឹក ភីស្មៈទូលធ្ឫតរាស្ត្រឲ្យលើកឥស្សរភាពប្រគល់ទៅឲ្យបាណ្ឌពវិញ ប៉ុន្តែរឿងនេះមិនបាច់ទូលព្រះបង្គំ នឹងរំលើកមកសម្តែងឲ្យពិស្តារទេ»។

អរគុណអ្នក ! កណ៌ យើងអរគុណអ្នកហើយ ! ទុរយោធន៍ឆ្លើយតបហាក់ដូចមនុស្សមមើមមាយយល់សប្តិ រួចក៏ស្តេចតូងតាងព្រួសប្រាស ទៅឯបារាំទីសំណាក់របស់ភីស្មៈ ស្រែកសួរថា ខ្ញុំចូលទៅបានឬទេ ?

«អ្នកណាហ្នឹងហ៎ះ ? មកទាំងយប់អធ្រាត្រ ខុសពេលវេលាដូច្នេះ» សម្លេងភីស្មៈស្រែកសួរវិញ ។

«ខ្ញុំ ទុរយោធន៍»។

«សូមអភ័យទោស ! អញ្ជើញស្តេចចូលមកខាងក្នុង អ្វីវាមកដេញទ្រង់ឲ្យក្រោកចេញអំពីទីបន្ទំទាំងយប់ទាំងអធ្រាត្រយ៉ាងនេះ?»

ខ្ញុំមានសេចក្តីតូចចិត្តណាស់ដែលខ្ញុំមកកំចោកពាក់ទ្រង់ ក្នុងវេលាចូលដំណេក សេចក្តីគិតមួយរឿងដ៏ធ្ងន់ វាមកសង្កត់ហាទយវត្ថុខ្ញុំ, ខ្ញុំមកនេះដើម្បីរំសាយទុក្ខឲ្យស្រាលទ្រូង »។

«គំនិតផ្តេសផ្តាសចាស់ ៗ របស់ទ្រង់ទៀតទេដឹង ? »។

«ទេ ! មិនមែនគំនិតផ្តេសផ្តាសទេ ! ខ្មោចអ្វីវាចូល បានជាតាំងពីព្រលប់រហូតថ្មើរនេះ ខ្ញុំដេកឥតលក់សោះ រឿងខ្មោច ៗ នេះឯង វាចូលមកគ្របសង្កត់ចិត្តខ្ញុំ វាធ្វើទុក្ខធ្វើបាបខ្ញុំ»។

«ចូរទ្រង់មានបន្ទូលមកមើល ប៉ុន្តែសូមអាណិត កុំបញ្ចេញគំនិតចាស់ ៗ មកទៀត ទូលបង្គំនឹងរម្ងាប់ឲ្យផ្ទំលក់បាន»។

ទុរយោធន៍ «ទ្រង់មិនឃើញទេឬ ? ក្នុងពេលល្ងាច ៗ យើងទន់ប្រៀបជាងគេរាល់ ៗ ថ្ងៃ, ភីស្មៈអើយ ! សេចក្តីប៉ុនប៉ងយកជ័យជម្នះដោយអាស្រ័យកម្លាំង សេចក្តីក្លាហានរបស់ទ្រង់ ដែលកាន់តំណែងជាស្តេចសឹកនៃកុរុ, ពួកបាណ្ឌព គេក្លាហានក្នុងសឹកសង្គ្រាមណាស់ គេចៀសវាងផុតអំពីកណ្តាប់ដៃទ្រង់ ដែលប្រកបដោយប្រជិពល ហើយគេប្រហារកងទាហានរបស់ទ្រង់ឲ្យបែកខ្ញែកព្រាត់ព្រោងរាល់អន្លើ, ចូររឭកនឹកដល់ពាក្យប្តេជ្ញារបស់ទ្រង់ដែលថា «នឹកគាំពារត្រកូលខត្តិយរាជក្រុងហាស្តិនបុរទុកឲ្យគង់វង្សបាន» សូមទ្រង់ឲ្យអភ័យក្នុងពាក្យដែលមិនគួរគប្បីរបស់ខ្ញុំ ថាបើក្នុងហឫទ័យរបស់ទ្រង់ត្រូវសេចក្តីមេត្តាដល់ពួកបាណ្ឌព ចូលទៅគ្របសង្កត់ហើយសោតក៏ចូរឲ្យកណ៌ទទួលនាទីជាអ្នកនាំទ័ពរបស់យើងជំនួសទ្រង់ចុះ នឹងបានធ្វើការឲ្យបានជ័យជម្នះជាឆាប់ ៗ ទៅ»។

ភីស្មៈដកដង្ហើមធំ ហើយឆ្លើយថា «អនិច្ចាទុរយោធន៍ ! សេចក្តីសំគាល់របស់ទ្រង់នោះ មិនបានជាផលប្រយោជន៍អ្វីទេ, ការសង្គ្រាម

របស់ទ្រង់នេះជាការតស៊ូឥតផល, សេនាទាហានវរហ៍ពលរបស់ទ្រង់ស្មើហាក់គ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់កូនក្មេងវាលេង ឥតតម្លៃក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃកម្មពៀរ ខ្ញុំទូលប៉ុន្មានដងរួចមកហើយថា «សេចក្ដីជាធម៌នឹងឈ្នះ, អ្នកដែលច្បាំងដើម្បីទ្រទ្រង់នូវធម៌ មានអាវុធទ្វេជាពីរភាគនៅក្នុងខ្លួន, ចំណែកការច្បាំងជាអធម៌ រមែងមូលបង្វិលកម្លាំងរបស់ខ្លួនឯងឲ្យវិលចូលមកទម្លាយបំផ្លាញនូវខ្លួនឯងវិញ, ទ្រង់ភ្លេចហើយឬនៅ ? កាលដែលយើងលើកកងទ័ពទៅវាយដណ្ដើមប្លន់យកហ្វូងសត្វពាហនៈនៅទីវាលមច្ឆនគរក្រុងដែនវិរាជនោះ គ្រាន់តែអំណាចនៃសេចក្ដីក្លាហានរបស់អរជុនម្នាក់ឯង វរហ៍ពលរបស់ទ្រង់ទាំងទ័ពនាំគ្នារត់ព្រាតរបស់គេ ។ មួយទៀតទ្រង់ភ្លេចហើយឬនៅ ? កាលពីដើមពួកគន្ធារពចាប់ទ្រង់បាននាំយកទៅបាន អរជុនតែម្នាក់ឯងទេតើ ដែលក្លាហានចូលទៅកាច់គ្រឿងពន្ធនាគារ ដោះយកទ្រង់រួចមកវិញ អរជុននេះមានជីវិតរស់នៅក្នុងពួកបាណ្ឌពនៅឡើយ គ្រានេះ គេបានក្រឹស្ណៈមកធ្វើនាទីជានាយសារថីរបស់អរជុនទៀតផងទាំងទ្រង់ក៏ធ្លាប់បានជ្រាបស្រាប់ហើយថា ក្រឹស្ណៈជាបុរសជាតិមានទេវតាមួយអង្គនៅគ្រប់គ្រង់ខ្លួនគេ រឿងនេះវាកើតប្រាដកដល់ភ្នែកយើងព្រិល ៗ ខ្លះដែរហើយ, ទុរយោធន៍ ព្រះអង្គត្រូវប្រកាន់យកព្រហ្មលិខិតក្នុងការសង្គ្រាមគ្រានេះ ហើយបើភីស្មៈនៅមានជីវិតដរាបណានឹងធ្វើមុខការរបស់ខ្លួនដោយសត្យសុចរិតដរាបនោះ ប៉ុន្តែ

មរណៈរបស់ភីស្មៈ កាន់តែសស្បៀវចូលមកជិតខ្លួនណាស់ហើយ ទ្រង់កុំព្រួយថ្វីឡើយ បើមរណៈមកដល់ខ្លួនទូលបង្គំហើយ ចាំទ្រង់ឲ្យអ្នកធំឯណាទៀត ចូលមកគ្រប់គ្រងនាទី ជាអ្នកបញ្ជាការកងទ័ពកុរុតទៅចុះ ប៉ុន្តែខ្ញុំសុំថ្លែងបញ្ជាក់ម្ដងទៀត ឲ្យទ្រង់ជ្រាបថា ការសង្គ្រាមកុរុក្សេត្រគ្រានេះ នឹងឲ្យផលដល់បរាជ័យរបស់បដិបក្ខ គឺមុខជាច្បាំងចាញ់គេហើយ» ។

លុះដល់ព្រឹកឡើងជាថ្ងៃគំរប់ ៩ កងទ័ពទាំងពីរផ្នែក ក៏លើកចេញទៅធ្វើការប្រយុទ្ធគ្នាដូចថ្ងៃមុន ៗ ទៀត ។ ព្រះភីស្មៈឡើងក្រញូវក្រញឹងខឹងក្រោធព្រះនេត្រល្បៀនច្រឡោតស្មើរស្រក់លោហិតដោយគិតនឹកដល់ពាក្យកោសរូសរបស់ទុរយោធន៍ ហេតុដូច្នោះនៅថ្ងៃនេះ គេទើបប្ដូរចម្បាំងដោយកម្លាំងទោសៈលែងខ្លាចស្លាប់ ។ តាំងពីព្រឹកដល់ថ្ងៃត្រង់ ពីថ្ងៃត្រង់ដល់រសៀល គ្មានអ្នកណានឹងទប់ទល់វីរបុរសនេះបានឡើយ ។ ពួកបាណ្ឌពនាំគ្នារត់ប្រសាចទៅខាងមុខគេដូចហ្វូងម្រឹគ ។ រថសឹកភីស្មៈដែលគ្មាននរណាទប់ទល់បាននោះ ក៏បរបង្រុសសម្រុកពុះពារលើសពទាហានដែលស្លាប់ នឹងដែលត្រូវរបួសកំពុងតែត្រដាបត្រដួសជិតស្លាប់ត្រៀបត្រាដូចគេហាល សំដៅទៅរកពួកទាហានដែលកំពុងតែប្រយុទ្ធគ្នា នឹងពួកដែលគេចរត់ទៅគ្មាននរណាទើតទើសមុនបាន រហូតដល់យប់យាមសន្ធយារាត្រីកាលចូលមកដល់ ។

យុធិស្ឋិរ អ្នកទ្រង់សីល ក៏ទោមនស្សតូចព្រះរាជហឫទ័យពន់ប្រមាណ ដោយបានទតឃើញទីយុទ្ធភូមិដីស្រពស្រោចដោយលោហិតទាហានដែលត្រូវអាវុធស្លាប់ និងត្រូវរបួសជិតស្លាប់ ប្រាលក្រាលពេញប្រឹថពី ព្រះហឫទ័យដ៏ទន់របស់ទ្រង់ ស្ទើរតែនឹងទ្រាំទ្ររបស់ទាំងនោះ ដែលប្រទះឃើញនឹងព្រះនេត្រពុំបាន ព្រះហឫទ័យស្រពោន ស្ដេចចូលទៅរកក្រឹស្ណៈទាំងយប់ងងឹត ហើយត្រាស់ថា «សង្គ្រាមដ៏ពន្លឹកមុខគួរឲ្យព្រឺរោមនេះ មិនបានជាផលប្រយោជន៍អ្វីទេ ការបំផ្លិចបំផ្លាញញាតិមិត្រឲ្យរលំរលាយគ្មានទីបំផុតនេះ ជាកម្មរបស់ខ្ញុំ មិត្ររបស់យើងជាសត្រូវនឹងយើង ឯការដែលយើងកាប់សម្លាប់គេនោះ គឺឈ្មោះថាយើងសម្លាប់ខ្លួនយើងហ្នឹងឯង បានស៊ូទ្រាំច្បាំងកាប់សម្លាប់គ្នា ឈាមហូរដាបទាំងម្លេះ មើលទៅយើងក៏មិនឃើញជានឹងជិតទៅទីដំរួយនៃជ័យជម្នះនោះឡើយ ដឹងជាកាលណានឹងដល់នូវទីបំផុត ពួកកុរុក៏មិនរាថយត្រង់ណា គេនៅតែមានជ័យរហូតមកគ្មានអ្នកណានឹងអាចទប់ទល់កម្លាំងភីស្មៈ អ្នកឈ្នះគ្រប់ទិសនោះបាន ការនេះជាការនាំឲ្យវល់តែនឿយព្រួយឥតអំពើ នាំឲ្យលំបាកទទេៗ បង់ជីវិតអសារឥតការ តស៊ូនឹងកម្មនិយមទទេ ទាហានរបស់យើងមានឈាមហូរចេញទទេ, រាស្ត្ររបស់យើងលះបង់ជីវិតឲ្យយើងទទេ, ជាតិទាំងឡាយបានលះបង់ជីវិត និងលោហិតរបស់គេដើម្បីឃើញដល់យើង ជួយយើងក៏ទទេ នៃក្រឹស្ណៈអើយ ! ខ្ញុំ

ទ្រាំមិនបាន ហើយចូរឈប់កាប់សម្លាប់គ្នាដោយឥតរើសមុខទៅចុះ ហើយយើងក៏នឹងនាំគ្នាទៅនៅក្នុងព្រៃម្តងទៀតចុះ» ។

កាលជាខាងក្រោយពីការប្រឹក្សានឹងក្រឹស្ណៈ យុធិស្ឋិរបានហៅប្រជុំនៅវេលាអធ្រាត្រស្ងាត់ ដើម្បីនឹងចាត់ការរឿងនោះ ឲ្យបានសុខសាន្តត្រាណ លុះស្រេចការប្រជុំហើយ ទើបត្រាស់ប្រើឲ្យទាហានអ្នកមុខអ្នកការខាងបាណ្ឌពជាច្រើននាក់ ឲ្យចូលទៅរកភីស្មៈ ទូលអង្វរសូមឲ្យមេត្តាករុណាក្នុងការដែលនឹងឈប់ស្លេះលើកលែងធ្វើសង្គ្រាមតទៅទៀត ។ លោកអ្នកចម្បាំងបុរាណបានធ្វើបដិសណ្ឋារដោយសេចក្ដីអើពើជាបំផុត ប៉ុន្តែត្រង់រឿងដែលសុំឲ្យមេត្តាករុណានោះ ភីស្មៈឆ្លើយតបវិញថា «បើគេមានជីវិតរស់នៅដរាបណា នឹងចេះតែស៊ូទ្រាំច្បាំងដណ្ដើមយកជ័យឲ្យទុរយោធន៍ដរាបនោះ» ។

ភីស្មៈបានធ្វើសច្ចាប្រណិធានទុកក្នុងរឿងនេះ ជាយ៉ាងមាំមួនជាសំដីនៃអ្នកចម្បាំងដែលមានអាការៈប្រៀបដូចភ្លុកដំរី គេនឹងមិនព្រមលះបង់នូវពាក្យនេះចោលទេ ប៉ុន្តែគេកាន់ច្បាប់ដូចក្សត្រិយ៍អ្នកចម្បាំង គឺគេតាំងសច្ចាប្រណិធានថា នឹងមិនច្បាំងកាប់សម្លាប់សឹកដែលចាលចាញ់ហើយ ឬសឹកដែលគេចរត់មិនតដៃ ឬដាក់អាវុធចេញស្រែកសុំសេចក្ដីករុណា ឬសឹកដែលញ៉បញ៉មចុះចាញ់ ឬអស់កម្លាំង ឬត្រូវអាវុធ ឬក៏មានភេទជាស្ត្រីភាព ។

ពួកមេទ័ពអម្បាលនោះ នាំគ្នាត្រឡប់ទៅបន្ទាយដោយសេចក្ដី

រឹករាយសមប្រាថ្នា ប្រាប់អរជុនថា «ឥឡូវនេះ មានផ្លូវសង្ឃឹមថាមុខជាមានជ័យហើយ ដ្បិតភីស្មៈបានតាំងសច្ចាប្រណិធានថា គេនឹងមិនច្បាំងជាមួយបុគ្គលជាភេទស្ត្រីភាព យើងមានមនុស្សដូចគេថានេះម្នាក់នៅក្នុងកងទាហានរបស់យើង, លោកយល់ដូចម្ដេចសិខណ្ឌិន ? សិខណ្ឌិន កើតមកជាភេទស្ត្រី ប៉ុន្តែកាលពីក្មេងនៅឡើយបានប្ដូរភេទនឹងយក្សម្នាក់ ខ្លួនគេក៏ក្លាយទៅជាភេទបុរសវិញ ដូច្នេះចូរឲ្យសិខណ្ឌិនទៅកងមុខនៃកងទ័ពយើង ភីស្មៈឃើញមុខជាដកទ័ពថយចេញចោលយើង ទុកឲ្យយើងនៅជាម្ចាស់ទីយុទ្ធ ដោយមិនបាច់សង្ស័យ»។

អរជុនកាលបានស្ដាប់ពាក្យប្រឹក្សានេះចប់ហើយ ក៏ក្រេវក្រោធប្រឡោតឡើងហើយស្រែកយ៉ាងខ្លាំង ៗ ថា «អាម៉ាស់មុខណាស់លោកអើយ ! អ្នកចម្បាំងដ៏សុចរិតឯណា គេនឹងសុខចិត្តបន្ទាបខ្លួនទៅធ្វើលួចល្បក់ស្ទាត់កំបាំងយ៉ាងនេះ ឬនឹងលាក់សេចក្ដីក្លាហានទុកក្រោយខ្នងស្ត្រី ឬកូនក្មេង, ខ្លួនយើងម្នាក់ហើយ មុខជាមិនព្រមច្បាំងដោយអាការកម្លាចយ៉ាងនេះទេ, មិនព្រមយកឧបាយកល ដ៏អាម៉ាស់មុខយ៉ាងនេះ ទៅរំលើងរំលាយភីស្មៈ អ្នកឥតមន្ទិលនោះទេ, វិធីកោងបែបនេះ ធ្វើឲ្យខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ កិត្តិយសរបស់យើង» ។

ក្រឹស្ណៈក្រោកឈរឆ្លើយតបនឹងអរជុនថា«វាដល់កាលមិគសញ្ញីសំគាល់ថា ជាសត្វម្រឹគដោយព្រហ្មលិខិតហើយ ថាថ្ងៃស្អែកនេះ

ភីស្មៈនឹងដួល, កាលបើភីស្មៈបានច្បាំងនឹងអ្នកដែលគេស្រឡាញ់យ៉ាងណា, អរជុនអើយ ! ទ្រង់ក៏ត្រូវតែច្បាំងនឹងព្រះញាតិរបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះដែរ គេបានសម្ដែងឲ្យទ្រង់ឃើញហើយតើ ក្សត្រិយ៍អ្នកចម្បាំងត្រូវតែច្បាំងគ្រប់មុខសព្វទិស មិនថាសត្រូវដែលខ្លួនស្រឡាញ់ ឬសត្រូវដែលខ្លួនស្អប់ទេ ដែលមកហើយក៏ត្រូវតែលេចចេញសងទៅវិញជាដរាប ខ្ញុំសូមទូលទ្រង់ វាគ្មានបាបកម្មអ្វីទេ ត្រង់ការដែលឲ្យសិខណ្ឌិន នាំកងទាហានរបស់យើងនោះ វេលាដែលគេកើតមកហើយ ទោះបីគេកើតជាអ្វីក៏ដោយ ឥឡូវនេះគេជាអ្នកចម្បាំងម្នាក់ដូចទ្រង់ដែរ ត្រូវតែឲ្យគេធ្វើនាទីនោះបាន គ្មានឧបាយកលខូចកាចឃោឃៅកោង ដូចដែលទ្រង់នឹកក្រែងនោះទេ» ។

កាលបានស្ដាប់ពាក្យរំឭកសតិ ដូច្នោះហើយ អរជុនក៏ចេញច្បាំងក្នុងថ្ងៃទី ១០ មានសិខណ្ឌិនជាអ្នកនាំទ័ពនៃបាណ្ឌព ។ ទុរយោធន៍កាលបានឃើញមេទ័ពថ្មីនាំទ័ពយុធិស្ឋិរ ក៏ទទូចអង្វរភីស្មៈម្ដងទៀតដើម្បីឲ្យលះបង់តំណែងជាមេទ័ព ប្រគល់ទៅឲ្យកណ៌វិញ ដោយហេតុទ្រង់យល់ឃើញថា ក្នុងរាជទាហានត្រូវតែផ្លាស់ប្ដូរជាដរាប, ទ្រង់យល់តទៅទៀតថា មេទ័ពតែម្នាក់នាំទាហានចេញច្បាំងរាល់ ៗ ថ្ងៃ មិនផ្លាស់ប្ដូរគ្នាខ្លះដូច្នេះ ជាការចង្អុលប្រាប់សេចក្ដីខ្វះខាតមេទ័ព ដែលខ្លាំងពូកែក្នុងកងទ័ពកុរុ, ទ្រង់យល់ឃើញថា ការផ្លាស់មេទ័ពនោះ មិនមែនគ្រាន់តែធ្វើឲ្យសម្រើបចិត្តពេលប៉ុណ្ណោះទេ

ថែមទាំងធ្វើឲ្យពួកសឹកសត្រូវញញើតថ្វីដៃនៃមេទ័ពថ្មីនោះផងទៀត, កាលទ្រង់បានឃើញពួកបាណ្ឌពរើសមេទ័ពជាថ្មី ទ្រង់ក៏ចង់ដំណើរការតាមគេដែរ ព្រោះទ្រង់យល់ឃើញថា ការដែលធ្វើដូច្នោះ ជាអាការៈសម្តែងឲ្យដឹងថា ទ្រង់នៅមានសេចក្តីស្មើមុខនឹងសឹក ទើបទ្រង់អង្វរភីស្មៈម្តងទៀត ឲ្យប្រគល់តំណែងមេទ័ពទៅកណ៌ ប៉ុន្តែភីស្មៈប្រកែកដាច់អហង្ការថា «ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំនឹងកម្រាបពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ឲ្យរាបទាល់តែបាន ឬបើមិនដូច្នោះទេ ខ្លួនឯងនឹងស្លាប់ក្នុងទីយុទ្ធភូមិប៉ុណ្ណោះ កុំបាច់រំខានព្រះទ័យថ្វីឡើយ, ការបានសម្រេចដូចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គនោះ នៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានទេ» ។

ពោលប៉ុណ្ណោះហើយ វីរបុរសជរាក៏បររថស្ទៅចេញទៅ ត្រាស់ឡកឡឺយឲ្យអរជុន ។ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរគ្រាណា ១ មក មិនដែលមានដូចជាគ្រានេះទេ ។ ភីស្មៈ និងអរជុន មួយគូនេះជាអ្នកចម្បាំងឯករកបុគ្គលប្រៀបគ្មាន ។ គេតស៊ូគ្នាគ្រានេះ បានបញ្ចេញស្នៀតគ្រប់យ៉ាង មុខគួរឲ្យចង់មើលជាបំផុត ។ ពួកទាហានទាំងពីរខាងជាច្រើនអ្នកនាំគ្នាមកឈរជំកង់ជុំវិញទីនោះ ដើម្បីមើលការប្រយុទ្ធ រវាងវីរបុសទាំងពីរប្រាណ ។

កាលការតស៊ូគ្នាដល់កម្រិតជាន់ខ្ពស់បំផុតហើយ ក្បិណនោះសិខណ្ឌិន ស្រាប់តែលេចផ្លោចូលមកព្រួតវាយភីស្មៈពីខាងក្រោយដោយមិនដឹងខ្លួន ។ លុះភីស្មៈក្រឡេកមើលឃើញ ក៏រឭកនឹកដល់

ពាក្យប្តេជ្ញាថា «នឹងមិនច្បាំងតស៊ូជាមួយអ្នកកើតមកជាភេទស្ត្រី» កាលរឭកដល់សំដីនោះហើយ ដៃរបស់គេសម្របចុះ ដងធ្នូក៏ធ្លាក់ចុះអំពីដៃដែរ ។ ភីស្មៈនៅវេលានោះ បើនឹងប្រៀបទៅវិស័យដូចដំបូក ។ ខណៈនោះ ស្រាប់តែកូនសររបស់អរជុន រត់ប្រសាចមកចាក់ដោតកាយភីស្មៈ មុតសុសសព្វអន្លើ ។ ទោះបីដល់ម្លេះក្តី វីរបុរសជរាសក់ស្កូវព្រោងពេញព្រះសិរក៏ឈរជង្គ្រឹង ឬកក្រអឺតនៅលើរថបីដូចជាបពិត លោហិតហូរស្រោចកាយជោក នៅតែមិនសម្តែងអាការៈទុរន់ទុរាសោះឡើយ លុះយូរបន្តិចទើបមានអាការៈឲ្យងងឹតមុខ ប៉ុន្តែទោះបីដល់ម្លឹងហើយ ក៏នៅតែឈរខ្ជាប់ខ្ជួននឹងកន្លែង ក្នុងទីបំផុតគេដឹងខ្លួនថាការប្រឹងប្រែងរបស់គេ ចាត់ជាការប្រឹងប្រែងមែនទែនហើយ, ការប្រឹងប្រែងដណ្តើមយកកេរ្តិ៍ឈ្មោះជាតិអ្នកចម្បាំងរបស់គេ ទុកឲ្យគង់ដល់ទីបំផុតប៉ុណ្ណោះហើយ ទើបគេដួលចុះកណ្តាលស្នាមយុទ្ធ ដួលដូចក្សត្រិយ៍ជាតិអ្នកចម្បាំង ។ ភីស្មៈតាំងពីចូលកាន់ស្នាមយុទ្ធមក តែងតស៊ូនឹងសឹកសត្រូវឥតល្ហែ រហូតដល់ទីបំផុតនេះឥតថ្ងូរ ឥតដកដង្ហើមធំទេ ទាំងមិនព្រមឲ្យអ្នកណាដកព្រួញធ្នូ ដែលដោតជាប់នឹងខ្លួននោះចេញផង ថ្នមទុកតាងពូកគ្រែរងរាងកាយ ក្នុងគ្រាដេក ។

ភីស្មៈ កំពូលពលផ្ទុំទាំងព្រួញធ្នូស្អេកស្កះពេញខ្លួនយ៉ាងនេះ ក្នុងទីយុទ្ធភូមិ ព្រះសុរិយាក៏ទន់ទាបបិទបាំងបព្វតា ដូងតារាភៀងរះ

ព្រោងព្រាយក្នុងអម្ពរ បញ្ចេញរស្មីត្រជាក់ស្រទន់ មកប៉ះព្រះភក្ត្រដ៏ស្រស់របស់លោកស្តេចសឹក ដែលដួលដេកនោះ ។

អ្នកចម្បាំងជរាផ្ងំយ៉ាងសង្ហា ព្រមដោយយស និងបរិវារ ឥតយកចិត្តទៅចាប់នឹងសេចក្តីឈឺក្តៅរោលរាល ក្នុងកាយជាអារម្មណ៍សោះ បានសន្ទនារីករាយជាមួយអ្នកទាំងពួង ដែលទៅចោមរោមជុំជិតខ្លួន ដើម្បីសម្តែងសេចក្តីសោកស្រណោះ ។ អ្នកកាន់ទុក្ខទាំងពួងរួមទាំង អរជុន និងយុធិស្ឋិរផង ក៏រាប់បញ្ចូលក្នុងចំនួននោះដែរ ។ ទុរយោធន៍ ព្រមទាំងបងប្អូនរបស់ព្រះអង្គ បានស្តេចប្រញាប់មកកាន់ទីនោះសន្សឹម ៗ ចូលទៅគង់ក្បែរខាងអ្នកចម្បាំងដែលដួលនោះ ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់ក្ស័យព្រះជន្ម ។

ភីស្មៈប្រាស្រ័យនឹងទុរយោធន៍ជាមុន ព្រោះព្រះបាឬទ័យកង្វល់បលិពោធនឹកតែទុរយោធន៍មួយអង្គជាងគេ ទ្រង់ឲ្យឱវាទដល់ទុរយោធន៍ជាច្រើនយ៉ាង ដោយទ្រង់ព្រះតម្រិះថា បច្ឆិមវាចារបស់ទ្រង់ក្នុងគ្រាបំផុតនេះ ប្រហែលជានឹងធ្វើឲ្យចាប់ចិត្តចាប់ថ្លើម ដ៏របឹងរឹងរូសរបស់ទុរយោធន៍ជាងពីកាលដែលរួចមកហើយ ទើបថ្លែងសន្ទរកថាថា «ចូរស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ទុរយោធន៍អើយ ! ចូរស្តាប់ពាក្យបណ្តាំមុនស្លាប់របស់ញាតិភក្តី ថាបើទ្រង់នៅមានព្រះហឫទ័យសង្វេគវេទនាខ្លះដែរសោត ក៏ចូរឲ្យលើកលែងកាប់សម្លាប់ពពួកញាតិដោយដៃរបស់ខ្លួននេះចេញ, ក្សត្រិយរាជអើយ ! ចូរទុក

ជីវិតបណ្តាក្សត្រិយ៍អ្នកក្លាហានដែលជាប់តាមព្រះអង្គមកក្នុងរាជការកម្រាបសឹកសង្គ្រាមក្នុងយាមសុខ និងយាមទុក្ខ កុំឲ្យជាតិកុរុដ៏ក្លាហាននេះសាបសូន្យទៅឡើយ ចូរបង្វិលអាណាចក្រឥន្ទ្របថ ដ៏ជារបស់គេដោយយុត្តិធម៌នោះ ឲ្យដល់យុធិស្ឋិរ អ្នកទ្រង់សីលបរិសុទ្ធនឹងទ្រង់សត្យរកទីដំណៀលគ្មានទៅវិញទៅ, សូមឲ្យពួកកុរុ និងបណ្ឌុនៅជាសុខ និងភាតរភាពផងគ្នាមួយគ្រាទៀតចុះ នេះជាពាក្យសុំគ្រាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ» ។

ទុរយោធន៍មានសេចក្តីសង្វេគវេទនា អាណិតលោកស្តេចសឹកដែលជិតមរណៈនេះខ្លាំងណាស់ ប៉ុន្តែបច្ឆិមវាចារបស់លោកចោមពលនោះ ជាវាចាអសារឥតការក្នុងកមលហឫទ័យទុរយោធន៍ មិនទទួលអើផងទេ ព្រះហឫទ័យទ្រង់ បង្អោនទៅតែក្នុងការរំលាងពួកបាណ្ឌព ឲ្យរលាយរលីងអស់ទៅ ហើយនឹងកោងរឹបយកអាណាចក្ររបស់គេ ហេតុដូច្នោះ ទ្រង់ក៏តាំងព្រះហឫទ័យនឹងធ្វើសង្គ្រាមតទៅទៀត ចេះតែខំស៊ូច្បាំងទាល់តែនៅសល់ទាហានម្នាក់ តយុទ្ធនឹងអរិរាជសត្រូវទើបឈប់ ។

ខណៈនោះ កណ៌ចូលមករកវីរបុរសដែលជិតមរណៈ ។ កណ៌មិនចូលចិត្តនឹងភីស្មៈមកយូរហើយ ព្រោះនឹកឫស្យានឹងតម្រិះវិជ្ជាដ៏វិសេសរបស់ភីស្មៈ និងតំណែងយសស័ក្តិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដែលភីស្មៈទទួលកាន់កាប់ក្នុងវេលានេះ គឺធ្វើជាមេទ័ពធំបំផុតបង្គាប់បញ្ជាកងទ័ពកុរុ ។

នៅវេលាដែលលោកស្ដេចសឹកជរា ផ្ដំចាំទទួលមច្ចុរាជហើយ កណ៌ជាតួសត្រូវចាស់ ក៏ភ្លេចរឿងប្រកួតអួតឫទ្ធិគ្នា បានចូលមកសម្ដែងស្មាលាទោស និងមេត្តាចិត្ត សន្សឹម ៗ លប ៗ ចូលមកជិត ដើម្បីមិនឲ្យខ្វាំងខ្វប់ចិត្តលោកស្ដេចសឹក ។ ភីស្មៈបានឮស្ករជើងដើរ ក៏ហៅឲ្យចូលមកជិតខ្លួន ហើយនិយាយយ៉ាងផ្អែមល្ហែម ទឹកព្រះវាចាពេញទៅដោយស្នេហាប្រណីថា «យើងធ្លាប់ជាអ្នកប្រកួតប្រណាំងគ្នា តាំងពីកាលណា ៗ មកហើយ មានចិត្តច្រណែនឫស្យាឈ្នានិះសតិបញ្ញានឹងកិត្តិយសកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់គ្នានូវគ្នា នឹងប៉ុនប៉ងតែផ្ដិលផ្ដាច់ជីវិតគ្នាជានិច្ច, នៅវេលានេះសូមឲ្យអហោសិកម្ម ឈប់ឫស្យាព្យាបាទអាឃាតគ្នាទៅចុះណ៎ា យើងមានសេចក្ដីមួយរឿងដែលគួរនឹងបញ្ចេញឲ្យអ្នកស្ដាប់ ប៉ុន្តែក្រែងជីវិតរបស់យើងផុតទៅមុនផ្ដាំសេចក្ដីចប់ ទោះបីដូចម្ដេចក្ដី ក៏យើងសុំនិយាយដោយស្វាត់កំបាំងរបស់អ្នក ដែលខ្ញុំខំបិទបាំងទុកមកយូរហើយ ៖ «អរជុននេះមិនមែនជាមនុស្សខ្លាំងពូកែជាងអ្នកដោយហេតុណាមួយទេ មិនមែនឈ្លាសវៃជាងអ្នកក្នុងវិជ្ជាចម្បាំងទេ ឬស័ក្តិយសត្រកូលក៏មិនខ្ពង់ខ្ពស់ជាងអ្នកដែរ ព្រោះអ្នកក៏ជាជាតិក្សត្រិយ៍ជាប់ខ្សែលោហិតជាមួយគ្នានឹងគេ អ្នកឯងជាឱរសព្រះនាងកុន្តី និងសូរ្យទេព, កាលព្រះនាងប្រសូតអ្នកមកក្នុងគ្រាព្រះនាងនៅជាក្រមុំនៅឡើយ សូរ្យទេពជាជនករបស់អ្នក, កាលអ្នកនៅជាកុមារ គេយកអ្នកទៅដាក់ចោលលើផែនថ្ម ដើម្បីឲ្យស្លាប់បង់ទៅ

នឹងបានចៀសវាងឲ្យផុតអំពីសេចក្ដីអាម៉ាស់មុខ នៃមាតារបស់អ្នក, គ្រានោះមាននាយសារថីម្នាក់បានទៅជួបប្រទះ ក៏រើសយកខ្លួនអ្នកទៅផ្ទះចិញ្ចឹមទុកជាបុត្ររបស់គេរហូតមក, ដូច្នេះ អរជុនក៏ជាបងប្អូនរបស់អ្នកឯង ឯសង្គ្រាមដែលយើងធ្វើវេលានេះ ជាសង្គ្រាមរវាងវង្សញាតិយើងហ្នឹងឯង នេះជាការមិនគួរគប្បីសោះ តអំពីនេះទៅទៀតជាធុរៈរបស់អ្នកដែលនឹងត្រូវនាំសង្គ្រាម ទៅកាន់សេចក្ដីចប់ស្រេចអស់ដោយឆាប់ ៗ» ។

កណ៌ភ្ញាក់ខ្លួនព្រឺត ដោយបានឮភីស្មៈបង្ហើបប្រាប់អាថ៌ស្វាត់កំបាំងនៃជាតិកំណើតរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមានចិត្តត្រេកអរត្រង់ពាក្យដែលថាគេជាកូននាយសារថីត្រកូលថោកទាបនោះ មិនពិតប្រាកដទៅហើយ សម្លេងតិះដៀលអស់នេះ មុខជាលែងមានតទៅទៀត ប៉ុន្តែអាក់អន់ចិត្តត្រង់ពាក្យដែលថាត្រូវរាប់អានអរជុនជាបងប្អូន បណ្ដាមនុស្សក្នុងសកលលោកនេះ អរជុនជាអ្នកចម្បាំងដែលគេច្រណែនឫស្យាស្អប់បំផុត អរជុនជាសឹកសត្រូវនឹងគ្នា ដែលគេចង់តែគ្រញេចឲ្យខ្ទេចបាត់បង់ទៅតាំងពីនៅកុមារតូច បានចូលប្រឡងរះអាវុធគ្នា គេមានចិត្តច្រណែនឫស្យាអរជុនយ៉ាងខ្លាំង បានជាមានសេចក្ដីប៉ុនប៉ងកាច់គូសត្រូវនេះ ឲ្យរាបទាបទាល់តែបាន ព្រោះហេតុនេះពាក្យភីស្មៈដែលសុំឲ្យគេ «នាំសង្គ្រាមទៅកាន់សេចក្ដីឆាប់ស្រេចអស់ទៅ» នោះចូលទៅប៉ះពាល់ដល់ដួងហឫទ័យកណ៌តិចណាស់ ប្រហែល

នឹងប៉ះពាល់ដល់ហឫទ័យទុរយោធន៍ដែរ ។

ភីស្មៈផ្ទំទាំងព្រួញធ្នូស្អេកស្កះពេញខ្លួនយ៉ាងព្រងើយ មានអ្នកយាមរក្សាការពារនៅជុំវិញ រង់ចាំវេលារបស់គេនឹងធ្វើដំណើរទៅកាន់បរលោកតាមយថាកម្ម ។

អាស្រ័យការបង្វឹកបង្ហាត់ចិត្តរបស់គេយ៉ាងអស្ចារ្យ លោកស្ដេចសឹកអ្នកគ្មានបាប បានបន្ថយពេលស្លាប់ឲ្យឃឹតយូរហូតទៅដល់ថ្ងៃពេញបូណ៌មីខាងមុខ ។ លុះដល់អភិលក្ខិតកាលនោះហើយ លោកស្ដេចសឹកសម្ងំសម្ងាត់បង្អោនចិត្តដ៏ក្លាហានរបស់លោក ថ្វាយព្រះជាម្ចាស់អ្នកសាងមក ។

ខាងពួកកុរុ បានហៅប្រជុំប្រឹក្សាការសង្គ្រាមម្ដងទៀត ក្នុងការប្រជុំគ្រានេះ គេបានរើសយកលោកអាចារ្យទោណ ជាស្ដេចសឹកជំនួសភីស្មៈ ។ ពួកបាណ្ឌពបានដឹងដំណឹងនេះហើយ ក៏ភិតភ័យដោយហេតុថា ទោណជាអាចារ្យរបស់គេ គេឃើញបាបកម្មក្នុងការដែលធ្វើសង្គ្រាមតស៊ូនឹងគ្រូឯង ព្រោះរាងកាយរបស់លោកគ្រូនេះក្នុងសម័យឥណ្ឌៀបុរាណ គេរាប់អានប្រកាន់ថាជារបស់ស័ក្តិសិទ្ធិសិស្សណាប្រទូសរ៉ាយមិនបានសោះ ។

ភាគទី ១៤

ទោណាចារ្យអ្នកនាំទ័ពថ្មីខាងកុរុ

ថ្ងៃព្រឹកឡើង តអំពីការដួលនៃភីស្មៈ ទង់ជ័យកំពូលទ័ពនៃទោណាចារ្យបានទៅប្រតិស្ឋានយ៉ាងសង្ហាក្នុងស្នាមយុទ្ធ សម្រាប់សម្ដែងគ្រឿងសំគាល់ប្រចាំជាតិ ដែលមហាជនតែងស្គាល់រាល់គ្នាថាសុវណ្ណវេទី តាំងនៅលើស្បែកម្រឹគ, វេទីនេះប្រាប់ឲ្យដឹងបព្វជិតភេទរបស់គេព្រោះព្រាហ្មណាចារ្យទាំងពួង សម័យឥណ្ឌៀបុរាណជាអារណ្យវាសិន អ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងដែនដងព្រៃស្ងាត់ចាកពពួកមនុស្ស គ្មានអាឡោះអាល័យក្នុងផ្លូវលោកីយ៍សោះ វៀរលែងតែប្រដៅធម៌ និងចំណេះវិជ្ជាសម្រាប់លោកខ្លះ ដល់អន្តេវាសិកកំលោះអ្នកមានហរិឱត្តប្បៈ មកនៅចោមរោមជាសិស្ស ។

ទោណ មុនដែលបានទទួលតំណែងជាចមពល បានពោលពាក្យប្ដេជ្ញាចំពោះព្រះភក្ត្រទុរយោធន៍ថា «គេនឹងទៅយកខ្លួនយុធិស្ឋិរដាក់គ្រឿងពន្ធនា មកកាន់បន្ទាយកុរុឲ្យបាន» ។

អរជុនបានឮពាក្យប្ដេជ្ញា មុខគួរឲ្យខ្លាចនេះហើយ ក៏ទូលយុធិស្ឋិរថា «លោកអាចារ្យចាស់របស់យើង ជាមនុស្សស័ក្តិសិទ្ធិណាស់ យើងនឹងយកជីវិតគេមិនបានទេ, ក្នុងការសង្គ្រាមមើលទៅដូចជាអ្នកណាក៏ដោយ យើងអាចនឹងសម្លាប់បានទាំងអស់ ឥតរើស

មុខថាទុកអ្នកនេះសម្លាប់អ្នកនោះទេ ប៉ុន្តែសូម្បីដល់ម្លឹង យើងនឹងសម្លាប់គេក្នុងសង្គ្រាមរវាងបងប្អូននេះក៏មិនបានដែរ, ទោះបីដូច្នោះក្តី ពាក្យដែលលោកអាចារ្យប្តេជ្ញានោះ ជាពាក្យប្តេជ្ញាគួរឲ្យស្ងើបណាស់, ប៉ុន្តែខ្ញុំសុំប្តេជ្ញាតនឹងពាក្យប្តេជ្ញារបស់លោកគ្រូអាចារ្យថា « ដរាបណាលោហិតរបស់ខ្ញុំមាន សូម្បីតែមួយដំណក់ក្នុងកាយរបស់ខ្ញុំ, វរកាយរបស់យុធិស្ឋិរ នឹងមិនត្រូវភយន្តរាយសូម្បីតែរោមមួយសរសៃឡើយ ដរាបនោះ, ទោណនឹងចូលមកជិតអង្គយុធិស្ឋិរ មិនបានជាដាច់ខាត ល្បើរលែងតែដើរជិះជាន់លើសពអរជុនចូលមក»។

មុននឹងឡើងលើរថសឹក លោកអាចារ្យទោណបានចម្រើនភាវនាមួយបទនឹករឮកដល់ទេវតា និងថ្លែងសន្ទរោវាទដាស់តឿនសេនាទាហានរបស់គេពីរបីម៉ាត់ថា «ទាហានទាំងឡាយ ! កិត្តិយសនៃការនាំទាហានដ៏ក្លាហាន ធ្លាក់មកជាភារៈលើយើង ក្នុងថ្ងៃនេះការទទួលខុសត្រូវក្នុងរាជការសង្គ្រាមធ្លាក់មកលើយើងទាំងមូល តេជះគុណបុណ្យព្រះជួយឲ្យពរជ័យ យើងមានសេចក្តីសង្ឃឹមពេញទីថាម្តងនេះ សង្គ្រាមនឹងសាបសូន្យទៅ ដោយសារថ្វីដៃជ័យជម្នះរបស់កុរុ ប៉ុន្តែគ្មានមេទ័ពឬនាយពលណា សូម្បីក្លាហានជាយជ័យដូចម្តេចក្តី ក៏មិនអាចនឹងយកជ័យជម្នះ ដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួនតែម្នាក់ឯងបានឡើយ ត្រូវតែអាស្រ័យសេចក្តីព្រមព្រៀងអស់បណ្តាពួកពលទាហានជ្រាមជ្រែង ពេញសតិកម្លាំងពួតដៃគ្នា ជួយកំចាត់ពួកបច្ចាមិត្រ ទើប

អាចនឹងយកជ័យជម្នះបាន ដោយហេតុនេះហើយអ្នកទាំងឡាយចូរដឹងថា កិត្តិយសរបស់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ និងស្រុកទេសរបស់អ្នក ការនិរាសភ័យនៃគ្រួសាររបស់អ្នក រមែងអាស្រ័យកម្លាំងកាយ និងកម្លាំងសតិបញ្ញារបស់អ្នករាល់គ្នា ជាការផ្ទុកផ្តាក់លើអ្នករាល់គ្នា មិនជាការស្ថិតនៅលើឯកជនទេ សូមឲ្យទាហានទាំងឡាយ កត់សំគាល់រឿងនេះទុកក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនចុះ នឹងសូមឲ្យធ្វើមុខការនាទីរបស់ខ្លួនយ៉ាងកូនប្រុសមែន ៗ មិនត្រូវទៅគិតដល់ផលក្នុងទីបំផុតទេ» ។

នៅថ្ងៃដំបូងដែលទោណាចារ្យបានទទួលតំណែងជាអ្នកបញ្ជាការទ័ពហើយ, អភិមន្យុ បុត្រអរជុន បានបញ្ចេញថ្វីដៃយ៉ាងឯកប្លែកជាងគេក្នុងការចម្បាំងសម្តែងសេចក្តីក្លាហាន ឲ្យឃើញច្បាស់ប្រាកដដល់ភ្នែកអ្នកផង ម្តងហើយម្តងទៀត បង្ហាញខ្លួនជាអ្នកចម្បាំងយ៉ាងឯកក្នុងជំនាន់ក្រោយ ដែលទើបនឹងទ្រើសធំឡើងប្រុងនឹងបានជាអ្នកធំទៅខាងមុខ ។ ការប្រយុទ្ធដណ្តើមជ័យគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ អភិមន្យុចូលច្បាំងនឹងកុរុរាជាមួយអង្គទ្រង់នាមថាពៅរព អភិមន្យុចាប់ទាញកន្ត្រាក់ពៅរពទម្លាក់អំពីរាជរថ គ្រវាត់ដួលជ្រហឹតជ្រហាម ។

ជ័យទ្រថ ក្សត្រិយ៍សិន្ធុ កាលបានឃើញព្រះបាទពៅរពធ្លាក់នៅក្នុងភយន្តរាយ ក៏ម្នីម្នាចូលទៅជួយដោយរួសរាន់ បានរះក្របីគ្នាតនឹងអភិមន្យុ ឆាត់ហើយឆាត់ទៀត ។ អ្នកប្រយុទ្ធគ្នាទាំងពីរប្រាណមិនអាចនឹងកាប់ចាក់គ្នាត្រង់ណាបាន ដោយហេតុស្ទ្បេតញឹកជិតស្មើ

គ្នា ។ បន្តិច ជ័យទ្រថលុតជង្គង់ចុះ ហើយចាក់សំដៅដើមទ្រូង អភិមន្យុ ប៉ុន្តែអភិមន្យុកាត់ទាន់ ក្របីទង្គិចគ្នាឮតែឆាត់ ៗ ក្របីរបស់ជ័យទ្រថបាក់ពាក់កណ្តាល ជ័យទ្រថស្ទុះរត់ឡើងលើរថសឹកបរចេញទៅអំពីស្នាមយុទ្ធ ទុកឲ្យកុរុរាជាមួយអង្គ និងព្រះបាទសល្យៈរាជាក្រុងមាទ្រៈ ចូលតយុទ្ធនឹងអភិមន្យុ ។

ក្សិណនោះ ទាហានបាណ្ឌពមួយកងលើកចូលមកជួយអភិមន្យុ ។ ភីមកាន់ដំបងមួយយ៉ាងធំ ខាងចុងមានបន្លាដូចជាបន្លាផ្លែទុរេនគ្រវីគ្រវាត់ចូលទៅរះគ្នាតតូនឹងសល្យៈទាំងពីរអង្គស្ទាត់ក្នុងក្បួនប្រើដំបងដូចគ្នា ឮតែសូរដែលផ្លាស់គ្នាវាយម្តងម្នាក់ ឮសូរហាក់ដូចសឹង្ហតោប្រខាំគ្នា ទាំងពីរអង្គឈរចំអើតជើងជ្រែងគ្រញែងកំញើញចាំកាត់ការពារកម្លាំងអាវុធ ដែលអ្នកម្ខាងវាយមកឲ្យស្រាលចុះ ដូចយ៉ាងខ្យល់បក់មកត្រូវកាយ ។ ការតស៊ូគ្នារឹតតែខ្លាំងឡើង ។ ទោះបីដល់ម្លេះក្តី អ្នកចម្បាំងទាំងពីរមិនព្រមថយចេញមួយជំហានឡើយចេះតែស៊ូទ្រាំវាត់វាយគ្នាឮសូរទឹង ៗ ទម្រាំតែខាងណាមួយដួលទៅក្នុងទីបំផុតត្រូវដួលផ្កាប់មុខទាំងពីរនាក់ ប៉ុន្តែភីមក្រោកឡើងបានមុនលើកដំបងឡើងប្រុងនឹងសំពងឲ្យស្លាប់តែម្តង ស្រាប់តែឃើញសល្យៈមានលោហិតហូរប្រាលសន្លប់បាត់ស្មារតី ក៏អនុញ្ញាតឲ្យមនុស្សសែងទៅរកកងព្យាបាលរោគ ដើម្បីចាត់ការរក្សារបួសតទៅ ។

ក្នុងភាគម្ខាងនៃស្នាមយុទ្ធនោះ ទោណាចារ្យកំពុងតែធ្វើការ

ប្រយុទ្ធនឹងបច្ចាមិត្រ លុះក្រឡេកមើលទៅឃើញយុធិស្ឋិរនៅតែមួយអង្គឯងគ្មានអ្នកណាការពាររក្សាអង្គ ក៏បររថតម្រង់ស្លឹតចូលទៅប្រុងនឹងធ្វើឲ្យបានដូចពាក្យប្តេជ្ញាទុករួចហើយថា «នឹងចាប់ឃុំនាំខ្លួនយុធិស្ឋិរយកទៅកាន់បន្ទាយកុរុឲ្យបាន» ។ ទាហានពួកបាណ្ឌពឃើញទោណាចារ្យបររថសឹកសំដៅស្លុងទៅ ក៏ស្រែកត ៗ គ្នាលាន់ទ្រហឹងពេញស្នាមយុទ្ធ ដើម្បីឲ្យជួយគ្នាប្រុងប្រយ័ត្ន ។ អរជុនដឹងថាព្រះរាជារបស់ខ្លួនធ្លាក់ទៅក្នុងទីមានភ័យហើយ ក៏ស្ទុះម្នីម្នាទៅជួយដោយរួសរាន់ បរសិន្ធពលឿនស្លៅសំដៅទៅរកយុធិស្ឋិរ បន្តិចអរជុនជែងមុខបាន ចោលមេទ័ពកុរុនៅទីខាងក្រោយ ទៅដល់ជិតអង្គយុធិស្ឋិរមុនទោណ ខំការពារមិនឲ្យទោណចូលទៅយាយីបាន ។

ក្នុងភាគដទៃនៃស្នាមយុទ្ធ មានអ្នកប្រយុទ្ធគ្នាដោយអន្លើ ៗ មិនសូវប្លែកពីថ្ងៃមុន ៗ ប៉ុន្មានទេ ក្របីនិងក្របីប៉ះទង្គិចគ្នាឮសូរតែញ៉ាំង ៗ ជួនបាក់ជាកំណាត់ ៗ សេះសឹកដួលដេកប្រកាច់លើផែនពសុធា រថសឹកបាក់ប្រែក កងរបើករបូតខ្ចាត់ខ្ចាយ ដំរីសឹកស្រែករ៉ូមរ៉ាមលើកប្រមោយត្រកងកន្ទុយបោលឆ្លេឆ្លាពាសពេញទីយុទ្ធភូមិ ប៉ុន្តែរឿងអស់នេះមិនមែនមានតែក្នុងថ្ងៃនេះទេ ពីថ្ងៃមុន ៗ ក៏មានយ៉ាងហ្នឹងដែរ ទើបមិនទើងពណ៌នាឲ្យល្អិតល្អន់សព្វគ្រប់ទេ ។ ការកាប់សម្លាប់គ្នានោះ ជារឿងធម្មតារបស់សង្គ្រាម ។ ការរត់ និងការដេញ ការបែកទ័ព និងការប្រមូលផ្តុំពលចូលជាកងឡើងវិញ សម្លេងស្រែក

ថាមានជ័យ, សម្លេងថ្វូរបស់អ្នកត្រូវរបួស, សម្លេងស្រែកថាប្រឹងឡើងៗ, សម្លេងពន្យុះគ្នាឲ្យចូលវាយកាប់ចាក់ទាំងអម្បាលនេះជាការមានរាល់ថ្ងៃ ដែលអ្នកបុរាណគតិស្វម្បីជាអ្នកល្អិត ក៏មិនចង់ពណ៌នាឲ្យពិស្តារដែរ ។ លំដាប់នោះ វេលារាត្រីក៏ចរចូលមកដល់ត្រែខ្លីបន្លឺស័ព្ទសញ្ញាឲ្យឈប់ច្បាំងមួយលើកទៀត ។

ព្រឹកឡើងជាថ្ងៃទី ១២ ទោណខំប្រឹងព្យាយាមធ្វើការនឹងចាប់ខ្លួនយុធិស្ធិរឲ្យបានតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន គេនាំកងទាហានទាំងមូលចូលទៅដោយប៉ុនប៉ងតែម្យ៉ាង គឺនឹងចាប់យកយុធិស្ធិរឲ្យបាន ។ ព្រួញធ្នូទាំងអស់បាញ់តម្រង់តែទៅលើអង្គយុធិស្ធិរមួយ ដោយបំណងយ៉ាងធំនឹងកាច់យុធិស្ធិរឲ្យបាក់ ហើយចាប់យកខ្លួនទៅបន្ទាយឲ្យបាន ។ ឧបាយកលដើម្បីចាប់យកយុធិស្ធិរឲ្យបានងាយ គេជន្លឲ្យអរជុនឃ្លាតចេញអំពីយុធិស្ធិរ ដោយឲ្យសុសរម័នទៅរងាវអួតច្បាំងតតួនឹងអរជុន, អរជុនក៏ទទួលច្បាំង ប៉ុន្តែភ្នែករំពៃមើលមកតែឯយុធិស្ធិរ ព្រោះគេបានយល់កលល្បិច ដ៏ជ្រាលជ្រៅរបស់ការល្បងច្បាំងនឹងពាក្យប្តេជ្ញារបស់ទោណនៅចាំជាប់ជានិច្ច បានប្រយុទ្ធគ្នានឹងសុសរម័ន ហើយត្រឡប់មករាំងរក្សាយុធិស្ធិរវិញ ។

នៅគ្រាដែលទោណលើកទ័ពតម្រង់ទៅប្រុងនឹងបង្ក្រាបយុធិស្ធិរនោះ កងទ័ពធំកុរុមិនបាននៅទំនេរទេ ក្សត្រិយ៍កុរុជាច្រើនអង្គបានចាត់ការបំបែកញែកគ្នាចូលវាយកងទ័ពបាណ្ឌពជាច្រើនផ្លូវ

បានជាធ្វើដូច្នោះ ដើម្បីនឹងវាយឲ្យបែកខ្ចាត់ខ្ចាយ ហើយចាប់យកយុធិស្ធិរឲ្យបានដោយងាយ ។ ទុរយោធន៍ចូលវាយភីម ប៉ុន្តែទើបចូលច្បាំងបានមួយស្របក់ ក៏ត្រូវអាវុធ ត្រូវថយចេញអំពីទីស្នាមយុទ្ធ ។ អរជុនសង្កេតឃើញកុរុរួមកម្លាំងដ៏ខ្លាំងព្រួតគ្នាវាយដ៏ហូរមកបីដូចជារលកទឹក ទើបគេបោលសម្រុកចូលវាយកាត់ពាក់កណ្តាលទាហានថៃវមុខ, ទាហានថៃវមុខបែកទៅម្ខាងមួយថៃវ ៗ ខ្ចាត់ខ្ចាយវាយជាពួកតូចៗរួមគ្នាជាកងទ័ពវិញមិនបាន ខ្លះទៅលិចខ្លះទៅកើត នេះជាថ្វីដៃយ៉ាងឯក ជាស្នាដៃមានគ្រូ ធ្វើឲ្យការរុករុលមកនៃកងទ័ពកុរុយឺតយូរដំណើរ ធ្វើការមិនបានសម្រេចផលដូចកម្លាំង ។ កណ៌ឃើញដូច្នោះ ចិត្តរបស់គេដែលប៉ុនប៉ងតែនឹងឫស្យាព្យាបាទពេញពោរមិនអាចនឹងទប់ទល់ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់បាន ក៏ស្ទុះចូលទៅវាយអរជុន ឥតគិតជីវិតជារស់ ឬស្លាប់ គិតតែខំយកជ័យជម្នះឲ្យបាន ឬក៏លះបង់ជីវិតជារាជពលីសម្រាប់ផែនដីប៉ុណ្ណោះ បានតដៃគ្នាជាយូរ ឮសូរស័ព្ទសន្ធឹកគឹកកង ប៉ុន្តែកណ៌ក្តី អរជុនក្តី គ្មានអ្នកណាបានជ័យអំពីអ្នកណាឡើយ ព្រោះអ្នកទាំងពីរប្រាណ មានកម្លាំង និងចំណេះវិជ្ជាប្រដំប្រសងគ្នា អ្នកទាំងពីរមានសេចក្តីពេញចិត្តនឹងខ្លួនឯង ត្រង់ការដែលផ្លាស់គ្នាវាយ ផ្លាស់គ្នាទទួលរង ឥតចាញ់ប្រៀបគ្នាត្រង់ណា រហូតដល់ព្រលប់ ទើបលើកលែងប្រយុទ្ធគ្នារៀងខ្លួន ។

ភាគទី ១៥

មរណភាពនៃអភិមន្យុ

ថ្ងៃទី ១៣ នៃយុទ្ធវារៈរឿងរះមក ទោណមានចិត្តសប្បាយរីករាយក្រៃពេក កម្លាំងរបស់គេក៏នៅមានពេញបរិបូណ៌ កម្លាំងវេហ៍ពលសោត ក៏នៅមិនទាន់រលស់អស់ គេចាត់កងទាហានក្នុងថ្ងៃនេះជារូបសរសៃមងពីងពាង ដើម្បីធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រួនធ្ងូនការសឹកវាយមកនឹងមិនធ្លុះធ្លាយចូលទៅរួច ព្យែរលែងតែចូលស្លាប់ ឬត្រូវគេចាប់ខ្លួន ក្បួនទ័ពច្រើនស្រទាប់ច្រើនជាន់ ដូចពោលមកហើយនោះជាយុទ្ធកិច្ចជំនាន់បុរាណរបស់ឥណ្ឌា ប៉ុន្តែតាមធម្មតា ឧបាយកលទាំងនេះច្រើនតែយកមកប្រើការនៅវេលាដែលឃើញថាទាល់ច្រក អស់ផ្លូវនឹងកែខៃ ហើយដើម្បីនឹងបញ្ឆោតឲ្យអរជុនផុងខ្លួនចូលទៅក្នុងទីដែលគេធ្វើកលទុកនោះ ទើបគេចោលសំដីទៅដល់អរជុនដូចកាលថ្ងៃមុន ។ អរជុនត្រិះរិះយល់ឧបាយកលនោះ ដែលមានសេចក្តីដូចគ្នា នឹងសំដីឧបាយកលរបស់ពីងពាងអញ្ជើញរុយថា «អញ្ជើញចូលមកក្នុងបន្ទប់ទទួលភ្ញៀវរបស់ខ្ញុំចុះ» ។ អរជុនទទួលពាក្យបបួលច្បាំង ប៉ុន្តែមិនចោលនាទីរបស់ខ្លួន ទើបប្រើអភិមន្យុជាបុត្រឲ្យទៅតស៊ូជំនួសខ្លួន ។ អ្នកចម្បាំងកំលោះក្រេកអរពន់ប្រមាណ ដែលបានទទួលនាទីធ្វើការជំនួសបិតាដូច្នោះ ក៏រួសរាន់ឡើងជិះរថសឹកបរ

គគ្រឹកតម្រង់ទៅទិសសមរភូមិ ហាក់ដូចជានឹងទៅបោសកងទ័ពកុរុឲ្យរលីងអស់ទៅ ដោយការរុករានតែម្តង ។ ដើម្បីនឹងរាំងរាមិនឲ្យអភិមន្យុរុករានចូលទៅរួច ទុរយោធន៍ក៏ចូលមករាំងរាដោយកម្លាំងដ៏មហិមា ប៉ុន្តែកាលប៉ះទង្គិចគ្នាមួយទ្រូសទៅ អភិមន្យុបានផ្ញើរបួសមួយអន្លើទុកនៅកាយទុរយោធន៍ និងប្រហារទាហានរក្សាអង្គទុរ-យោធន៍ស្លាប់វាល ។ អ្នកដែលចូលទៅផ្ជាញ់អភិមន្យុម្នាក់ទៀត គឺសល្យរាជាក្រុងមាទ្រ: ។ ព្រះរាជានេះក៏ដែរ អភិមន្យុបានកាត់កម្លាំងដោយព្រួញធ្នូពីរបី ដែលបាញ់ចេញទៅមិនខុសទីដៅ ហើយក៏រុករានទន្ទ្រានចូលទៅទៀត ។

លំដាប់នោះ ទុហាសាសនៈចេញមករាំងរាទទឹងមុខ ដើម្បីមិនឲ្យរុកចូលទៅរួច ។ អភិមន្យុឃើញ ក៏ញញឹមហើយនិយាយឡកឡឺយឲ្យថា «ទ្រង់នេះឬដែលសមគំនិតនឹងសកុនិ អូសយកអាណាចក្ររបស់យុធិស្ឋិរ ដោយអសត្យមុខគួរឲ្យខ្ពើម ? ទ្រង់នេះឬដែលចិកសិរព្រះនាងទ្រៅបទី និងប្រមាថមើលងាយក្នុងទីប្រជុំជន ? ទ្រង់ហៅភីមថា «កញ្ជះក្នុងផ្ទះទ្រង់ឬ? ទ្រង់ប្រមាថអរជុន បិតាខ្ញុំឬ ? ល្អហើយទ្រង់ជាសត្រូវជាទីគាប់ចិត្តខ្ញុំក្រៃពេក ខ្ញុំជាកូនបំណុលនៃពាក្យប្តេជ្ញារបស់ទ្រង់ដែលគុំកួននឹងរំលាងឲ្យរលីងអំពីប្រឹថពី» និយាយដូច្នេះអ្នកចម្បាំងកំលោះក៏ចូលប្រហារទុហាសាសនៈ ដោយកូនសរត្រូវផ្ដួលដេកលើផ្ទៃព្រះធរណី ប៉ុន្តែក្សត្រិយ៍កុរុជាច្រើន រត់ទៅជួយរួចអំពី

មរណភ័យដោយថ្វីដៃអភិមន្យុ នាំគ្នាគ្រាហ៍សែងចេញទៅអំពីស្នាមយុទ្ធ លោហិតច្រាលសន្លប់បាត់ស្មារតី ។

លំដាប់នោះ ក្សត្រិយ៍កុរុមួយអង្គទៀត ប្រឹងស្រូតរូតមកស្កាត់ស្ទាក់វាយអភិមន្យុ ប៉ុន្តែអភិមន្យុគាស់ខ្នាតប៉ើងទៅបាត់ដូចគេបក់រុយមួយក៏ប្រហៃលគ្នា ហើយរុកចូលប្រឡូកពេញស្នាមយុទ្ធ ដេញពួកកុរុខ្ចាត់ខ្ចាយគ្មានអ្នកណាទើត ឬទល់មុខតដៃបាន ។

ក្សិណនោះ ជ័យទ្រថ ព្រះរាជាក្រុងសិន្ធូ រួបរួមកម្លាំងគ្នានឹងក្សត្រិយ៍សឹកឯទៀត ៦ អង្គចូលវាយអភិមន្យុ ។ ក្សត្រិយ៍ទាំង ៧ អង្គព្រួតគ្នាវាយអភិមន្យុជុំវិញ កូនសរប្រសាចចេញមកអំពីគ្រប់ទិសដោយឥតមេត្តាករុណា អភិមន្យុគ្មានតក់ស្លុតរន្ធត់ស្មារតីបន្តិចសោះបានធ្វើការតស៊ូនឹងសត្រូវគ្នាច្រើន កើនហួសកម្លាំងខ្លួនជាច្រើនម៉ោងក្នុងទីបំផុត ទង់រូបមយូរារបស់គេត្រូវព្រួញដាច់ធ្លាក់ដល់ដី ត្រូវរថបាក់ខ្ទេចខ្ទី ត្រូវសេះស្លាប់ នាយសារថីត្រូវគេចាប់ខ្លួនបានយកទៅទោះបីដូច្នោះ អភិមន្យុក៏ឥតព្រួចព្រឺ បានវេខ្លួនជុំវិញទទួលសត្រូវទាំង ៧ ផ្លូវ ដែលព្រួតគ្នាចូលវាយ រាងកាយពេញទៅដោយរបួសស្លាកស្នាមកញ្ឆេតកញ្ឆូតអស់ទាំងសព៌ាង្គ លោហិតជាបខ្លួន មុខមាត់នឹងគ្រឿងតែងកាយ តាំងពីករហូតដល់ជង្គង់ ប្រឡាក់ដៃនឹងឈាមក្រោះក្រាំង ទោះបីដូច្នោះវីរបុរសកំលោះតូចចេះតែខំតស៊ូជរាបទៅយូរបន្តិចកើតមានអាការវិលមុខ អស់កម្លាំងប្រឹងទៅទៀតមិនរួច ក៏

ទន់ជង្គង់ចុះ ព្រោះលោហិតធ្លាក់ច្រើនណាស់ ដឹងខ្លួនថាជីវិតកំពុងស្ទុះចេញពីរាងកាយ ក្នុងទីបំផុតក៏មិនអាចនឹងទប់ទល់បានតទៅទៀត ក៏ដួលចុះអស់សតិ អស់ខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល គេដួលដូចដំរីភ្លុកដួលក្នុងព្រៃដោយថ្វីដៃព្រានព្រៃកំណាច ប្រហារចោលក្នុងអារណ្យប្រទេស រលត់ដូចភ្លើងព្រៃរលត់ លិចទៅដូចព្រះអាទិត្យលិចបិទបាំងសិនេរុបពិត ងងឹតដូចព្រះច័ន្ទក្នុងយាមរនោច ។

វេលានោះ ព្រះអាទិត្យលិចផុតរាសី ទើបគេលើកការសង្គ្រាមក្នុងថ្ងៃនេះរង់ចាំថ្ងៃថ្មីទៅទៀត ។ គ្រានោះ ព្រះចន្ទ្រ និងដួងតារាកររឿងរះត្រចះឡើងក្នុងនភាល័យប្រទេស ចែងចាំងរស្មីស្រទន់មកត្រូវសពអភិមន្យុដែលដួលដេកកណ្ដាលទីយុទ្ធភូមិ ។ មុខគួរឲ្យសោកស្ដាយ អ្នកចម្បាំងមានថ្វីដៃថ្មីនេះពន់ពេកណាស់ ។

អរជុននៅវេលាដែលអភិមន្យុទទួលមរណកាលនោះ នៅឃ្លាតឆ្ងាញអំពីគ្នា កំពុងតែប្រយុទ្ធក្នុងភាគម្ខាងនៃស្នាមយុទ្ធ លុះដល់ពេលលើកទ័ពត្រឡប់ចូលទៅក្នុងបន្ទាយវិញ ស្រាប់តែបានឃើញហេតុភេទដ៏អាក្រក់តាមផ្លូវជាច្រើនប្រការ ទើបសន្ទនានឹងនាយសារថីដោយសម្លេងដ៏ស្អាស្អក ព្រោះមានចិត្តស្លុតរន្ធត់ថា «នៃក្រឹស្នៈ ! ហេតុម្ដេចបានជាមានហេតុភេទអាក្រក់ មកប៉ះពាល់ដល់ចក្ខុខ្ញុំក្នុងពេលព្រលប់ថ្ងៃនេះ ? ហេតុម្ដេចបានជាចិត្តខ្ញុំតក់ស្លុតមុខគួរឲ្យអស្ចារ្យយ៉ាងនេះ ? ហេតុម្ដេចបានជាស្វាត់ច្រៀបពេញទាំង

ស្នាមយុទ្ធ ?» លុះចូលទៅជិតបន្ទាយក៏ប្រស្រ័យនឹងក្រីស្នៈទៀតថា «ហេតុម្ដេចបន្ទាយយុធិស្ធិរ ស្ងាត់ឈឹងស្ងៀមស្ងាត់ក្នុងយប់នេះ ? ហេតុម្ដេចបានជាអភិមន្យុ កូនតូចរបស់ខ្ញុំ មិនឃើញចេញមកទទួលខ្ញុំ ?» ។

អរជុនសន្សឹម ៗ ឈានជើងចូលទៅក្នុងបន្ទាយយុធិស្ធិរក្នុងចិត្តវេរាស្មាក់ស្មើរ ដោយមានសេចក្ដីសន្ទិះសង្កាជាខ្លាំង ។

កាលយុធិស្ធិរ ក្រឡេកឃើញអរជុនចូលទៅ ក៏ថ្លែងរឿងអភិមន្យុដែលតដៃជាមួយរាជសត្រូវគ្នាច្រើន ត្រូវអាវុធស្លាប់កណ្ដាលរណរង្គ ។

អរជុនស្រែកចេញបានតែមួយម៉ាត់ថា «អាក្មេងភ្លា» ប៉ុណ្ណោះ ក៏ដល់នូវវិសញ្ញីភាព ដួលក្រាបផ្ទាល់ផែនដីបាត់ស្មារតីមួយស្របក់ធំ លុះបើកភ្នែកឡើងនឹកឃើញរឿងនោះ ក៏គ្រេវក្រោធញ័រទាំងខ្លួនទូលយុធិស្ធិរ ថា «ទ្រង់ថា ជ័យទ្រថព្រួតគ្នាចូលប្រយុទ្ធកាច់កិនបុត្រទូលបង្គំតែម្នាក់ឯងឬ ? ការដែលគេធ្វើដូច្នោះស្មើដូចចោរ ៧ នាក់ ព្រួតគ្នាសម្លាប់កូនក្មេងម្នាក់ រកអ្នកណាជួយគ្មាន, គួរសមហើយឬ ក្សត្រិយ៍ប្រព្រឹត្តបន្ទាបខ្លួនចុះកាន់ហិនទោស ដោយឥតអៀនខ្មាសយ៉ាងនេះ ទម្លាយច្បាប់នៃការរក្សាកិត្តិមស័ក្តិ ជាមន្ទិលសៅហ្មងខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ក្សត្រិយ៍ដូច្នេះឬ ? សមឲ្យសេចក្ដីក្រោធរបស់បិតាសម្លាប់វាចោលក្នុងលោកនេះ និងសូមឲ្យពាក្យផ្ដាសានៃបិតា អ្នកមានបុត្រព្រាត់ប្រាសទៅហើយ តាមវាទៅក្នុងលោកឯមុខ, ឥឡូវនេះ យុធិស្ធិរ

អ្នកទ្រង់សីល ចូរស្ដាប់ពាក្យប្ដេជ្ញារបស់ខ្ញុំថា «សុំកុំឲ្យខ្ញុំបាននូវសេចក្ដីសុខនៃស្ថានសួគ៌ឡើយ ថាបើខ្ញុំសម្លាប់ជ័យទ្រថមិនបានក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះទេ, សុំកុំឲ្យវិញ្ញាណរបស់ខ្ញុំទៅកាន់និរយភូមិ និងទទួលទោសទណ្ឌកម្មជួសសត្វបាបដែលមានទោសធ្ងន់ ៗ នោះ បើមុនព្រះអាទិត្យអស្ដង្គតក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ ខ្ញុំសម្លាប់ជ័យទ្រថមិនបានទេ»។

យប់នេះ មានសេចក្ដីសោយសោកបរិទេវនាការក្នុងបន្ទាយបាណ្ឌពពេញមួយរាត្រី លុះដល់ថ្ងៃព្រឹកឡើង អរជុនដណ្ដើមយកស័ង្ខសឹកមកផ្លុំខ្លួនឯង សម្លេងរន្ថើនរន្ទាន់ជាអាណត្តិសញ្ញាសម្រាប់ពាក្យប្ដេជ្ញាដ៏ពន្លឹក ដែលគេនឹងធ្វើឲ្យបានសម្រេច នូវវេលាមុនព្រះអាទិត្យអស្ដង្គតថ្ងៃនេះ ។

ពួកកោរពបានដឹងពាក្យសច្ចាប្រណិធានរបស់អរជុន ហើយបានឮសម្លេងស័ង្ខរបស់អរជុនទៀត ក៏ត្រៀមការតស៊ូយ៉ាងសាហាវក្នុងថ្ងៃនោះ អ្នកខ្លះដែលសម្លាប់អភិមន្យុក៏ព្រួញខ្លួន ។ ឯជ័យទ្រថមិនហ៊ានចេញទៅទទឹងមុខអរជុន រកផ្លូវគេចវេះទៅនៅក្រោយកងទ័ព ហើយបានស្ដេចចូលទៅឯបាវំទុរយោធន៍ មុនអរុណរះទូលថា «ពាក្យសច្ចាប្រណិធានរបស់អរជុនថា នឹងយកជីវិតខ្ញុំឲ្យបានក្នុងថ្ងៃនេះ ចោះចំពោះតែឈ្មោះខ្ញុំម្នាក់ ជាការកែកំហឹងសងសឹករបស់គេតាំងពីដើមមកគេមិនដែលពោលពាក្យមុតមាំសម្បើមដូច្នេះ ព្រោះពូជពង្សវង្សត្រកូលរបស់គេ ត្រូវពួកកោរពពិឃាតបង់រលំ ១ ថ្ងៃ បាន

ជាគេឈឺចាប់ខ្លាំងណាស់ក្នុងថ្ងៃនេះ, អរជុនជាមនុស្សប្រាកដប្រជា ហើយជាសត្រូវដ៏របឹងរបស់យើង ហេតុនេះ ពាក្យប្ដេជ្ញារបស់គេមិនមែនជាពាក្យផ្ដេសផ្ដាសទេ យើងនឹងឡូកឡើយ ឬធ្វេសប្រហែសមិនបានសោះឡើយ ខ្ញុំគិតក្រែងថា សេចក្ដីស្លាប់របស់ខ្ញុំនឹងមកដល់ក្នុងគ្រានេះ»។

ទុរយោធន៍ «កុំព្រួយ ! សម្រាប់ជាតិអ្នកចម្បាំង ដែលនឹងមកប្រារព្ធខ្លាចស្លាប់យ៉ាងនេះមិនគួរសោះឡើយ, រាល់ខណៈដង្ហើមចេញចូលរបស់ទាហាននោះ ជាការប្រឡែងលេងនឹងសេចក្ដីស្លាប់ ខ្ញុំចង់និយាយថា ជំនួសថ្ងៃនេះជាវារៈទីបំផុតនៃជីវិតទ្រង់នោះ វាក្លាយទៅជាមរណៈនៃ អរជុនទៅវិញ»។

ជ័យទ្រថ «ភ័យរបស់ខ្ញុំជិតចូលមកដល់ហើយណ៎ា»។

ទុរយោធន៍ «មិនអីទេ ! កងទ័ពខ្ញុំទាំងអស់ ខ្ញុំបានផ្ដាំឲ្យចាំការពាររក្សាទ្រង់ដោយប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាងអស់ពីចិត្ត ហេតុនោះទ្រង់កុំខ្លាចអ្វីឡើយ»។

ក្សិណនោះ ត្រៃខ្លីបន្លឺស្វរស័ព្ទឡើងដើម្បីឲ្យត្រៀមចម្បាំង អរជុនលោតឡើងលើរថសឹកដោយរួសរាន់ ហើយផ្ដាំក្រឹស្ណៈថា «ចូរបរសេះសម្បុរផ្ទៃមេឃរបស់ខ្ញុំឲ្យលឿនតាមដែលអាចបរបាន ព្រោះថ្ងៃនេះ ការងាររបស់ខ្ញុំជាការងាររួសរាន់គួរឲ្យស្ញែងណាស់ ខ្ញុំត្រូវធ្វើការឲ្យបានសម្រេចក្នុងថ្ងៃនេះតាមសំដីរបស់ខ្ញុំ ប្រសិនខ្ញុំធ្វើការនោះ

មិនបានសម្រេចក្នុងថ្ងៃនេះទេ ខ្ញុំត្រូវតែលះបង់ជីវិតរបស់ខ្ញុំមិនខានដែរ»។

រថសឹកអរជុន លាន់ឮគគ្រឹកស្ទើរកក្រើកទាំងស្នាមយុទ្ធ រត់ពីចុងស្នាមយុទ្ធម្ខាងទៅដល់ចុងស្នាមយុទ្ធម្ខាងទៀត ។ មានអ្នកលេងពួកកុរុមកទទឹងផ្លូវមុខរថសឹកអរជុនខ្លះដែរ អ្នកដំបូងគឺទុរមរស័ណ ប៉ុន្តែ អរជុនវាយរត់ប្រទៀកតោគតួងទៅដោយងាយ ហើយក៏បររថទៅទៀត ។

លំដាប់នោះ ទុហាសាសនៈចូលវាយអរជុន ដោយខ្លោងដំរីសឹកមួយខ្លោងធំ, ដំរីសឹកគ្រាន់តែឮស្កូររថសឹកអរជុន ក៏ដាលបោលប្រសាចទៅអរជុនបររថបង្ខំឃ្មីខ្មាតទៅរកជ័យទ្រថទៀត ។ តពីនោះ ទោណាចារ្យចេញមកស្កាត់មុខអរជុន ហើយបបួលច្បាំងតតួ ប៉ុន្តែ អរជុនសុំខ្លួនដោយសុភាពថា ចូរឲ្យអភ័យដល់កូនសិស្សចុះ ថ្ងៃនេះ កូនសិស្សមិនទទួលច្បាំងនឹងលោកអាចារ្យទេ ដ្បិតមានអំពល់រវល់តាមរកវាយអ្នកដែលសម្លាប់អភិមន្យុបុត្រខ្ញុំ ឲ្យបានសម្រេចតាមពាក្យប្ដេជ្ញាដ៏ធំ ដែលខ្ញុំបានតាំងប្រណិធានទុករួចមកហើយនោះ ។ រថសឹកអរជុនក៏លឿនគគ្រឹក ក្បែរខាងទោណទៅតាមថៃវទាហាន ដែលដំកង់ជាវង់ឥន្ទធនូ វាយកំចាត់ពលដែលនៅទទឹងមុខឲ្យវិនាសចេញទៅ ។

ពេញមួយថ្ងៃនោះ ឮតែស្កូររថសឹកអរជុន គ្រឹកទៅ គ្រឹកមក ខ្ទរ

ខ្មាំងទូទៅទាំងសមរភូមិ ខំស្វែងរកតែជ័យទ្រថ មិនទាន់ជួបប្រទះ
សោះ ។ ក្រឹស្ណៈឃើញសេះនឿយហត់ណាស់ ក៏បញ្ឈប់ដោះសេះ
ចេញពីរថ ឲ្យឈប់សម្រាកស៊ីស្មៅ នៅក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម បាន
មួយស្របក់ក៏យកសេះមកទឹមវិញ ហើយបររថជ្រៀតជ្រែកទៅក្នុង
កណ្ដាលកងទ័ពកុរុ សង្វាតរកតែជ័យទ្រថ ប៉ុន្តែជ័យទ្រថមិនហ៊ាន
អើតមុខចេញមក ឲ្យប្រាកដដល់ចក្ខុអរជុនសោះ ។ មានក្សត្រិយ៍កុរុ
ឯទៀតជាច្រើនអង្គ មកតទល់នឹងអរជុនដែរ ប៉ុន្តែអង្គខ្លះត្រូវអរជុន
ប្រហារខ្ទេចទៅ, អង្គខ្លះមកល ៗ ក៏គេចបាត់ទៅ ថ្ងៃសោតក៏កាន់តែ
ទន់ទាបណាស់ទៅហើយ ការដែលស្វែងរកជ័យទ្រថមិនជួបនោះ
អរជុនរកកលនឹងខូចចិត្តទៅហើយ ប៉ុន្តែគ្រោះជា គ្រានោះ ទទួល
អរជុនចោលភ្នែកក្រឡេកមើលទៅចុងសមរភូមិម្ខាងឯណោះស្រាប់
តែបានឃើញជ័យទ្រថគង់លើរថសឹក ឬកពាក្រអឺតក្រអោង រីងប៉ុង
មានទាហានមួយកងពលធំហែហមអមអង្គចាំការពារ ។ អរជុនរក
ក្រឡេកមើលទៅព្រះអាទិត្យក៏ជិតអស្តង្គតណាស់ទៅហើយ ទោះជា
យ៉ាងណាក៏មិនត្រូវបណ្ដោយឲ្យពេលវេលាកន្លងទៅទទេដែរ ស្ងួម្បី
ឃើញដូច្នោះហើយ ក៏មិនមែនជានឹងចូលទៅវាយបានដោយងាយ ៗ
ដ្បិតកណ៌ដែលជាតួអង្គរក្សយ៉ាងសំខាន់ នៅចាំរក្សាអង្គជ័យទ្រថ
នោះ, ឃើញអរជុនបររថតម្រង់ស្ទៅចូលទៅរកជ័យទ្រថ ក៏ស្ទុះស្ទារ
ចេញមកទទួលតដៃនឹងអរជុន ដោយបំណងនឹងរារាំងបង្អង់ឲ្យវេលា

ផុតរលត់ទៅ ព្រោះវេលានៅសល់តែពីរ ឬបីនាទីទៀតប៉ុណ្ណោះទេ
ព្រះអាទិត្យនឹងលិចបាត់ហើយ បើពេលនោះ អរជុនធ្វើការមិនបាន
សម្រេចទេ គេក៏ត្រូវលះបង់ជីវិតរបស់ខ្លួនដែរ នេះជាគំនិតរបស់
កណ៌ដែលគិតទុកតែក្នុងចិត្តថា «បានឱកាសល្អហើយ ចំពោះការ
ព្យាបាទនឹងអរិចិត្តគ្នារហូតដល់អាយុក្ខ័យ វេលានេះអញនឹងកាច់
អរជុនឲ្យដួលទាំងជំហរ កុំឲ្យមានផ្លូវក្រោកឡើងរួច» ។

ក្រឹស្ណៈឃើញថាអរជុនធ្លាក់ទៅក្នុងទីចង្អៀតចង្អល់ប្រផុត
ប្រដើយមិនដឹងជានឹងបរាជ័យ ឬមានជ័យដូច្នោះ ព្រះហឫទ័យទ្រង់
ជាទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ។ ក្នុងគ្រាមួយរំពេចនោះ ហាក់បីដូចជាមានទេវតា
ដ៏មានឫទ្ធានុភាពមកជួយភ្លាម ៗ មេឃមីរងងឹតខ្មួលខ្មៅគ្រប់ទិស
បិទបាំងមណ្ឌលព្រះទិនករងងឹតសូន្យសុង ទាល់តែកណ៌គិតថាដល់
វារៈទីបំផុតនៃការសញ្ញារបស់អរជុនហើយ ទើបគេលើកលែងធុរៈ
ក្នុងការច្បាំងទៀត ដើរចេញអំពីសមរភូមិព្រងើយ ដោយសប្បាយ
ចិត្ត នេះជាលាភរបស់អរជុន ។ ក្សិណនោះ ពពកខ្មួលខ្មៅនោះ ក៏
រសាត់ជាច់បាត់អស់ទៅ ព្រះអាទិត្យលេចពន្លឺភ្លឺផ្លេកឡើងមួយរំពេច
ក្នុងវេលាប្រមាណជាមួយខណៈ អរជុនប្រកាន់យកឱកាសនោះបាន
ស្ទុះលុកលុយចូលទៅពិឃាតជ័យទ្រថស្លាប់ភ្លាមនឹងកន្លែង ពាក្យ
ប្ដេជ្ញាដ៏ធំរបស់គេក៏បានសម្រេចដល់ទីបំផុតដោយប្រការដូច្នេះ ។

កាលជ័យទ្រថត្រូវអរជុនពិឃាតស្លាប់ដូច្នោះហើយ ពួកខាង

កុរុក៏ឈឺចាប់ជាយ៉ាងធ្ងន់ ត្រូវគិតធ្វើការសងសឹកវិញឲ្យគ្រាតែបាន, ក្នុងគ្រាជាដំបូងដៃ កើតការច្បាំងគ្នាទាំងរាត្រី នៅយប់នោះ គប់ភ្លើង ភ្លឺព្រោងព្រាយពេញទាំងទីចម្បាំង, អុជបំភ្លឺមើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីនឹងធ្វើការប្រឡងយកជ័យឲ្យទាន់ក្ដៅចិត្ត, ក្របីភ្លឺព្រាត ៗ ក្នុង វេលាត្រូវពន្លឺគប់ភ្លើងចាំងមក មុខគួរឲ្យស្រៀវខ្លួនណាស់ ចាប់ច្បាំង តាំងពីថ្ងៃរហូតដល់យប់ទៀតជាច្រើនម៉ោង មិនដាច់ស្រេចជាខាង ណាមានជ័យខាងណាបរាជ័យឡើយ ។ កងទ័ពទាំងពីរខាងបាន ច្បាំងគ្នាដោយទោសៈឥតស្រាកស្រាន្ត ក្នុងទីបំផុត អស់កម្លាំងរៀង ខ្លួន ក៏ព្រមព្រៀងគ្នាឈប់សម្រាកមួយគ្រាសិន ។

ជាគ្រោះអាក្រក់ ថ្ងៃនេះធ្វើឲ្យទុរយោធន៍ព្រួយហឫទ័យយ៉ាង ខ្លាំងម្ដងទៀត បានស្ដេចចូលទៅរកទោណាចារ្យ ហើយត្រាស់ថា «ខ្ញុំ ព្រួយចិត្តធំណាស់ ដ្បិតអីថៃវទាហានកុរុ ចេះតែរលស់ស្តើងតិចទៅ ជាលំដាប់ ចម្បាំងរបស់យើង ចេះតែថយដៃចុះរាល់លើក ចុះហេតុអ្វី កាលយើងបានអ្នកចម្បាំងយ៉ាងឯក រកមនុស្សប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ដូច យ៉ាងលោកអាចារ្យនេះ មកធ្វើជាមេទ័ពរបស់យើងហើយ ម្ដេចឡើយ ក៏នៅតែទើសទាក់ មិនបានសម្រេចផលទៀត ? តើនៅមានគន្លាក់ កន្លៀតត្រង់ណាទៀត ? ឬមួយព្រោះតែចិត្តរបស់លោកទន់ដូចយ៉ាង ភីស្មៈបណ្ដាលឲ្យដៃរបស់លោកទន់ខ្សោយទៅផង ? ឬក៏ព្រោះតែ ពួកក្សត្រិយ៍បាណ្ឌពជាកូនសិស្សរបស់លោក ? ប្រសិនបើជាពិត

ដូច្នេះតែយ៉ាងណាមួយ ក្នុងនាមនៃយុត្តិធម៌សម្រាប់ជាតិ ម្ដេចក៏ លោកមិនប្រគល់តំណែងរបស់លោកឲ្យទៅកណ៌វិញទៅ ? » ។

សេចក្ដីរំជួលនឹកដល់កណ៌ បានកើតមានឡើងដល់ទុរយោធន៍ រាល់ ៗ គ្រា ដែលកងទ័ពរបស់ទ្រង់ត្រូវគេវាយច្រានថយទៅ ឬត្រូវ បរាជ័យ ទ្រង់តិះដៀលដល់ភីស្មៈ មិនតិចជាងបីដងដោយសំគាល់ ថា ភីស្មៈយកចិត្តទុកដាក់ខាងពួកបាណ្ឌពជាង ហើយរាល់តែលើក ទ្រង់គិតនឹងអបលោកកណ៌ឲ្យធ្វើជាមេទ័ព ក្នុងគ្រានេះក៏ទៀតដែរ កាលទុរយោធន៍បានឃើញអរជុនរក្សាពាក្យប្ដេជ្ញាទុកបាន ធ្វើការ ទាល់តែបានសម្រេចដូចបំណង ហើយមិនឲ្យមានអន្តរាយដោយ សេចក្ដីព្យាបាទរបស់សត្រូវទៀតនោះ ព្រះហឫទ័យទ្រង់ ក៏ស្រងូត ស្រងាត់ខ្លាំងណាស់ ប៉ុន្តែទ្រង់នឹកសង្ឃឹមថា កណ៌នឹងយកជ័យជម្នះ មកវិញបាន ដូចទឹកហូរចុះទៅសមុទ្រធំ អាចធ្វើឲ្យត្រឡប់ហូរច្រាស ឡើងមកវិញបាន ។ ទោណក្រាបទូលដូចភីស្មៈធ្លាប់ក្រាបទូលមក ហើយថា «ទុរយោធន៍ បើកងទ័ពរបស់ទ្រង់បែកខ្ញែកទៅហើយ វាមិន មែនដទៃឆ្ងាយទេ គឺផលនៃអកុសលរបស់ទ្រង់ហ្នឹងឯងកុំទៅបន្ទោស អ្នកស្ទាត់ក្នុងការចម្បាំង ដែលមានសក់ស្កូវសព្រោងពេញក្បាលដូច. យ៉ាងខ្លួនទូលបង្គំថាប្រកបដោយអសត្យ មានប្រទូស្តចិត្តនោះឡើយ ព្រះអង្គនៅជាយុវកុមារណាស់ មិនត្រូវមើលរំលងចាស់ទេ ត្រូវតែ ទ្រង់ជ្រាបថា អរជុនគ្មានអ្នកប្រៀបផ្ទឹមស្មើបានទេ ក្នុងផ្លូវយុទ្ធវិជ្ជា

នឹងត្រូវទ្រង់ជ្រាបថា ទោណមិនបាច់ឲ្យទ្រង់ដាស់តឿនក្នុងកិច្ចការជាមុខងាររបស់ទោណទេ ដើម្បីនឹងឲ្យទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីពិតក្នុងរឿងនេះ ទូលបង្គំសុំតាំងសច្ចាប្រណិធានក្នុងទីនេះថា «ថ្ងៃនេះ អរជុននឹងស្លាប់ដោយស្នាដៃទូលបង្គំ ឬបើមិនដូច្នោះទេ ក៏ទូលបង្គំនឹងស្លាប់ខ្លួនឯងវិញ» ។

លុះព្រះទិនករភ្លឺស្វាងពសុធា គេចាប់ធ្វើការសង្គ្រាមយ៉ាងក្ដៅដៃជាងមុន ៗ ។ ឃដោត្កចៈជាអ្នកមានថ្វីដៃ បានជ័យជម្នះក្នុងថ្ងៃនេះ ឈ្មោះនេះជារក្សសៈ បុត្រភីម បានធ្វើមរណកម្ម និងភេរវកម្ម ដល់ពួកទាហានកុរុដោយទោសៈនៃរក្សសៈ, ខ្លួនគេថ្ងៃនេះមើលទៅហាក់ដូចជាមានឫទ្ធិខុសពីធម្មតា គេធ្វើឲ្យសាច់ស្វិតគង់ធន់កាប់មិនមុតមុខគួរអស្ចារ្យ គេមិនញញើតនឹងរឿងស្លាប់ នឹងការធ្លាក់ខ្លួនទៅជាឈ្លើយនៃសត្រូវដូចមនុស្សធម្មតា ។ ការដែលនឹងកម្រាបគេបាននោះ មានតែអានុភាពនៃទេវតាម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រានោះ កណ៌ជាទាហានឯកយ៉ាងសំខាន់ម្នាក់ដែរ មានកូនសរដ៏អស្ចារ្យ ដែលព្រះឥន្ទ្រប្រទានមកតែមួយគត់ ពួកគេតឿនឲ្យយកកូនសរនោះចេញសម្លាប់ឃដោត្កចៈ តួសំខាន់នេះចេញ កណ៌ក៏ព្រមតាមសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់គេរាល់គ្នា ប៉ុន្តែឯគោលបំណងរបស់កណ៌ គិតសំចៃកូនសរនេះទុកនឹងសម្លាប់អរជុន ដែលអ្នកខ្លាំងពូកែជាងខ្លួនគេ ប៉ុន្តែឃដោត្កចៈមកសម្ដែងឫទ្ធិយុកយាក់មុខគេយ៉ាងនេះ នាំឲ្យគេទ្រាំទប់ទល់ពុំបាន ក៏ថ្លែងសរនោះផ្ដាច់ផ្ដិលជីវិតឃដោត្កចៈឲ្យក្ស័យទៅ កាលឃដោត្កចៈត្រូវទេពាវុធក្ស័យទៅហើយលំដាប់នោះ ការកោលាហលក្នុងស្នាមយុទ្ធ ក៏ស្ងាត់ច្រៀបដូចគេលត់ ប៉ុន្តែការស្ងប់ស្ងាត់នេះដូចយ៉ាងវេលាស្ងប់ស្ងាត់មុនផ្គរលាន់លើមេឃ ព្រោះគ្រាន់តែស្ងាត់មួយស្របក់ប៉ុណ្ណោះ ក្រោយពីនោះ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏មានការរើធ្វើសឹកនឹងគ្នាជាថ្មីទៀត ឮសូរសន្ធឹកសន្ធាប់ជាងមុនទ្វេជាពីរភាគ ។ លុះស្រេចការប្រហារឃដោត្កចៈ ហើយកណ៌ក៏តម្រង់ត្រង់ស្លុងចូលទៅរកសត្រូវចាស់របស់គេ គឺព្រះរាជាទ្រុបទ ក្រុងបញ្ចាល និងព្រះរាជាវិរាជ ក្សត្រិយ៍ទាំងពីរអង្គនេះត្រូវកណ៌ប្រហារខ្ទេចទៅ នៅវេលាជាមួយគ្នា សេចក្ដីសច្ចាប្រណិធានរបស់កណ៌ក៏បានសម្រេចយ៉ាងរីករាយសប្បាយចិត្ត ។ ការបង្គាប់បញ្ជារបស់ទោណបាននាំមកនូវជ័យជម្នះ ឬបើយ៉ាងហោចណាស់ ក៏ត្រឹមសងសឹកគ្នាវិញបាន មិនឲ្យចាញ់ប្រៀបសត្រូវ ។

ភាគទី ១៦

ថ្ងៃខាងចុងក្រោយនៃសង្គ្រាម

ការសង្គ្រាមក្នុងគ្រានេះ ជិតនឹងដល់នូវទីបំផុតហើយ ព្រោះទោណជាស្តេចសឹកធំ និងកណ៌ ទាហានសំខាន់ដល់នូវមរណៈ ។ ក្នុងវារៈនេះ ការសង្គ្រាមគេធ្វើយ៉ាងសាហាវបំផុត ផលដែលកើតពីការសាហាវនេះ គឺក្បាលទាហានត្រូវអាវុធដាច់ធ្លាក់អំពីស្មាទៅរមៀលដោយដី សពទាហានដែលត្រូវអាវុធមានស្នាមកញ្ឆែត កញ្ឆូតដេកកើយគងលើគ្នាត្រៀបត្រា, ខ្មោចសត្វពាហនៈ ដែលត្រូវនឹងធ្នូឬលំពែងពួយ ត្រូវនឹងបររថកិន ក៏ហើមប៉ោងចង្អ្រឹងចង្អ្រាងពាសពេញស្នាមយុទ្ធ, សម្លេងទ្រហោយំ, សម្លេងថ្ងូរមុខគួរឲ្យសង្វេគវេទនា, សម្លេងអ៊ឹងអ៊ាស់កោលាហល, សម្លេងនិយាយព្យាបាទគុំគួន និងសម្លេងសើចក្អាកក្អាយដោយមានជ័យ ។

ថ្ងៃព្រឹកឡើង តអំពីមរណភាពនៃរាជាទ្រុបទមក, ធ្មស្តទ្យុម័ន ឱរសរបស់ព្រះអង្គ ចេញទៅស្វែងរកខ្លួនអ្នកសម្លាប់ព្រះបិតាតាំងចិត្តថានឹងសម្លាប់ឲ្យស្លាប់ទៅតាមគ្នាទាល់តែបាន បើមិនបានសម្រេចដូចបំណងទេ ក៏ស៊ូផ្តាច់បង់ជីវិតរបស់ខ្លួនក្នុងការព្យាយាមនោះ លុះភីមឃើញធ្មស្តទ្យុម័ន កំលោះតូចប្រុងនឹងចេញទៅច្បាំងដោយបំណងយ៉ាងនោះហើយ ក៏ចាប់ដៃខ្ទាប់និយាយថា «ទ្រង់នៅក្មេង

ណាស់ ដែលទ្រង់នឹងទៅធ្វើការសងសឹកដល់ទោណ អ្នកស្លៀវស្លាដើម្បីកែកំហឹងពីរឿងមរណភាពនៃព្រះរាជបិតានោះ ឃើញជាពុំល្មមធួននឹងការទេ, ឯទាហានចាស់នោះជាអាហារដ៏រឹងស្វិតណាស់ មិនជាគួគ្នានឹងធ្មេញដ៏ទន់ ៗ របស់ទ្រង់ ដែលប្រុងនឹងទំពាឲ្យល្អិតល្អោចបានឡើយ ទុកឲ្យខ្ញុំវិញចុះ ខ្ញុំទៅច្បាំងជំនួសទ្រង់ ខ្ញុំនឹងទៅសងសឹកពីរឿងមរណភាពនៃព្រះរាជបិតារបស់ទ្រង់ឲ្យបាន» ថាហើយក៏ច្រានក្សត្រិយ៍កំលោះនោះឲ្យថយក្រោយក្រាកចេញទៅ ភីមលោតចូលទៅរកទោណ អ្នកចម្បាំងពីរប្រាណ បានចូលប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងល្អមើល គ្មានអ្នកណាចាញ់ប្រៀបអ្នកណាឡើយ ល្មមតដៃវាយវាត់គ្នាបាន ទាំងពីរប្រាណឥតថយក្រោយមួយជំហានសោះ ។ ចំណែក ភីមសូម្បីមានកម្លាំងខ្លាំងដល់ម្ល៉េះក្តី ក៏នៅតែមិនទាន់ធួនល្មមជាគូគួរតដៃនឹងសេចក្តីស្ទាញស្ទាត់ប៉ិនប្រសប់របស់ព្រាហ្មណាចារ្យដែរ ។

ក្រឹស្ណៈឃើញឥតប្រយោជន៍ក្នុងការច្បាំង ដោយអាងតែកម្លាំងសំពងគ្នាម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ទើបទ្រង់ទូលពន្យល់ណែនាំយុធិស្ធិរឲ្យប្រើវិធីកលយុទ្ធជាជំនួសកម្លាំងទាហានទៅវិញ ។ យុធិស្ធិរ មុនដំបូងទ្រង់មិនពេញព្រះហឫទ័យក្នុងការប្រើវិធីឧបាយកល ដោយទ្រង់យល់ថាជាឧបាយកលកោងកាចអាក្រក់ ព្រោះហឫទ័យរបស់ទ្រង់ប្រកបដោយមេត្តាករុណាជាច្រើន ទើបទ្រង់មិនព្រមប្រើវិធីកលយុទ្ធជាវិធីដែលចរិយាទាហានជាន់ខ្ពស់បានអនុញ្ញាតឲ្យប្រើហើយ ។ ប៉ុន្តែ

ទីប្រឹក្សារបស់ទ្រង់ទូលពន្យល់ថា «ត្រូវតែធ្វើការសងសឹកនឹងសត្រូវវិញដោយវិធីឧបាយកលយ៉ាងនេះទើបសមគ្នា ព្រោះសត្រូវរបស់យើង គេចេះតែអាស្រ័យទៅលើឧបាយកលវៀចកោងជាដរាប នឹងគេប្រព្រឹត្តអសត្រជាសរណៈរួចមកហើយ, បើទ្រង់មិនសព្វព្រះហឫទ័យក្នុងការគ្រាន់តែធ្វើសងសឹកសត្រូវវិញទេ ចុះទ្រង់នឹងខំច្បាំងធ្វើអ្វីទៀត, ម្តេចក៏មិនលើកលែងច្បាំងគ្នាចេញ ហើយព្រមចុះចាញ់នៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃទុរយោធន៍ទៅ ? ទ្រង់ភ្លេចសំណាមចាស់ដែលគេធ្វើដល់ទ្រង់ហើយឬនៅ ? រឿងលេងស្កាបង្កប់ធាតុដ៏ធ្ងន់ខាងក្នុង, រឿងនិរទេស, រឿងប្រមាថមើលងាយទ្រៅបទី» ។ កាលបើប្រឹក្សាទូលរំឭកពីរឿងទាស់ទែងគ្នាក្នុងគ្រាមុននោះហើយ យុធិស្ឋិរក៏ភ្ញាក់ព្រើតក្នុងព្រះហឫទ័យ ទ្រង់រំពឹងគិតដល់រឿងឈឺចិត្តនោះ ព្រះនេត្រទ្រង់ឡើងរលីងរលោងដោយអស្សុជល, ព្រះភក្ត្រជ្រប់គង់ស្ងៀម អាការៈដែលទ្រង់ជ្រប់ហើយគង់នៅស្ងៀមនោះ បញ្ជាក់ឲ្យដឹងថា «ទ្រង់យល់ព្រមឲ្យប្រើវិធីកលយុទ្ធនោះហើយ» ។ ប៉ុន្តែពួកបាណ្ឌពទាំងនោះ តាំងចិត្តនឹងប្រើវិធីដែលប្រាសចាកទោសមន្ទិលសៅហ្មង ដើម្បីនឹងកម្រាបទោណ អ្នកក្លៀវក្លាខ្លាំងពូកែនោះចេញឲ្យបាន ។

គ្រានោះ ភីមបានពិឃាតទាហានបាស្តិនបុរបុរសម្នាក់ ដែលមានឈ្មោះថា «អស្វត្ថាម័ន» រួចប្រើឧបាយកលស្រែកបន្ត ៗ គ្នាខ្ទរទៅពេញស្នាមយុទ្ធថា «សឹកបានសម្លាប់អស្វត្ថាម័នស្លាប់ទៅហើយ»។

ពួកកុរុបានឮសម្រែកនោះហើយ ក៏ចូលចិត្តថា សឹកបានសម្លាប់អស្វត្ថាម័នបុត្រសម្លាញ់តែមួយរបស់ទោណ (ដែលមានឈ្មោះដូចគ្នានឹងដំរីសឹក) ។ ដោយហេតុស្ងរសម្លេងលាន់ឮគឹកកងរំពងជ្រួលច្របល់ខ្លាំងពេក ពួកអ្នកចាំស្តាប់សេចក្តីរាយការណ៍ មិនអាចនឹងស្តាប់ចាប់យកសេចក្តីឲ្យច្បាស់លាស់បាន អ្នកស្តាប់ត ៗ គ្នាមកចេះតែរាយសេចក្តីផ្សេងផ្សំស្មានយក ប៉ុន្តែស្មានមិនត្រូវ ត្រឡប់ជាចូលចិត្តជ្រុលហួសខុសទៅ ។ ក្សត្រិយ៍កុរុអង្គខ្លះចូលទៅរកទោណដើម្បីសម្តែងសេចក្តីទោមនស្សតូចចិត្តរួមផង ។ ដំណឹងនេះធ្វើឲ្យទោណធ្លាក់ថ្លើមក្តុក ស្ទើរតែមិនចង់ជឿត្រចៀករបស់ខ្លួនទៀត ទោណក៏ចូលមកឯបន្ទាយបាណ្ឌពដោយដៃទទេ ឥតកាន់អាវុធសោះ ដើម្បីសាកសួរឲ្យបានដឹងសេចក្តីពិតអំពីយុធិស្ឋិរ ដែលជាអ្នកធ្លាប់ពោលតែពាក្យពិតម្យ៉ាងថា «ចូរត្រាស់មកមើលយុធិស្ឋិរ ទ្រង់ជាអ្នកធ្លាប់ពោលតែពាក្យពិតតាំងកាលណា ៗ មកហើយ, អស្វត្ថាម័ន បុត្រដ៏ក្លាហានរបស់ខ្ញុំ ត្រូវអាវុធស្លាប់ក្នុងទីចម្បាំងមែនឬទេ ? យុធិស្ឋិរបានឮពាក្យបុច្ឆានេះ បណ្តាលឲ្យទ្រង់ទាល់គំនិត មិនដឹងបើនឹងគិតអភិប្រាយប្រាប់ផ្លូវណា គឺប្រការមួយ ទ្រង់ត្រូវតែពោលពាក្យពិតគ្រប់ផ្លូវ, ប្រការពីរ ទ្រង់ត្រូវតែរក្សារដ្ឋប្រសាសនោបាយក្នុងផ្លូវរាជការ ត្រូវតែខំបិទបាំងសេចក្តីពិតនេះទុកឲ្យជិត, ទ្រង់ត្រូវរកឧបាយគិតដើរអែបផ្លូវកណ្តាលរវាងសេចក្តីពិតនឹងសេចក្តីកុហក ដើម្បីមិនឲ្យខូច

ការរាជការ ដោយហេតុអាស្រ័យជាផ្លូវបញ្ចៀស មិនបាច់ឲ្យពោលចំពោះសេចក្ដីពិត ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា «អស្វត្ថាស្លាប់ទៅហើយ, តែខ្ញុំពោលនេះសំដៅដល់ដំរីភ្លុក» ពាក្យបន្ទាប់បន្សំខ្លី ៗ តប្រយោគក្រោយនេះ ទ្រង់ត្រាស់ដោយព្រះសូរសៀងយ៉ាងស្រាលជាបំផុតស្រាលដល់តែមិនដឹងខ្លួន ឬមិនឮដោយត្រចៀករបស់ខ្លួនទោណស្ដាប់យល់ច្បាស់តែត្រង់ពាក្យឃ្លាខាងដើម ឯឃ្លាខាងចុងស្ដាប់មិនទាន់ មិនដឹងជាថាអ្វី ព្រោះវេលានោះ ទោណកំពុងកង្វល់ខ្លាំង ។

ទោណាចារ្យ មិនបង្អែបង្អង់ជជែកតទៅទៀត ឲ្យឃើតយូរការប្រញាប់ប្រញាល់ត្រឡប់ទៅទីចម្បាំងរបស់ខ្លួនវិញ ចេះតែនឹកក្ដុក ៗក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន បាត់មាត់ បាត់ក ស្មៀមឈឹង ចិត្តរបស់គាត់ថយខ្សោយកម្លាំងចុះ ឥន្ទ្រីយ៍ទាំងអស់លែងកម្រើក បង្អង់ចាំតែមរណានឹងមកដល់ប៉ុណ្ណោះ ។ ធ្ឫស្តទ្យុម័នបានប្រុងប្រៀបខ្លួនជានិច្ច ចាំគន់មើលឲ្យតែបានឱកាសពេលណា នឹងសងសឹកវិញពេលនោះ ព្រោះទ្រង់ចាំបានច្បាស់ថា «ទោណជាអ្នកសម្លាប់ព្រះរាជបិតារបស់ទ្រង់» ទោះបី ភីមមិនអនុញ្ញាត ឲ្យចេញតដៃដោយពេញមុខក្ដី ទ្រង់ក៏នៅតែខំខ្វល់ខ្វាយរកឱកាសនឹងសងសឹកមរណៈនៃព្រះរាជបិតាឲ្យបានវិញជានិច្ច ។ ពេលនេះជាឱកាសល្អរបស់គេហើយ ដ្បិតទោណទ្រមអន់កម្លាំងកាយចិត្ត ស្រពន់ស្រពោនណាស់ មិនក្លាហានដូចកាលមុនដែលកន្លងមក ហើយគ្រានេះគាត់គ្រាន់តែមានកិរិយាឫកពាជា

មនុស្សចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យសំណំសំនួនប៉ុណ្ណោះ ហេតុនោះខ្លួនគាត់ពេលនេះ ក្លាយទៅជាវង់សម្រាប់ឲ្យធ្ឫស្តទ្យុម័នប្រហារបានដោយងាយៗ។ អំពីនោះមួយស្របក់មក ទោណក៏ត្រូវកូនសរដែលធ្ឫស្តទ្យុម័នថ្លែងទៅអំពីចម្ងាយ ក្ស័យជីវិតនៅកណ្ដាលស្នាមយុទ្ធមួយរំពេច ។

វេលានោះកងទ័ពកុរុនៅទំនេរគ្មានអ្នកណានាំទ័ពតទៅទៀត។ ភីស្មៈផ្ទំលើធ្នូបិដ្ឋ រង់ចាំមរណៈកាលនឹងមកដល់ ។ ឯទោណក៏ដួលដេកដាច់ខ្យល់ស្លាប់ក្នុងថ្ងៃនេះទៅហើយ ខ្វះអ្នកធំនឹងទទួលតំណែងជាចមពលតទៅទៀត ហេតុនោះ ទុរយោធន៍ទើបស្ដេចប្រញាប់ចូលទៅរកកណ៌ អ្នកសំណព្វគាប់ចិត្តមកពីដើម ទ្រង់ត្រាស់ថា «នែកណ៌ ! វេលានេះ មានតែអ្នកម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណឹង ដែលអាចនឹងឃើតយោងជ្រោងស្ទួយកុរុឲ្យគង់វង្សនៅបាន ដោយថ្វីដៃដ៏ល្បីរបស់អ្នក, ភីស្មៈជាអ្នកចម្បាំងឯកឥតអ្នកណាប្រៀបផ្ទឹមបានជាប្រាកដ ប៉ុន្តែមកពីគេមានសេចក្ដីលំអៀងធ្ងន់ទៅខាងពួកបាណ្ឌពនោះ បានធ្វើឲ្យដៃរបស់គេទន់ខ្សោយក្នុងការតស៊ូ, ឯទោណសោត ក៏ជាអ្នកខ្លាំងពូកែយ៉ាងឆើតឥតអ្នកណាប្រៀបស្មើដែរ ប៉ុន្តែសេចក្ដីស្រឡាញ់ពួកបាណ្ឌពជាកូនសិស្សសឹងត្រាំស្អិត នៅក្នុងសន្ដានចិត្តយូរមកហើយនោះ វាមកធ្វើឲ្យសេចក្ដីក្លាហានរបស់គេថយខ្សោយចុះទៅ, កណ៌ ! ចំណែកអ្នកឯងគ្មានខ្វះកន្លះត្រង់ណាក្នុងរឿងនេះទេ, ចូរអ្នកនាំទ័ពរបស់យើងចូល

វាយសត្រូវឲ្យខ្ទេចខ្ទីអស់ទៅ នាមរបស់អ្នកនឹងលេចឮល្បីល្បាញតទៅរហូតដល់កូនចៅនៅខាងក្រោយ ថាខ្លួនអ្នកជាទាហានកុរុដ៏ក្លាហានបំផុត»។

កណ៌ឆ្លើយដោយសុភាពថា «ទូលបង្គំនឹងទទួលធ្វើការតាមមុខងាររបស់ទូលបង្គំ ដោយសត្យសុចរិតចំពោះព្រះមហាក្សត្រ និងស្រុកទេសរបស់ទូលបង្គំ»។

កណ៌ មានភក្ត្រដ៏ប៉ប្រិមក្នុងតំណែងកិត្តិយស ដែលទទួលថ្មី បររថសឹកគគ្រឹកចូលទៅពុះពារកណ្ដាលចំណោមកងទ័ពបាណ្ឌព ដោយរួសរាន់ ។ មរណភ័យ និងសេចក្ដីស្រៀវព្រឺព្រួច បានចូលគ្របសង្កត់ហាទយវត្ថុរបស់មនុស្សទូទាំងស្នាមយុទ្ធ ។ ឯសេចក្ដីបំណងដ៏ធំរបស់កណ៌នោះ គេប៉ុនប៉ងតែនឹងចាប់បេះដូងនៃអរជុនដោយកូនសរតែប៉ុណ្ណោះ ។ ចំណែកសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់អរជុនវិញ គេចង់តែស៊ីសាច់ប្រចាច់ឈាមកណ៌ឲ្យបាន ។ វេលានោះ អរជុន កំពុងតែជាប់ដៃប្រយុទ្ធនឹងកងសឹកដទៃនៅភាគម្ខាងនៃស្នាមយុទ្ធ ។ កណ៌ខំបររថសឹកស្វះស្វែងរកអរជុនជាយូរ មិនជួបប្រទះប៉ះគ្នាសោះ ។ ប៉ុន្តែងការផ្លាស់ប្ដូរឲ្យកណ៌ ឡើងយសស័ក្តិជាមេទ័ពកុរុនោះ ជាការត្រូវចិត្តអរជុនយ៉ាងបំផុត ។ អ្នកធំជាអ្នកនាំទ័ពកុរុដែលល្បីនាម នាំគ្នាផុតរលត់សង្ខារទៅតាម ៗ គ្នា ។ អ្នកខ្លាំងពូកែដែលល្មមនឹងបញ្ជាការកងទាហានកុរុបាន នៅសល់តិចរួបណាស់ទៅហើយ ព្រោះហេតុនោះ

បើប្រសិនជាពួកបាណ្ឌព គ្រញេចកណ៌ម្នាក់បានទៀតហើយ ស្បើយទ្រុងយ៉ាងធំ ការប្រយុទ្ធតទៅទៀតនៃកុរុ មុខជាគ្មានអ្នកណានឹងអាចធ្វើបាន ឬម្យ៉ាងទៀត ល្មមនឹងឲ្យឈ្នះបានថា «មិនជាការសំខាន់ប៉ុន្មានទេ»។

វេលាតមកមិនជាយូរប៉ុន្មាន អ្នកចម្បាំងឯកទាំងពីរប្រាណ ក៏បានជួបប្រទះប៉ះគ្នាគ្រាំ ដូចខ្យល់កំបុតត្បូង ។ ការតស៊ូនៃអ្នកទាំងពីរដែលមានបំណងដូចគ្នាមកយូរហើយ ស្រាប់តែបានឱកាសមកជួបប្រទះគ្នាគ្រានេះ គេបានចូលតយុទ្ធសម្ដែងមហិទ្ធិឫទ្ធិស្នាដៃ មុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងពេកណាស់, តាំងពីព្រឹកដល់ថ្ងៃត្រង់, តាំងពីថ្ងៃត្រង់ដល់ព្រលប់សន្សើមធ្លាក់ អ្នកទាំងពីរកើតទោសោ ប្រឡូកគ្នាតាមរបៀបយុទ្ធវិធីខ្លួននិងខ្លួន, ដាវនិងដាវ, ធ្នូនិងធ្នូ រាល់ ៗ ភ្លេងជាលំដាប់ទៅ ធ្វើឲ្យគេកើតទោសោ កាន់តែខ្លាំងឡើង ៗ ជាពន្លឹក ទាល់តែអស់ពេលទិវា ត្រែខ្លីក៏ផ្លុំជាអាណត្តិសញ្ញាសម្រាប់ច្បាំងគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ ។ ការច្បាំងនៅមិនទាន់ឈ្នះចាញ់ដាច់ខាតទេ ។

វេលាយប់នោះ ទុរយោធន៍ត្រាស់ហៅប្រជុំគ្នាដើម្បីប្រឹក្សារាជការសង្គ្រាម ។ ក្នុងការប្រជុំនោះ ទ្រង់ត្រាស់ថា «ពេញ ១៦ ថ្ងៃមកហើយ យើងបានដកដង្ហើមធំឥតដាច់ ទាំងសាច់សាលោហិតរបស់យើងស្លាប់ចោលទៅទទេ ៗ ការសង្គ្រាមនៅតែច្បាំងគ្នាគគ្រឹកដោយភ្លើងកំណាចឥតស្ងប់ស្ងាត់សោះ ទាហានដ៏ក្លាហានរបស់យើងរាប់

រយនាំគ្នាស្លាប់បាត់អស់ទៅ ឯជ័យជម្នះក៏នៅតែមើលមិនឃើញស្រមោលសោះ»។

សេចក្ដីតូចព្រះទ័យដូចជាន់មុនបានកើតឡើងដល់ទុរយោធន៍ម្ដងទៀត តាំងពីចាប់ធ្វើសង្គ្រាមជាច្រើនថ្ងៃមកហើយ ទ្រង់ឥតរីករាយសប្បាយព្រះទ័យដល់បន្តិចសោះ សូម្បីនៅគ្រាដែលទ្រង់មានជ័យជម្នះ បានប្រៀបក្នុងជើងចម្បាំហើយ ក៏ទ្រង់នៅតែគ្មានផ្លូវសប្បាយព្រះទ័យដែរ ទ្រង់នឹកអស់សង្ឃឹមជានិច្ចក្នុងរឿងមានជ័យដូចកាលមានពេលខ្លះទ្រង់នឹករំពឹងសព្វៗ ទៅ ក៏កើតទោមនស្សតូចព្រះទ័យ កាលបើទ្រង់តូចព្រះទ័យហើយ ច្រើនតែរករឿងកោសរួសបន្ទោសភីស្មៈមុនគេ ហើយធ្លាក់រាលដាលទៅដល់ទោណ ជាទីបំផុតគឺទ្រង់ចាប់ទោសថា អ្នកទាំងពីរប្រកបដោយក្ដីលំអៀង ប៉ុន្តែគំនិតរបស់ទ្រង់ក្នុងគ្រានោះ ៗ ប្រាថ្នាតែនឹងរកហេតុតែងតាំងកណ៌ ដែលជាមនុស្សគួរប្រោសរបស់ទ្រង់ ឲ្យទទួលតំណែងជាមេទ័ព ទ្រង់មិនពេញព្រះទ័យក្នុងការសង្គ្រាម ដែលលោកចមពលទាំងពីរបានធ្វើរួចមកហើយនេះសោះ ប៉ុន្តែតាមសេចក្ដីពិតគឺ ទុរយោធន៍ ឯងគិតអានមិនគាប់គួរតាមផ្លូវធម៌ យកតែតាមគំនិតព្រះអង្គឯងមួយ ឥតជឿស្ដាប់អ្នកណា សំគាល់ថាគំនិតព្រះអង្គ សុទ្ធតែត្រូវទាំងអស់គ្មានខុសសោះ ជាគំនិតដែលទ្រង់បានលាក់កំណប់ទុកមកយូរហើយ ។

កណ៌ដឹងថាពេញព្រះទ័យនឹងខ្លួនធ្វើការ ដើម្បីរក្សាព្រះទ័យ

ទ្រង់ឲ្យត្រជាក់ត្រជុំស្ងប់ស្ងាត់ ប្រាសចាកសេចក្ដីភ្ញាក់ផ្អើល ស្ដុតរន្ធត់ទើបទូលថា «ឲ្យថ្ងៃព្រឹកស្អែកនេះរះឡើងមកចុះព្រះករុណា ! ព្រះអង្គនឹងឃើញគុណបំណាច់ថ្មីដៃដែលកណ៌ធ្វើនោះសម្រេចទៅបាន, ទូលបង្គំនឹងសម្លាប់អរជុនក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ ឬបើអរជុនមិនស្លាប់ទេទូលបង្គំក៏ត្រូវស្លាប់ដោយសារថ្វីដៃអរជុនវិញ» ។

ទុរយោធន៍កាលបានឮពាក្យសច្ចាប្រណិធានដ៏មាំដូច្នេះហើយ ក៏មានព្រះទ័យស្ងប់ស្ងៀម ។ ពាក្យសច្ចាប្រណិធានដ៏មាំបែបនេះ ត្រូវព្រះទ័យទ្រង់ជាទីបំផុត ព្រោះជាគ្រឿងកំសួលលោហិតរបស់ទ្រង់នឹងជាគ្រឿងបំពេញព្រះទ័យទ្រង់ឲ្យស្ងប់ ដោយទ្រង់សំគាល់ថា «ជ័យជម្នះនោះនៅជិត ៗ នេះឯង» វេលានេះព្រះទ័យទ្រង់បានស្ងប់ស្ងៀមជាច្រើនម៉ោង ស្ដេចចូលផ្ទំជាសុខសាន្តអស់រាត្រីកាល ។

លុះព្រឹកឡើង ទុរយោធន៍ទតឃើញព្រះអាទិត្យកំពុងរះឡើងមានព្រះទ័យរីករាយនឹកសង្ឃឹមថា មានជ័យជម្នះដោយសារថ្វីដៃកណ៌មេទ័ពថ្មីជាមិនខាន ។ រថសឹកកណ៌ មានសល្យរាជាជានាយសារថី លាន់ឮសូរគឹកកងពេញស្នាមយុទ្ធ ។ ទង់ជ័យលោកមេទ័ពថ្មីអណ្ដែតត្រសែតបោកបក់ទៅដោយខ្យល់យ៉ាងសង្ហា។ ក្នុងចិត្តលោកចមពលគិតប៉ុនប៉ងតែធ្វើសង្គ្រាមនឹងអរជុនតពីថ្ងៃមុន ដែលលើកលែងពាក់កណ្ដាល មិនទាន់ដឹងជាខាងណាឈ្នះ ខាងណាចាញ់ឲ្យដាច់ស្រេចនៅឡើយ, ភ្នែករំពៃគយគន់រកតែអរជុន កាលបើមិនបាន

ជួបប្រទះឃើញអរជុនឲ្យទាន់ចិត្ត ក៏គិតតែក្នុងចិត្តថា «ចម្បាំងក្នុងថ្ងៃដែលរួចមកហើយ ធ្វើឲ្យសត្រូវញញើតថ្វីដៃ ហេតុនោះបានជាសត្រូវគេចមុខបាត់សែងហ៊ានចូលមកតទល់គ្នាទៀត» ទើបនិយាយនឹងសារថីថា «អរជុនគេចអំពីការប្រយុទ្ធនឹងខ្ញុំជាប្រាកដ»។ សល្យៈឆ្លើយថា «លោកមុខជាបានជួបប្រទះនឹងអរជុនក្នុងកាលមិនយូរទេ, គេមិនមែនជាមនុស្សកំព្រញស្ញូរស្ញប់ខ្លបខ្លាចអ្នកណាទេ, លោកចូរប្រុងប្រយ័ត្នខ្លួនឲ្យមែនទែន ឲ្យផុតអំពីភ័យរបស់គេវិញល្អជាជាង»។

កណ៌ធ្វើមុខតឹងខឹងខ្លាំង នៅពេលបានស្ដាប់ពាក្យទាំងនេះ ហើយបង្គាប់ឲ្យបររថទៅយ៉ាងរហ័ស ទៅមិនទាន់ឆ្ងាយប៉ុន្មាន ស្រាប់តែបានជួបប្រទះនឹងយុធិស្ឋិរ គង់នៅលើរថសឹកដ៏វិចិត្រ មកនៅរាំងទទឹងមុខរថសឹកគេ។ មានពួករាជបរិស័ទដ៏ក្លៀវក្លាមួយកងលើកចូលវាយកាត់ពាក់កណ្ដាល រវាងកណ៌ និងយុធិស្ឋិរ ប្រឹងវាយបង្អន់កម្លាំងនៃការរុកចូលមកនោះ ឲ្យទន់ខ្សោយថយចុះ ប៉ុន្តែដៃរបស់កណ៌ដ៏ទ្រង់នូវកម្លាំងមហិមា បានប្រហារពួកពលទាំងនោះ ឲ្យខ្ចាត់ខ្ចាយទៅដោយងាយ ។ តមកពួកបញ្ចាលប្រឹងប្រែងចូលវាយកាត់មួយលើកទៀត ប៉ុន្តែត្រូវកណ៌វាយខ្ចាត់អស់ទៅដូចមុន ។ គ្មានអ្នកណាមករាំងទទឹងមុខកណ៌បានឡើយ គ្មានអ្វីមកបង្អន់កម្លាំងក្លាហានរបស់កណ៌ឲ្យថយខ្សោយបានឡើយ គេចេះតែសម្រុកចូលវាយយុធិស្ឋិរបីដូចជាអគ្គិដ៏រុងរឿង ។ យុធិស្ឋិរបានទទួលទប់ទល់ការចោមវាយ

នោះ បីដូចជាភ្នំក្រំថ្មឃើតធ្នូរបស់ទ្រង់ថ្លែងចេញខ្ទាប់ទៅត្រូវឆិតស្មាឆ្វេងនៃកណ៌ ។ កណ៌ថ្លែងសរតបមកវិញត្រូវអាវក្រោះដាច់ដាចរហែកបាត់អស់នៅតែខ្លួនទទេ យុធិស្ឋិរចេះតែខំតស៊ូ ឥតលះលាវាថយ សេះរបស់ទ្រង់ក៏ត្រូវអាវុធស្លាប់ម្ដងមួយ ៗ ទង់ជ័យមហារាជត្រូវអាវុធដាច់ថ្វិលធ្លាក់ចុះមកដល់ដី រថសឹកបាក់ខ្ទេចខ្ទី ប៉ុន្តែទោះបីដូច្នោះ យុធិស្ឋិរ នៅតែខំតស៊ូឥតរាថយទាល់តែត្រូវសរមួយកូនដែលកណ៌បាញ់សំដៅមកលោហិតហូរជាប មានអាការៈរង៉ាប់រងើងងឹតមុខ ពួកទាហានអ្នកតាមហែស្ដេច បានសែងទ្រង់នាំចេញអំពីទីយុទ្ធភូមិជាប្រញាប់ យុធិស្ឋិរទោះបីត្រូវសរដល់ម្លឹងហើយ គ្មានអន់ថយសេចក្ដីក្លាហាន ឬខ្សោយកម្លាំងកាយបន្តិចសោះ បើមានថយគឺថយរឿងដែលទ្រង់ត្រិះរិះគិតហេតុការណ៍នោះ ៗ ច្រើនជ្រុលពេក ព្រោះចិត្តធ្វើការហួសបន្ទុកអាចឲ្យអន់ថយខ្លះ, ការថមថយទាំងនេះ ធ្វើឲ្យទ្រង់ទោមនស្សតូចព្រះទ័យ នឹងក្រោធខ្ញាល់មួយស្របក់ ៗ ទ្រង់ចូលផ្ទំក្នុងបារាំសម្ងំចាំមរណកាល មិនមែនផ្ទំព្រោះឈឺចាប់រាងកាយទេ ឈឺចាប់ដោយសេចក្ដីក្ដៅក្ដួលព្រះទ័យរម្ងាប់មិនបាន ក៏ទ្រង់ផ្ទំធ្មេចព្រះនេត្រខំអត់សង្កត់ហាក់ដូចជាផ្ទំស្កល់ ។ អរជុនចូលទៅក្នុងបារាំដើម្បីពិនិត្យមើលឲ្យដឹងថា ព្រះជេដ្ឋាមានរបួសស្លាកស្នាមធ្ងន់ប៉ុណ្ណា ឃើញទ្រង់ផ្ទំស្កល់ក៏សន្សឹម ៗ ថយចេញមកវិញ យុធិស្ឋិរស្រែកសួរតាមក្រោយថា «អរជុន ឬ?» ។

«ព្រះករុណា» អរជុនឆ្លើយ ។

«សម្លាប់កណ៌បានហើយឬនៅឡើយទេ ?» យុធិស្ឋិរសួរ ។

អរជុនត្រឡប់ចូលទៅក្នុងបារាំវិញ ក្រឹស្ណៈក៏ចូលតាមទៅផង ទូលថា «នៅ ! នៅព្រះករុណា ! មិនទាន់សម្លាប់វាបានទេ»។ អរជុនរៀបនឹងទូលរឿងអ្វី ៗ តទៅទៀត ប៉ុន្តែឃាត់ចេញ ហើយអធិប្បាយឲ្យយុធិស្ឋិរស្តាប់ថា «អរជុនបានធ្វើតស៊ូក្នុងភាគម្ខាងនៃស្នាមយុទ្ធ និងដោះដៃមកប្រយុទ្ធជាមួយកណ៌មិនបាន ប៉ុន្តែបានតាំងប្តេជ្ញាថានឹងសម្លាប់កណ៌ឲ្យបានក្នុងថ្ងៃនេះជាមិនខាន»។

យុធិស្ឋិរ កាលបានស្តាប់ពាក្យនេះហើយ ក៏ខ្ញាល់តូងត្រាស់កោសរ្វសសិកសៀកឲ្យអរជុនថា «ម្តេចអ្នកឯងតែងកាយយ៉ាងអ្នកចម្បាំង, មានមួកពាក់នៅលើក្បាល, មានដៃកាន់ធ្នូសិល្ប៍ ហើយមកគេចវេះអំពីមុខកណ៌ ដ៏ជាសត្រូវកំណាចរបស់អ្នកឯង ធ្វើការបាក់ដូចជាស្រីយ៉ាងនេះ, ចូរប្រគល់ធ្នូសិល្ប៍របស់អ្នកឯងឲ្យអ្នកដែលគ្រាន់បើជាងខ្លួនទៅវិញទៅ ហើយចូរពួនមុខតាមគៀនកោះដ៏ងងឹត ៗ ណាមួយ ក្នុងខណៈដែលសត្រូវដ៏កំណាចមកជិះជាន់យាយីមិត្រសម្លាញ់បងប្អូនអ្នកឯងក្នុងកណ្តាលស្នាមយុទ្ធ ហើយចាំអើតកលបមើលអំពីចម្ងាយទៅ»។

អរជុនញាក់ញ័រ ដោយទោសៈទប់ពុំឈ្នះនៅវេលាដែលបានឮពាក្យសិកសៀតដាក់ ដូចជាមិនបងប្អូនយ៉ាងនេះ ដៃក៏ស្ទាបរកដង

ក្របីដោយមនោវិញ្ញាណមិនបានបង្គាប់ឲ្យធ្វើសោះ ហូតក្របីក្រាកចេញអំពីស្រោមក្នុងខណៈដែលភ្លើងទោសៈផុតពោលរាលនោះ ភ្លេចគិតថា អ្នកដែលនិយាយអម្បាញ់មិញនេះ ជាព្រះញាតិរបស់ខ្លួន ។ ក្រឹស្ណៈក្រឡេកឃើញអាការៈមិនស្រួលក្រែងនឹងកើតអន្តរាយធំ ក៏និយាយរំឭកស្មារតីអរជុនឲ្យដឹងខ្លួន ។ អរជុនដាក់ក្របីភ្លាម មានទឹកមុខស្លេកស្លាំងដោយនឹកអៀនខ្មាស នឹងអាការៈដែលខ្លួនធ្វើជ្រួសជ្រលួសទៅមិនគួរសម ទើបក្រាបចុះទៀបបាទមូលនៃព្រះជេដ្ឋាធិរាជ សូមខមាទោសដែលទោសៈវានាំទៅឯង ៗ ដូច្នោះ ។ យុធិស្ឋិរក៏ប្រទានទោសឲ្យព្រះអនុជ ដោយស្មោះអស់ពីព្រះទ័យ ស្រវាឱបហើយត្រាស់ថា «ការដែលរៀមធ្វើឲ្យប្អូនអាក់អន់ស្រពន់ចិត្តនោះមិនមែនជាការកំហុសរបស់ប្អូនទេ បណ្តាលហេតុមកពីរៀមមានសេចក្តីឈឺចិត្តក្នុងរឿងផ្សេង ៗ មកទម្លាយនិស្ស័យសុភាពរបស់រៀមឲ្យវិនាសអស់ទៅ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ សូមឲ្យប្អូនលុបលាងកត្តុឡកម្មទាំងនេះចេញដោយមេត្តាចិត្តរបស់រៀមចុះណ៎ាប្អូន ! អ្នកទទួលពររបស់រៀមហើយ ចូរទៅកម្រាបសត្រូវរបស់អ្នកឲ្យជ្រះស្រឡះចេញទៅ ។

អរជុនទូលតបទាំងអស្សុជលរលោងក្នុងនេត្រថា«ទូលបង្គំនឹងមិនដោះអាវក្រោះនេះចេញមុនពេលដែលនឹងសម្លាប់កណ៌បាន» ។ ដោយហេតុតែពាក្យប្តេជ្ញានេះ អរជុនក៏បររថសឹកទម្លុះទម្លាយចូលទៅក្នុងកងទ័ពកុរុ ដ៏ក្រាស់ ។ កណ៌លេចធ្លោចេញមុខមកទទួលរះគ្នា

នឹងអរជុន ។ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរដែលធ្លាប់តែផ្ចាលផ្ចាញ់គ្នាជាញយ ៗ មកហើយនោះ បានចូលផ្ចាញ់គ្នាក្នុងគ្រានេះម្ដងទៀត មិនចេះរានឹងគ្នាដូចកាលរួចមកហើយពីមុន ៗ ។ សររបស់អរជុនធ្លាក់ព្រោងព្រាតដូចគ្រាប់ភ្លៀងទាល់ តែខ្សែបន្លោះធ្នូដាច់ ដោយហេតុខំយឺតខ្លាំងពេកមិនដែលមានអ្នកចម្បាំងណាធ្លាក់ខ្លួននៅក្នុងគ្រោះថ្នាក់ ដ៏កាចយ៉ាងនេះសោះឡើយ ។ អរជុនស្រែកសុំឲ្យគេបង្អង់ច្បាំងមួយរំពេចសិន ដើម្បីនឹងផ្លាស់ខ្សែបន្លោះធ្នូ ។ តាមច្បាប់ខត្តិយប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់អ្នកមច្បាំងនោះលោកថា មិនឲ្យប្រទូសរ៉ាយសឹកដែលឥតកាន់អាវុធនៅដៃ ឯអរជុនក៏បានអាងដល់ប្រពៃណីនៃអ្នកចម្បាំងត្រង់រឿងនេះដែរ ប៉ុន្តែកណ៌ដែលមានចិត្តគុំគួនគិតតែយកជីវិតអរជុនឲ្យបាននោះ ក៏មិនត្រូវការនឹងប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ខត្តិយប្រពៃណីនោះសោះ ចាប់យកឱកាសនោះជាផលកម្រៃ ក៏យឺតធ្នូដ៏ធ្ងន់បំផុតបាញ់តម្រង់ទៅអរជុនព្រួស ៗ ដោយបំណងនឹងយកជីវិតអរជុនឲ្យបានមុនដែលគេមានឱកាសកាន់អាវុធការពារខ្លួន ។ អរជុនអន់ប្រៀបក្នុងជើងចម្បាំងមួយស្របក់ អត់ទ្រាំការប្រហាររបស់សត្រូវពេញរបុងតាមកម្លាំងដែលអាចទ្រាំបាន លុះជួសជុលខ្សែបន្លោះធ្នូបានដូចដើមហើយ ក៏បាញ់សងទៅវិញឥតបីបើគណនា ប៉ុន្តែសរអរជុនដែលថ្លែងចេញទៅទាំងប៉ុន្មានមិនសូវបានផលទេ ដូចជាកូនសររបស់កណ៌ដែរ ។ ការតស៊ូនោះស្មើគ្នាទាំងពីរខាង មើលទៅទំនងជាលើកលែង

ឬញរាថ្មីដៃគ្នាទៀត ប៉ុន្តែដោយហេតុបណ្ដាលឲ្យកង់រថរបស់កណ៌ជាប់ផុងភក់មិនរួច កណ៌បានស្រែកសុំឲ្យបង្អង់ច្បាំងសិន ដោយអាងដល់ខត្តិយប្រពៃណីដែលគេធ្វើល្មើសមកហើយអម្បាញ់មិញ ។

វេលានោះ បានឱកាសល្អដែលអរជុននឹងតបស្នងឲ្យដល់ចិត្តវិញ ។ ក្រឹស្ណៈនិយាយពាក្យសឹកសៀតឲ្យកណ៌ថា «អើ វេលានេះអ្នកអាងដល់ច្បាប់ទម្លាប់ខត្តិយប្រពៃណី ដែលអ្នកបានប្រព្រឹត្តល្មើសក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះឬ ? មនុស្សយ៉ាងអ្នកនឹងមកទាក់ទិនអី ដោយច្បាប់នៃកិត្តិយសនោះ ? អ្នកបានរក្សាច្បាប់នៃកិត្តិយសទុកឬទេ ? ក្នុងកាលដែលអ្នកព្រមទាំងសកុនិ បាននាំគ្នាប្លន់យកស្រីង្គារទ្រព្យសម្បត្តិរបស់យុធិស្ឋិរ ? អ្នកបានរក្សាច្បាប់នៃកិត្តិយសទុកឬទេ ក្នុងកាលដែលអ្នកប្រមាថមើលងាយទ្រៅបទីក្នុងទីប្រជុំនៃរដ្ឋមន្ត្រីនោះ ? អ្នកបានប្រតិបត្តិតាមច្បាប់នៃកិត្តិយសឬទេ ក្នុងកាលដែលគប់គិតសមគំនិតគ្នាជាមួយគ្នានឹងអាទរពល សន្ដានពាលទាំង ៦ នាក់ ព្រួតវាយអភិមន្យុតែម្នាក់ឯងទាល់តែស្លាប់បង់ទៅ ធ្វើអាការៈដូចជាចោរនោះ ?»។ កណ៌នឹកអៀនខ្មាសខ្លួនយ៉ាងខ្លាំងលែងអង្វរគេទៅទៀតលោតចុះពីលើរថសឹកភ្លាម ចូលច្បាំងដោយអាការៈដើរជើង ខាងអរជុនវេលានោះមានប្រៀបក្នុងជើងចម្បាំង យឺតធ្នូទិព្វរបស់គេតំរង់ក្បាលសត្រូវ ហើយក៏ថ្លែងខ្ទាប់ចេញទៅត្រូវកណ៌ដួលខ្ពោកលើផែនពសុធា ហើយថែមទៅទៀតទាល់តែកណ៌ក្រោកលែងរួច ។

ភាគទី ១៧

អវសាននៃសង្គ្រាម

កាលកណ៌ដល់នូវមរណភាពទៅហើយ កងទ័ពកុរុក៏ចោលទទេគ្មានមេអ្នកនាំទ័ពទៅទៀត ទាហានរត់ខ្ចាត់ខ្ចាយទៅទីទៃ ៗ និងកើតចលាចលស្ទើរតែប្រែក្លាយទៅជាការអំពល់ធំ ។ ក្រិបាចារ្យ អ្នកមានប្រាជ្ញា បានចូលទៅគាល់ទុរយោធន៍ទូលថា «កងទ័ពរបស់ព្រះអង្គវេលានេះ គ្មានមេទ័ពនឹងបង្គាប់បញ្ជាទេ ធម្មតាកងទ័ពបើគ្មានអ្នកបង្គាប់បញ្ជាការទេ សូម្បីជាកងទ័ពដែលល្អសំខាន់បំផុត ក៏ស្មើដូចជាកងទ័ពចោរ ឥឡូវនេះ អរជុនគ្មានអ្វីមកនៅទទឹងទើសដៃគេបានទេ ដៃគេចេះតែគ្រាយឲ្យវាលល្វឹងដូចយ៉ាងគ្រាយស្មៅ តាំងអំពីនោះមកដល់ឥឡូវនេះ បានលះបង់សាច់ឈាមក្រៃល ប្រហែល ៗ គ្នាទាំងពីរខាង ប៉ុន្តែផលដែលប៉ុនប៉ងក្នុងទីបំផុត នៅមិនទាន់មើលឃើញសោះ សូមឲ្យពួកអ្នកដែលបានរួចអំពីមរណៈមកហើយ ដរាបដល់វេលានេះ ចូរឲ្យគេរួចរហូតទៅចុះ កុំបោះបង់ចោលវង្សត្រកូលដ៏ក្លាហានរបស់ព្រះអង្គឲ្យសាបសូន្យទៅឡើយ នៅមានវេលានឹងកែខៃអ្វី ៗ តទៅទៀតបានខ្លះនៅឡើយ សូមឲ្យធ្វើសញ្ញាសន្តិភាពស្ងប់សឹកត្រឹមតែប៉ុណ្ណឹងទៅចុះ ដ្បិតបាឫទ័យយុធិស្ឋិរ សឹងតែប្រកបដោយមេត្តាករុណាច្រើន មុខជាទ្រង់មិនបដិសេធន៍សេចក្តីសុំស្ងប់

សឹកនេះចោលឡើយ អាចនឹងចូលនិយាយការគ្នាបាន មិនកំណត់ថាវេលាណាទេ»។

ទុរយោធន៍ «ក្រិបះអើយ ! សំដីរបស់អ្នកគួរស្តាប់ហើយជាសំដីរបស់អ្នកប្រាជ្ញមែន អ្នកធ្លាប់តែធ្វើជាមនុស្សកណ្តាលតែងនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកទាំងពីរខាងឲ្យសះជានឹងគ្នា តាំងពីដើមដៃរហូតមកដល់ឥឡូវនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំគិតក្រែងថា ពាក្យណែនាំរបស់អ្នកមិនត្រូវនឹងបែបលោកនិយមបច្ចុប្បន្ននេះ ខ្ញុំមិននឹកសង្ឃឹមសោះឡើយថាយុធិស្ឋិរនឹងទទួលយកនូវមេត្រីភាពរបស់យើងទៀត ឬខ្ញុំមិននឹកឃើញថា ភីមនឹងភ្លេចពាក្យប្តេជ្ញារបស់គេ ឬខ្ញុំមិននឹកឃើញថាអរជុននឹងអហោសិកម្មរឿងមរណភាពនៃអភិមន្យុជាបុត្រឡើយ មួយទៀតខ្ញុំនឹងធ្វើមិនដឹងមិនឮ អំពីរឿងព្រះញាតិអ្នកធំ ៗ ដែលខ្ញុំនាំយកមកឲ្យស្លាប់បាត់បង់អស់ទៅជាច្រើនអង្គនោះ ដូចម្តេចកើត ? ខ្ញុំក្សត្រិយ៍ទ្រង់រាជ្យ នឹងទៅលុតជង្គង់សម្ពុរសុំសេចក្តីមេត្តាករុណាពីគេដូចម្តេចកើត ? រឿងនេះជាទីអាម៉ាស់មុខខូចបង់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ជាងការបរាជ័យចាញ់ចាលក្នុងកណ្តាលស្មាមយុទ្ធទៅទៀត, សល្យៈ ព្រះរាជានៃក្រុងមាទ្រៈ នឹងធ្វើជាអ្នកនាំទ័ពរបស់យើងក្នុងថ្ងៃនេះ, យើងនឹងមិនបន្ធូរបន្ថោះធ្នូរបស់យើងទេ, ដរាបណាយើងនៅសល់ទាហានតែម្នាក់ចូលតដៃនឹងគេ ដរាបនោះ ទើបយើងទម្លាក់ធ្នូចុះឈប់ច្បាំង ។

ចំណែកការស្លាប់នៃកណ៌ជាទីរីករាយនៃពួកបាណ្ឌពយ៉ាងក្រៃ

លែង ព្រោះគេយល់ថាមេទ័ពថ្មីនោះប្រៀបដូចជាសេចក្ដីវាយការណ៍របស់រាជទូតតែប៉ុណ្ណោះ គេយល់ទៀតថា កម្លាំងខាងសឹកសត្រូវខ្សត់ខ្សោយទន់ទាបណាស់ទៅហើយ ។ ព្រះអនុជនៃយុធិស្ធិរទាំងអស់អង្គនាំគ្នាចេញទៅនៅអមអង្គយុធិស្ធិរ ដើម្បីមិនឲ្យមេទ័ពថ្មីវាយបាន ប៉ុន្តែយុធិស្ធិរត្រាស់ថា «ម្នាលអនុជទាំងឡាយ ! អ្នកទាំងឡាយបានធ្វើនូវភាគនៃការសង្គ្រាម ជាចំណែករបស់ខ្លួនរួចស្រេចហើយ ដោយសេចក្ដីក្លាហាន, នៅថ្ងៃនេះ យើងសុំខ្លួនជាអ្នកនាំទ័ពចូលទៅកម្រាបពួកកុរុ យើងចាត់ឲ្យសាត្យកិច្ចៈជាអ្នករក្សាស្លាបស្ដាំ, ចាត់ឲ្យធ្រុស្ត-ទ្យុម័នជាអ្នករក្សាស្លាបឆ្វេងរបស់យើង ចាត់ឲ្យភីមជាអ្នកនាំទ័ពស្រួចចាត់ឲ្យអរជុនជាអ្នកនាំទ័ពក្រោយ, ឯខ្លួនយើងនឹងកាន់កាប់ទ័ពធំនៅកណ្ដាលដោយចាត់របៀបក្បួនទ័ពយ៉ាងនេះ យើងសង្ឃឹមថា មុខជាយកជ័យជម្នះបាន ដោយការចូលវាយតែមួយគ្រា» ។

យុធិស្ធិររក្សាវាចារបស់ព្រះអង្គទុកឲ្យគង់តាមន័យដែលពោលមកហើយបានស្ដេចនាំទ័ពចូលតស៊ូដោយក្លាហាន ជាសួស្ដីជ័យសិទ្ធិសម្រាប់ពួកបាណ្ឌព ដែលបានព្រះរាជារបស់គេ ជាចមទ័ពក្នុងថ្ងៃជាទីបំផុតនៃការចម្បាំង ។ សង្គ្រាមថ្ងៃនេះគេច្បាំងគ្នាយ៉ាងផ្ដេសផ្ដាសណាស់ មិនត្រូវទៅតាមរបៀបទេ ។ ប្រយុទ្ធគ្នាបានតែមួយស្របក់ ៗ រកកលជ្រួលច្របល់នឹងបែកកង នៅទីជុំវិញលោកមេទ័ពទាំងពីរខ្នួលខ្នាញ់ត្រឡប់ត្រឡិនដូចជាព្យុះព្យោមា ឮតែសូរសន្ធឹកតស៊ូគ្នា។

សល្យៈតស៊ូ ត្រាក់ ៗ យ៉ាងអស់សង្ឃឹម ។ យុធិស្ធិរ ជាស្ដេចសឹកទ្រង់នូវធម្មានុភាពបានច្បាំងដោយក្លាហាន កូនសរដែលទ្រង់ថ្លែងចេញទៅព្រួស ៗ ញឹកដូចគ្រាប់ភ្លៀងទៅធ្លាក់លើសល្យៈ អ្នកដល់នូវព្រហ្មលិខិតក្នុងថ្ងៃនោះ ។ ទង់ជ័យកំពូលពលរបស់កុរុត្រូវសរដាច់ប៉ិត ៗ ហើរប្រុយ ៗ ដូចស្លឹកឈើទុំជ្រុះ ។ ពួកកុរុត្រូវគេវាយបែកខ្ញែកគ្រាកថយចេញទៅ ហើយត្រឡប់រួមចូលគ្នាជាកងវិញ តែបែបនេះជាច្រើនដងជាច្រើនគ្រា មិនយូរប៉ុន្មាន សល្យៈ មេទ័ពធំខាងកុរុត្រូវអាវុធរលើងគ្រេងទៅទៀត ។ ពួកបាណ្ឌពសង្កុញចូលកាប់កាត់វាយវាត់ឆ្វេងស្ដាំ ធ្វើឲ្យកងទ័ពកុរុបរាជ័យវិនាសខ្ចាត់ខ្ចាយវាលធេងទៅ ។ សហាទេពចូលប្រហារអ្នកលេងស្កាដោយកលកោង គឺសកុនិដែលមានជីវិតរស់នៅដល់ថ្ងៃនោះ ។ ភីមចូលវាយទុហាសាសនៈស្លាប់ដោយគទាវុធដ៏ធំរបស់គេ ហើយកាត់កបុតឈាមតាមពាក្យប្ដេជ្ញាដែលគេបានតាំងសច្ចាប្រណិធានទុក «អើ! អើ! យើងមិនដែលផឹកអ្វីផ្អែមដល់ម្លេះទេ»។ ចំណែកទុរយោធន៍បានស្ដេចគេចរត់ចេញអំពីស្នាមយុទ្ធទៅតែមួយអង្គឯង ។ អស្វត្ថាម័ន បុត្រទោណ ដែលល្បីថាស្លាប់ទៅហើយ, ព្រាហ្មណ៍ក្រិបាចារ្យ និងព្រាហ្មណ៍ខ្មាន់ធ្នូឈ្មោះកិត្តិវរម័ន ទាំងបីនាក់នេះត្រូវគេចាប់ខ្លួនបានជាឈ្លើយសឹក ។

ព្រះបាទទុរយោធន៍ ក្រុងហាស្តិនបុរ ស្ដេចគេចរត់យកតែជីវិតមួយព្រះអង្គឯង នៅពេលដែលទ្រង់រត់នៅអំពីទីសមរភូមិនោះ ទ្រង់

គិតថាគួរតែយកដំបងកាយសិទ្ធិសម្រាប់អង្គជាប់ទៅផង ព្រោះខ្លាចក្រែងសត្រូវនឹងជិតជាមតាមទៅធ្វើអន្តរាយ គ្រាន់នឹងបានជាគ្រឿងការពារខ្លួន ទើបទ្រង់យកដំបងនោះជាប់នៅដៃទៅផង លុះទៅមិនជាឆ្ងាយប៉ុន្មានអំពីទីសមរភូមិ មានត្រពាំងទឹកជ្រៅ ទុរយោធន៍បានចុះទៅអាស្រ័យពឹងពួនលាក់ខ្លួនក្នុងទឹកនោះ សម្រាកជាបណ្ដោះអាសន្នសិន ទម្រាំតែបានឱកាសស្រួលនឹងគេចរត់ទៅទៀត ទ្រង់ចេះវិជ្ជាមុជទឹកបានយូរ ៗ សំកាំងសំកកនៅក្នុងទឹកបានច្រើន ៗ ថ្ងៃដូចជាត្រី ហេតុដូច្នោះកាលទ្រង់ចុះទៅក្នុងត្រពាំងនោះ បានមុជទៅនៅសម្ងំក្រោមទឹក ដើម្បីលាក់ខ្លួនពួនឲ្យផុតពីភ័យ ។

គ្រានោះ មានល្បែងគគ្រឹកគគ្រេងលេងសើចសប្បាយរីករាយពេញទាំងបន្ទាយបាណ្ឌព ។ ប៉ុន្តែឯព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទយុធិស្ឋិរនៅវេលានោះ គ្មានសប្បាយរីករាយនឹងគេបន្តិចសោះ ទ្រង់ចេះតែស្រងូតស្រងាត់ ព្រួយព្រះកមលដោយទ្រង់នឹកស្ដាយស្រណោះអាឡោះអាល័យដល់ពួកព្រះញាតិ ដែលពិឃាដស្លាប់បាត់បង់ទៅទាំងនោះ ព្រោះអ្នកស្លាប់ទៅទាំងពីរខាងសុទ្ធតែជាព្រះញាតិរបស់ព្រះអង្គទាំងអស់ទ្រង់ជាប់ប្រតិព័ទ្ធដោយអំណាចចំណងនៃលោហិតដោយចំណងនៃប្រទេស ដោយចំណងនៃក្ដីស្នេហា ព្រោះមូលហេតុទាំងនេះ នៅវេលាដែលអ្នកដទៃ គេរីករាយខ្សៀវខ្សារ ព្រះបាទយុធិស្ឋិរចេះតែស្ងួតស្ងប់ព្រះហឫទ័យ ទ្រង់កាន់ទុក្ខឲ្យពួកព្រះញាតិវង្សទាំង

ពីរខាងដែលចែកស្ថានទៅ ទ្រង់សម្ដែងទុក្ខក្នុងព្រះហឫទ័យឲ្យប្រាកដបាក់ដូចជាប្រាប់គេថា «មើលចុះណា យើងជាក្សត្រិយ៍ក្នុងពពួកអ្នកស្លាប់!»។

គ្រានោះ មានមនុស្សមកក្រាបទូលថា បានប្រទះឃើញទុរយោធន៍នៅក្នុងទឹកត្រពាំង ។ ដំណឹងនេះនាំឲ្យព្រះអង្គបានបន្ធោបង់នូវសេចក្ដីទុក្ខសោកសៅ ក្នុងព្រះហឫទ័យចេញ មិនមែននាំឲ្យព្រះអង្គមានព្រះទ័យប៉ុនប៉ងនឹងចាប់អរិរាជសត្រូវដ៏ធំនោះឡើយ ព្រោះទ្រង់យល់ថា ជាហេតុឲ្យមានឱកាសដល់ទ្រង់ នឹងបានធ្វើការសម្រួមសម្រួបឲ្យស្ងប់សឹក ដើម្បីទទួលយកអាណាចក្រឥន្ទ្របថរបស់ព្រះអង្គដែលខូចបង់ទៅនោះមកវិញដោយស្រួល និងប្រគល់រាជអាណាចក្រហាស្តិនបុរដែលទ្រង់វាយបាននោះ ឲ្យទៅទុរយោធន៍វិញ ព្រះហឫទ័យទ្រង់ប្រកបដោយមេត្តា ឥតគិតព្យាបាទសងសឹកវិញសោះ មិនមែនតែក្នុងវេលានេះទេ សូម្បីពីដើមមកក៏មិនដែលគិតព្យាបាទដល់ម្ដងដែរ របស់ដែលទ្រង់ត្រូវការជាបំផុតនោះ គឺទ្រង់ប៉ុនប៉ងតែនឹងសុំយករាជអាណាចក្ររបស់ទ្រង់ ដោយសិទ្ធិនៃសាលោ-ហិតមកវិញតែប៉ុណ្ណោះទ្រង់ឥតត្រេកអរនឹងរបស់ដែលទ្រង់វាយបាននោះទេ ឯព្រះហឫទ័យទ្រង់ មុខជានឹងសប្បាយរីករាយនៅវេលាដែលបានឃើញទុរយោធន៍គ្រប់គ្រងព្រះនគរជាសុខ ហេតុនោះកាលទ្រង់បានជ្រាបទីកន្លែងដែលទុរយោធន៍ទៅពួននោះហើយ ក៏

ស្ដេចយាងជាប្រញាប់ទៅឯត្រពាំងទឹកនោះ ស្រែកហៅចេញព្រះនាមទុរយោធន៍ពេញព្រះសូរសៀង ។ ទុរយោធន៍ មុនដំបូងមិនព្រមឆ្លើយតប លុះខាងក្រោយបានឮយុធិស្ធិរ បបួលឲ្យឡើងមកច្បាំងគ្នាតតួ ទើបឆ្លើយតបថា «ចូរយករាជអាណាចក្រខ្ញុំចុះ, ចូរសោយរាជ្យសម្បត្តិឲ្យបានសុខចុះ, ចូរលែងខ្ញុំឲ្យនៅតាមទំនើងចិត្តខ្ញុំចុះ, ខ្ញុំនឹងទៅនៅព្រៃគ្រប់គ្រងវ័យដែលនៅសល់ក្នុងអាយុកាលរបស់ខ្ញុំ ដោយការចម្រើនភាវនា និងបំពេញតបៈ» ។

យុធិស្ធិរ «ខ្ញុំនឹងមិនទទួលយករបស់ដែលខ្ញុំគ្មានជ័យក្នុងទីចម្បាំងទេ, ខ្ញុំទទួលយករបស់អំណោយនេះមិនបានទេ »។

ទុរយោធន៍ «បើទ្រង់សន្យាថានឹងច្បាំងតតួមែន ខ្ញុំនឹងឡើងទៅឥឡូវនេះ»។

យុធិស្ធិរឆ្លើយទទួលថាព្រមធ្វើតាមសន្យានោះជាប្រាកដ ប៉ុន្តែទុរយោធន៍នៅរាវែកស្ទាក់ស្ទើរមិនចង់ឡើងមក ។

ភីមកើតទោសៈឡើង ដោយហេតុទុរយោធន៍យឺតយូរក្រឡើងពីក្នុងទឹកក៏ស្រែកគំរាមទៅថា «បើទ្រង់មិនឡើងមកអំពីទឹកឥឡូវនេះទេ យើងមុខជានឹង ... ... ,នែអ្នកក្រពើប្លម ! យើងនឹងលោតចុះទៅអូសយកខ្លួនឡើងមកឥឡូវនេះ» ។

ទុរយោធន៍ក៏ម្នីម្នាឡើងមកលើគោក ។ ភីមសើចឮ ហះ ហាយ ៗ នៅវេលាដែលឃើញព្រះភក្ត្រទុរយោធន៍ប្រឡាក់ជុកស្រមក និង

ទទឹកខ្លួនជោក ។ ហះ ហៃ ៗ យើងនឹងបន្លែប្រការអស់សំណើចរបស់យើងឲ្យទៅជាការយំសោកវិញ ។

ពាក្យប្ដេជ្ញារបស់ភីមបានតាំងទុកក្នុងចិត្ត រហូតដល់អស់អាយុកាល គឺថាប្ដេជ្ញានឹងសម្លាប់ទុរយោធន៍ឲ្យបាន ហេតុនោះការតស៊ូគ្រានេះទើបគេបណ្ដោយ ឲ្យភីមជាដំបូងដៃចូលប្រយុទ្ធនឹងទុរយោធន៍ ។ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរប្រសប់ស្ទាត់ក្នុងការប្រើដំបង សឹងល្បីនាមដូចគ្នាទាំងគូ ។ អ្នកទាំងពីរជាសត្រូវនឹងគ្នា ហើយបានប្ដេជ្ញាថានឹងយកជីវិតគ្នាទៅវិញទៅមក ។ គ្រានោះ អ្នកចម្បាំងទាំងពីរប្រាណបានចូលប្រយុទ្ធគ្នាដណ្ដើមយកជ័យដូចក្របីព្រៃ មុខអ្នកទាំងពីរមានដំណក់ឈាមប្រឡាក់ជុំ ៗ ភ្នែកក្រហាមដូចភ្នែកល្អូត សម្លឹងសម្លក់ ហាក់ដូចជានឹងស្ទុះទៅស៊ីសាច់គ្នា លោលោតវាយវាត់គ្នា នឹងគេចកែប្រែខ្លួនបែកពពុះមាត់ស្គុលមួយខណៈនោះ ទុរយោធន៍ជិតតែនឹងកាច់ភីមបាន គឺទ្រង់វាយញ៉ាំងទៅត្រូវក្បាលជ្រុលទ្រេតទ្រោតជិតនឹងដួល ប៉ុន្តែមិនយូរប៉ុន្មាន ភីមទប់ខ្លួនឡើងវិញបាន វាយសងទៅវិញត្រូវក្បាលជង្គង់ទុរយោធន៍គ្រង់គ្រាប់អង្គញ់បែកល្អិត ទុរយោធន៍ដួលផ្កាប់មុខស្រប៉ូប ។ សេចក្ដីប្ដេជ្ញារបស់ ភីមក៏បានសម្រេច តាមដែលគេតាំងសច្ចាប្រណិធានទុក ។ ភីមញាក់មុខញាក់មាត់រាំរេជុំវិញទុរយោធន៍ ហើយពោលថា «នេះឈ្មោះថា បានធ្វើការសងសឹកជំនួសទ្រៅបទីក្នុងទីបំផុតហើយ »។

យុធិស្ឋិរខ្ចាល់នឹងភីម ដែលពោលផ្គន្ទាសត្រូវដួលដេក ហើយត្រាស់ឲ្យនាំខ្លួនចេញពីទីនោះ ដើម្បីកុំឲ្យធ្វើវិការជាហេតុចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទុរយោធន៍ ។ កាលភីមចេញទៅផុតហើយ យុធិស្ឋិរក៏លុតជង្គង់ក្បែរអង្គទុរយោធន៍ ហើយត្រាស់ថា «ទ្រង់នៅជាក្សត្រិយ៍ និងនៅជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំ»។

ប៉ុន្តែវេលានោះ ព្រះនេត្រទុរយោធន៍ធ្មេចជិតទៅហើយ វិញ្ញាណចេញផុតពីរាងកាយទៅហើយ ទ្រង់មិនដឹង មិនឮ មិនឃើញនូវការលុតជង្គង់សម្តែងសេចក្តីគោរពអំពីបាណ្ឌវរាជនេះទេ ។ អ្នកដែលធ្វើដូច្នេះនឹងមិនបានទទួលពាក្យតប ឬពាក្យអំណរគុណអំពីទ្រង់ឡើយ ។ លុះដល់ពេលព្រលប់ ពួកមេទ័ព នាយកង នៃកងទ័ពកុរុដែលមានជីវិតរស់នៅឡើយ បាននាំគ្នាមកគំនាប់ព្រះបរមសពក្សត្រិយ៍ម្ចាស់ជីវិតរបស់គេជាច្រើន ។

សពអ្នកចម្បាំងទាំងពួង ដែលត្រូវអាវុធស្លាប់ក្នុងទីសមរភូមិដេករដូកពាសពេញទាំងស្នាមយុទ្ធ គេបានប្រមូលយកមកទុកនៅទីមួយកន្លែងសិន នឹងលើកឡើងកាន់ជើងថ្ករាល់ ៗ សពទាំងអស់ ។ សពដែលថ្វាយព្រះភ្លើងមុនសពទាំងពួង គឺព្រះបរមសពនៃព្រះបាទទុរយោធន៍ ។ ពួកបាណ្ឌពក្សត្រិយ៍ទាំងឡាយ បានកាន់ទុក្ខថ្វាយតាមពួកកោរព ព្រោះហេតុថា ដាច់មេត្រីពីគ្នាដោយការធ្វើសង្គ្រាមក៏ពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែអ្នកទាំងពីរខាងកើតមកអំពីពង្សនៅរួមគ្នា និងប្រតិ-

ព័ទ្ធគ្នាដោយចំណងនៃខត្តិយភាព ទើបកាន់ទុក្ខរាល់អង្គក្នុងពពួកបាណ្ឌ ។

ធ្មតរាស្ត្រ វេលានេះ មុខគួរឲ្យអាណិតអាសូរជាទីបំផុត ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គ ត្រូវអាវុធក្នុងសង្គ្រាមស្លាប់អស់ រាស្ត្រនិករ ក៏ស្លាប់រលស់អស់ក្រែលពីព្រះនគរ ទ្រង់សោយទុក្ខស្លុតព្រះទ័យជាបំផុតសូម្បីព្រះនេត្រខ្វាក់ពពេមពពើមយ៉ាងនេះ ក៏នៅតែទ្រង់ខំយាងទៅឯទីយុទ្ធភូមិ ដើម្បីសម្តែងសេចក្តីអាឡោះអាល័យដល់ព្រះរាជបុត្រដែលទិវង្គតទៅទាំងនោះ ដល់ទីកន្លែងថ្វាយព្រះភ្លើង ។ ព្រះនាងខត្តិយានីទាំងឡាយក្នុងព្រះរាជសំណាក់នោះ បានស្តេចទៅឯទីថ្វាយព្រះភ្លើងសពអ្នកចម្បាំងអម្បាលនោះ[១] ។ ខត្តិយានារីទាំងអស់នាំគ្នាខ្សឹកខ្សួលបរិទេនាការពិលាបទៅទីទៃ ៗ ។ រាជនារីទាំងឡាយមិនដែលស្តេចយាងចេញទៅខាងក្រៅវាំងទេ ប៉ុន្តែនៅគ្រានេះ ត្រូវស្តេចយាងចេញទៅដោយព្រះបាទ គ្មានសំពត់បិទបាំងព្រះភក្ត្រ ព្រះនេត្រ

១)- នៅប្រាសាទនគរវត្ត នាព្រះរបៀងទី ១ ជាន់ខាងលិចភាគខាងត្បូង គេបានឆ្លាក់រូបភាពរឿងចម្បាំងមហាភារត ត្រង់វារៈទីបំផុតនៃការសង្គ្រាម គឺគេធ្វើឲ្យឃើញរូបភាពកំពុងច្បាំងគ្នា កងទ័ពកោរពនៅខាងជើង កងទ័ពបាណ្ឌពនៅខាងត្បូង ។ ក្នុងកងទ័ពកោរពធ្វើរូបក្សត្រិយ៍ ១ អង្គ ត្រូវអាវុធទិវង្គតក្នុងសង្គ្រាម គេយកទៅតម្កល់នៅទី ១ ហើយតាំងគ្រឿងខ្ពស់សម្រាប់ក្សត្រិយ៍ ហើយធ្វើរូបក្សត្រិយ៍ប្រុសស្រីទៅប្រជុំក្នុងទីនោះជាច្រើន ។

ដែលទន់ដូចបទុមជាតិ ឥឡូវនេះក្រហាមដូចជាតិហិង្គុល និងជាំ ៗ ដោយទ្រង់ព្រះកន្សែងខ្លាំងពេក ។ អភិរូបនារីដូចទេពធីតាក្នុងកាលឥឡូវនេះ មកបម្រះនន្សៀលដោយដីប្រឡាក់ប្រឡូសអាប់អស់រាសីសក់ផ្នួងដែលតែងតែសិតសំអាងរាល់វេលា គ្រានេះ រំសាយចោលឲ្យជំពាក់ស្មុគស្មាញ និងលែងសិតស្អិតស្អាងតទៅទៀត ។ នាងក្សត្រិយានីរាប់រយជាមេម៉ាយឥតភស្តា ដោយហេតុមហាសង្គ្រាមគ្រានេះ ។ នារីឯទៀតជាច្រើនរយអង្គបានបាត់បង់បុត្រ, បងប្អូន ឬបិតាទៅ និងអ្នកឯទៀតជាច្រើនឥតបីបើគណនា ខូចខាតអស់ទៅមួយភាគក្នុងភាគបួន មិនអាចនឹងប្រាប់បានថា អ្នកណាខូចខាតច្រើនបំផុត អ្នកណាកើតទុក្ខធ្ងន់ជាងគេបំផុត គ្រប់នារីបានសម្តែងសេចក្តីសោយសោកជាយ៉ាងខ្លាំង ហាក់ដូចជានាងបង់ខាតលោកិយទ្រព្យអស់រលីងធេងអំពីខ្លួន នាងជាលដំគក់ឱរា បោចពោចកេសាបម្រះនន្សៀលដោយដី ។

ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ទ្រង់ឈរនៅកណ្តាលពួកនាងក្សត្រិយានីទាំងនោះ ព្រះនេត្រងងឹតឈឹងទតអ្វីឥតឃើញសោះ ទ្រង់ឈរតែស្ងៀម ៗ ឥតត្រាស់ថាអ្វីឡើយ ប៉ុន្តែក្នុងព្រះហឫទ័យពេញពោរទៅដោយទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់មហិមា ។ ឯការសោយសោករបស់ព្រះនាងគន្ធារីជាទេពីព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ មុខគួរឲ្យអាណោចអាធ័មយ៉ាងក្រៃលែង ព្រះនាងចូលឱបព្រះរាជបុត្រមួយអង្គម្តង ៗ បបោសអង្អែល

ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ពេញព្រះទ័យ ហើយត្រាស់សណ្តាវាចាច្រកព្រះកាណ៌ព្រះរាជបុត្រ ដែលមានវិញ្ញាណចេញទៅបាត់ហើយ ព្រះនាងធ្វើកិរិយាហាក់ដូចជាព្រះរាជបុត្ររាប់អង្គ មានព្រះជន្មនៅឡើយ ហាក់ដូចជាព្រះនាងយាងមកទទួលយកព្រះរាជបុត្រ ត្រឡប់ចូលក្នុងព្រះនគរវិញ ។ មុនដំបូងព្រះនាងមិនព្រមត្រាស់ចេញជាសំដីសម្តែងទុក្ខរបស់មាតាទេ ប៉ុន្តែក្នុងទីបំផុតសេចក្តីសោយសោកចូលគ្របសង្កត់ព្រះហឫទ័យខ្លាំងពេក ទើបព្រះនាងត្រាស់ជាបទភ្លេងពិលាបដូចតទៅនេះ ៖

«នេះ ទុរយោធន៍ ឱរសរបស់យើង ឬ ? កាលមុនដំបូង គេចេញចាកនិវេសនដ្ឋាន មានចិត្តសប្បាយរីករាយលោតកញ្ឆេងដូចអាជា-នេយ្យសិន្ធពជាតិ គ្មានចិត្តគិតព្រួញព្រីក្នុងរឿងសង្គ្រាមសោះ កាលគេរៀបនឹងចេញទៅធ្វើសង្គ្រាមនោះ គេបានសុំពរពីម្តាយថា «ព្រះមេម្ចាស់ ! សូមប្រទានពរសិរីសួស្តីជ័យមង្គលឲ្យកូនផង» ម្តាយបានឆ្លើយថា «កូនមាសម្តាយ ! សុំឲ្យទេវតាពិភ័ក្តិរក្សាអ្នក ឲ្យផុតចាកភយន្តរាយទាំងឡាយ, កូនប្រុសម្តាយ ! កុំព្រួយ ធម្មៈមាននៅក្នុងទីណា ជ័យជម្នះក៏មាននៅក្នុងទីនោះ, ឱអនិច្ចា ! នរណានឹងដឹងបានថាពាក្យដែលម្តាយនិយាយនឹងអ្នកក្នុងគ្រានោះជាបច្ឆិមវាចា ? ប៉ុន្តែខ្លួនអ្នកមុខជាបានសោយសុខក្នុងទេវលោកហើយ ម្តាយមិនសូវជាអាណិតអ្នកស្មើដូចព្រះរាជស្វាមីរបស់ម្តាយទេ ព្រោះព្រះអង្គនឹង

តម្រង់ព្រះវរកាយនៅដូចម្ដេចបាន ក្នុងគ្រាជរាថមថយកម្លាំងយ៉ាងនេះ ? អើកូនម្ដាយ ! អ្នកក្លាហានណាស់ មានតេជានុភាពដ៏ខ្លាំងមហិមា រកអ្នកប្រៀបផ្ទឹមស្មើគ្មានក្នុងសង្គ្រាមជាទីស្ញប់ស្ញែងនៃអរិរាជសត្រូវរបស់អ្នក ជាក្សត្រិយ៍ដ៏ខ្ពស់ស័ក្តិ ជាបុរសអាជានេយ្យក្នុងយុគ, ឱអនិច្ចា ! ឥឡូវនេះ អ្នកចូលនិទ្រានៃអ្នកចម្បាំងក្នុងកណ្ដាលស្នាមយុទ្ធមិនបង់ជាតិកំណើតដែលកើតមកជាអង្គកូនប្រុស យកលោហិតខ្លួនលាបផែនដីជាបំណាច់ក្នុងលោក, វេលានេះអ្នកចូលទៅកាន់ស្ថានសួគ៌នៃអ្នកចម្បាំងហើយ, គ្រាដែលគេមានរាងកាយប្រឡាក់ដោយលោហិតក្រោះក្រាំង ដេកនៅកណ្ដាលស្នាមយុទ្ធ វិញ្ញាណរបស់គេបានឡើងទៅនិទ្រាក្នុងដួងហឫទ័យនៃព្រះអ្នកសាងមក»។

ទេពីរបស់ទុរយោធន៍ គ្រានោះព្រះនាងយាងចេញអំពីសពវីរបុរសម្នាក់ចូលទៅរកម្នាក់ទៀត នាងឱបព្រះរាជស្វាមីរបស់នាងហើយក៏ឱបលក្សណម័នជាឱរសទៀតបាក់ដួចជាមិនច្បាស់ក្នុងព្រះទ័យថា អ្នកណាមានបណ្ដាស័ក្តិខ្ពស់ជាង, អ្នកណាជាទីស្នេហាច្រើនជាងបណ្ដាអ្នកទាំងពីរនោះ, ហើយនាងខ្ញូញរៀបរាប់ថា «ទុរយោធន៍ព្រះរាជស្វាមីនៃយើងបានគ្រប់គ្រងកុរុអាណាចក្រចំនួន ១៣ ឆ្នាំនេះហើយជាក្សត្រិយ៍ជាន់ខ្ពស់ មានសក្ដានុភាពយ៉ាងក្រៃលែង, ពួកបាណ្ឌពឫស្យាសេចក្ដីលំអនៃព្រះរាជអាណាចក្រ និងសេចក្ដីសុខសប្បាយសម្បូណ៌ក្នុងព្រះរាជអាណាចក្ររបស់ទ្រង់, ព្រះអង្គស៊ូទ្រាំ

ច្បាំងទាល់តែផុតដង្ហើមក្នុងទីសមរភូមិ, មើលចុះលោកអើយ ! នេះហៅថាអ្នកក្លាហាន, ឱអនិច្ចា ! កុរុអាណាចក្រអើយ តពីពេលនេះទៅគ្មានអ្នកគ្រប់គ្រងទេ ទុរយោធន៍ ព្រះរាជស្វាមីរបស់យើង ព្រះអង្គបានលះបង់សិរីរាជ្យសម្បត្តិ ក្នុងលោកកណ្ដាលនេះ នៅផ្ទំក្នុងមន្ទីរស្ថានលោកដទៃ, ឯលោកដទៃគឺស្ថានសួគ៌ជាន់ខ្ពស់ជាប្រាកដ បើគម្ពីរវេទពោលនោះពិតមែន, បើទេព្ដាមិនចេះនិយាយមុសាវាទទេ»។

ពិធីឈាបនកិច្ចអស់ពេលវេលាជាយ៉ាងយូរ មិនមែនព្រោះតែសពច្រើនប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះតែកុលស្ត្រីទាំងនោះចេះតែបរិវេទនាការមិនចេះអស់មិនចេះហើយ គេមិនអាចនឹងបេះយកសពចេញពីទ្រូងនៃស្ត្រីអ្នកយំសោកទាំងនោះបាន ក្នុងទីបំផុត សពទាំងអស់ត្រូវគេលើកយកទៅបូជានៅវេលាអ្នកទាំងនោះកំពុងតែក្កុកក្ដួលក្នុងឱរា ។ លុះស្រេចការបូជាសពហើយ បណ្ដាអ្នកមានទុក្ខទាំងអស់ក៏នាំគ្នាដើរទៅឯឆ្នេរព្រះគង្គាដើម្បីនឹងជម្រះកាយក្នុងទឹកដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិ និងដើម្បីឧទ្ទិសមគកភត្តទៅឲ្យវិញ្ញាណអ្នកស្លាប់ហើយ ។ នៅវេលាដែលគេកំពុងតែធ្វើបុណ្យនោះ ព្រះនាងប្រិថាយាងចូលទៅរកឱរសទាំង ៥ អង្គ គឺពួកបាណ្ឌពបញ្ចេញសេចក្ដីសម្ងាត់ រឿងសម្ភពជាតិរបស់មេទ័ពកណ៌ ដែលជាសឹកសត្រូវនឹងអរជុនយ៉ាងសំខាន់នោះឥឡូវនេះត្រឡប់ក្លាយទៅជាបងប្អូនរបស់គេវិញ កណ៌ទើបតែបានដឹងរឿងរបស់ខ្លួនអំពីភីស្មៈ ក្នុងវេលាដែលជិតនឹងស្លាប់ហើយ ប៉ុន្តែ

គ្មានអ្នកណាដឹងទៀត ទាល់តែនាងប្រិថា មានសេចក្ដីសង្វេគស្លុតចិត្តមកបញ្ចេញប្រាប់ក្នុងវេលានេះ ហើយនាងសុំឲ្យឧទ្ទិសចំណែកកុសលទៅឲ្យកណ៌ដែលត្រូវជាបងច្បងនោះផង ។

ស្រេចការឈាបនកិច្ចហើយ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីប្រកាសការរាជាភិសេកយុធិស្ឋិរជាព្រះមហារាជានៃអាណាចក្រហាស្តិនបុរ រួមទាំងអាណាចក្រឥន្ទ្របថមកផងដូចអំពីដើម ប៉ុន្តែទ្រង់គ្មានត្រេកត្រអាលឬឡឹតយសស័ក្តិយ៉ាងណាមួយ ដើម្បីយកមកជារង្វាន់ជំនួសសេចក្តីលំបាកតោកយ៉ាកដែលទ្រង់បានត្រាំត្រែងរងវេទនាជាយូរ នៅវេលាត្រូវគេនិរទេសនោះ ឬជំនួសការខូចខាតដែលទ្រង់បានខូចបង់ទៅក្នុងវេលាធ្វើសង្គ្រាមនោះសោះឡើយ, ព្រះហឫទ័យរបស់ទ្រង់ចេះតែក្រាំក្រៀមពេញទៅដោយទុក្ខទោមនស្ស ។ សម្បត្តិសម្បូណ៌ពោរពាសនឹងការសម្តែងចិត្តភក្តីទាំងនេះ មិនមែនធ្វើឲ្យព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរមានព្រះហឫទ័យត្រេកត្រអាលសោមនស្សទេមានតែបន្ថែមទុក្ខឲ្យរីងរឹតតែខ្លាំងធ្ងន់ឡើងប៉ុណ្ណោះ ។ រាល់ទិវារាត្រីទ្រង់មានព្រះហឫទ័យក្តុកក្តួលរំជួលគិតដល់រឿងកាប់សម្លាប់ញាតិសន្តានបងប្អូនដ៏ជាអំពើបាបកម្ម ។ ក្នុងទីបំផុត លោកឫសីវយាសៈចូលទៅគាល់ហើយទូលពន្យល់ទ្រង់ឲ្យធ្វើអស្វមេធយញ្ញគឺពិធីសម្លាប់សេះបូជាយិជដែលគេពោលថាអាចនឹងលុបលាងបាបកម្មរបស់ព្រះអង្គបាន។

គណៈរដ្ឋមន្ត្រីបានចេញប្រកាស ឲ្យស្រាវជ្រាវរកសេះសន្ទូន

សម្បុរដូចពន្លឺព្រះចន្ទ្រមានត្រចៀកខ្មៅម្ខាង ។ លុះគេរកបានសេះដូចថានេះមកហើយ ចារិកព្រះនាមថា «យុធិស្ឋិរ» នៅផែនមាសនោះស្រេចហើយ យកផែនមាសទៅចងភ្ជាប់នឹងមុខសេះនោះ រួចលែងសេះនោះឲ្យវាដើរទៅតាមចិត្តវា មានកងទ័ពមួយកងនៅក្នុងបង្គាប់បញ្ជាអរជុនលើកតាមទៅពិនិត្យមើលការណ៍ផង ។

ការសម្លាប់សេះបូជាយិជនោះ ជាការប្រកាសផ្សាយឥស្សរភាពឲ្យពួកផងទាំងពួងដឹងឮថា ជាស្តេចធំលើរដ្ឋសីមាទាំងឡាយដែលនៅជិតខាងជុំវិញតាមប្រពៃណីជាប់ត ៗ មកយ៉ាងនេះ «បើក្សត្រិយ៍អង្គណាមួយក្នុងប្រទេសជិតខាង អាចហ៊ានចាប់សេះនោះឃុំខាំងទុកក៏ឲ្យជាទីសំគាល់បានថា ជាអាណត្តិសញ្ញានឹងប្រកាសសង្គ្រាមតទល់វិញ, ក្សត្រិយ៍ដែលចាប់សេះទុកនោះត្រូវលើកទ័ពមកច្បាំងនឹងកងទ័ពដែលលើកតាមសេះទៅនោះ បើក្សត្រិយ៍អ្នកម្ចាស់នគរនោះចាញ់ ត្រូវប្រគល់កងទ័ពរបស់ខ្លួន ឲ្យដល់កងទ័ពសេះបន្ថែមកម្លាំងទ័ពឲ្យច្រើនឡើងទៀត ហើយលើកតទៅមុខទៀត, បើគ្មានក្សត្រិយ៍អង្គណាមួយអាចហ៊ានចាប់សេះនោះទុកទេ បណ្តោយឲ្យសេះដើរជាន់ព្រះនគរតាមចិត្តហើយ ក៏ទុកជាគ្រឿងសំគាល់ថាក្សតិយ៍ជិតខាងគ្រប់នគរខ្លបខ្លាចព្រះចេស្តាហើយ ពេញចិត្តនឹងទទួលគោរពរាប់អានក្សត្រិយ៍ម្ចាស់សេះនោះថា ជាចៅហ្វាយនាយធំបំផុតរបស់ខ្លួន, លុះដល់សេះនោះត្រាច់ទៅសុសសព្វព្រះនគរជិត

ខាង ហើយវិលត្រឡប់មកដល់នគរដើមរបស់ខ្លួនវិញ គេក៏សម្លាប់បូជាយិជនៅពេលនោះទៅ ចាត់ជាពិធីដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិតាមលទ្ធិសៃយ-វេទ» ។

គ្រានោះជារាត្រីកាលនៃថ្ងៃពេញបូណ៌មី ខែចេត្រ ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរបានឲ្យគេលែងសេះសនេះ ឲ្យត្រាច់រង្កាត់ទៅជាគ្រឿងសម្តែងព្រះរាជបំណងរបស់ព្រះអង្គនឹងធ្វើពិធីអស្វមេធ ។ អរជុនអ្នកដឹកដោយតាមក្រោយពាជីទៅក្នុងគ្រានោះ បានទៅជួបប្រទះប៉ះទង្គិចនឹងភ័យជាច្រើនលើក ។ គ្រាដំបូងបានទៅជួបប្រទះប្រយុទ្ធនឹងព្រះរាជាក្រុងមាលវៈ ដែលទ្រង់បានចាប់ឃុំខាំងសេះនោះទុក ប៉ុន្តែអរជុនច្បាំងឈ្នះ ទើបព្រះរាជាអង្គនោះ លើកវេហ៍ពលតាមអរជុនទៅជាសម្ព័ន្ធមិត្រ ។ កាលសេះចេះតែត្រាច់រង្កាត់ទៅមុខទៀត ក៏មានការជួបប្រទះតស៊ូគ្នាដោយអន្លើ ៗ ។ គ្រាមួយនោះ ពាជីដើរចូលទៅជាន់រាជអាណាចក្រមណីបុរ ។ ព្រះរាជាប្រទេសនោះ មិនព្រមទទួលស្គាល់ថាជាក្សត្រិយ៍ធំចម្បង ។ អរជុនបានផ្ចាលផ្ចាញ់ព្រះរាជាអង្គនោះ ឲ្យខ្លបខ្លាចត្រឡប់ជាមានព្រះទ័យស្រឡាញ់រាប់អានជាសម្ព័ន្ធមិត្រ ។ សេះសត្រាច់ចរចេញពីព្រះនគរនោះទៅទៀត រហូតដល់វិលត្រឡប់មកចូលក្នុងព្រះនគរដើមវិញអស់វេលាមួយឆ្នាំគត់ ។ ក្នុងរវាងពេលមួយឆ្នាំនោះ ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ ទ្រង់ខំបំពេញតបៈយ៉ាងតឹងរឹងខ្ជាប់ខ្ជួនដូចជាតាបសឫសីក្នុងព្រៃភ្នំ គឺក្នុងមួយថ្ងៃ ៗ ទ្រង់សោយ

តែមួយពេល ៗ ឥតរើសចាករបស់ស្រស់ និងចម្អាប ហើយទ្រង់ផ្ទំតែលើផែនដី ។ កាលដល់ចុងឆ្នាំ អរជុនបានវិលត្រឡប់មកដល់ក្នុងព្រះនគរវិញ ព្រមទាំងពាជី មានការទទួលជាឱឡារិក រីករាយសប្បាយទូទាំងក្រុង ដ្បិតកងទ័ពមានជោគជ័យ ហើយត្រឡប់ចូលក្នុងក្រុងវិញ បានទទួលបដិសណ្ឋារៈ និងបំណាច់រង្វាន់យ៉ាងពេញចិត្តទាំងនាំគ្នាស្រែកហ៊ោកឹកកងរំពងពេញក្រុង ។

នៅថ្ងៃពេញបូណ៌មី ខែមាឃជាថ្ងៃដែលកំណត់ធ្វើពិធីអស្វមេធ នៅទីដីស័ក្តិសិទ្ធិមួយកន្លែងដែលគេបានត្រៀមទុកមកអំពីមុនសំរាប់ធ្វើការនេះ ។ គេបានអញ្ជើញក្សត្រិយ៍នៅប្រទេសជិតខាងមកប្រជុំក្នុងពិធីសម័យនេះដែរ ។ សង់ព្រះពន្លាបិទមាសច្រាលវន្ទាលជាឱឡារិកសម្រាប់ទទួលក្សត្រិយ៍បរទេសទាំងឡាយដែលមកកាន់ព្រះរាជសំណាក់ មានបារាំទាប ៗ សម្រាប់ទទួលអ្នកមានបណ្តាស័ក្តិតូច ៗ តាមលំដាប់ចុះមក ឯពួកជីព្រាហ្មណ៍ឲ្យនៅបារាំមួយដោយឡែកផ្សេង ។ សង់សុវណ្ណមណ្ឌបមួយខ្នងក្នុងព្រះមហារាជវាំង រៀបចំទីអង្គុយទុកជុំវិញមណ្ឌបនោះ, ពួកជីព្រាហ្មណ៍អ្នកធំ ៗ អង្គុយក្បែររាជបល្ល័ង្ក, អ្នកតូច ៗ ជាឋានានុក្រមចុះមកអង្គុយឃ្លាតចេញទៅជាសង្កាត់ ៗ រៀងរាយវែងឆ្ងាយទៅ ។ នៅលើវេទិកាដ៏ខ្ពស់ក្រាលដោយសុវណ្ណភូសា តាំងបល្ល័ង្កពីរដ៏ធំខ្ពស់, បល្ល័ង្ក ១ សម្រាប់ព្រះមហារាជធ្ឫតរាស្ត្រ បល្ល័ង្ក ១ ទៀតសម្រាប់ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ ។ ខត្តិយានារី

ទាំងឡាយអង្គុយរៀងរាយតាមទីកន្លែង ដែលគេបានកំណត់ទុកជាស្រេចនៅខាងរាជបល្ល័ង្ក ។

កាលបើពួកភ្ញៀវអញ្ជើញមកចូលអង្គុយតាមអណ្ដាប់អណ្ដោយ តាមទីកន្លែងរៀបរយស៊ប់សួនហើយ គេចាប់ផ្ដើមធ្វើពិធីនោះ ។ ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ និងព្រះនាងទ្រៅបទី ចងចុងជាយព្រះភូសាភ្ជាប់គ្នាតាមបែបដែលធ្លាប់ប្រើក្នុងការរាជាអភិសេក, ទ្រង់ចុះស្រង់ព្រះគង្គាជាទឹកដ៏មានសព្វគុណស័ក្តិសិទ្ធិ ហើយស្ដេចយាងចេញច្រត់ព្រះនង្គ័លដោយព្រះនង្គ័លមាស ទឹមគោឈ្មោលសម្បុរសមួយគូ ។ ឯព្រះនាងទ្រៅបទី ក៏យាត្រាតាមព្រះនង្គ័ល ព្រោះសាចបុព្វណ្ណជាតិ និងអបរណ្ណជាតិ គឺពូជធាគ្រប់ជំពូកដែលជារបរដំណាំក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ក៏ស្វាធ្យាយស្លោកជ័យមន្តតាមគម្ពីរវេទ ។ ពួកស្រី ៗ ដែលមកក្នុងពិធីនេះ ក៏ស្រែកច្រៀងជាបទភ្លេងឲ្យពរជ័យ ។

នាកណ្ដាលផ្ទៃទីបួនជ្រុងចតុរស្សនោះ គេសាងទីវេទកាមួយកម្ពស់អំពីដីមួយហត្ថ, លើព្រះវេទវេទិកានោះ មានឆ្លាក់រូបភាពសម្ដែងទីតំណែង និងការគ្រាច់ចរទៅនៃតារាករ ព្រមទាំងព្រះអាទិត្យព្រះច័ន្ទលើផ្ទៃមេឃ, នៅកណ្ដាលព្រះវេទនោះ មានតុបួនជ្រុងតូចមួយដាក់រំកាច់ខ្លឹមចន្ទន៍មួយគំនរ ហើយមានក្លស់មាសបើកបាំងពីលើ គេដុតខ្លឹមចន្ទន៍នោះហើយ យកប្រេងស្រូវសាលីនឹងវត្ថុដទៃ ៗ

ទៀតដែលស័ក្តិសិទ្ធិមកបង់ចុះក្នុងគំនរភ្លើងនោះ រួចភ្លើងក៏ឆេះរុងរោចន៍ឡើង ផ្សែងហុយគ្រឡប់អប់ទាំងមណ្ឌលដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិនោះ មានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទាំងពួង ព្រមទាំងព្រះរាជវង្សានុវង្សដែលចូលមកប្រជុំក្នុងពិធីនោះ មានចំនួន ៦៨ អង្គ នាំគ្នាយាងយាត្រាជាក្បួនទៅដងទឹកអំពីស្ទឹងព្រះគង្គាយកមកប្រោះព្រំលើព្រះសិរ នៃព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ តាមបទភ្លេង និងបទសូត្រមន្ត ។

លុះស្រេចកិច្ចខាងលើនេះហើយ គេក៏ប្រគេនទយ្យធម៌ទក្ខិ-ណាទានដល់ពួកជីព្រាហ្មណ៍ និងចែកវត្ថុផ្សេង ៗ ដល់ពួកក្សត្រិយ៍បរទេសដែលនៅស្រុកចំណុះទាំងប៉ុន្មាន ។ មានក្សត្រិយ៍ជាច្រើនអង្គបានទទួលព្រះរាជទានរំយោលគ្រឿងយស ធ្វើពីរោមសត្វប្រដាប់ដោយពេជ្រ ប៊ុត និងមានទទួលគ្រឿងប្រដាប់យ៉ាងដទៃទៀតជាច្រើន ។ ឯអ្នកក្រៅពីពួកក្សត្រិយ៍នេះ បានទទួលព្រះរាជទានដំរី, សេះ, សំពត់អាវ និងគ្រឿងតាមសមគួរដល់ឋានៈរបស់ខ្លួន ៗ ។

បន្ទាប់ពីនោះមក គេយកសេះសដែលទុកបម្រុងនឹងសម្លាប់បូជាយ័ជនោះ ទៅលាងទឹកដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិរួចស្រេចហើយ ទើបនាំយកទៅសម្លាប់ ។ ភីមកាន់ដាវធំវែងចុងស្រួច ឈរបង់ជំទែងកាប់កសេះនោះខ្ទាប់ដាច់ថ្មិល ។ មានន័យថា ក្បាលសេះនោះអន្តរធានបាត់ទៅមួយរំពេច មុខគួរឲ្យអស្ចារ្យណាស់ ហើយគេសំឡេះយកសាច់ដ៏

បរិសុទ្ធស័ក្តិសិទ្ធិបូជាភ្លើងពិធីនោះ ។

នៅមានពិធីយ៉ាងដទៃ ៗ តទៅទៀត ដែលមិនបានពោលទុកដោយល្អិតក្នុងទីនោះ សូមសង្ខេបសេចក្តី ហើយប្រាប់តែត្រឹមថា គេបានប្រព្រឹត្តយ៉ាងល្អិតល្អោចតាមសេចក្តីរាយការណ៍របស់កម្មវិធីក្នុងពិធីបូជានោះ ៗ ដែលច្បាប់ប្រាកដក្នុងគម្ពីរវេទ បានធ្វើសព្វគ្រប់ទាំងអស់ ជាការបង្កើតសេចក្តីល្អ ឬគោលសំខាន់ដល់ពិធីនោះ ទម្រាំតែគេរៀបចំសព្វគ្រប់អស់ វេលាជាងមួយសប្តាហ៍ គឺជាងមួយអាទិត្យ រហូតដល់ការជប់លៀងពួកជីព្រាហ្មណ៍ ជាទីបំផុតកិច្ចទាំងអម្បាលនេះ បើគេកាត់ចោលមិនធ្វើទៅវិញ ក៏នឹងបណ្តោយឲ្យខូចខុសពិធី ។ ភីមជាភ្នាក់ងារត្រួតត្រាមើលពិធីប៉ែកនេះ ដែលជាការកង្វល់អំពល់ធំច្រើន ឯការស្លដណ្តាំលៀងភ្ញៀវ រាប់ដោយពាន់ ៗ នាក់ ដែលអង្គុយទទួលទានអាហារក្នុងមួយពេល ៗ កាលបើស្រេចការលៀងភ្ញៀវសព្វគ្រប់ហើយ គេក៏ចែកប្រាក់ទក្ខិណាទានដល់ពួកជីព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ លុះស្រេចភត្តកិច្ច និងការទទួលបច្ច័យហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ក៏ធ្វើភត្តានុមោទនា, ពួកភ្ញៀវរាប់ម៉ឺននាក់ក៏ថ្វាយស័ព្ទសាធុការពរទ្រហឹងអឹងកង ផ្សំគ្នាជាសម្លេងលាន់ឮរំពង ដូចកលស្ករលកទឹកក្នុងមហាសាគរ ។

រាជាណាចក្រហាស្តិនបុរ បានត្រឡប់ចម្រើនរុងរឿងឡើងវិញ ដោយសាររដ្ឋបសាសនោបាយកោសល្យរបស់ព្រះមហារាជយុធិ-

ស្ឋិរ ។ សេចក្តីសុខ, មេត្តា, សត្យសុចរិត និងយុត្តិធម៌ បានត្រឡប់កើតមានឡើងក្នុងព្រះរាជាណាចក្ររបស់ព្រះអង្គវិញ ។ រាជមន្ទីរស្ថាននៅក្នុងឥន្ទ្របថដែលទ្រុឌទ្រោមបាក់បែកទៅ នៅវេលាដែលទ្រង់ត្រូវគេនិរទេសនោះ ក៏បានជួសជុលកសាងឡើងវិញជាថ្មី និងទ្រង់សាងព្រះរាជមន្ទីរស្ថានថែមថ្មីឡើងទៀតជាច្រើនខ្នងក្នុងទីផ្សេង ៗ ។

ចំណែកព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ គ្មានពេលណាឲ្យទ្រង់បានស្រាកស្រាន្តសេចក្តីសោយសោកពីរឿងមរណភាពនៃទុរយោធន៍ដ៏ជាបិយោរសរបស់ព្រះអង្គសោះ ។ ទោះបីទុរយោធន៍មានសេចក្តីខូចកាចខុសឆ្គងជាប់នៅក្នុងខ្លួនក្តី ក៏នៅតែជាឱរសសម្លាញ់របស់ព្រះអង្គមិនខានដែរ។ ឯព្រះបាទយុធិស្ឋិរបានប្រតិបត្តិព្រះមហារាជចាស់នេះដោយថ្នាក់ថ្នមយ៉ាងល្អបំផុត ទ្រង់តាំងព្រះអង្គក្នុងឋានៈជាបុត្រនៃមហារាជចាស់ និងខំបម្រើស្មើដូចទាសា មិនហ៊ានធ្វើតាមអំពើចិត្តខ្លួន ដោយមិនទាន់បានទទួលព្រះរាជានុញ្ញាត អំពីទ្រង់ជាមុនឡើយ ដើម្បីឲ្យទ្រង់ដែលមានបុត្រព្រាត់ប្រាសបាត់បង់ទៅនោះ បានសេចក្តីសុខព្រះកាយសប្បាយព្រះទ័យផង ។ ប៉ុន្តែជាការឥតអំពើ ព្រោះគ្មានអ្វីនឹងអាចកែប្រែបំបែរព្រះទ័យទ្រង់ ឲ្យកើតសប្បាយរីករាយក្នុងគ្រាទទួលទុក្ខដ៏ធំនេះឡើយ, គ្មានអ្វីយកមកសងជាបំណាច់រង្វាន់ជួសការខូចខាតដ៏ធំសម្បើម ដែលទ្រង់បានទទួលក្នុងបច្ឆិមវ័យនេះបានឡើយ, គ្មានកម្លាំងអ្វីមកជួយលើកស្ទួយសម្រាលទុក្ខដ៏ធ្ងន់

ក្នុងទ្រូងនេះ ឲ្យធូរស្រាលបានឡើយ ។ ដោយទ្រង់ចេះតែមានព្រះទ័យនឿយណាយក្នុងលោកខ្លាំងឡើង ទាល់តែគ្រឿងរាជកកុធភណ្ឌទាំងអស់ហាក់ដូចជាស្រមោលឥតខ្លឹមសារសោះ ។ ព្រះហឫទ័យទ្រង់ចង់បានសេចក្ដីសុខដ៏លើសលប់របស់មនុស្ស ព្រោះហេតុនោះក្នុងទីបំផុត ទ្រង់ក៏បានស្ដេចយាងចេញចាកអំពីពួកមនុស្សទៅគង់នៅក្នុងព្រៃជាមួយនឹងព្រះនាងគន្ធារីទេវី ទាំងវិទូរជាអ្នកប្រាជ្ញក៏បានតាមស្ដេចទៅផងដែរ ។ ព្រះមហារាជាយុធិស្ធិរ និងខ្ញុំរាជការធំ ៗ បាននាំគ្នាជូនស្ដេច ព្រះរាជដំណើរទៅដល់ចុងព្រៃធំ ទើបព្រះមហារាជធ្ឫតរាស្ត្រ ត្រាស់ប្រាប់ឲ្យអ្នកទាំងនោះត្រឡប់វិលថ្កាននិវេសនដ្ឋានវិញ ទ្រង់នឹងត្រាស់លាដោយព្រះរាជសុន្ទរកថាដ៏ពីរោះក្បោះក្បាយដូចតទៅ ៖

«ម្នាលកូនសម្លាញ់អាពុកទាំងឡាយអើយ ! អ្នករាល់គ្នាក៏បានដឹងមកហើយដែរថា អាពុកនេះបានដោះខ្លួនចេញអំពីទុក្ខនៃក្សត្រិយ៍មកជាយូរឆ្នាំហើយ ហើយវៀរចាកភាពជាព្រះរាជា ហើយប្រគល់រាជ្យសម្បត្តិឲ្យបុត្ររបស់យើងដែលចែកឋានទៅ គឺទុរយោធន៍ ឥឡូវនេះ គេស្លាប់បាត់បង់ទៅ រាប់ជាផុតទុក្ខមួយលើកហើយ, គ្រានេះយើងមានចិត្តត្រេកអរក្នុងការនៅព្រៃ ប្រាសចាករាជ្យសម្បត្តិ យើងបានផ្ទុកផ្ដាក់រាជ្យសម្បត្តិឲ្យទៅក្នុងអារក្ខា នៃព្រះរាជាភាគិនេយ្យគឺយុធិស្ធិរដែលទុកដូចជាបុត្ររបស់យើងម្នាក់, ឯខ្លួនយើងចាស់ជរា

ហើយប្រៀបគណនាដូចព្រឹក្សាជាតិនៅក្បែរមាត់ច្រាំង តែងទ្រុឌទ្រោមចុះតាមកាល លំបាកនឹងគ្រប់គ្រងរូបកាយដ៏ក្រំគ្រាដែលជិតនឹងចូលទៅក្នុងមាត់នៃមច្ចុរាជនេះពេកណាស់, ប្រការមួយទៀតព្រះជាម្ចាស់ក៏ហាក់តែមកបណ្ដាលឲ្យខ្វាចបង់ចក្ខុតាំងអំពីក្មេងហេតុនោះកាលពីដើមមក យើងមានតែភ្នែកខាងក្នុងប៉ុណ្ណោះ ជាមហាបុញ្ញលាភឲ្យយើងមើល ហើយសន្ដោសធម៌ជាពៀយ ៗ, យើងយល់ឃើញថាគួរណាស់ហើយ ដែលយើងនឹងរក្សាអាយុ នៅសល់តិចតួចនេះ ដោយសេចក្ដីសន្ដោសក្នុងវៀងកាលដែលយើងកាន់កាប់ព្រះនគរ យើងបានឆ្កួតតម្រង់ទៅកាន់សេចក្ដីសុចរិតយុត្តិធម៌ តាមសតិបញ្ញា គ្រាន់តែឲ្យបានកេរ្តិ៍ឈ្មោះបន្តិចបន្តួចនឹងគេខ្លះដែរ ប៉ុន្តែមកប្រែខ្វៃជាខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះទៅ ព្រោះតែគ្រប់គ្រងនគរវេ្គសផ្កាសនៅគ្រាចុងក្រោយបំផុត ។ កូនអើយ ! អាពុកគិតក្រែងថា អំពើខុសនោះមានច្រើនមិនចង់ឲ្យអំពល់រវល់ដល់ចិត្តអ្នកជាកូន និងចិត្តអាពុក តទៅមុខ ដូចយ៉ាងបច្ចុប្បន្ននេះទៀត ប៉ុន្តែហេតុការណ៍ទាំងនោះជាអតីតភាគកន្លងហួសទៅហើយ, ម្នាលសុភាពបុរសទាំងឡាយអើយ ! កិច្ចការក្នុងកុរុអាណាចក្រនេះ វេលានេះយើងសូមផ្ញើទុកក្នុងអារក្ខារបស់អ្នកហើយ ជាភារៈរបស់អ្នកនឹងរក្សា ឬនឹងរំលាយចេញ ប៉ុន្តែចូរអ្នកចាំទុកឲ្យជាប់ថា មតិកដ៏ច្រើនទាំងម្ល៉េះ ដែលយើងប្រគល់ឲ្យអ្នកនេះជាបរម្បរសម្បត្តិដ៏ត្រកាលសម្រាប់ព្រះនគរដ៏ឧត្តមស័ក្តិនេះ ជាបុព្វ-

កិច្ចខាងដើមដែលអ្នកត្រូវរក្សាទុកដោយសេចក្ដីហ្មងហែង និងការពារទុកដោយសេចក្ដីប្រយ័ត្នប្រយែងឲ្យណាស់ យើងសូមនិយាយរំឭកដាស់តឿនអ្នកក្នុងទីបំផុតនេះថា «ដរាបណា អ្នកជាម្ចាស់ផែនដីទ្រទ្រង់នូវធម៌ និងមានមេត្តាករុណាដល់ពួកមនុស្សផងគ្នា ដរាបនោះសឹកសត្រូវសូម្បីមានកម្លាំងខ្លាំងក្លាយ៉ាងណាក្ដី ក៏មិនអាចនឹងធ្វើអន្តរាយដល់សរសៃសក់នៃអ្នកបានឡើយ» ។

ព្រះមហារាជយុធិស្ធិរ ក្រាបចុះទៀបយុគលបាទនៃព្រះមហារាជធ្រិតរាស្ត្រដោយគោរព ទទួលព្រះពរតម្កល់ទុកលើត្បូង ហើយក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំលាត្រឡប់មកក្រុងហាស្ដិនបុរវិញ ។

លំដាប់អំពីនោះមក ព្រះមហារាជយុធិស្ធិរ បានគ្រប់គ្រងសិរីរាជ្យសម្បត្តិ រាជសន្តតិវង្សជាសុខក្សេមក្សាន្ត ល្បីល្បាញព្រះកិត្តិយសខ្ពស់ត្រដែតត្រដឹមដល់សកលលោក ឲ្យឃើញជាក់ច្បាស់ថាព្រះអង្គជាអ្នកគ្រប់គ្រងរាជ្យ ដោយទសពិធរាជធម៌ និងប្រកបដោយមេត្តាករុណាជាបុរេចារិក ។ អ្នកនគរនាំគ្នាជ្រះថ្លាស្រឡាញ់ អស់អញ្ញភក្តី ទាំងគោរពកោតក្រែងព្រះចេស្ដាបារមីជាអាចិណ្ណ, អរិរាជសត្រូវស្ញប់ស្ញែងក្រែងព្រះតេជានុភាព, ពួកអ្នកប្រទេសជិតខាងក៏នាំគ្នាស្រឡាញ់រាប់អាន ។ ព្រះឥរិយាបថខាងក្រៅ ប្រព្រឹត្តទៅតាមយសស័ក្តិ និងនាទីនៃក្សត្រិយ៍ពិតប្រាកដ ប៉ុន្តែឯខាងក្នុងព្រះហឫទ័យធ្ងន់ទៅដោយធិមិសន្តោស សព្វព្រះហឫទ័យតែក្នុងការនៅព្រៃ ទ្រង់

គិតហើយគិតទៀតដល់កាល ១៣ ឆ្នាំ ដែលទ្រង់បានប្រព្រឹត្តរួចមកហើយ ដោយឋានៈជាអ្នកត្រូវទោសនិរទេសគ្មានទីសំណាក់អាស្រ័យ ទ្រង់ធ្លាប់បានជ្រាបរួចមកហើយថា អារញ្ញប្រទេសដែនដងព្រៃមានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃ ត្រជាក់សាយសព្វអស់ឥន្ទ្រិយ៍ មានអាកាសធាតុដ៏បរិសុទ្ធ ជាទីឲ្យល្ហែល្ហើយស្បើយស្រួលក្នុងឱរា ចិញ្ចឹមជីវិតដោយផលាផលនិងមើមឈើ ដូចយ៉ាងអារញ្ញិកសត្វ, សេចក្ដីកើតអំពីការស្ងប់ស្ងាត់ ដ្បិតគ្មានអ្នកណាមករំអុកចិត្តឲ្យចង្អៀតចង្អល់ ដែលទ្រង់ធ្លាប់បានជួបប្រទះរួចមកហើយ ក្នុងរវាងនៅព្រៃ ១៣ ឆ្នាំនោះ ទ្រង់តែងលើកយកមកប្រៀបធៀបក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះជាញយ ៗ, ក្នុងព្រះចិន្តាឃើញថា ជាវេលាសុខសប្បាយបំផុតក្នុងអាយុកាល ព្រះអធ្យាស្រ័យនៃទ្រង់ធ្ងន់ទៅក្នុងការនៅព្រៃក៏មែនពិតហើយ ប៉ុន្តែមិនមែនជាទ្រង់ភ្លេចរឿងទុក្ខសោកដល់ពពួកព្រះញាតិ ដែលត្រូវពិឃាតស្លាប់បង់ក្នុងសង្គ្រាមនោះទេ ទ្រង់សោយសោកឥតល្ហែដល់វិញ្ញាណដែលព្រាត់ប្រាសទៅទាំងកំពុងស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ឥតលស់មួយវេលា ទ្រង់នឹកស្ដាយថា បើប្រសិនណាជាមិនកើតចម្បាំងរាំងជល់ទេ មុខជានឹងបានឃើញមុខព្រះញាតិនៅរហង់ ជុំវិញព្រះអង្គត្រៀបត្រាធ្វើឲ្យអគារស្ថាន និងអាណាចក្រអធិកធមឈូឆះជាទីសប្បាយរីករាយ, ទុក្ខថ្មីសោតក៏ផ្ទុកផ្ទួនធួនត្រួតមកលើទៀត ផុតវិស័យនឹងឆ្លាក់ឆ្លៀតឲ្យស្រន់ស្រាល ដោយហេតុកាលក្រោយអំពីព្រះបាទធ្រិតរាស្ត្រឃ្លាត

បាត់ទៅ ២ ឆ្នាំ នារទអ្នកប្រាជ្ញបាននាំព័ត៌មានមកក្រាបទូលថា «មានភ្លើងឆេះព្រៃ, ព្រះបាទធ្ឫតរាស្ត្រ ទ្រង់ព្រះជរាព្រះនេត្រអន្ធការ និងព្រះនាងគន្ធារី ព្រមទាំងអ្នកដែលនៅជាមួយស្ដេច ត្រូវភ្លើងព្រៃឆេះពោលស្លាប់អស់ទៅហើយ មុខគួរឲ្យអនិច្ចាអ្វីម្ល៉េះទេ ! ចំណែកអ្នកធ្វើសង្គ្រាមក៏ស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម ពួកអ្នកមិនធ្វើសង្គ្រាមក៏ស្លាប់ក្រៅសង្គ្រាមដែរ»។

បន្ទាប់អំពីព័ត៌មាននេះមក នៅមានព័ត៌មានថ្មីមកដល់ទៀត គឺមានរាជទូតនាំដំណឹងមកអំពីក្រុងទ្វារកៈ មកក្រាបទូលថា «ក្រឹស្ណៈឲ្យអញ្ជើញអរជុនទៅក្រុងទ្វារកៈជាប្រញាប់» ។ អរជុនក៏ប្រញាប់ប្រញាល់ទៅក្រុងទ្វារកៈ ប៉ុន្តែមុននឹងទៅដល់ក្រុងនេះ ក្រឹស្ណៈក៏ទទួលទិវង្គតផុតហួសទៅ ។ អរជុនទៅដល់ហើយ នឹងវិលត្រឡប់មកវិញភ្លាមមិនកើត ត្រូវនៅជួយមើលត្រួតត្រាដល់ការឈាបនកិច្ចសពព្រះរាជសម្ព័ន្ធមិត្រដ៏ស្និទ្ធរបស់ទ្រង់ឲ្យស្រេចការសិន ។

ព្រះពលរាមជាព្រះអនុជនៃក្រឹស្ណៈ ក៏ទិវង្គតទៅតាមក្រឹស្ណៈដែរជាបន្ទាន់បន្ទាប់គ្នា ។ ព្រះបាទវាសុទេព ព្រះរាជបិតានៃក្រឹស្ណៈក៏ទិវង្គតក្រោយនោះបន្តបន្ទាប់គ្នាដែរ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងកាលមិនយូរប៉ុន្មាន អំពីវេលដែលអរជុនត្រឡប់អំពីក្រុងទ្វារកៈមកវិញហើយ ទឹកសមុទ្រជោរជន់ឡើងលិចក្រុងជាស្រុកមាត់កំពង់របស់វង្សយាទ-វៈ លិចអន្តរធានអស់ទៅ ។

កាលអរជុននាំព័ត៌មានមរណៈនៃក្រឹស្ណៈ និងសេចក្ដីវិនាសសាបសូន្យនៃយាទវៈអាណាចក្រ មកក្រាបទូលនោះ សេចក្ដីសោយសោករបស់ព្រះបាទយុធិស្ឋិរ រឹតតែទ្វេច្រើន ៗ ឡើង រកទីបំផុតគ្មានរឹតរួតព្រះហឫទ័យងឹតឈឹង ឥតអ្វីមកកំចាត់ឲ្យឃ្លាតចេញបានឡើយ ទ្រង់ធុញទ្រាន់នឿយណាយនឹងសាច់ស្បែក រាងកាយដ៏ជាភារៈយ៉ាងធ្ងន់ មានព្រះរាជបំណងតែនឹងលះបង់គ្រឿងរឹតរួតទាំងនេះចេញ និងលះបង់ជីវិតដែលជាគ្រឿងកង្វល់ធំនេះចោល ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យនឹកមមៃ គ្មានដាច់មួយវេលា ទ្រង់នឹកសង្ឃឹមតែលើព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គ និងផ្ទុកផ្ដាក់ឲ្យជាអ្នកតំណាងព្រះអង្គតទៅហើយនិងចង់បានការអនុមតិអំពីព្រះអនុជទៅនៅព្រៃ ធ្វើឲ្យដូចជាបព្វជិតប្រព្រឹត្តវត្ត ញុំាងកាលឲ្យកន្លងរំលងទៅ ដោយការចម្រើនមេត្តាភាវនា ។ ព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គ ក៏អនុមតិអនុមោទនាតាមព្រះរាជប្រារព្ធ ។ ប៉ុន្តែព្រះអនុជទាំង ៤ អង្គ ក៏មានបំណងដូចគ្នានឹងព្រះជេដ្ឋាដែរ កើតព្រះទ័យនឿយណាយក្នុងរាងកាយ និងសេចក្ដីលំបាកលំបិននៃជីវិត ចង់ស្វែងរកតែសេចក្ដីសុខដើម្បីសម្រាកកាយឲ្យបានសប្បាយដោយសន្តិវិធី ទើបប្រុងប្រៀបខ្លួនទុកជាស្រេច ចាំតាមស្ដេចទៅនៅព្រៃជាមួយផងដែរ ដោយគ្មានព្រះទ័យនឹកស្រណោះអាឡោះអាល័យនឹងសម្បត្តិសម្បូណ៌ហូរហៀរនោះសោះឡើយ ។

ព្រះមហារាជយុធិស្ឋិរ ក៏បែងចែករាជអាណាចក្រហាស្តិនបុរជា

ពីរភាគ មួយភាគទ្រង់លើកឲ្យប្រីក្សិត បុត្រអភិមន្យុ ដែលប្រសូត្រក្រោយការមរណៈនៃអភិមន្យុ ទ្រង់អភិសេកឲ្យជាក្សត្រិយ៍គ្រប់គ្រងពិភពហាស្តិនបុរ មួយភាគទៀត ប្រទានឲ្យយុយុត្សុជាបុត្រប្អូនទុរយោធន៍ ទ្រង់អភិសេកឲ្យជាព្រះរាជាគ្រងក្រុងឥន្ទ្របថ និងទ្រង់ប្រទានឱវាទផ្ដែផ្ដាំប្រដៅស្ដេចថ្មីទាំងពីរអង្គ ឲ្យរក្សាសន្តិភាព និងសម្ព័ន្ធមេត្រី ព្រមទាំងទសពិធរាជធម៌ ។

គ្រានោះ ក្សត្រិយ៍បាណ្ឌពដោះគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ក្សត្រិយ៍ចេញអស់ពីអង្គ, លះបង់គ្រឿងមាសពេជ្រ និងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌហើយទ្រង់ភេទបព្វជិតតាមលទ្ធិសម័យនាំយកទាំងព្រះនាងទ្រៅបទីទៅជាមួយផង ចរចេញយាត្រាឆ្ពោះទៅកាន់ព្រៃ មានទាំងសុវានសត្វ (ឆ្កែ) ដ៏ស្លូតត្រង់នឹងម្ចាស់មួយតាមទៅផង ដែលវាមិនព្រមឲ្យទុកចោលវានៅព្រះរាជវាំង ទ្រង់យាងឆ្ពោះសំដៅទៅទិសបូព៌ មួយថ្ងៃហើយមួយថ្ងៃទៀត, មួយអាទិត្យហើយមួយអាទិត្យទៀត ស្ដេចព្រះរាជដំណើរទៅក្នុងព្រៃធំដ៏ងងឹត ជួនកាលត្រូវយាងកាត់វាលហាលថ្ងៃលំបាករហោមរហាមដូចជាអណ្ដើកចូលភ្លើង, ជួនកាលត្រូវឆ្លងស្ទឹងដែលមាននៅទទឹងមុខ ក្នុងរវាងចន្លោះផ្លូវ ទ្រង់ចេញចោលសម្បុកសម្បត្តិទៅ ដោយតាំងព្រះទ័យថា នឹងលែងវិលត្រឡប់ថយក្រោយវិញនាំគ្នារត់ចោលគ្រឿងកង្វល់ និងសេចក្ដីនឿយណាយនៃជីវិត ។ ការលំបាកតោកយាកទៅតាមផ្លូវ ការក្រវល់ក្រវាយដោយសេចក្ដី

ស្រេកឃ្លាន មុខគួរឲ្យមានទុក្ខវេទនាណាស់ ប៉ុន្តែទ្រង់ព្រមទទួលទុក្ខវេទនានោះដោយតុណ្ហីភាពឥតរួញរា ។ ការដែលទ្រង់ខំធ្វើទៅទាំងនេះ ដោយមានបំណងដើម្បីនឹងឲ្យផុតស្រឡះពីគ្រឿងរួបរឹតនៃជីវិត ។

កាលកន្លងទៅមិនជាយូរប៉ុន្មានថ្ងៃ នាងទ្រៅបទីដែលជាស្ត្រីភាពមានកម្លាំងតិចខ្សោយជាងគេក្នុងពួកនោះ ក៏ដួលដេកតាមផ្លូវដាច់ខ្យល់ស្លាប់ដោយមហន្តទុក្ខដូចពោលហើយ ។ គ្មានការយំយែកដែលជាសញ្ញាសម្ដែងសេចក្ដីអាឡោះអាល័យដល់នាងទេ ។ ចំពោះខ្លួននាងវិញ ចាត់ថាអស់ទុក្ខសោករោគភ័យមួយលើកហើយ, អស់កិច្ចអំពល់ខ្វល់មួយគ្រាហើយ ។ កាលនាងទ្រៅបទីស្លាប់ទៅហើយភីមទូលសួរយុធិស្ថិរ ថា «ហេតុអ្វីបានជានាងទ្រៅបទីស្លាប់ ហេតុអ្វីបានជានាងមិនទៅឡើងស្ថានសួគ៌ទាំងរស់ ? បានជាមកទទួលមរណកម្មនៅកណ្ដាលផ្លូវដូច្នេះ ? » ។

ប្រស្នាទាំងនេះ មិនបាននិយាយក្នុងលំអាននៃអ្នកសោយទុក្ខវេទនាទេ និយាយក្នុងលំអាននៃផ្លូវធម្មប្រស្នា ។ យុធិស្ថិរឆ្លើយថា «ហឫទ័យរបស់នាង និងជីវិតរបស់នាងរួមជាប់ជាមួយគ្នានឹងអរជុន, កាលអរជុនបានប្រព្រឹត្តកន្លងអកុសលកម្មហើយ នាងក៏បានកន្លងអកុសលកម្មផងដែរ បានជានាងត្រូវតែទទួលផលនៃអកុសលកម្មដូច្នេះ» ។

ខាងក្រោយមក បងប្អូនភ្លោះមួយគូ គឺនកុល និងសហទេព ដួលដាច់ខ្យល់ស្លាប់តាមផ្លូវទៅ ។ ឯអ្នកដែលសល់នៅ ក៏នាំគ្នាដើរតទៅមុខទៀត ហាក់ដូចជាឥតដឹងថាមានហេតុអ្វីកើតឡើង ក្នុងក្រុមខ្លួនសោះ បីដូចជាបានកំណត់គ្រោងការទុកជាស្រេចមកអំពីដើមហើយ ។

ចំណេរមក អរជុនស្លាប់ទៅទៀត ភីមមានចិត្តតក់ស្លុតរន្ធត់នឹកស្រៀវក្នុងហឫទ័យបន្តិចបន្តួចខ្លះដែរ ទើបទូលសួរយុធិស្ឋិរថា «ហេតុអ្វីអរជុន អ្នកឥតខុសសោះ ក៏មកទទួលវិបាកនៃបាបកម្ម គឺមរណៈដែរ ?» ។

យុធិស្ឋិរឆ្លើយថា «ហេតុគ្រាមួយនោះ អរជុនបានអួតថ្វីដៃរបស់ខ្លួនហួសប្រមាណថា «ខ្លួននឹងប្រហារសឹកសត្រូវរបស់ខ្លួនឲ្យរាបទាបបរាជ័យអស់ទៅ ដោយការចូលវាយតែមួយលើក, រឿងនេះអរជុនមិនអាចនឹងធ្វើឲ្យសម្រេចតាមពាក្យប្ដេជ្ញារបស់ខ្លួន បានសំដីដែលអួតនោះក្លាយទៅជាមុសាវាទ, ឯមុសាវាទនោះជាតួបាប ផលនៃបាបនេះ គឺមរណៈ»។

ភីម និងយុធិស្ឋិរតែពីរអង្គប៉ុណ្ណោះ ដែលសល់នៅក្នុងវេលានេះ ទ្រង់នាំគ្នាដើរផ្លូវតទៅមុខ ចេះតែដើរស្ងាត់ស្ងៀមឈឹង គ្មាននិយាយសន្ទនាគ្នារឿងអ្វីសោះ ។ ឯសុវានសត្វនោះ ក៏តែងជិតដោយតាមក្រោយទៅដូចអំពីដើម ។ ថ្ងៃមួយនោះ ភីមទ្រាំនឹងសេចក្ដីនឿយ

ហត់ទុក្ខលំបាកពុំបាន ក៏ដួលដាច់ខ្យល់ស្លាប់ទៅទៀត ប៉ុន្តែនៅវេលាហប ៗ ជិតដាច់ខ្យល់នោះ ភីមបានទូលសួរយុធិស្ឋិរថា «ទ្រង់ជ្រាបបានឬទេថា ព្រោះអកុសលកម្មអ្វី បានជាទូលបង្គំមកភប់ប្រសព្វនឹងមរណៈក្នុងវេលានេះ ?»

យុធិស្ឋិរ តបថា អ្នកបានធ្វើអំពើបាបក្នុងកាយទ្វារ មិនមែនក្នុងវចីទ្វារទេ អ្នកប្រឡាក់ប្រឡូសទៅដោយនិស្ស័យជាអ្នកត្រគោះអសុរោះ ជេរពោលអ្នកដទៃ, លោភអាហារ និងនិយាយអួតខ្លួន» ។

ក្នុងវេលានេះ នៅសល់តែយុធិស្ឋិរ មួយអង្គ ស្ដេចយាងសន្សឹម ៗ ទៅមុខទៀត គ្មានគ្នីគ្នា នឹងសន្ទនាជាពីរទេ មានតែសុនខមួយជាមិត្រភក្តិដើរតាមទៅក្នុងដែនដងព្រៃអស់រយៈកាលជាយូរថ្ងៃ ទើបស្ដេចទៅដល់មេរុបពិត គ្រាទៅដល់ហើយ ទ្រង់បានឮសម្លេងព្រះឥន្ទ្រស្រែកប្រាប់ថា «ឡើងមកកាន់ស្ថានសួគ៌ចុះ ក្សត្រិយ៍ទ្រង់ធម៌» ប៉ុន្តែយុធិស្ឋិរឆ្លើយថា «មិនបាន ខ្ញុំទៅតែម្នាក់ឯងមិនបានទេ ចូរព្រះអង្គអនុញ្ញាតឲ្យប្អូន ៗ ខ្ញុំ និងនាងទ្រៅបទីដែលខ្ញុំបោះបង់ចោលតាមផ្លូវមកនោះទៅជាមួយផង ដ្បិតគេទាំងនោះជាអ្នកមានសច្ចៈ និងមានយសស័ក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងជីវិតរបស់គេ ដូចគ្នានឹងខ្ញុំដែរ, ចូរស្ដាប់ខ្ញុំព្រះឥន្ទ្រអើយ! ចូរឲ្យបានសម្រេចតាមពាក្យអង្វររបស់ខ្ញុំ»។

ព្រះឥន្ទ្រឆ្លើយប្រាប់ពីលើមកថា «បងប្អូននឹងរាជិនីរបស់ទ្រង់ឡើងមកមុនទ្រង់រួចហើយ»។ យុធិស្ឋិរតបថា«បើដូច្នោះ ខ្ញុំអនុញ្ញាត

ឲ្យសុនខកំសត់របស់ខ្ញុំ ឡើងទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ផង ព្រោះវាបានជាប់តាមខ្ញុំមករហូតជីវិតរបស់វា»។ ព្រះឥន្ទ្រមានទេវឱង្ការថា «ស្ថានសួគ៌មិនមែនជាស្ថានសម្រាប់សត្វលាមកនឹងឡើងមកបានទេ»។យុធិស្ឋិរអង្វរថា «ទ្រង់នឹងសប្បាយព្រះហឫទ័យមិនកើតទេ ព្រោះសុនខនេះឡើងទៅផងមិនបាន, ព្រោះហេតុអ្វី ? ព្រោះហេតុថាវាជាសត្វស្លូតត្រង់ ហើយភក្តីនឹងខ្ញុំជាទីបំផុត វាបានខំតាមខ្ញុំមកជាមិត្រកំសត់រហូតដល់អស់ជីវិតរបស់វា»។

ព្រះឥន្ទ្រ ៖ «ទ្រង់បានលះបង់ចោលព្រះអនុជ និងមហេសីរបស់ទ្រង់ក្នុងគ្រាដើរផ្លូវដែលអស់ជើងគ្មានកម្លាំងស្លាប់កណ្តាលផ្លូវម្នាក់ម្តង ៗ នោះ ដោយឥតអាឡោះអាល័យដល់គេបន្តិចសោះ ចុះហេតុម្តេចក៏ទ្រង់បោះបង់សុនខលាមកមិនដាច់ចិត្ត ?» ។ យុធិស្ឋិរអធិប្បាយថា «ខ្ញុំគ្មានចេតនាប៉ុនប៉ងនឹងលះបង់អ្នកដែលស្លាប់ទាំងនោះទេ ប៉ុន្តែអ្នកអស់នោះនឹងត្រឡប់រស់ឡើងវិញមិនបាន ខ្ញុំក៏ត្រូវកាត់ចិត្តដើរចោលគេមក ដោយហេតុទាល់គំនិតប្រាជ្ញា មិនដឹងបើនឹងគិតកែខៃទៅផ្លូវណាទៀត, ចំណែកសត្វនេះ វាកំពុងនៅមានជីវិតរស់នៅឡើយ សឹងដេកនៅក្បែរខាងខ្ញុំនេះ ហេតុនោះ ខ្ញុំនឹងកាត់ចិត្តចោលវាម្តេចបាន» ត្រាស់ដូច្នេះហើយយុធិស្ឋិរ ក៏ងាកទៅទតរកសុនខនោះ ស្រាប់តែបាត់វាទៅ ។ ព្រះធម្មទេព (ទេវតាអ្នករក្សានូវយុត្តិធម៌) គឺព្រះឥន្ទ្រនៅឈរត្រង់កន្លែងសុនខដេកនោះ ហើយ

ត្រាស់នឹងយុធិស្ឋិរថា «នៃយុធិស្ឋិរ ! ខ្លួនអ្នកជាបុត្ររបស់យើង ជាអ្នកមានសច្ចៈរហូតអស់ជីវិតរបស់អ្នក ទៀងទាត់មិនដែលឃ្លៀងឃ្លាតអ្នកមិនព្រមលះបង់ចោលយើងដែលជាសុនខរបស់អ្នក ព្រោះថាយើងជាអ្នកមានសត្យសុចរិតស្លូតត្រង់នឹងអ្នក, អ្នកឯងជាមនុស្សរកអ្នកណាប្រៀបគ្មានក្នុងសកលលោក» ។

គ្រានោះ ព្រះធម្មទេពក៏នាំយុធិស្ឋិរ ឡើងកាន់ស្ថានសួគ៌ទាំងរស់ ។ កាលយុធិស្ឋិរយាងទៅដល់ បានឃើញទុរយោធន៍ គង់លើរាជបល្ល័ង្កដ៏រុងរឿងច្រាលរន្ទាល មានពួកក្សត្រិយ៍កុរុអ្នកធំ ៗ ដែលត្រូវអាវុធស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ឈរអមជុំវិញរាជបល្ល័ង្ក ទ្រង់ទតរូបក្សត្រិយ៍នោះ ៗ ដោយនឹកស្ងើចអស្ចារ្យ ហើយទតរៀង ៗ តទៀតមិនប្រទះឃើញព្រះអនុជ និងនាងទ្រៅបទីរបស់ព្រះអង្គនៅក្នុងកម្លុងនោះសោះ ទ្រង់ចេះតែនឹកពិភាល់ឆ្ងល់ក្នុងចិន្តាណាស់ ។ ព្រះឥន្ទ្រទ្រង់ជ្រាបវារៈព្រះទ័យនៃយុធិស្ឋិរ ហើយត្រាស់ថា «អ្នកនឹកឆ្ងល់ថាហេតុម្តេចបានជាមិនប្រទះឃើញព្រះអនុជ និងមហេសីក្នុងទេវលោកនេះ ? ល្អហើយ យើងនឹងប្រាប់អ្នកឯងឲ្យយល់ច្បាស់ថា គេជាសត្វបាប ហេតុនោះ គេនឹងឡើងមកក្នុងទីនេះមិនបានជាដាច់ខាត, ពេលនេះគេនៅក្នុងទីដទៃនៅឡើយ អ្នកត្រូវនៅឃ្លាតឲ្យឆ្ងាយអំពីគេអ្នកត្រូវសោយសុខក្នុងស្ថានសួគ៌ ចំពោះខ្លួនតែម្នាក់ឯងចុះ ចោលអ្នកទាំងនោះឲ្យនៅរងកម្មទ្រាំទុក្ខវេទនា ដែលគេត្រូវទទួលតាម

យថាកម្មរបស់គេចុះ»។

ចំណែក យុធិស្ឋិរគ្មានប្រាថ្នានឹងនៅឆ្ងាយអំពីព្រះរាជភាតា និងមហេសី ហើយគង់នៅតែមួយអង្គឯងក្នុងសំណាក់នៃព្រះឥន្រ្ទដ៏ជាស្ថានបរមសុខនោះឡើយ ទើបទូលទាស់ថា «ខ្ញុំនឹងនៅជាមួយពួកគោរពក្នុងស្ថានសួគ៌នេះមិនបានទេ ខ្ញុំនៅចង់រួមជាមួយបងប្អូន និងមហេសីរបសខ្ញុំជាង ទោះគេទៅនៅក្នុងទីកន្លែងណាក៏ដោយ ខ្ញុំនឹងចោលគេជាអ្នកមានចិត្តស្នេហាចងជាប់ជានិច្ច ដោយគិតឲ្យតែបានសុខម្នាក់ឯងនោះមិនកើតសោះឡើយ»។

ព្រះឥន្រ្ទមានទេវឱង្ការសួរដោយខ្ចាល់ថា «អ្នកឯងប្រុងប្រៀបខ្លួនទុកជាស្រេចហើយឬ ? ដែលនឹងទៅនៅរងទុក្ខក្នុងអបាយភូមិនោះ ព្រោះតែសេចក្ដីស្នេហាដល់គេទាំងឡាយ ?» ។

យុធិស្ឋិរ «សេចក្ដីស្រឡាញ់នេះឯងហើយ នឹងបណ្ដាលសាហ័សកម្មទាំងនោះ ដែលគេកំពុងតែសោយ ឲ្យត្រឡប់ក្លាយជាបរមសុខវិញ សូមឲ្យខ្ញុំទៅនៅឯទីកន្លែងដែលបងប្អូនខ្ញុំនៅ និងដែលទ្រៅបទីនៅ ខ្ញុំនឹងលះបង់ចោលគេម្ដេចកើត»។

គ្រានោះ ព្រះឥន្រ្ទត្រាស់បញ្ជាឲ្យទេពបរិពារមួយអង្គនាំយុធិ-ស្ឋិរ ទៅកាន់ទីសំណាក់នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់ពួកក្សត្រិយ៍បាណ្ឌព ។ ទេវទូតនោះនាំយុធិស្ឋិរទៅកាន់ស្រុកក្រោមព្រះធរណី ដ៏ឆ្ងាយសែនឆ្ងាយ ដ៏ជ្រៅហើយជ្រៅចុះទៅទៀតតាមលំដាប់ ។ ទីនោះមាន

អាកាសងងឹតសូន្យសុង, អាកាសពេញទៅដោយផ្សែងផ្សា ។ សត្វដែលមានខ្យល់ប្រាណនឹងដកដង្ហើមចេញចូលមិនស្រួល ចេះតែឈ្លក់ ។ ផ្លូវថ្លាក្រាលរាយទៅដោយរងើកភ្លើង មានលលាដ៍ក្បាលខ្មោចរៀបរៀងរាយជាកំពែងខែត្រខ័ណ្ឌ, ឯលលាដ៍ក្បាលខ្មោចប្រេតទាំងនោះចេះតែស្រែកថ្ងូរហ៊ុ ៗ តាមស័ព្ទប្រេតវិស័យ ។ នៅទីកណ្ដាលភូមិមានរណ្ដៅយ៉ាងធំសម្បើម មានភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅ ។ ឯក្នុងរណ្ដៅភ្លើងនោះ ក្សត្រិយ៍បាណ្ឌពភាតា និងទ្រៅបទីកំពុងតែសោយកម្មវិបាកបម្រះនឿលអន្ទះអន្ទែង ស្រែកទ្រហោយំទ្រហឹងអឹងកងដោយសេចក្ដីឈឺចាប់ក្ដៅពោលពាល ព្រោះអំណាចកំដៅនៃភ្លើងអវិចីដែលឆេះមិនចេះរលត់នោះ ។

យុធិស្ឋិរទតឃើញអាការដូច្នោះហើយ ក៏ភ្ញាក់ខ្លួនព្រឺត ហើយថយក្រោយក្រាក ឃ្លាតចេញមកដោយភិតភ័យតក់ស្លុត ។

ក្សណៈនោះ ទ្រង់បានឮសម្លេងព្រះអនុជ និងទ្រៅបទីស្រែកអង្វរសុំឲ្យទ្រង់ឈប់បង្អង់មួយស្របក់សិន ព្រោះថាដែលបានទ្រង់មកគង់នៅ ៗ ទីនោះ ធ្វើឲ្យគេបានសេចក្ដីសុខស្បើយទុក្ខស្រាកស្រាន្តគ្រាន់បើ ។ យុធិស្ឋិរ សូម្បីមានសេចក្ដីខ្លាចភ្លើងនរកនោះជាពន្លឹកក្រៃងទ្រង់នឹងត្រូវទទួលរងដូចយ៉ាងគេដែរ តាមដែលទ្រង់ឃើញក្នុងវេលានោះ ប៉ុន្ដែដោយអំណាចនៃមេត្តាចិត្ត ទ្រង់នឹងចៀសចេញចោលអ្នកទាំងនោះមិនបាន ត្រូវតែគង់នៅកំដរសត្វនរកទាំង

នោះឲ្យបានស្រាកស្រាន្តទុក្ខវេទនាមួយគ្រាសិន ហើយទ្រង់បណ្ដេញទេវបុត្រ អ្នកនាំផ្លូវមកនោះថា «អ្នកចៀសចេញអំពីខ្ញុំបានហើយក្នុងវេលានេះ ដ្បិតខ្ញុំនឹងនៅក្នុងទីនេះសិន ដើម្បីនឹងជួយរម្ងាប់ទុក្ខផ្សាខ្លោចរបស់បងប្អូន និងប្រពន្ធនៃខ្ញុំ» ។

ក្នុងមួយរំពេចនោះ ការផ្លាស់ប្រែយ៉ាងអស្ចារ្យបានកើតឡើង ប្រែរូបភាពដើមចេញបាត់អស់ ។ មនុស្សក្នុងសកលលោក បើបានឃើញទីនោះហើយ ស្មើរតែនឹងមិនជឿភ្នែករបស់ខ្លួនឯង ព្រោះទីដែលងងឹតសូន្យសុង និងទីដែលសត្វសោយមហាវិបាកនោះ បានត្រឡប់ប្រែក្លាយជាភ្លឺស្វាងរុងរឿង និងជាទីសុខសប្បាយពន់ប្រមាណទៅវិញ ។

ឯភូមិនរកដែលយុធិស្ឋិរឃើញនឹងព្រះនេត្ររបស់ទ្រង់ក្នុងមួយរំពេចនោះ គ្រាន់តែជាស្រមោលដែលព្រះឥន្ទ្រនិម្មិត បណ្ដាលឲ្យឃើញប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីនឹងពិសោធន៍សេចក្ដីសត្យសុចរិត និងសេចក្ដីមេត្តាស្នេហារបស់ទ្រង់ បើសេចក្ដីសត្យសុចរិត និងមេត្តាចិត្តរបស់ទ្រង់បានឈ្នះការពិសោធន៍ជាយ៉ាងពន្លឹកដូច្នោះហើយ ទេវតាក៏នាំទ្រង់ទៅឯទឹកព្រះគង្គា សឹងហូរដោយដងស្ទឹងនៅលើស្ថានសួគ៌ជាទឹកមានអានុភាពដ៏ស័ក្ដិសិទ្ធិ ឲ្យទ្រង់ចុះស្រង់ទឹកនោះ ។ ដោយអានុភាពនៃទឹកព្រះគង្គា ដ៏ស័ក្ដិសិទ្ធិឆុតឆាប់នោះ ព្រះវរកាយនៃយុធិស្ឋិរក៏ប្រែក្លាយទៅជាទេវសភាពទិព្វរូប កាលបើក្លាយទៅជា

ទេព្ដាហើយ ទ្រង់ក៏បានអនុញ្ញាតឲ្យគង់នៅក្នុងស្ថានសួគ៌ជាន់ខ្ពស់ ។ ឯព្រះក្រឹស្ណៈជាព្រះរាជសម្ពន្ធមិត្ររបស់ទ្រង់ ដែលបានឡើងទៅឧប្បត្តិមុន ក៏ធ្វើបដិសណ្ឋារទទាក់ទទួលយ៉ាងរីករាយ ។

ចំណែកព្រះក្រឹស្ណៈនោះ មានរស្មីភ្លឺផ្លេករុងរឿងជាបំផុត គ្របលើរបស់ទាំងពួងដែលរុងរឿងក្នុងលោក សឹងភ្នែករបស់មនុស្សមិនដែលបានឃើញតាំងពីកាលណា ៗ មក ។

គ្រានោះ យុធិស្ឋិរបានទតឃើញព្រះអនុជទាំង ៤អង្គ ព្រមទាំងទ្រៅបទីទេពីរបស់ទ្រង់ និងបណ្ដាអ្នកដែលទ្រង់ស្រឡាញ់រាប់អានកាលនៅក្នុងមនុស្សលោកនោះផងដែរ ៕

សិទ្ធិរស្តុ

រឿងមហាភារតយុទ្ធ ចប់តែប៉ុណ្ណោះ ។

ព.ស. ២ ៤៩៨

គ.ស. ១ ៩៥៦

ប៊ូ-ប៉ូ

ប្រាប់របៀបអានពាក្យ

ក

	ត្រូវអានថា
កក្ខឡកម្ម	*កាក់ ខាក់ ឡាក់ កាំ* (អំពីអាក្រក់)
កតិកា	*កាក់ តិ កា* (ពាក្យប្ដេជ្ញា)
កនភវន	*កាក់ នាក់ ភាក់ វាន់* (ឈ្មោះព្រៃ)
កន្តារ	*កន់ តា* (ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល)
កន្យា	*កន់ យ៉ា* (ស្ត្រី)
កម៌	*កាក់ រាក់ មាក់* (អំពើ, ការងារ)
កម្មវិបាក	*កាំ មាក់ វិ បាក* (ផលរបស់កម្ម)
កមលសន្តាន	*កាក់ ម៉ល់ សន់ ដាន* (ចិត្ត)
កមលហឫទ័យ	*កាក់ ម៉ល់ ហាក់ ឫ ទៃ* (ចិត្ត)
កល្បាវសាន	*កាល់ ប៉ា វាក់ សាន* (ទីបំផុតកល្ប)
កលោបាយ	*កាក់ លោ បាយ* (កល និងឧបាយ)
ក្សត្រិយាទ័ព	*ក្សាត់ យា ទាប់* (ព្រះនាមស្ដេច)
កាណ៌	*កា* (ត្រចៀកស្ដេច)
កាមសរ	*កា ម៉ាក់ ស* (សរ គឺសេចក្ដីស្រឡាញ់)
កាយទ្វារ	*កា យាគ ទ្វារ* (ទ្វារគឺកាយ)

ការុណ្យចិត្ត	*កា រុន ណ្យាក់ ចិត្ត* (ចិត្តអាណិត)
កាលកិរិយា	*កា លាក់ កិ រិ យ៉ា* (សេចក្ដីស្លាប់)
កិត្តិប្រវត្តិ	*កិត តិ ប្រ វាត់* (ប្រវត្តិនៃកេរ្តិ៍)
កិត្តិមស័ក្តិ	*កិត តិ ម៉ាក់ សាក់* (ស័ក្តិមានកេរ្តិ៍)
ក្រឹស្ណៈ	*ក្រឹ ស្នាក់* (ព្រះនាមស្ដេច)
កុរុរដ្ឋ	*កុ រុ រាត់* (ឈ្មោះដែន)
កុលស្ត្រី	*កុ លាក់ សាក់ ត្រី* (ស្ត្រីក្នុងត្រកូល)
កោរព	*កោ រប់* (ព្រះនាមស្ដេច)
កោសល	*កោ សល់* (ព្រះនាមស្ដេច)
កោសល្យ	*កោ សល់* (សេចក្ដីឈ្លាសវៃ)

ខ

ខាណ្ឌវបថ	*ខាន ឌាក់ វាក់ បត់* (ឈ្មោះដែន)

គ

គជ (គជ់)	*គជ់* (វត្ថុដុំដូចជាពក មាន សាច់រឹងដូចកែវ កើត មានក្នុងសរីរកាយ ក្នុងក្បាលនៃសត្វទាំងឡាយ ដូចជាគជខ្យង, គជត្រី, គជដំរី, គជក្រៀល ។)
គន្ធារព	*គន់ ធា រប់* (ព្រះនាមស្ដេច)
គិម្ហរដូវ	*គឹម ហ្នាក់ រដូវ* (រដូវក្ដៅ ខែប្រាំង)

គូជរាត — គូ ជាក់ រ៉ាត (ឈ្មោះក្រុង)

ឃ

ឃដោត្កចៈ — ឃាក់ ដោ ត្កាក់ ចាក់ (ព្រះនាមស្តេច)

ច

ចរិយវត្ត — ចាក់ រិ យាក់ វាត់ (វត្តដែលត្រូវប្រព្រឹត្ត)

ចេតិយ — ចេ ដី (វត្ថុជាទីគោរព)

ចារបុរស — ចា រាក់ បុរស (បុរសអ្នកស៊ើបការណ៍)

ចិន្តក្រវី — ចិន តាក់ ក្រវី (អ្នកប្រាជ្ញខាងគំនិត)

ឆ

ឆន្ទនិយម — ឆាន់ ទាក់ និ យំ (កំណត់តាមការចូលចិត្ត)

ជ

ជនក — ជាក់ នក់ (បិតា)

ជ័យទ្រថ — ជៃ ទ្រត (ព្រះនាមស្តេច)

ជេដ្ឋកនិដ្ឋា — ជេត ថាក់ កាក់ និត ថា (បងនិងប្អូន)

ជេដ្ឋភគិនី — ជេត ថាក់ ភាក់ គិ នី (បងស្រី)

ជេដ្ឋបុគ្គល — ជេត ថាក់ បុក គល់ (បុគ្គលជាធំ)

ត

តន្តុវបាល — តន់ តាក់ វាក់ បាល (ព្រះនាមស្តេច)

តាលធ្វ័ជ — តា លាក់ ធ្វាច់ (ទង់ជ័យរូបដើមត្នោត)

តិណឡាន — តិ ណៈ ឡាន (សួនស្មៅ)

ត្រន្តិក — ត្រន់ ថិ កាក់ (ព្រះនាមស្តេច)

ទ

ទសពិធរាជធម៌ — ទស់ សាក់ ពិត រាច ជាក់ ធ (ធម៌សម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ១០ យ៉ាង)

ទស្សនវិទ្យា — ទស់ សាក់ នាក់ វិត ទ្យា (វិទ្យាសម្រាប់មើល, សម្រាប់ឱ្យយល់ឃើញ)

ទារុណកម្ម — ទា រុ ណាក់ កាំ (អំពើអាក្រក់)

ទាសភាព — ទា សាក់ ភាប (ភាពជាខ្ញុំគេ)

ទ្វារកៈ — ទ្វា រាក់ កាក់ (ឈ្មោះប្រទេស)

ទ្វារបាល — ទ្វា រាក់ បាល (អ្នករក្សាទ្វារ)

ទិនករ — ទិ នាក់ ក (ព្រះអាទិត្យ)

ទិព្វរូប — ទិ ពាក់ រូប (រូបជាទិព្វ)

ទិវង្គត — ទិ វង់ គត់ (ស្លាប់)

ទុរពលភាព — ទុ រាក់ ពល់ លាក់ ភាព (ភាពជាអ្នកមានកម្លាំងខ្សោយ, តិច)

ទុរយោធន៍ — ទុ រាក់ យោត (ព្រះនាមស្តេច)

ទុរមរស័ណ — ទុ រាក់ មាក់ រាក់ សាន់ (ព្រះនាមស្តេច)

ទុសយន្ត	ទុ សាក់ យន់(ព្រះនាមស្តេច)
ទុបាសាសនៈ	ទុ បាក់ សា សាក់ នាក់(ព្រះនាមស្តេច)
ទ្រុបទ	ទ្រុ បត់(ព្រះនាមស្តេច)
ទេវសភាព	ទេ វាក់ សាក់ ភាប(ភាពនៃទេវតា)
ទេវឱង្ការ	ទេ វាក់ អោង កា(ពាក្យរបស់ទេវតា)
ទោណអាចារ្យ	ទោ ណាក់ អា ចា(ឈ្មោះគ្រូបង្រៀន)
ទោសចិត្ត	ទោ សាក់ ចិត(ចិត្តខឹង)
ទោសគ្គិ	ទោ សាក់ គិ(ភ្លើងគឺទោសៈ)
ទ្រៅបទី	ទ្រៅ ប៉ាក់ ទី(ព្រះនាមព្រះរាជិនី)

ធ

ធ្ឫតរាស្ត្រ	ទ្រឹ តាក់ រាស(ព្រះនាមស្តេច)
ធ្ឫស្តទ្យុម័ន	ទ្រឹ ស្តាក់ ទ្យុ ម៉ាន់(ព្រះនាមស្តេច)

ន

នកុល	នាក់ កុ លាក់ឬ កុល(ព្រះនាមស្តេច)
នភតល	នាក់ ភាក់ ដុល(ផ្ទៃអាកាស)
នលាដ	នាក់ ឡាត(ថាស)
នារទ	នា រាក់ ទាក់ឬ នា រត(ឈ្មោះអ្នកប្រាជ្ញ)
និទ្រា	និត ទ្រា(ការដេកលក់)

និរន្តរ	និ រ៉ន់ ដ(ឥតចន្លោះ)
និរន្តរកាល	និ រ៉ន់ តាក់ រាក់ កាល(កាលឥតចន្លោះ)
និរយភូមិ	និ រាក់ យាក់ ភូម(ទីនរក)

ប

បក្សិនជាតិ	ប៉ាក់ សិន ជាត(ជាតិសត្វមានស្លាប)
បាណ្ឌុ	បាន់ ឌុ(ព្រះនាមស្តេច)
បពិត	ប រ៉ាក់ ពត់(ភ្នំ)
បរសុរាម	ប៉ាក់ រាក់ សុ រាម(ឈ្មោះស្តេច យក្ស)
បរម្បរគតិ	ប៉ាក់ រាំ ប៉ាក់ រាក់ គាក់ តិ(គតិត ៗ គ្នា)
បរម្បរសម្បត្តិ	ប៉ាក់ រាំ ប៉ាក់ រាក់ សំ បាត់(សម្បត្តិ ត ៗ គ្នា)
បដិបក្ខ	ប៉ះ ដិ ប៉ុក(សត្រូវ, គូវិវាទ)
បរមត្ថចរិយា	ប៉ាក់ រាក់ ម៉ាត់ ថាក់ ចាក់ រិ យា (សេចក្តីប្រព្រឹត្តយ៉ាងល្អិតសុខុម)
បរិវិតក្ក	ប៉ាក់ រិ វិ តុក(សេចក្តីត្រិះរិះ)
បលាយនាការ	ប៉ាក់ ឡា យាក់ នា កា(អាការរត់ចេញទៅ)
ប្រដិពល	ប្រ ដិ ពល់(អង់អាចឈ្លាសវៃ)
បាណ្ឌពកុមារ	បាន ឌាប់ កុ មា៉(ព្រះនាមស្តេច)
បាតាល	បា ដាល(ស្ថានខាងក្រោយ)
បាទបរិចារិកា	បាត ប រិ ចា រិ កា(ប្រពន្ធ)

បាទយុគល បាត យុ គល់(ជើងទាំងគូ)

បិតុលា បិ តុ ឡា(មា, ពួកខាងបិតា)

បិយោរស បិ យោ រ័ស់(កូនជាទីស្រឡាញ់)

ប្រិយមិត្រ ប្រី យាក់ មិត(មិត្រជាទីស្រឡាញ់)

ប្រីក្សិត ប្រឹក សិត(ព្រះនាមស្តេច)

បុព្វណ្ណជាតិ បុប ពាន់ ណាក់ ជាត(ស្រូវ, ពោត ......)

បៅរព បៅ រប់(ព្រះនាមស្តេច)

ព

ពណ៌នា ព័រ ណាក់ នា(និយាយ, អធិប្បាយ)

ពនេចរ ពន់ នេ ច(ដើរក្នុងព្រៃ)

ពន្ធនាគារ ពន់ ធាក់ នា គា(ទីឃុំឃាំង, គុក)

ពលរាម ពល់ លាក់ រាម(ព្រះនាមស្តេច)

ពសុធា ពាក់ សុ ធា(ផែនដី)

ព្រហ្មចារិយ ព្រំ មាក់ ចាក់ រិ យាក់(ការប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ)

ពាណិជ្ជកម្ម ពា និច ជាក់ កាំ មាក់(ការជំនួញ)

ពិតាន ពិ ដាន(ពិតានផ្ទះ)

ពិភព ពិ ភប់(ផ្ទៃលោក, ទីលំនៅ)

ភ

ភរតៈ ភាក់ រាក់ តាក់(ព្រះនាមស្តេច)

ភាគិនេយ្យ ភា គិ នៃ(ក្មួយ)

ភីស្មៈ ភី ស្មាក់(ព្រះនាមស្តេច)

ម

មកុដរាជកុមាររដ្ឋទាយាទ ម្កុត រា ជាក់ កុ ម៉ា រ៉ាច់ ដាក់ ទា យាត
(ព្រះមកុដរាជកុមារ ដែលត្រូវទទួល
សោយរាជ្យសម្បត្តិពីព្រះវររាជបិតា)

មច្ឆនគរ ម៉ាច់ឆាក់ ន គ(ឈ្មោះទីក្រុង)

មតកភត្ត មាក់ តាក់ កាក់ ភាត់(ភត្តដែលគេធ្វើបញ្ជូនទៅឱ្យ
មនុស្សស្លាប់)

មទ្រៈ ឬមាទ្រៈ ម៉ាត់ ទ្រាក់(ឈ្មោះប្រទេស)

មធុរកថា មាក់ ធុ រាក់ កាក់ ថា(សំដីពីរោះ)

មនសិការ មាក់ នាក់ សិ កា(ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត គឺយកចិត្ត
ទុកដាក់, តាំងចិត្ត, ផ្ចង់ចិត្ត)

មនោរថ មាក់ នោ រ៉ុត(សេចក្តីប្រាថ្នា)

មយូរា មាក់ យូ រ៉ា(សត្វក្ងោក)

មហាភារតយុទ្ធ មាក់ ហា ភា រ៉ាក់ តាក់ យុត (ឈ្មោះរឿងចម្បាំងយ៉ាងធំមួយ)

ម្ឫតក ម្រឹ ដក់ (ទ្រព្យកេរ, ទ្រព្យសម្ប័ទ)

ម្ឫត្យុរាជ ម្រឹ ត្យុ រាច (ស្ដេចគឺសេចក្ដីស្លាប់)

មាល័យ មា ល៉ៃ (ភួងផ្កា)

មិគសញ្ញី មិ គាក់ សាញ់ ញី (សំគាល់ថាម្រឹគ)

មេរុបពិត មេ រុ ប ភាក់ ពត់ (ភ្នំឈ្មោះមេរុ)

មោរាសិលាពណ៌ មោ រ៉ា សិ ឡា ព័រ (ថ្មមានពណ៌ដូចស្លាបក្ងោក)

យ

យមបាល យាក់ មាក់ ប៉ាល (អ្នករក្សាស្ថាននរក)

យាទវៈ យា ទាក់ វាក់ (ឈ្មោះទីក្រុង)

យុទ្ធកម្ម យុត ធាក់ កាំ (ការចម្បាំង)

យុទ្ធមណ្ឌល យុត ធាក់ មន់ ឌល់ (ទីចម្បាំង)

យុធិស្ឋិរ យុត ធិ សាក់ ថិ រាក់ (ព្រះនាមស្ដេច)

យុយុត្សុ យុ យុត ត្សុ (ព្រះនាមស្ដេច)

រ

រក្សសី រាក់ សាក់ សី (អារក្សទឹក, យក្សស្រី)

រត្តិកាល រាក់ តិ កាល (វេលាយប់)

រត្តិសម័យ រាក់ តិ សាក់ ម៉ៃ (វេលាយប់)

រណរង្គ រាក់ ណាក់ រង់ (ទីចម្បាំង, ខ្មែរច្រើននិយាយថា រឿណរង្គ, ឬអានថារ៉ន់-រង់ ក៏មាន)។

រម្យស្ថាន រំ ម្យាក់ សាក់ ថាន (ទីគួររីករាយ)

រហ័សកម្ម រ ហាស សាក់ កាំ (ការសម្ងាត់)

រាជកកុធភណ្ឌ រាច ជាក់ កាក់ កុ ធាក់ ភាន់ (គ្រឿងសម្រាប់រាជ ៥ យ៉ាងគឺ មកុដ, ព្រះខ័ន, ស្វេតឆត្រ, សុព័ណ៌បាទុក, វាលវិជនី)

រាជភ័ដ រាច ជាក់ ភាត់ (មនុស្សដែលស្ដេចទ្រង់ចិញ្ចឹមរក្សា)

រាជសូយពិធី រាច ស្វាក់ យាក់ ពិ ធី (ពិធីបូជាស្ដេច)

រានី រ៉ា នី (ព្រះរាជិនី, ស្ដេចស្រី)

វ

វឌ្ឍភាព វ៉ាត់ ធាក់ នាក់ ភាព (សេចក្ដីចម្រើន)

វចនវោហារ វ៉ាក់ ចាក់ នាក់ វោ ហា (ការប្រើពាក្យ)

វណ្ណិព្វកព្រាហ្មណ៍ វ៉ាន់ និប ពាក់ កាក់ ព្រាម (ព្រាហ្មណ៍អ្នកនិយាយរៀបរាប់)

វនប្រទេស វ៉ាន់ នាក់ ប្រ ទេស (ប្រទេសជាព្រៃ)

វន្ទនាការ វ៉ាន់ ទាក់ នា កា (ការថ្វាយបង្គំ)

វរកាយ *វក់ រក់ កាយ*(កាយដ៏ប្រសើរ)

វរលញ្ឆករ *វក់ រក់ ឡាញ់ ឆាក់ ក*(ត្រា, ព្រះសង្ហា)

វស្សានរដូវ *វៈ សាន រដូវ*(រដូវភ្លៀង)

វាសុទេវិន *វ៉ា សុ ទេ វិន*(ឈ្មោះទេវតា)

វារណាវ័ត *វ៉ា រក់ ណា វត់*(ឈ្មោះព្រៃ)

វិចិត្តវិរ័យ *វិ ចិត វិ រ័*(ព្រះនាមស្ដេច)

វិធវា *វិ ធាក់ វ៉ា ឬ វា*(ស្ត្រីមេម៉ាយ)

វិនាសកម្ម *វិ នា សាក់ កាំ*(អំពើសាបសូន្យ)

វិប្បដិសារ *វិ ប៉ាក់ ដិ សា រក់*(ស្ដាយក្រោយ)

វិមលភក្ត្រ *វិ មាក់ លាក់ ភាក់*(មុខឥតមន្ទិល)

វិវាហសមោទ្យ *វិវា ហាក់ សាក់ មោ៉ត*(ការរីករាយក្នុងវិវាហមង្គល)

វិសុទ្ធកន្យា *វិ សុត ធាក់ កន់ យ៉ា*(ស្ត្រីបរិសុទ្ធ)

ស

សកុន្តលា *សាក់ កុន តាក់ ឡា*(ព្រះនាមទេវី)

សណ្ហវាចា *សន់ ណ្ហាក់ វា ចា*(សំដីពីរោះ)

សតិវិបល្លាស *សាក់ តិ វិ ប៉ាក់ ឡាស់*(វិលស្មារតី)

សន្តតិវង្ស *សន់ តាក់ តិ វង់*(វង្សត ៗ គ្នា)

សន្តោស *សន់ ដោស*(ប្រាថ្នាតិច, ត្រាប្រណី)

សន្ធ្យា *សន់ ធាក់ យា*(យប់, រាត្រី)

សម្មានស័ក្តិ *សាំ ម៉ា នាក់ សាក់*(ស័ក្តិគួររាប់អាន)

សមោសរ *សាក់ មោ៉ ស*(ប្រជុំព្រម)

សល្យរាជា *សល់ ល្យាក់ រា ជា*(ព្រះនាមស្ដេច)

សវនីយ៍ *សៈ វ៉ៈ នី*(សំដីរបស់ស្ដេចស្រី ដែលប្រើក្លាយជាព្រះសៅវនីយ៍)

ស្មសាន *សំ សាន*(ព្រៃស្ងាត់, ព្រៃខ្មោច)

ស្វយម្ពរ *ស្វាក់ យ៉ាំ ព*(ការរើសគូព្រេង)

ស្វយយជនកម្ម *ស្វាក់ យាក់ យាក់ ជាក់ នាក់ កាំ*(ការធ្វើពិធីបូជាស្ដេច)

សហទេព *សាក់ ហាក់ ទេប*(ព្រះនាមស្ដេច)

សាន្តនុ *សាន តាក់ នុ*(ព្រះនាមស្ដេច)

សាមន្តរាជ *សា ម៉ន់ តាក់ រាច*(ស្ដេចចំណុះ)

សារ័ណទូត *សា រ៉ាន់ ទូត*(ព្រះនាមស្ដេច)

សាសនកិច្ច *សា សាក់ ណាក់ កិច*(កិច្ចក្នុងសាសនា)

សាហ័សកម្ម *សា ហាក់ សាក់ កាំ*(កម្មឲ្យផលទាន់ហាន់, ឲ្យផលភ្លាម ៗ)

សិខណ្ឌិន *សិ ខាន់ ឌិន*(ព្រះនាមស្ដេច)

សិន្ធព *សិន ធប់*(ឈ្មោះសេះ)

សិន្ធូ	សិន ធូ(ឈ្មោះប្រទេស)
សិល្បសាស្ត្រ	សិល បាក់ សាស(ចំណេះវិជ្ជា)
ស្រីគ្រីស្ណៈ	ស្រី គ្រឹះ ស្នាក់(ព្រះនាមស្ដេច)
សុនខ	សុ ណក់(ឆ្កែ)
សុវង	សុ វ៉ង(ក)
សុសរម៉ន	សុ សាក់ រក់ ម៉ាន់(ព្រះនាមស្ដេច)
សុវានសត្វ	សុ វ៉ាន សាត់(ឆ្កែ)
ស្នួមយាចក	ស្នួម យា ចក់(អ្នកសូមទាន)
ស្លែងសោត់	ស្លែង សោត(ស្លែងដល់ត្រចៀក)

ហ

ហីនទោស	ហី នាក់ ទោស(ទោសថោកទាប)

អ

អគារស្ថាន	អាក់ គា រាក់ ស្ថាន(ទីផ្ទះ)
អគ្និ	អាក់ គ្និ(ភ្លើង)
អង្គរក្ស	អង់ គាក់ រាក់(អ្នករក្សាអង្គ)
អច្ចយោទោស	អាច់ ចាក់ យោ ទោស(សុំទោស)
អចិវាសនខន្តិ	អាក់ ចិ វា សាក់ ណាក់ ខាន់ តិ (សេចក្ដីអត់សង្កត់ចិត្តយ៉ាងក្រៃលែង)

អនាថបាណ្ឌព	អាក់ ណា ថាក់ បាន ឌាប់(បាណ្ឌពដែលឥតទីពឹង, កំព្រា)
អនុជ	អាក់ ណុច(ប្អូន)
អនេកនិករជន	អាក់ ណែក និ ក ជន់(ប្រជុំជនច្រើន)
អន្តេបុរដ្ឋាន	អន់ តេ ប៉ុ រ៉ាត់ ឋាន(ខាងក្នុងបុរី)
អបលោក	អាក់ ប៉ាក់ ឡោក(ចែកឲ្យ)
អបរណ្ណជាតិ	អាក់ ប៉ាក់ រ៉ន់ ណាក់ ជាត(វត្ថុដែលត្រូវបរិភោគក្រោយ, ម្ហូប)
អប្បយស	អាប់ ប៉ាក់ យស(ឥតយស)
អបាយភូមិ	អាក់ បា យាក់ ភូម(ទីវិនាស, ទីមិនចម្រើន)
អភិមន្យុ	អាក់ ភិ ម៉ន់ យុ(ឈ្មោះស្ដេច)
អភិលក្ខិតកាល	អាក់ ភិ លាក់ ខិ តាក់ កាល(កាលដែលកំណត់ទុក)
អភិសេកសមរស	អាក់ ភិ សែក សំរស់(រៀបផ្សំផ្គុំដោយអភិសេក)
អរជុន	អាក់ រាក់ ជន(ព្រះនាមស្ដេចដែលខ្មែរយកមកឲ្យងារចៅហ្វាយខែត្រ ខែត្រត្បូងឃ្មុំជាឧកញ៉ាអរជូន)
អស្តង្គត	អស់ ស្តង់ គត់(ថ្ងៃលិចបាត់រស្មី)
អស្វត្ថាម៉ន	អាស់ ស្វាក់ ថា ម៉ន់(ព្រះនាមស្ដេច)

អស្វមេធយញ្ញ	*អាស់ ស្វាក់ មេ ធាក់ យ៉ាញ់*(ពិធីសម្លាប់សេះបូជា)
អស្វមេធ	*អាក់ ស្វាក់ ម៉េធ*(ព្រះនាមស្តេច)
អស្សុជល	*អាស់ សុ ជល់*(ទឹកភ្នែក)
អហំការ	*អាក់ ហាំង កា*(ស្រេចលើអញ, ឧ- ប្រកាន់ដាច់អហំការ ឬអហង្ការក៏បាន)

អា

អាថិកំបាំង	*អា កំ បាំង*(សេចក្តីសម្ងាត់)
អាចិណ្ណ	*អា ចិន*(ជានិច្ច, ជាប់មិនដាច់)
អាណត្តិសញ្ញា	*អា ណាត់ តិ សាញ់ ញ៉ា*(សញ្ញា បង្គាប់)
អាទរពល	*អា ទាក់ រាក់ ពល់*(ពលអ្នកអើពើ)
អារណ្យវាសិន	*អា រ៉ាន់ ណ្យាក់ វ៉ា ស៊ិន*(អ្នកនៅក្នុងព្រៃ)
អារញ្ញិកសត្វ	*អា រ៉ាញ់ ញិ កាក់ សាត់*(សត្វនៅក្នុងព្រៃ)

ឥ

ឥន្ទ្របថរដ្ឋ	*ឥន ទ្រាក់ ប៉ាត់ រាត់*(ឈ្មោះដែន)
ឥរាវ័ត	*ឥ រ៉ា វាត់*(ឈ្មោះស្តេច)

ឧ

ឧរ	*ឧ រាក់*(ទ្រូង)
ឧប្បត្តិ	*ឧប ប៉ាត់*(កើតឡើង)

ឧប្បត្តិហេតុ	*ឧប ប៉ាត់ តិ ហែាត*(ហេតុកើតឡើង)
ឧបទ្ទវន្តរាយ	*ឧ ប៉ាត់ ទាក់ វាន់ តាក់ រ៉ាយ*(ចង្រៃ និងអន្តរាយ ឧបទ្រព)

ឯ

ឯកមាតុទរ	*ឯក មា តុ ទ*(ផ្ទៃម្តាយមួយ)

ឱ

ឱរស	*ឱ រ៉ស់* (កូនប្រុស, ព្រះរាជបុត្រ)

ឬ

ឫសីវយាសៈ	*ឫ សី វាក់ យា សាក់* (ឈ្មោះតាបស)